

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

На правах рукопису

І. М. Калиновська

**СТРУКТУРНІ Й СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ
ІМЕННИКОВИХ ФРАЗ
В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ**

Монографія

**Луцьк
2009**

УДК 811.111'367.4
ББК 81.432.1 – 22
К 17

Рекомендовано до друку вченою радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № від 2008 року)

Рецензенти: **Аркушин Г. Л.**, доктор філологічних наук, професор кафедри історії та культури української мови Волинського національного університету імені Лесі Українки
Зацний Ю. А., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови Запорізького національного університету
Кононенко В. І., академік АПН України, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри порівняльного мовознавства Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Калиновська І. М.

К 17 Структурні й семантичні особливості іменникових фраз в англійській художній прозі: Моногр.– Луцьк: РВВ „Вежа” Волин. нац. ун-ту імені Лесі Українки, 2009. – 219 с.

Проведено докладний аналіз іменникових фраз, які реалізують активну валентність високочастотних іменників сучасної англійської мови. В основі дослідження лежать принципи наукової системно-квантитативної школи: структуру й функціонування іменникових фраз в англійській художній прозі та їх обумовленість семантикою ядра-іменника досліджено за допомогою статистичних методів (зокрема критерію Стюдента, кореляції рангів та ін.).

Для лінгвістів, аспірантів, магістрантів, студентів старших курсів, усіх, хто працює в галузі функціонального синтаксису, лінгвістики тексту, стилістики, лексикології англійської мови.

УДК 811.111'367.4
ББК 81.432.1 – 22 © Калиновська І. М., 2009

ПЕРЕДМОВА

В останні десятиліття проведено ряд цікавих лінгвістичних досліджень, у яких акцентується увага на квантитативному вивченні мовних одиниць. Ефективність застосування статистичних методів “зумовлена властивими мові кількісними характеристиками, внутрішньою взаємозалежністю, яка існує між якісними та кількісними особливостями мовної структури, частотою мовних елементів у мовленні, котра підпорядковується певним статистичним закономірностям”¹.

Багатолітній досвід використання статистичних методів представниками лінгвістичних шкіл під керівництвом Є. І. Гороть (Луцьк), В. В. Левицького (Чернівці), В. І. Перебийніс (Київ), М. М. Полюжина (Ужгород) є підтвердженням об’єктивності й перспективності таких досліджень, які розкривають ті мовні закономірності, які неможливо виявити іншим шляхом.

Як зазначає професор М. М. Полюжин, “залучення кількісних методів набуває особливої ваги в мовознавстві на сучасному етапі його розвитку, коли лінгвістика починає відігравати провідну роль під час виконання науково-практичних завдань, пов’язаних із питаннями інформації, моделювання, семіотики, вибору найбільш раціональних методів викладання іноземних мов тощо”².

Пропонована праця виконана в руслі сучасних лінгвістичних досліджень, зорієнтованих на вивчення механізму взаємодії системно-структурних параметрів мовних одиниць і їх функціональних особливостей у тексті, в основі котрих лежать принципи наукової системно-квантитативної школи. Це дослідження структури й функціонування іменникових фраз в англomовній художній прозі та їх обумовленості семантикою ядра-іменника.

¹ Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів: Посібник.— Вінниця: Нова книга, 2002.— 171 с.

² Полюжин М. М. Роль квантитативных методов в исследовании функционирования аффиксов // Словообразование и его место в обучении иностранному языку.— Владивосток: ДВГУ, 1999.— С. 72–79.

Перелік умовних скорочень

ДМ – дистрибутивна модель
ЛСГ – лексико-семантична група
ЛСП – лексико-семантична підгрупа
Adj – прикметник
AdjP – ад’єктивна фраза
Adv – прислівник
cl – підрядне речення
Cn – сполучник
D – детермінатив
DP – постдетермінатив
n – залежний іменник
N – ядро-іменник
NP – іменникова фраза
Num – числівник
PD – предетермінатив
Pn – займенник
Pr – прийменник
V – дієслово
Ved – дієприкметник минулого часу
Ving – герундій і дієприкметник теперішнього часу
VP – дієслівна фраза

ВСТУП

У сучасний період діапазон лінгвістичних досліджень значно розширився. Можна констатувати активізацію теоретичного й практичного інтересу до поглибленого вивчення особливостей і функціонування мовних одиниць. Проте аспекти функціонування, взаємодії семантики й синтаксису, межі їх взаємовпливу в мовознавстві досліджено та проаналізовано недостатньо, особливо на рівні словосполучення, що визначає необхідність докладного аналізу цього питання на конкретному матеріалі.

Іменникові фрази відображають вищий ступінь лексико-граматичної єдності: вони надзвичайно різноманітні за структурою і є відкритою системою, яка приховує в собі безкінечні можливості для розвитку семантичної організації лексико-граматичних одиниць.

Іменникові сполучення власне займають провідне місце в системі синтаксичних одиниць у комунікативно-прагматичному аспекті, адже концентрують у собі інформацію, яку зазвичай передають цілі речення, та вирізняються чіткістю передачі повідомлення й сприяють сконденсованості, номіналізації, семантичній насиченості тексту і є однією із форм прояву його компресії на синтаксичному рівні.

Перспективність вивчення іменникових фраз у сучасній германістиці зумовлена також і тим, що вони вирізняються високою частотою вживання у художній прозі й публіцистиці, великим інформативним навантаженням у науково-технічній літературі й медійному дискурсі та власне належать до універсальних номінативних засобів мови, котрі використовуються для побудови тексту загалом.

Пропонована праця являє собою дослідження структури й функціонування іменникових фраз в англomовній художній прозі та їх обумовленості семантикою ядра-іменника. Такий підхід відповідає спрямуванню сучасних мовознавчих праць на вивчення системної організації мовних одиниць і їх функціональних особливостей у тексті й задовольняє потребу в науково обґрунтованому відборі лексичного й граматичного матеріалу під час навчання англійської мови як іноземної, який враховував би вживаність слова та моделі його сполучуваності в мовленні. Тому дослідження іменникових фраз

англомовної художньої прози є надзвичайно актуальним як із теоретичного, так і практичного погляду.

Вивчення іменникових фраз зарубіжними лінгвістами здійснюється в межах словосполучення (О. Єсперсен, Г. Суїт, Ч. Фріз) і в межах речення (Ф. Вуд, А. Мун, Г. Несфілд). Коло питань, які розглядають науковці, різноманітне. Якщо одні з них досліджують склад і спосіб вираження компонентів іменникових фраз (Ф. Вуд, В. Девідсон, Т. Найт), то інші аналізують їх структуру, кількісні та якісні аспекти, розташування елементів, схему зв'язку між ними (О. Єсперсен, Е. Крейзінга, Г. Суїт, С. Четмен), роль і місце детермінативів в іменникових фразах (С. Грінбаум, Р. Квірк, П. Робертс, О. Томас, С. Четмен).

Поле дослідження іменникових фраз російськими й українськими вченими є ще ширшим. У їхніх працях розкрито як внутрішню, так і зовнішню структуру іменникових фраз на матеріалі різних мов (Л. С. Бархударов, Н. Ф. Іртенєва, Б. В. Кедіс, В. П. Лукашевич, А. А. Мізак, Е. А. Тернова), докладно проаналізовано окремі структурні види іменникових фраз, вивчено частоту їх уживання в різних мовних стилях, наприклад: іменникових фраз типу N+N (Т. А. Туліна, П. Ф. Шанін, Л. Б. Юшина), простих і складних прийменникових фраз (Н. І. Варламова, П. В. Іванов, Н. І. Лихошерст), бінарних і полікомпонентних регресивних атрибутивних іменникових фраз (І. Я. Бедер, М. Р. Кауль, Л. С. Лев) тощо. Низку праць присвячено проблемі валентності іменників (О. І. Сущинська, І. А. Фролова, Т. А. Яворська), іменниковим фразам, котрі є термінами різних галузей науки й техніки (Г. Л. Дорош, В. Л. Іщенко).

Незважаючи на те, що проблема іменникових фраз неодноразово висвітлювалася в лінгвістичній літературі, можна констатувати відсутність однозначних критеріїв їх аналізу, єдиної термінології, зосередженість уваги на дослідженні окремих структурних видів іменникових фраз, а також поверхневе вивчення впливу ядер-іменників на структуру бінарних і полікомпонентних іменникових фраз, ролі й місця службових слів у їх структурі, особливостей функціонування іменникових фраз у текстах художньої прози.

Своє бачення та розв'язання вказаних проблем подаємо в нашому дослідженні, у якому вивчено структуру й семантику

іменникових фраз англомовної художньої прози, у яких ядра-іменники за даними “Частотного словника сполучуваності сучасної англійської мови”, укладеного Н. О. Волковою, Р. З. Гінзбург, В. І. Перебийніс та ін. [197], входять до складу першої тисячі найчастотніших слів сучасної англійської мови. Матеріалом дослідження слугують твори англійських й американських авторів другої половини ХХ століття (загальний обсяг вибірки – 336 237 слововживань, у якій зафіксовано 18 851 іменникову фразу).

Вважаємо за необхідне:

1) охарактеризувати структурні особливості іменникових фраз англійської мови (обсяг іменникових фраз, морфологічний склад й аранжування елементів, відношення між ядром-іменником і залежними компонентами);

2) розподілити ядра-іменники досліджуваних іменникових фраз у лексико-семантичні групи (ЛСГ) та лексико-семантичні підгрупи (ЛСП); проаналізувати функціональні властивості ЛСГ ядер-іменників у структурі іменникових фраз;

3) виділити в межах досліджуваного матеріалу структурні види іменникових фраз, інакше кажучи, визначити інвентар дистрибутивних моделей (ДМ) іменникових фраз;

4) установити функціональні особливості іменникових фраз у текстах англомовної художньої прози, враховуючи їхню структуру та належність ядер-іменників до ЛСГ;

5) дослідити вплив належності ядер-іменників до ЛСГ на обсяг іменникових фраз, морфологічний склад й аранжування елементів, відношення між компонентами регресивних, прогресивних і рамових іменникових фраз;

6) розкрити специфіку участі службових слів (детермінативів) у структурі іменникових фраз англійської мови й особливості функціонування іменникових фраз із детермінативами.

Комплексне дослідження структурних, семантичних і функціональних властивостей іменникових фраз дало змогу встановити, що структура іменникових фраз англійської мови обумовлена лексико-семантичною групою ядер-іменників, детермінативи є розрізнявальним фактором структурних видів іменникових фраз, функціональні особливості іменникових фраз у текстах англомовної художньої прози обумовлені їхньою структурою і належністю ядер-іменників до лексико-семантичної груп, що дає

можливість доказовіше розв'язати низку дискусійних питань функціонального синтаксису, взаємодії семантики й синтаксису, зокрема розширює знання про структурну організацію системи синтаксичних одиниць, їхні семантичні особливості, функціональну перспективу; слугує розробці питань теорії сполучуваності та валентності, теорії детермінативів, поглиблює рівень дослідження іменникових фраз загалом.

Ряд конкретних результатів щодо функціонування регресивних, прогресивних і рамових іменникових фраз, співвідношення означених і неозначених детермінативів, частоти й поширеності дистрибутивних моделей, типових, малотипових та нетипових іменникових фраз за частотою лексико-семантичних груп ядер-іменників і т. д. можуть бути основою для створення навчальних посібників із синтаксису, стилістики, лексикології англійської мови, лінгвістики тексту, створюють передумови для розбудови лексичної граматики англійської мови, можуть використовуватися для читання лекційних курсів і спецкурсів, у науковій роботі лінгвістів, аспірантів і магістрантів, під час викладання англійської мови, а також для укладання частотних і тлумачних словників сполучуваності.

РОЗДІЛ 1

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ІМЕННИКОВИХ ФРАЗ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1. Вступні зауваги. Визначення іменникової фрази та її структури

Іменникова фраза - це синтаксична конструкція, до складу якої входять головний та один чи декілька залежних компонентів, причому головним компонентом-ядром є іменник. Під *бінарною* іменниковою фразою мається на увазі сполучення ядра-іменника з одним залежним компонентом, яким може бути також і службове слово, тобто артикль чи будь-який детермінатив, наприклад: *an idea, every minute, his hand* та ін. *Полікомпонентна* іменникова фраза складається з ядра-іменника та двох чи кількох залежних компонентів, наприклад: *their mutual friend; a young fellow under thirty, unambitious, absent-minded* та ін.

Термін “іменникова фраза” домінує у зарубіжній лінгвістиці й суттєво відрізняється від “субстантивного словосполучення”, “іменного словосполучення” чи “іменної групи”, більш уживаних російськими й українськими лінгвістами. Адже відомо, що в англійській мові до іменника може приєднуватись артикль чи будь-який інший детермінатив. Термін “словосполучення” включає поєднання двох повнозначних слів, а термін “група” – кількох. Вони не передбачають наявності службових слів, а тільки існування службових слів виявляє пресупозицію екзистенціональності в іменникових фразах і зв'язок іменника з об'єктами дійсності (предметне співвіднесення іменникової фрази) [79, 11], тобто функціонування і семантика іменникової фрази може вивчатися тільки залежно від детермінативів й артиклів, які входять у її структуру.

Іменникові фрази поділяються на *регресивні, прогресивні й рамкові*. Терміни “регресивна” та “прогресивна” іменникова фраза запозичено з праці лінгвіста В. Інґве. У прогресивних іменникових фразах залежні компоненти розташовані справа від ядра-іменника, а в регресивних іменникових фразах, відповідно, – зліва. Термін “рамкова структура” запозичено в Е. Я. Мороховської, який означає обрамлену структуру ядра, тобто двостороннє розташування

залежних компонентів щодо ядра, наприклад: *every day of the week, the people who notice its preponderance*.

Структура іменникових фраз включає: 1) обсяг (бінарні й полікомпонентні іменникові фрази); 2) морфологічний склад; 3) аранжування компонентів (регресивні, прогресивні, рамкові іменникові фрази); 4) зв'язок між компонентами [23, 3].

Під *обсягом* мається на увазі кількість компонентів. Так, за обсягом іменникові фрази можуть бути бінарними, трикомпонентними, чотирикомпонентними і т. д. Бінарні іменникові фрази виділялися нами тільки тоді, коли вони не входили до складу полікомпонентних. Згідно з І. В. Арнольд вважаємо власні назви окремою й специфічною проблемою і визначаємо в іменниковій фразі як один компонент, наприклад, обсяг іменникової фрази *captain Tom Bowling* складає два компоненти.

Поняття “обсяг іменникової фрази” дещо відрізняється від поняття “обсяг ЛСГ”, під яким мається на увазі кількість іменників, котрі входять до цієї групи (див. додаток А). Наприклад, обсяг ЛСГ “люди” буде становити 45, тобто 45 іменників входить до цієї групи.

Аналіз структури іменникових фраз передбачає визначення інвентарю ДМ у досліджуваній літературі, під якими мається на увазі відображення послідовності класів слів, до яких належать компоненти іменникових фраз. Зазвичай у ДМ використовуються такі позначення: N – ядро-іменник, n – залежний іменник, NP – іменникова фраза і т. д. (див. Перелік умовних скорочень). Коли виникають спірні питання щодо класів слів, звертаємось до словників.

Принцип побудови будь-якої ДМ такий: визначальним елементом (ідентифікатором) кожної іменникової фрази є ядро-іменник (один із 497 найчастіше вживаних іменників сучасної англійської мови [197]). У прогресивних іменникових фразах ядро-іменники є крайніми лівими елементами, а ДМ таких фраз будуть мати такий вигляд, наприклад: N+n – *sir Charles*, N+Pr+NP – *colour of his eyes*. У регресивних іменникових фразах ядро-іменники є крайніми правими елементами, наприклад: D+N – *every day*, D+Adj+Adj+N – *a small white hand*. У рамкових іменникових фразах ядро-іменник розташований між залежними компонентами, наприклад: D+Adv+Adj+N+Pr+NP – *a fairly full knowledge of the case*,

D+DP+N+Pr+NP – *the first day of her arrival*. ДМ відображають обсяг, морфологічний склад й аранжування компонентів іменникових фраз.

Вихідним положенням під час дослідження синтаксичної структури полікомпонентних іменникових фраз є те, що їх структура – це результат ускладнення *базисних* іменникових фраз додатковими елементами, які розташовуються ієрархічно, підпорядковуючись один одному. Процес ускладнення базисних іменникових фраз включає поняття “*продуктивність*”. Так, найпродуктивнішою базисною ДМ іменникових фраз вважається та, на базі якої утворено найбільшу кількість ДМ полікомпонентних іменникових фраз, а найменш продуктивною, відповідно, та, на базі якої утворено найменшу кількість ДМ.

Базисні іменникові фрази є “структурним каркасом” [34], ускладнення якого відбувається внаслідок синтаксичних процесів розширення та розгортання [162, 116–130]. Базисні іменникові фрази є мінімальними за обсягом, тому для регресивних та прогресивних (крім прийменникових) полікомпонентних фраз базисними є бінарні, а для прийменникових прогресивних іменникових фраз – трикомпонентні, наприклад: Adj+N – *selfish people*, D+N – *the result*, N+Pr+n – *food for thought*, N+Pr+Num – *dinner at six*.

Під *розширеною іменниковою фразою* мається на увазі така іменникова фраза, у якій значення ядра-іменника уточнюється чи доповнюється додатковими визначниками. Йдеться про паралельну підрядність, тобто два чи більше залежних компоненти одночасно підпорядковуються ядру-іменнику, причому ядра-іменники розміщені на вищому ієрархічному рівні, а залежні компоненти – на нижчому. Інакше кажучи, сурядний зв’язок між залежними компонентами, сполучниковий чи безсполучниковий, розглядається як співпідрядність залежних компонентів до ядра-іменника.

Смислові відношення між компонентами розширення мають характер адиції та специфікації. В *адитивних* розширених конструкціях залежні компоненти виражають окремі ознаки ядра і співвідносяться з ним самотійно. Їх об’єднує тільки спільність синтаксичної позиції й синтаксичного зв’язку у складі конструкції [162, 116–130]. Наприклад, адитивні відношення у трикомпонентних регресивних іменникових фразах: Adj+Adj+N – *deep, thoughtful silence; obscure, ambiguous life*.

У специфікативних розширених конструкціях “кожен новий ад’юнкт, що приєднується до ядра, належить не тільки до ядра, а до всього словосполучення в цілому” [34, 8–10], наприклад: *n’s+Adj+N – Sam’s strong arm*; *Adj+Adj+N – poor little count*. Специфікативні розширені смислові відношення спостерігаються між компонентами безприйменникових прогресивних іменникових фраз, наприклад: *N+n+cl – Captain Corn who had somehow rejoined the party*.

Під розгорнутою іменниковою фразою мається на увазі така іменникова фраза, у якій залежний компонент є ядром наступного компонента. Йдеться про послідовну підрядність, тобто кожен наступний залежний компонент розміщений на нижчому ієрархічному рівні, наприклад: *Adj+n+N – left hand corner*, *N+Pr+NP – people in real life*. У цих іменникових фразах простежується одночасна реалізація активної й пасивної валентності залежного іменника, адже в іменниковій фразі ядро-іменник характеризується активною валентністю (до нього приєднуються залежні компоненти), а залежні компоненти – пасивною валентністю (вони приєднуються до ядра-іменника) [181, 5]. Крім того, у розгорнутих конструкціях залежні компоненти неможливо з’єднати сполучником *and* чи змінити порядок їх слідування [121, 38–40].

1.2. Аналіз лінгвістичних досліджень щодо структури іменникових фраз англійської мови

Дослідженню іменникових фраз приділяється багато уваги в зарубіжній та українській лінгвістиці. Огляд зарубіжної лінгвістичної літератури показав, що не всі аспекти іменникових фраз висвітлено докладно, немає єдиного підходу до аналізу структури іменникових фраз. Це виявляється насамперед у тому, що в деяких працях дослідження обмежено рамками словосполучення, а в деяких – рамками речення.

Для вивчення структури іменникових фраз велике значення має теорія рангів О. Єсперсена, яка вперше дала змогу побачити ієрархію синтаксичних відношень, котра прихована за лінійністю мовлення. Лінгвіст вбачає у словосполученні *extremely hot weather* існування двох рівнів підрядності і приписує словам, залежно від ярусу, котрий вони займають, ранги первинності (primary) – *weather*, вторинності (secondary) – *hot* і третинності (tertiary) – *extremely* [230, 96]. Будь-яке

складне означення предмета базується на нерівноправності елементів, які його описують. Виділяється головне слово (ядро), яке має першочергове значення, воно уточнюється другим словом, яке підпорядковує собі третє. О. Єсперсен не бачить потреби розрізняти більше трьох рангів, оскільки наступні ранги нічим не відрізняються від перших двох.

Ієрархічні відношення між елементами іменникових фраз описані й іншими лінгвістами. Особливої уваги щодо цього заслуговують дослідження Дж. Н. Гука й Е. Г. Метьюза, оскільки вчені чітко вказують на висхідний характер зв'язку між елементами іменникових фраз. Схеми, застосовані авторами, становлять інтерес тому, що в них усі члени речення розміщено на синтаксичних рівнях, причому компоненти нижчого рівня визначають члени вищого рівня. Однак дослідники не виділяють іменникову фразу в структурі речення, що не дає можливості для довершеної характеристики її структурних особливостей.

Інший характер зв'язку між елементами іменникової фрази, коли всі її компоненти безпосередньо пов'язані з ядром-іменником і кожен наступний член належить до сполучення попереднього члена з ядром-іменником, став підґрунтям того, що окремі дослідники, зокрема Ч. Фріз, Е. Найда, називають його акумулятивним.

Питання аранжування компонентів іменникової фрази проаналізовано у працях Г. Суїта, Дж. Н. Гука, Е. Г. Метьюза, А. А. Хілла, С. Четмена, Г. Уайтхола та ін. Лінгвісти вважають, що залежні компоненти іменникових фраз розміщені в певній послідовності, а також вони досліджують закономірності їх розташування, здійснюють морфологічну й семантичну класифікацію препозитивних компонентів іменникових фраз. Учені не обмежуються твердженням, що прикметники розташовані в іменникових фразах між ядром і детермінативом, а виділяють семантичні підкласи серед залежних компонентів і фіксують позицію кожного щодо ядра-іменника. Опис порядку розміщення препозитивних компонентів іменникових фраз і прагнення виявити в ньому певні закономірності є важливим внеском у дослідження іменникових фраз англійської мови.

Не завжди виділення класів залежних компонентів ґрунтується на однакових принципах. Так, класифікація А. А. Хілла базується на морфологічному (прикметник, числівник, іменник), позиційному

(детермінативи, предетермінативи) та семантичному принципах (два класи прикметників, виділених автором, різняться тільки лексичним значенням).

Г. Уайтхол, як і Л. Блумфілд, ділить словосполучення на ендоцентричні (ядерні) та екзоцентричні (без'ядерні). Критерієм такого поділу є те, що в ендоцентричних конструкціях ядро здатне замінити все словосполучення і, з іншого боку, може бути поширене до розміру словосполучення, не порушуючи граматичної структури речення [251, 9]. Подібна взаємозаміна не можлива в екзоцентричних конструкціях, до яких автор зараховує сполучення іменника з прийменником і словосполучення з предикативним зв'язком. Серед ендоцентричних конструкцій Г. Уайтхол виділяє іменникові фрази з різним розташуванням компонентів: з ядром в кінці фрази (tail-head), тобто препозитивні конструкції, та з ядром на початку фрази (head-tail) – постпозитивні [251, 11].

Слід звернути увагу, що в зарубіжній лінгвістиці дослідженню прогресивних іменникових фраз приділялося значно менше уваги. Становить інтерес дослідження Дж. А. Хафа. Автор характеризує як препозитивні, так і постпозитивні конструкції. На відміну від інших дослідників, Дж. А. Хаф вивчає морфологічний склад іменникових фраз у порівняльному плані. Він порівнює дистрибуцію залежних компонентів, виражених різними частинами мови, у газетних текстах 1894 та 1964 років. Висновки лінгвіста, безсумнівно, становлять значний інтерес стосовно аналізу структури іменникових фраз у синхронічному й діяхронічному аспектах.

Досліджуючи морфологічну й семантичну дистрибуцію компонентів іменникових фраз, деякі автори аналізують їх обсяг. Ч. Фріз, подаючи таблицю, у якій показано відсоткове співвідношення іменникових фраз, робить висновок, що конструкції меншого обсягу трапляються частіше ніж полікомпонентні [216, 212].

Таку ж думку висловив А. А. Хілл [218, 176]. Учений вважає, що максимальні за обсягом іменникові фрази – семикомпонентні, тобто ті, які складаються з ядра та шести підрядних елементів:

<i>all</i>	<i>the</i>	<i>ten</i>	<i>fine</i>	<i>old</i>	<i>stone</i>	<i>houses</i>
6	5	4	3	2	1	ядро

Першу позицію в іменникових фразах займає означення, виражене іменником. Друга й третя позиції зайняті прикметниками

різних класів, а решта позицій – числівниками, детермінативами, тобто артиклями чи їх еквівалентами, потім предетермінативами.

С. Четмен також вивчає конструкції, де всі компоненти безпосередньо пов'язані з ядром-іменником, і стверджує, що максимальний обсяг іменникових фраз дорівнює семи, включаючи ядро-іменник [211, 86]. Отже, А. А. Хілл і С. Четмен не акцентують уваги на різниці між компонентами, вираженими повнозначними й службовими частинами мови.

Обсяг іменникових фраз досліджував також Г. Серенсен. Аналізуючи конструкцію *a by no means far too loosely constructed plot*, учений визначає її обсяг, взявши до уваги можливість усунення того чи іншого компонента. Тому ця іменникова фраза є, на думку дослідника, п'ятикомпонентною, оскільки між *by no means* й *too* неможливо усунути будь-який компонент. Лінгвіст звертає увагу на залежність обсягу іменникової фрази від морфологічного вираження ядра. Коли ядро виражене невіддієслівним іменником, обсяг фрази більший (п'ятикомпонентний), ніж коли ядро виражене віддієслівним іменником (чотирикомпонентний) [247, 110].

Досліджуючи глибину речення, В. Інґве послідовно розміщує на різні рівні присудок, підмет, кожен член, котрий належить до групи підмета [76, 134]. Можна не погодитися з цією точкою зору, оскільки вона не враховує різниці між предикативним і підрядним зв'язком.

Стосовно функції іменникових фраз у реченні, найпоширенішим є погляд О. Єсперсена щодо відмінності рангів усередині словосполучення й усередині речення [230, 90]. Так, словосполучення *Sunday afternoon* складається з первинного й вторинного компонентів і може займати першу (*Sunday afternoon was fine*), другу (*Sunday afternoon concert*) чи третю (*he slept all Sunday afternoon*) позицію в реченні, тобто виконувати різні синтаксичні функції.

Е. Крейзінга висловлює думку про те, що кожна синтаксична конструкція є певним компонентом речення [232, 177]. А. А. Хілл акцентує увагу на тому, що обсяг іменникової фрази залежить від функції, яку вона виконує у реченні. Максимальний обсяг іменникової фрази у функції предикативного члена дорівнює трьом, тоді як в інших функціях він може дорівнювати шести [218, 156]. Такий аналіз, який враховує внутрішню структуру іменникової фрази

разом із її функцією у реченні, є плідним, оскільки розкриває перспективи для більш докладного вивчення іменникових фраз.

Автори трансформаційних граматик, беручи за основу концепцію, згідно з якою базисні структури складаються з двох частин, тобто з іменникових і дієслівних фраз, розгортають кожен із указаних компонентів у межах формули $S \rightarrow NP + VP$, отже характеризують іменникові й дієслівні фрази у межах речення. Іменниковими фразами лінгвісти вважають як окремі іменники, так й іменники, що є ядрами розширених структур, а також займенники, тобто будь-яке слово чи словосполучення, яке виконує функцію підмета в реченні.

Специфіка побудови іменникових фраз у трансформаційних граматиках, на відміну від дескриптивних граматик, полягає у тому, що в структуру іменникових фраз входять детермінативи, числівники, артиклі, передартиклі, а прикметники та дієприкметники вводяться в іменникову фразу шляхом трансформацій.

Автори трансформаційних граматик висвітлюють багато аспектів іменникових фраз. Вони, аналізуючи детермінативи, докладно досліджують їх морфологічний склад. Особливу увагу приділено двом аспектам вивчення іменникових фраз – зовнішньому (відношення між компонентами фраз) і внутрішньому (роль іменникових фраз у реченнях), тобто зв'язку структури іменникових фраз із їх синтаксичними функціями. Однак окремі моменти аналізу, наприклад трактування поняття “іменникова фраза”, не дають можливості для повного опису ієрархічних відношень між компонентами іменникових фраз та їх обсягу, крім того, іменниками вважаються не морфологічні класи слів, а слова, що займають позицію підмета в реченні.

Отже, огляд зарубіжної літератури щодо структури іменникових фраз засвідчує, що немає єдиного підходу до їх вивчення. Немає єдиної думки стосовно термінології. Існують різні визначення іменникової фрази: Noun Group [248; 232], The Modification Structure with Class 1 Words as Heads [216], The Structure of Modification with a Noun as Head [215], Nominal Junction [247], але найчастіше вживаний термін – Noun Phrase [27; 218; 240; 246]. Кожен термін містить у собі вказівку на склад іменникової фрази та головну роль іменника в ній. Щодо різних аспектів структури іменникових фраз, то найбільш докладно вивченими в зарубіжній літературі є

морфологічний склад й аранжування компонентів, а до маловивчених питань належать: схеми зв'язку між ядром і залежними компонентами, структурні та функціональні особливості різних видів іменникових фраз.

У російській та українській лінгвістиці поле дослідження іменникових фраз значно ширше. Аналіз іменникових фраз здійснюється на матеріалі багатьох мов. Принципи аналізу словосполучень англійської мови різнобічно висвітлено у працях В. В. Бурлакової.

У зв'язку з вирішенням загальних чи конкретних проблем теорії словосполучення значна кількість робіт присвячена регресивним атрибутивним іменниковим фразам на матеріалі багатьох мов: І. Г. Арсеньева, І. І. Бойцова, М. Р. Кауль, Л. С. Лев та ін. – на матеріалі англійської мови, В. Г. Гак, Е. А. Тернова та ін. – французької, Д. Г. Клечко, Л. М. Ніколаєва, В. П. Лукашевич, Ц. А. Левіна, Н. І. Філічіва, І. П. Шишкіна та ін. – німецької мови.

Становлять інтерес порівняльні дослідження англійської, української й російської мов. Аналіз структури препозитивних іменникових фраз в українській та англійській мовах подано у дисертаційній роботі А. А. Мізак. Різні аспекти структури іменникових фраз на матеріалі двох мов висвітлено в працях Е. Р. Брагіної, Г. М. Нікітіної, Б. В. Кедіс та ін.

Докладніше проаналізовано структуру окремих видів іменникових фраз, вивчено частоту їх уживання в різних мовних стилях. Е. Б. Черкаська на прикладі текстів художньої літератури досліджує лексичну сполучуваність іменникових фраз типу N + N, Т. А. Туліна аналізує їх функціональну типологію, Л. Н. Шелонцева характеризує епітети, утворені цією структурою. Тенденції атрибутивного вживання іменників в англійській мові досліджено О. В. Мутт. П. Ф. Шанін аналізує на матеріалі англійських публіцистичних текстів структуру й семантику простих іменникових фраз типу N + N і складних фраз, утворених на їх базі. Л. Б. Юшина вивчає особливості структури іменникових фраз типу N + N в художній, публіцистичній і спеціальній науковій літературі, Т. Б. Александровська – у науково-технічній. М. М. Антонович досліджує функціональні й структурні особливості газетних заголовків, виражених трикомпонентними регресивними іменниковими фразами типу N+N+N.

Низку праць присвячено прийменниковим іменниковим фразам типу N_1 of N_2 , у яких проаналізовано бінарні та полікомпонентні структури, синтаксично-семантичні аспекти цієї структури, взаємовплив компонентів. П. В. Іванов характеризує фактори, які обумовлюють значення іменників в іменникових фразах типу N_1 of N_2 . Н. І. Лихошерст досліджує їх структурні й семантичні особливості, насамперед дистантність, сполучуваність та обов'язково-дистрибутивні відношення. А. І. Аль-рифай розкриває роль артикля у вказаних іменникових фразах. Найповніше досліджено прийменникові фрази у працях Н. І. Варламової, яка аналізує не тільки прості іменникові фрази з прийменником *of*, а й складні іменникові фрази з найбільш уживаними прийменниками: *in, on, at, to, from, by, above, about, with, behind, through, upon*.

Структурні та функціональні особливості бінарних і полікомпонентних атрибутивних іменникових фраз у різних мовних стилях проаналізовано у працях багатьох лінгвістів. Л. С. Коренцвіт досліджує на матеріалі технічної літератури атрибутивні дво- та полікомпонентні конструкції з пре- й постпозитивним означенням, їх морфологічний склад, відношення між компонентами, а також порядок розташування залежних компонентів. Е. З. Кумехова аналізує значення слова й словосполучення “прикметник + іменник” і “дієслово + іменник” у текстах художньої літератури. Л. Н. Осоліхіна характеризує полікомпонентні іменникові фрази з атрибутами в пре-, пост- і змішаних позиціях на матеріалі англійської біологічної літератури. В. М. Мельник розкриває характер іменникових фраз у художньому й газетно-публіцистичному стилях. Л. Г. Бедринець досліджує структуру тричленних іменникових фраз у мові преси, І. А. Мацукова вивчає статистичний розподіл іменникових фраз у газетному стилі, І. М. Іонова аналізує структурні характеристики атрибутивних іменникових фраз у спеціальній науковій літературі. С. Н. Батіна порівнює функціонування атрибутивних іменникових фраз у спеціальній науковій і художній літературі, визначає вплив екстралінгвістичного спрямування текстів.

Особливості трансформацій полікомпонентних атрибутивних іменникових фраз у художній літературі висвітлює М. І. Копаєва. З. В. Данилова проводить порівняльний аналіз атрибутивних словосполучень на матеріалі англійської науково-технічної і художньої літератури. Функціональні зміни в системі номінативних

одиниць сучасної англійської мови на матеріалі текстів художньої прози досліджує А. Е. Левицький. О. І. Денисов порівнює структурні й функціональні характеристики полікомпонентних регресивних іменникових фраз у трьох стилях – публіцистичному, науково-технічному й художньому, не залишаючи поза увагою службових слів у їх структурі. Н. І. Крапицька аналізує регресивні атрибутивні іменникові фрази у художній літературі в комунікативно-функціональному аспекті.

Препозиційні й постпозиційні залежні компоненти та їх роль у структурі іменникових фраз досліджувалися А. А. Заваріним, Л. Б. Зукіною, а семантична структура іменникових фраз з *as* – Т. В. Шульдешовою, аспекти граматичної форми іменникових фраз аналізувалися І. В. Корунцем. Г. А. Лебедева вивчає структурні особливості іменникових фраз типу АААН у текстах художньої прози англійської мови. Авторка робить висновок, що порядок розміщення залежних компонентів-прикметників залежить від ступеня їх конкретності – абстрактності: чим конкретніший прикметник, тим ближче до ядра-іменника він розташований.

Проблемі валентності іменників у реченні та в іменникових фразах приділено увагу в працях І. А. Фролової, В. А. Лебедева, Т. А. Яворської, О. І. Сущинської та ін. І. А. Фролова аналізує характер валентності у дво- й полікомпонентних іменникових фразах, В. А. Лебедєв досліджує обов'язкову синтаксичну валентність англійських іменників у реченні, Т. А. Яворська характеризує лексичну валентність групи іменників, пов'язаних значенням “висота”. О. І. Сущинська вивчає валентність полікомпонентних атрибутивних іменникових фраз у сучасній англійській мові на матеріалі економічної літератури. Авторка стверджує, що компоненти іменникових фраз мають різний “валентний статус”. Так, ядра-іменники характеризуються активною валентністю, тобто до них приєднуються залежні компоненти, котрі, в свою чергу, характеризуються пасивною валентністю, тобто здатні бути приєднаними до ядра-іменника.

Низку праць присвячено принципам аналізу іменникових фраз. Л. Г. Кравець та Ю. М. Емдіна проводять автоматизований аналіз іменникових фраз на матеріалі спеціальної літератури й висвітлюють деякі проблеми перекладу англійських іменникових фраз російською мовою. Крім того, Л. Г. Кравець досліджує кількісні характеристики

бінарних іменникових фраз у спеціальній науковій літературі. М. І. Копаєва демонструє застосування аплікативно-породжувальної моделі для аналізу іменникових фраз. Н. В. Кравчук характеризує взаємодію кількісних і якісних аспектів трикомпонентних регресивних іменникових фраз у творах художньої прози XIX та XX століття. Методологічним проблемам дослідження іменникових фраз присвячено праці О. Ф. Дем'яненко і С. Г. Тер-Мінасової.

Останнім часом зріс інтерес науковців до дослідження іменникових фраз, котрі є термінами різних галузей науки й техніки. Порівняльні дослідження англійських і російських військових термінів протиповітряної оборони, утворених на базі атрибутивних іменникових фраз, проведено Д. Р. Фахрундиною й М. Шендрік. Економічні терміни охарактеризовано у працях В. Л. Іщенко та І. Б. Петриченко. В. Л. Іщенко аналізує англійські полікомпонентні терміни з прикметниками в парадигматичному й синтагматичному аспектах, І. Б. Петриченко вивчає особливості структури економічних термінів російської мови. Т. А. Косаревська аналізує структурно-семантичні та кількісні характеристики трикомпонентних регресивних іменникових фраз типу “прикметник + іменник + іменник”, які є термінами обчислювальної техніки. Г. Л. Дорош вивчає закономірності формування й особливості структурної та семантичної організації полікомпонентних термінів з препозитивними означеннями на матеріалі текстів з молекулярної фізики.

Морфологічний склад й аранжування компонентів іменникових фраз докладно висвітлено у праці Л. С. Бархударова “Структура простого речення сучасної англійської мови”. Дослідник аналізує конструкції з ад’юнктом у пре- та постпозиції, приділяючи увагу детермінативам і квантифікаторам.

Р. А. Герасименко у дисертаційному дослідженні характеризує обсяг іменникових фраз та їх функцію в реченні. Автор робить висновок, що існує залежність між обсягом іменникових фраз та їх синтаксичною функцією. Обсяг іменникових фраз на морфологічному рівні визначається дослідником з урахуванням службових слів.

У дисертації М. Р. Кауль подано аналіз як бінарних, так і полікомпонентних регресивних іменникових фраз, проаналізовано різні моделі та їх частотність, комбінаторику й обсяг у творах

художньої літератури, а також розкрито вплив семантики ядра на структуру іменникових фраз.

У працях Л. С. Лев охарактеризовано бінарні іменникові фрази як базисні для утворення більш складних конструкцій, приділено значну увагу зв'язку між ядром-іменником і залежними компонентами, проаналізовано однорідну підрядність, а також синонімію і варіативність іменникових фраз у текстах художньої літератури.

І. Я. Бедер досліджує структурну ємність іменникових фраз із різними видами зв'язку між компонентами (послідовну підрядність, співпідрядність та їх схрещення), аналізує морфологічний склад, аранжування компонентів та обсяг іменникових фраз, взявши трикомпонентні як мінімальні. Лінгвіст стверджує, що найголовнішим моментом є вибір схеми зв'язку між компонентами іменникових фраз, залишивши поза увагою семантику елементів.

На відміну від згаданих праць, дослідження Н. Ф. Іртенєвої відображають й охоплюють усі сучасні тенденції аналізу структури іменникових фраз, а саме: теорію детермінативів, пре- та постдетермінативів, складних детермінативів, проблему артикля, класифікацію іменників й іменникових фраз, порівняльні дослідження іменникових фраз в англійській і російській мовах. У дисертаційній праці дослідниця характеризує бінарні іменникові фрази, які складаються з детермінатива та ядра-іменника, семантику детермінативів, класифікує бінарні іменникові фрази відповідно до сполучення з детермінативами на денотативні й референтні, аналізує полікомпонентні регресивні іменникові фрази, порядок слідування атрибутів у них, роль іменникових фраз у текстах художньої та наукової літератури.

Отже, аналіз наукової літератури з цієї проблеми дає підставу зробити висновок, що недостатньо вивченим є вплив ядер-іменників на структуру бінарних і полікомпонентних іменникових фраз, роль і місце службових слів у їх структурі, зв'язок між компонентами полікомпонентних іменникових фраз, особливості функціонування іменникових фраз у текстах художньої прози, про що йтиметься в наступних розділах.

1.3. Методологічні проблеми вивчення іменникових фраз

Дослідження структури іменникових фраз потрібно здійснювати за допомогою кількох методів і прийомів, чого можна досягти, поєднавши їх, адже жоден із наявних методів не забезпечує повного й адекватного опису мовних одиниць.

Розподіл досліджуваних ядер-іменників на ЛСГ здійснено за допомогою *компонентного аналізу* – методу дослідження змістовної сторони повнозначних одиниць мови, який останнім часом все більше привертає увагу лінгвістів і заслужено отримує в них високу оцінку як ефективний під час дослідження не тільки лексики, а й семантики, лексикології, граматики, синтаксису. Удосконалюються наявні й розробляються нові прийоми виявлення семантичних ознак і встановлення типів їх взаємозв'язку, а саме: метод лінгвістичного експерименту, методи опозиції та комбінаторики, різноманітні процедури анкетування й опитування інформантів, метод аналізу словникових дефініцій, а також психолінгвістичні експериментальні прийоми дослідження, на характеристиці яких ми не будемо зупинятися.

Погоджуючись із обґрунтованою позицією І. В Арнольд, згідно з якою семантична структура іменника пов'язана з його граматичними ознаками, за допомогою *принципу бінарних опозицій* вслід за дослідницею аналізовані 497 іменників розбиваємо на 8 ЛСГ (див. додаток А). Відібрані за граматичними ознаками, групи мають семантичну єдність, наприклад, у першу ЛСГ “люди” входять іменники злічувані, змінні, здатні замінюватися займенником *he* чи *she*, що мають суфікси *-er*, *-ist*, *-ian* тощо, означають особу й містять спільний семантичний компонент *person*, що є загальною семою цієї ЛСГ.

Методом *словникових дефініцій* і *процедур перефразування* і *семантичного розгортання*, згідно з З. Н. Вердієвою, яка вважає, що в межах лексико-граматичного класу іменники вступають у парадигматичні відносини, ми поділяємо 8 ЛСГ на ЛСП відповідно до диференційних сем іменників, що входять у групу (див. додаток А). Так, наприклад, перша ЛСГ, у яку входить 45 іменників, розподіляється на 7 ЛСП, до котрих належать іменники, що мають такі диференційні семи: стать, вік, родинні зв'язки, рід занять, загальні характеристики, керівне становище, стосунки, розумові здібності.

Одним із методів дослідження комбінаторних можливостей мовних одиниць є *валентний аналіз*, який є надзвичайно продуктивним та займає одне із провідних місць серед сучасних методів досліджень, оскільки системність мови передбачає також системність зв'язків між її елементами, що слугувало передумовою вивчення валентності як закономірності цих системних зв'язків.

Валентність перебуває в точці перетину граматики й лексики, синтаксису та семантики, тому сфера застосування валентного аналізу постійно розширюється. Відоме успішне застосування валентності не тільки в синтаксисі на матеріалі багатьох мов (дослідження комбінаторних можливостей частин мови, частин речення та синтаксичних зв'язків між частинами речення), а також під час вивчення семантики та стилістики мовних одиниць.

За допомогою валентного аналізу ми вивчаємо синтаксичну валентність іменників, які є ядрами досліджуваних іменникових фраз, тобто обов'язковість/необов'язковість їх сполучення з іншими частинами мови залежно від їхнього лексичного наповнення.

Характеристиці іменникових фраз передують процедура виділення їх у тексті, яка здійснюється за допомогою *дистрибутивного аналізу*, що є методом дослідження мови, котрий ґрунтується на вивченні оточення (дистрибуції) окремих одиниць у тексті й не використовує даних про лексичне та граматичне значення цих одиниць. Інакше кажучи, у сучасному розумінні дистрибуцією можна вважати вираження реальних зв'язків слова.

Дистрибуція тісно пов'язана з валентністю, більш того, вона є конкретним проявом валентності – внутрішньо властивої слову здатності вступати в сполучення з іншими словами. Валентність як потенційна властивість слів зумовлена комунікативним значенням слова – одиниці мовної системи, у мовленні ж валентність реалізується в дистрибуції слова, яка відображає його синтаксичні зв'язки [104]. Таке сучасне трактування поняття “дистрибуція” визначає широкий діапазон застосування цього методу як у традиційному вигляді (на рівні класів слів), так і з модифікаціями залежно від того, на якому рівні аналізу (семантичному чи синтаксичному) він застосовується [151; 201].

Дистрибутивний аналіз, як один із основних дослідницьких прийомів, володіє багатою методою, до якої відноситься ідентифікація, сегментування, контрастний розподіл одиниць,

субституція, дистрибутивне моделювання та ін. Найчастіше вживаними є дистрибутивні моделі, які складаються із буквеного позначення частин мови. При такому кодуванні слова замінюються символами, що вказують, до якої частини мови належить це слово (про символні позначення ДМ див. Перелік умовних скорочень).

Останнім часом у лінгвістиці помітною є тенденція до активного застосування *статистичних методів та прийомів*. Неодноразово доведено ефективність їх використання під час дослідження семантики, лексикології, синтаксису, синтагматики, стилістики як методики, яка “прагне встановити безпосередні кількісні симптоми якісних моментів” [1, 62]. Крім того, можливість застосування кількісних методів зумовлена властивими мові кількісними характеристиками, внутрішньою взаємозалежністю, яка існує між якісними та кількісними характеристиками мовної структури, частотністю різних слів мови в мовленнєвому потоці, що підпорядковується тим чи іншим статистичним закономірностям [49, 11–14].

Слід зауважити, що кількісний підхід відіграє помітну роль під час аналізу іменникових фраз, однак, ми вважаємо, що цифри й підрахунки не повинні бути самоціллю, а тільки інструментом, який допомагає виявити структурні та функціональні особливості іменникових фраз, котрі без використання статистики помітити важко, а інколи просто неможливо.

Однією з функціональних характеристик є *частота*, котра, як відомо, є основою класифікації мовних явищ і фактів, критерієм порівняння досліджуваних одиниць, показником виявлених спільних або відмінних рис під час порівняння, й тому – найпоширенішим елементом статистичних методів і прийомів.

За частотою проводять класифікацію мовних одиниць, котра здійснюється дослідниками по-різному [213]. Дж. Дьюї [214, 6] помічено й уперше описано таку закономірність: невелика група високочастотних одиниць складає ядро досліджуваного масиву, в той час як велика група низькочастотних одиниць перебуває на периферії. Між цими підмножинами є перехідна зона, основна підсистема, у якій відмінність між ядерними та периферійними елементами стерта. При цьому зі зменшенням частоти зростає кількість одиниць, які знаходяться в одному й тому ж інтервалі.

До ядра прийнято статистами відносити 75 % досліджуваного матеріалу; основна підсистема складає 15 %, що разом утворюють основну систему, яка становить 90 %. До периферійної системи належить все, що є за межами основної системи, тобто 10 %.

ДМ і ЛСГ ядер-іменників аналізуються за частотою. *Частота ДМ* охоплює частоти уживання іменникових фраз в аналізованій літературі, які описуються даною ДМ. Крім частоти, вивчення функціонування іменникових фраз здійснюється за поширеністю у текстах художньої прози. Під *поширеністю ДМ* мається на увазі кількість ЛСГ іменників, що є ядрами досліджуваних іменникових фраз. Для того, щоб провести класифікацію мовних одиниць за їх поширеністю, виділяються *зони поширеності*: висока, середня й низька. Для цього знаходиться різниця між найвищим і найнижчим показниками поширеності й ділиться на кількість зон поширеності, тобто три. Одержана частка є показником для визначення меж зон, котрий у кожному разі буде, відповідно, різним.

За розподілом частот ДМ іменникових фраз визначаються *типові, малотипові і нетипові моделі*. Поняття “типова модель” означає ядерну за частотою ДМ на рівні ЛСГ, інакше кажучи, іменники цієї ЛСГ є ядрами найчастотніших у текстах художньої прози іменникових фраз, котрі описуються цією ДМ. Малотиповими моделями є, відповідно, ДМ основної підсистеми за частотою, а нетиповими – ДМ, що перебувають на периферії за частотою.

Для репрезентативного представлення моделей цього виду користуємося символічними позначеннями ДМ, указаними вище, та нижніми індексами біля ядра-іменника, що показують його ЛСГ чи ЛСП, наприклад: *real life* – Adj + N₈ або Adj + N_{8N}. Ядро-іменник у цьому прикладі належить до ЛСГ 8 “абстрактні іменники”, а саме – до ЛСП 8N “процеси”.

Оскільки скласти чітке уявлення про досліджуване явище за частотами його вживання у вибірках різного обсягу досить важко, то зіставлення частот і визначення істотності або неістотності розходжень між частотами здійснюється за формулою обчислення критерію Стюдента (*t*) для процентних показників:

$$t = \frac{|P_1 - P_2|}{Sed\%}, \quad (1.1)$$

де p_1 – процентний показник (тобто відносна частота в процентах) для першого масиву, p_2 – для другого; вертикальні риси читаються “за модулем” і означають, що знак різниці не береться до уваги; $Sed\%$ – видозмінений показник стандартного відхилення середньої частоти, який обчислюється за формулою:

$$Sed\% = \sqrt{PQ\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}, \quad (1.2)$$

де n_1 – обсяг першої вибірки, на основі якого обчислювалися проценти, n_2 – обсяг другої вибірки, P – середній для двох виборок процентний показник, який вираховується за формулою:

$$P = \frac{p_1 n_1 + p_2 n_2}{n_1 + n_2}, \quad Q = 100\% - P. \quad (1.3)$$

Щоб вирішити, чи свідчить обчислений показник критерію Стюдента t про істотність розходження чи ні, потрібно оцінити його за таблицею критичних значень t [158, 156]. Ця оцінка робиться за допомогою кількості ступенів свободи, що обчислюється за формулою: $f = n_1 + n_2 - 2$, тобто обсяг першої вибірки плюс обсяг другої вибірки мінус 2 [158, 79].

У таблиці критичних значень є рядок, який починається обчисленим числом ступенів свободи, зіставляється визначений показник t з одним із трьох чисел цього рядка. Перше з них – це значення при довірчій ймовірності 95 %, друге – при довірчій ймовірності 99 %, а третє – при 99,9 %. Найчастіше в статистиці використовують 95-процентну ймовірність.

Якщо обчислений показник t менший за це число, то нульова гіпотеза приймається, що свідчить про неістотність розходження між двома масивами. Якщо показник t більший за табличний, то нульова гіпотеза відкидається, і можна стверджувати про істотність розходження між двома масивами й шукати причину їх розходження.

За наявності істотних розходжень обчислюється відносне розходження, або ступінь розходження, відстань між зіставляваними масивами:

$$l = \frac{t - t_a}{t}, \quad (1.4)$$

де t – обчислений показник критерію Стюдента, t_a – його критичне значення при заданій довірчій ймовірності [158, 156].

Значення I коливається від 0 до 1 як будь-яка відносна різниця. У нашому дослідженні прийнято такі пороги визначення відстані між масивами:

мінімальна відстань – від 0 до 0,19;
відстань, нижча за середню – від 0,20 до 0,39;
середня відстань – від 0,40 до 0,59;
відстань, вища за середню – від 0,60 до 0,79;
максимальна відстань – від 0,80 до 1,00.

Чим вищий показник I , тим менша близькість між досліджуваними масивами. Відповідно до виділених масивів у дослідженні розрізняються ступені близькості, а саме:

мінімальна відстань – максимальна близькість;
відстань, нижча за середню – близькість, вища за середню;
середня відстань – середня близькість;
відстань, вища за середню – близькість, нижча за середню;
максимальна відстань – мінімальна близькість.

Якщо відстань між досліджуваними масивами максимальна або вища за середню, то зіставлявані масиви розглядаються як такі, що не належать до однієї сукупності, а характеризуються своїми певними особливостями за цим параметром. Відстань мінімальна або нижча за середню свідчить про схожість масивів за цим параметром. Середня відстань – ніби перехідна зона між двома полюсами.

Виявити залежність та зв'язок між тими чи іншими досліджуваними явищами дає змогу кореляційний аналіз. Величина коефіцієнта кореляції (ρ) указує на ступінь зв'язку між явищами та варіює у межах від -1 до $+1$, а його знак – на характер кореляційного зв'язку, який може бути або прямим, або зворотним. При прямій кореляції збільшення частоти одного явища викликає збільшення частоти або якихось інших параметрів іншого, а при оберненій кореляції спостерігається їх зменшення.

Є кілька способів обчислення ступенів кореляції, серед них – метод рангової кореляції, або кореляції рангів. Коефіцієнт кореляції рангів обчислюється за формулою:

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum d^2}{n(n^2 - 1)}, \quad (1.5)$$

де ρ – коефіцієнт рангової кореляції; d – різниця між двома рангами; n – кількість корельованих пар.

Отримані результати можуть бути об'єктивно проаналізовані, якщо відома похибка коефіцієнта кореляції, яка визначається так:

$$m_{\rho} = \pm \frac{1 - \rho^2}{n}, \quad (1.6)$$

де m_{ρ} – середня похибка коефіцієнта кореляції, n – кількість спостережень.

Щоб визначити, чи значимий показник рангової кореляції, треба звернутися до таблиці критичних значень ρ [158, 164]. Величина коефіцієнта кореляції залежить від кількості зіставляваних рядків чи корельованих пар n : чим вона більша, тим менша значима величина ρ . Якщо обчислений коефіцієнт більший за табличний при 5 % рівні значущості, то кореляція присутня, якщо менший – відсутня.

Будь-яке дослідження проводиться на матеріалі вибірки з текстів і повинне враховувати основну вимогу до неї – репрезентативність. Репрезентативною вибірка є в тому разі, коли вона, по-перше, рівномірно розподіляється по генеральній сукупності, по-друге, має досить великий обсяг, якого б вистачило для вірогідних висновків про генеральну сукупність, її властивості й характеристики [158, 13–30].

Генеральна сукупність являє собою однорідний стосовно досліджуваних одиниць і категорій масив матеріалу. Тому вимога однорідності висувається і під час організації вибірки, у поняття якої входить ряд рис, які мають бути спільними для текстів генеральної сукупності та враховані під час дослідження вибірки, а саме: 1) тексти повинні бути хронологічно обмеженими періодом свідомого життя й діяльності одного покоління, а це приблизно тридцять – п'ятдесят років; 2) тексти повинні бути жанрово обмеженими, тобто одного функціонального стилю; 3) тексти повинні бути тематично обмеженими, що є особливо важливим під час аналізу текстів наукового або суспільно-політичного функціональних стилів; 4) для визначення ступеня лінгвістичної однорідності текстів суттєвим є авторський стиль [158, 13–30].

Щоб вважати вибірку надійною й репрезентативною та не ставити під сумнів достовірність результатів дослідження й кількісних показників аналізу, потрібно визначити її обсяг. Цього можна досягти за допомогою формули похибки вибірки δ .

У лінгвістиці прийнято вважати, що величина цієї похибки не повинна перевищувати 33 % при ймовірності 95 % [143, 56]. У цьому разі ймовірність того, що допущено помилку, дорівнює 5 %. Величину, яка доповнює коефіцієнт надійності до 1, називають рівнем значущості. Отже, при ймовірності 0,95 рівень значущості $\rho = 0,05$. Відносна похибка вибірки обчислюється за формулою:

$$\delta = \frac{Zp}{\sqrt{Np}},$$

де Zp – деяка стала величина (константа), яка для 5 % рівня значущості дорівнює 1,96; N – обсяг вибірки (в абсолютних величинах, наприклад у кількості слововживань); p – відносна частота вживання одиниць аналізу.

Обсяг вибірки в нашому дослідженні складає 336 237 слововживань, у якій зафіксовано 18 851 іменникову фразу, ядром яких є 497 найчастотніших іменників сучасної англійської мови. Отже, відносна частота проаналізованих іменникових фраз складає $\frac{18851}{336237}$, тобто 0,06. Відносна похибка вибірки буде дорівнювати:

$$\delta = \frac{1,96}{\sqrt{336237 \cdot 0,06}} = \frac{1,96}{142,04} = 0,014.$$

Ця величина у 24 рази менша за критичну (0,33), вказану вище, але все ж таки, якою повинна бути оптимальна вибірка, щоб на ній можна було б робити надійні висновки? Визначити необхідний обсяг тексту при даній відносній похибці вибірки можна за попередньою формулою. Із неї випливає, що N – обсяг вибірки в кількості слововживань визначатиметься так:

$$N = \frac{Z^2 p}{\delta^2 p}.$$

Припустимо, що δ дорівнює 30 % (тобто 0,3), тоді N визначається як:

$$N = \frac{1,96^2}{0,3^2 \cdot 0,06} = \frac{3,84}{0,0054} = 711.$$

Отже, при відносній похибці вибірки 30 % (тобто 0,3) і відносній частоті вживання 0,06 обсяг вибірки повинен становити 711 слововживань. Якщо звести відносну похибку вибірки до

$$N = \frac{3,84}{0,05^2 \cdot 0,06} = \frac{3,84}{0,000015} = 256000.$$

мінімальної, наприклад до 5 % (тобто 0,05), обсяг вибірки, достатньої для аналізу матеріалу, становитиме:

Отже, обсяг фактичної вибірки перевищує обсяг достатньої вибірки на 24 % і є більше ніж достатнім для достовірності аналізу.

1.4. Службові слова у структурі іменникових фраз

Аналізуючи структуру іменникової фрази, потрібно передусім звернути увагу на групу слів, відомих в англійській мові як детермінативи – службові слова, котрі сполучаються з іменником для вираження кількісних відношень типу референції, класифікаційних відношень (наприклад артикль, вказівний займенник, класифікатор) [126, 131].

1.4.1. Детермінативи в іменникових фразах

Першим виділяє детермінативи як клас слів Гарольд Пальмер. Оскільки детермінативи, підкреслює дослідник, можуть уживатися як прикметники для означення іменників або як займенники, що заміняють іменник, провести чітке розмежування їх функцій неможливо. Ефективним вирішенням цієї проблеми лінгвіст вважає включення всіх займенників у клас детермінативів, вказуючи в кожному конкретному випадку, як вони вжиті, чи як прикметники, чи як займенники. Автор виділяє десять груп детермінативів, які включають займенники (особові та зворотні), про-займенники (*semi-pronouns*): простий *one*, складні *somebody*, *nothing* тощо, присвійні та вказівні займенники, партитиви (*partitives*): *some*, *any*, *no*, *none*, *not any* та ін., артиклі та про-артиклі (*article-analogues*): *both*, *all*, *whole*, *each*, *same* тощо, квантитативи (*quantitatives*): *much*, *less*, *lots of* та ін., кількісні й порядкові займенники.

Ця праця започаткувала розвиток теорії детермінативів, адже вона містить такі важливі положення, як: є клас детермінативів, котрий відрізняється від прикметників і займенників; існує клас еквівалентів означеного й неозначеного артиклів, що є основою для сучасної теорії про-артиклів, до яких належать *some*, *any*, *each*, *every*; є складні детермінативи з формальним словом *of*.

Із подальшим розвитком трансформаційної лінгвістики з'ясовується, що іменникова фраза може включати не тільки артикль чи будь-який інший детермінатив, а й пре- та постдетермінативи, котрі ускладнюють та уточнюють його значення. Це твердження розширює й пояснює деякі позиції теорії детермінативів, одночасно урізноманітнює підходи до їхнього аналізу й показує різницю в розумінні такої складної категорії слів, як детермінативи.

П. Робертс підкреслює, що всі детермінативи розподіляються за позицією до артикля на предетермінативи, детермінативи та постдетермінативи, вважаючи артикль характерним усім іменникам і займенникам, крім власних назв, у які він вбудований і є їх частиною [246, 9–36]. Особовим займенникам і злічуваним іменникам у множині характерна присутність нульового артикля $\emptyset$ (zero article). Крім цього, П. Робертс виділяє підклас передартиклів, які включають обов'язково слово *of* та містять означений артикль, за відсутності якого елемент *of* відкидається, наприклад: *several boys*. Однак є винятки з цього правила: наприклад, передартикль *a lot of* зберігається повністю і перед нульовим артиклем множини: *a lot of boys*.

Послідовніше характеризує детермінативи О. Томас. Він виділяє їх як категорію слів, що передують іменникам та складають три класи: власне детермінативи (regular determiners), пре- та постдетермінативи, підкреслюючи, що кожному іменникові передуює не більш ніж один власне детермінатив, до групи якого належать артиклі, вказівні й присвійні детермінативи, та можливі випадки вживання нульового артикля $\emptyset$ (zero article): *a boy, that girl, $\emptyset$ men* [249, 79–87]. Присвійні детермінативи включають іменники присвійного відмінка, а власне детермінативи – підклас передартиклів: *all, both, just, only*, які утворюють такі структури: *just my speed, only that boy, all $\emptyset$ boys*.

На відміну від передартиклів, предетермінативи передують власне детермінативам та постдетермінативам. Їм характерна наявність слова *of*, яке й відрізняє їх як клас. О. Томас вважає, що *of* слід визнати в такому разі, коли він уживається в іменниковій фразі, особливим елементом – морфемою предетермінатива: *all of the emperors, the last two of my first children*.

Постдетермінативи, за визначенням О. Томаса, – це клас слів, які слідує за власне детермінативами. Вони можуть вживатися

один з одним, але тільки в певному порядку, і складаються з порядкових числівників разом із *next, last*; кількісних числівників разом із *several, many, few* та зі слів, які виражають ступінь, наприклад: *more, most, fewer, fewest, less, least*. Таким чином, загальна формула детермінативу, за О. Томасом, може бути представлена як:

$$\text{Det} \rightarrow (\text{Predet}) (\text{Preart}) \left| \begin{array}{c} \text{Art} \\ \text{Dem} \\ \text{Gen} \end{array} \right| (\text{Postdet}).$$

Вищезгадані лінгвісти підкреслюють той факт, що детермінативи взаємно виключають один одного з іменникової фрази, тобто два детермінативи не можуть стояти перед тим же іменником. Цей факт взаємного виключення детермінативів і відрізняє їх від прикметників, які, теоретично, можуть накопичуватися в іменниковій фразі.

С. Четмен розподіляє всі детермінативи на предетермінативи (або передартиклі), детермінативи та постдетермінативи, які займають певну позицію в іменниковій фразі [211, 2]. Автор виділяє ще одну категорію слів, а саме таких слів-обмежувачів (*limiters*), як: *just, only, merely, usually, frequently*, що займають позицію перед предетермінативами. Дослідник також вважає, що трансформація під час введення слова *of* не змінює класу цього слова, залишаючи його предетермінативом: *all the boys* → *all of the boys*. Особливо слід зауважити виділення С. Четменом явища злиття детермінативів у складні детермінативи: *not a, hardly a, many a, such a*, де *a* не є неозначеним артиклем, а кількісним еквівалентом слова *one*.

Р. А. Клоуз поділяє всі детермінативи на ідентифікатори (*identifiers*) та квантифікатори (*quantifiers*), які у свою чергу поділяються на неозначені та означені [95, 126–150]. До неозначених ідентифікаторів автор відносить неозначений і нульовий артикль, слово *one* у кваліфікативному значенні (наприклад, *One day he said...*). Означені ідентифікатори включають означений артикль *the*, вказівні займенники *this/these, that/those*, присвійні займенники та порядкові числівники. До означених квантифікаторів належать тільки кількісні числівники, а до неозначених – велика група слів і фраз: *(a) few, fewer, (a) little, less, the least, many, much, more, most, all, enough, some, any* та велика група так званих фразеологічних квантифікаторів *a lot of, plenty of, a number of* тощо.

Автор зазначає, що деякі слова можуть уживатися як ідентифікатори, а деякі – як квантифікатори. Розрізнити їх Р. А. Клоуз пропонує за допомогою запитань. Коли вони відповідають на запитання “which ones?”, то це ідентифікатори, коли на запитання “how many?”, – квантифікатори.

Досліджуючи іменникові фрази, Н. Ф. Іртенєва неодноразово у своїх працях торкається проблеми детермінативів. Вона поділяє службові слова відповідно до функцій денотації й референції іменникових фраз на детермінативи та власне артиклі на дескриптивному рівні й на квантори необмеженої кількості та квантори обмеженої кількості на семантичному. Дослідниця характеризує семантику детермінативів через логічні поняття квантифікації, зазначаючи, що детермінатив – це квантор, який несе пресупозицію екзистенціональності. Всі детермінативи є як кванторами членування дійсності, так і кванторами існування.

Н. Ф. Іртенєва поділяє погляд Г. Пальмера, визнаючи існування класу еквівалентів артикля (article-analogues), і робить висновок, що детермінативи є словами функціональними, і як такі вони розподіляються на функціонально-семантичні варіанти, а саме: 1) квантори, які оформлюють функцію денотації в іменникових фразах; 2) неозначені числівники, які оформлюють функцію референції в іменникових фразах.

Дослідниця поділяє детермінативи на предетермінативи, детермінативи та постдетермінативи, визнає існування складних детермінативів та визначає вид зв'язку між елементами складних детермінативів як приєднання. Н. Ф. Іртенєва розподіляє детермінативи на означені й неозначені. До означених детермінативів належать: *the, this (these), that (those), my, our, his, her, your, their, its* та питальні слова: *what, whose, which*, а до неозначених – *a (an), another, some, any, every, either, neither, no*.

Грунтовну й послідовну класифікацію детермінативів запропонував Л. С. Бархударов. На його думку, до них належать слова, які в іменникових фразах займають позицію артикля, а саме: 1) вказівні займенники: *this/these, that/those*; 2) “єднальна форма” (conjunct form) присвійних займенників: *my, your, his, her, its, our, their*; 3) займенники: *which, whose, each, every, some, any, no, (n)either, much, more, most*; 4) іменники або субстантивні словосполучення з морфемою {’s} (присвійний відмінок).

Отже, більшість детермінативів англійської мови лінгвіст відносить до займенників, однак не всі займенники, на його думку, є детермінативами. До детермінативів не належать займенники, які можуть уживатися в позиції перед детермінативом (*pre-determiners*), їх тільки три: *all*, *both* і слово неясної категоріальної належності *half* та займенники, що стоять у позиції після детермінативів й артиклів (*post-determiners*) *other*, *many*, *few* та деякі інші, а також займенники *what*, *such*, *same* в пре- чи постпозиції до артикля.

Л. С. Бархударов виділяє характерні ознаки детермінативів: 1) при іменникові може вживатися або артикль, або детермінатив, однак не обидва одночасно; 2) при іменникові може вживатися тільки один детермінатив; 3) у складному словосполученні з поширеним ядром детермінативи, як правило, стоять на першому місці.

Учений пропонує виділити в межах присубстантивних ад'юнктив груп слів, яких він називає квантифікаторами. Ці слова, з семантичної точки зору, характеризуються тим, що всі вони означають кількість – число предметів чи осіб, визначених іменником, або кількість речовини, якості, означених іменником. Ця група слів, вживаючись у позиції перед іменником, на відміну від інших предетермінативів, певним чином пов'язана із формою ядра-іменника, у зв'язку з чим квантифікатори поділяються на: 1) ті, які вживаються тільки з формою однини іменника: кількісний числівник *one*, всі порядкові числівники, займенник *each*, *every*, *either*, *neither*, *much*, *little*, *less*, *least*; 2) ті, які вживаються тільки з формою множини іменника: всі кількісні числівники, крім *one*, займенники *both*, *several*, *many*, *few* (*fewer*, *fewest*), сполучення *a few*, *a number of*, *a pair/couple of*, *the majority of*, *a good many of* та деякі інші; 3) ті, які вживаються тільки з формою однини незлічуваних іменників (*uncountable or mass nouns*) та з формою множини злічуваних іменників (*countable nouns*): займенники *some*, *any*, *more*, *most*, *enough*; сполучення *a lot of*, *plenty of*, *a great/good deal of*, *a handful*, *spoonful of*, *etc.*, *a part of*, *a (small, large, etc.) proportion of* та деякі інші.

На думку дослідника, існує також група кваліфікаторів (*qualifiers*), до яких належать усі ад'юнкти, що не входять до детермінативів та квантифікаторів. Лексичний список кваліфікаторів нічим не обмежений, будь-яка частина мови, що здатна сполучатися з іменником, може вживатися у ролі кваліфікатора.

Слід зауважити той факт, що Л. С. Бархударов не зараховує артиклі до групи детермінативів англійської мови, на відміну від А. С. Хорнбі, який не поділяє присубстантивні службові слова на групи, а відносить до них, крім артиклів, присвійні, вказівні, неозначені займенники, порядкові та кількісні числівники, найпоширенішими з яких є: *a (an), all, another, any, both, certain, each, enough, every, few, half, last, least, less, little, many, more, most, much, next, no, other, my, own, same, several, some, such, that, those, the, this, these, whole* [220, 170]. У словникових статтях вони позначаються як “визначники”, оскільки автор не вбачає потреби точно вказувати, до якої частини мови належать ці слова для визначення місця, яке вони займають у реченні.

М. Р. Кауль у своєму дисертаційному дослідженні звертає увагу на той факт, що часто правильність класифікації слів на частини мови викликає сумнів, особливо це стосується детермінативів, які вона позначає – *d* [91, 32]. Дослідниця вказує, що група детермінативів – суперечлива, наприклад, *a half, a dozen, a thousand, a hundred* і т. д. належать до детермінативів, тоді як *his* – до детермінативів, *whose* – до займенників, *some, any* – до детермінативів, *somebody, anybody* – до іменників, однак, водночас дотримується всіх, крім одного (артиклі не належать до детермінативів), критеріїв виділення детермінативів А. С. Хорнбі.

Автори “Частотного словника сполучуваності сучасної англійської мови” вважають детермінативами присвійні, питальні, вказівні, неозначені, зворотні й заперечні займенники, зауважуючи: коли між вказівними займенниками й іменником стоїть прийменник, вказані слова належать вже не до детермінативів, а до іменників [197, 40].

В. В. Бурлакова вважає детермінативами слова, які можуть займати позицію артикля, а саме: два артиклі, вказівні та присвійні займенники, *some, any, each, every, other, several* та іменник у родовому відмінку [30, 24]. Будь-яке з цих слів робить атрибутивну групу напівзакритою, тобто вліво від детермінативу можуть з’являтися тільки три слова: *all, both, half*, які називаються предетермінативами, наприклад *all this fresh milk*. Ці структури дослідниця називає закритими, оскільки вони не здатні розширятися вліво препозитивними атрибутами.

Е. В. Щебетенко досліджує групу квантифікаторів *some, several, (a) few, (a) little, many, much, all*, котрі, на її думку, об'єднані в єдину лексико-граматичну систему як засоби вираження неконкретної кількості в сучасній англійській мові, визначає її місце в загальній системі кількісних відносин, з'ясовує структурно-граматичні та функціональні особливості. Автор системно поділяє ці дев'ять квантифікаторів, які передають різні кількісні значення (від малого до тотального), на дві основні, опозиційні, але внутрішньо пов'язані групи: 1) опозиції широкого плану, а саме: максимально-невизначена кількість (*many, much, all*) – мінімально-невизначена кількість (*few, little, some, several, a few*); 2) опозиції вузького плану, а саме: тотальна кількість (*all*) – велика кількість (*much, many*); декілька (*several, some, a few, a little*) – небагато (*few, little*). Дослідниця проводить семантичний аналіз кожного квантифікатора, що реалізується у вигляді ієрархічних сходинок за ступенем абстрактності кількісних значень, які вони виражають. Отже, найменш абстрактне кількісне значення є характерним для квантифікатора *several*.

Аналізуючи комбінаторні можливості названих квантифікаторів, Е. В. Щебетенко робить висновок: на комбінаторні здатності квантифікаторів не впливає їх належність до спеціальних чи універсальних засобів невизначено-кількісних характеристик чи наявності або відсутності артикля, проте кількісні характеристики квантифікаторів можуть ускладнюватися за наявності так званих часток-лімітативів (обмежувачів) типу: *almost, just, only, quite, so, too, very* тощо, уживання яких залежить від внутрішньої структури та специфіки кількісного значення квантифікатора та самих часток.

А. А. Молчанов трактує лінгвістичний статус, значення, функціонування квантифікаторів з погляду синтаксичної семантики, аналізує залежність семантики речення від семантики квантифікаторів. Дослідник поділяє квантифікатори на п'ять дистрибутивних груп відповідно до їх сполучувальних можливостей з іменниками: 1) *one, each, every, neither, either*; 2) *Num (2, 3, ...), both, several, many, few, a few*; 3) *much, little, less, a little*; 4) *more, most, enough*; 5) *some, any, no, all, half*. Елементом кожної групи властива аналогічна дистрибуція, що визначається через показники тих лексико-семантичних підкласів іменників, з якими ці квантифікатори сполучаються.

О. М. Медвідь досліджує особливості функціонування квантитативних одиниць, їх системну організацію, інтеграцію парадигматичних і синтагматичних ознак. Вона вважає, що функціональні особливості квантифікаторів визначаються специфікою їх значення із різними частинами мови, різними розрядами іменників, які перебувають у прямій залежності від розчленування/нерозчленування предметної області, означеної іменниками, та злічуваності/незлічуваності іменників.

О. В. Яковенко вивчає сполучуваність детермінативів у сучасній англійській мові. Детермінативами автор вважає службові слова, які супроводжують іменник і визначають коло його референції та сприяють повноцінній актуалізації понять.

В. А. Гацко аналізує особливості функціонування детермінативів у дискурсі економіки. На думку дослідниці, функціонування детермінативів залежить від їх значення та від значення іменників, з якими вони сполучаються.

Проблему детермінативів і категорію означеності/неозначеності іменників французької мови досліджує М. М. Попович.

Сучасні зарубіжні лінгвісти дотримуються класифікації, запропонованої С. Грінбаумом і Р. Квірком, згідно з якою детермінативи поділяються на предетермінативи (*predeterminers*), центральні детермінативи (*central determiners*) та постдетермінативи (*postdeterminers*). До предетермінативів учені відносять: 1) слова *all*, *both*, *half*, які вживаються перед артиклями, вказівними та присвійними займенниками, можуть вживатися як займенники, не вживаються перед детермінативами, що виражають квантифікацію (*every*, *each* та ін.); 2) слова-накопичувачі (*the multipliers*) *once*, *twice/double*, *three times* та ін., які вживаються перед артиклями, вказівними й присвійними займенниками та належать до іменника, не можуть уживатися як займенники.

До центральних детермінативів лінгвісти зараховують: 1) артиклі *a/an*, *the* і нульовий артикль, котрі вважаються найпоширенішими детермінативами та їх дистрибуція залежить від класу іменника; 2) група, у яку входять слова, що можуть виконувати роль займенників і вживаються із злічуваними та незлічуваними іменниками в однині й множині, а саме: вказівні займенники: *this*, *that*, *these*, *those*; присвійні займенники: *my*, *your*, *her*, *his*, *its*, *our*, *their*; wh-детермінативи (*wh-determiners*): *which*, *whose*, *whichever*,

whatever та ін.; негативний детермінатив (negative determiner) *no*; 3) група слів, яка за аналогією з неозначеним артиклем уживається тільки зі злічуваними іменниками в однині, а саме: універсальні детермінативи (universal determiners): *every, each*; подвійні детермінативи (dual determiners): *either, neither*; 4) група слів, які за аналогією з нульовим артиклем уживаються тільки з незлічуваними та злічуваними іменниками в множині, й виконують роль займенників, а саме: загальні детермінативи (general determiners): *some, any*; кількісний детермінатив (quantitative determiner) *enough*.

Група постдетермінативів включає порядкові числівники, деякі інші слова (ordinals) *first, last, other, fourth* тощо та квантифікатори (quantifiers) *a lot of, plenty of, many, few, little*, які стоять в позиції після центральних детермінативів.

Отже, теорія детермінативів є дискусійною. Передусім це стосується самого поняття детермінатива й термінології, адже часто лінгвісти вживають різні терміни, маючи на увазі те саме поняття. Так, відомо, що термін “детермінатив” був невдало використаний для означення членів речення, які співвідносяться з усім реченням, а не з його окремими частинами [200]. Відповідно введено детермінуючі обставини та детермінуючі додатки. При всій вагомості ідеї виділення подібних членів речення слід зауважити, що збіг термінів може становити незручності для дослідників.

З метою подальшого вивчення детермінативів іменникових фраз зупинимося передусім на питаннях артикля та складних детермінативів.

1.4.2. Артикль як детермінатив

Проблема артикля в англійській мові залишається актуальною. Їй присвячено низку праць на матеріалі багатьох мов з урахуванням різних рівнів лінгвістичного аналізу – морфологічного, лексичного й синтаксичного.

Насамперед слід зазначити, що чисельність цього розряду слів не з'ясована, оскільки немає єдиної думки стосовно існування “нульового артикля”. Крім того, недостатньо висвітлене питання про артиклів, тобто слів, які виступають його еквівалентами, а також основне питання: чи належить артикль до категорії детермінативів, чи являє собою окрему групу службових слів.

Крім перерахованих проблем, пов'язаних з артиклем, у лінгвістичній літературі дискутується така: артикль – це окреме службове слово чи частина форми іменника. Поза сумнівом, артиклі є службовими словами, адже вони не вживаються самотійно. Якщо при опущенні артикля з іменникової фрази речення стає не досконалим із граматичного боку, наприклад: ...*day is beautiful*, то при опущенні іменника – зі смислового: *The ... is beautiful*, що підтверджує зв'язок артикля з іменником. Водночас їх слід трактувати як два окремих слова, тому що артикль можна замінити його еквівалентами, тоді як частини слова не можна замінити будь-якими службовими словами. Л. Блумфілд писав, що паралелізм у вживанні вказівного займенника та означеного артикля дає підставу вважати артикль окремим словом [27, 216].

Основоположник теорії детермінативів Г. Пальмер відносить артиклі до класу детермінативів. Лінгвіст поділяє артиклі на означені й неозначені, зазначає що вони є незмінними за числом та родом і дотримується загальноприйнятих на той час правил вживання артиклів Г. Суїта.

У межах запропонованого поділу детермінативів на десять груп (див. попередній пункт) Г. Пальмер виділяє групу слів (partitives), які є еквівалентами артиклів. До них належать: *some, any, no, not a, not an, not any* [239, 56–69]. Позитивними еквівалентами неозначеного артикля (*a, an*) дослідник вважає емпатичний еквівалент *some*, котрий вживається тільки зі злічуваними іменниками в однині, та еквіваленти неповного значення *some* і *any*, які вживаються зі злічуваними іменниками в множині й незлічуваними іменниками. Г. Пальмер виділяє негативні еквіваленти артиклів: *no, not a, not an*, які вживаються зі злічуваними іменниками в однині, та *no, not any*, що вживаються зі злічуваними й незлічуваними іменниками в множині.

Г. Серенсен стверджує, що семантика й функції артиклів співвідносні з семантикою того чи іншого детермінатива, і тому не слід виключати їх із розряду детермінативів. Детермінативи вчений поділяє на: означені, неозначені та родові (generic article) й обґрунтовує деякі положення теорії означеного родового артикля, а саме: 1) родовий артикль не передбачає появи обмежуючого речення (не сумісний із *that-clause*); 2) родовий артикль не сумісний із перфектним часом; 3) іменникова фраза з родовим артиклем *the* не

відповідає на запитання *What N?* На відміну від родового визначеного артикля, ідентифікуючий артикль передбачає, що за іменником слідує *that-clause*, причому ця підрядна частина може й опускатися в реченні.

Становить інтерес положення класичних західних трансформаційних граматистів щодо артиклів як групи детермінативів. Так, П. Робертс стверджує, що будь-якій іменниковій фразі притаманна присутність детермінатива, а детермінатив на може вживатися без артикля [246, 9–36]. Найтиповішими детермінативами є артиклі, до яких належать неозначений артикль *a(an)* та означений *the*. Лінгвіст виділяє клас передартиклів, які обов'язково включають слово *of*, наприклад: *several of*, *a few of*, *many of* та нульовий артикль $\emptyset$ (zero article), який є неозначеним і вживається з особовими займенниками й злічуваними іменниками в множині, наприклад: *the man*, *a pilot*, $\emptyset$ *men*, $\emptyset$ *he*. Однак це правило не стосується власних назв, які характеризуються конкретністю і не можуть бути більш конкретизовані за допомогою означеного чи неозначеного артиклів, тобто артикль, вбудований у власну назву, і є її частиною.

О. Томас відносить артиклі до власне детермінативів (*regular determiners*), до яких належать: *a (an)*, *the*, *any*, *every*, *each*, *some* [249, 79–81]. Дослідник стверджує, що кожному іменникові англійської мови повинен передувати детермінатив, а іменникам у множині – нульовий артикль $\emptyset$ (zero article), наприклад: *a boy*, *your girl*, $\emptyset$ *men*. Учений виділяє обмежений клас передартиклів (*prearticles*), які передують артиклям, вказівним та присвійним займенникам. До них належать: *all*, *only*, *both*, *just*.

С. Четмен зараховує артиклі до класу детермінативів і вказує на те, що вони разом із іншими детермінативами займають четверту позицію зліва від ядра-іменника. Другу й третю позицію займають прикметники. Дослідник пропонує застосовувати метод субституції для вивчення семантики службових слів.

Р. А. Клоуз називає неозначений і нульовий артиклі неозначеними ідентифікаторами, а означений артикль *the* – означеним [95, 126–150].

А. С. Хорнбі зараховує артиклі разом із іншими присубстантивними службовими словами до групи “визначників” [220, 170]. Класифікацію детермінативів, запропоновану А. С. Хорнбі, повністю поділяє М. Р. Кауль.

Сучасні зарубіжні лінгвісти на чолі з С. Грінбаумом та Р. Квіркком відносять артиклі до групи центральних детермінативів (*central determiners*). Вони поділяють артиклі на означені (*the*) та неозначені (*a/an*, $\emptyset$ (*zero article*)), зазначаючи, що артиклі – найтиповіші центральні детермінативи, їх дистрибуція залежить від іменника, з яким вони сполучаються.

Л. С. Бархударов не вважає артиклі англійської мови детермінативами. В. В. Бурлакова відносить означений і неозначений артиклі *the* й *a (an)* до класу детермінативів. А. І. Аль-рифай у дисертаційному дослідженні, де йдеться про роль артикля в іменникових конструкціях англійської мови типу N_1 of N_2 , стверджує, що артикль є службовим синтаксичним елементом, тобто не є самостійною синтаксичною одиницею, але на зразок допоміжних дієслів є частиною такої одиниці.

Н. Ф. Іртенєва поділяє погляд Г. Пальмера щодо про-артиклів (еквівалентів артиклів) та положення про розщеплення слів. Вивчаючи семантику еквівалентів артиклів, дослідниця робить висновок, що артиклі розщеплюються на функціонально-семантичні варіанти.

Як означений, так і неозначений артиклі розщеплюється на:
1) референтний (ідентифікуючий, почасти анафоричний);
2) нереферентний (родовий). У референтного означеного артикля *the* є про-артиклі вказівної і присвійної семантики, наприклад: *this, his, her, the man's*. У референтного неозначеного артикля *a* – про-артиклями є *one* та *some*. У нереферентного означеного артикля *the* є про-артикль *all*, а нереферентний неозначений артикль має про-артиклі *any, some of, kind of*.

Н. Ф. Іртенєва стверджує, що нульовий артикль з іменниками в множині не є чимось єдиним, він розщеплюється і повинен трактуватися як детермінатив, що несе пресупозицію необмеженого існування, та як артикль, що виражає існування референтів. Про-артиклем нульового артикля множини іменника є *all*.

Ми дотримуємось погляду, що артикль є окремим службовим словом і зараховуємо його до класу детермінативів, відповідно позначаючи означений і неозначений артиклі як *D (determiner)*. Згідно з П. Робертсом артикль із власними назвами трактуємо як частину складної власної назви, наприклад: *the Pacific, the Thames* і вважаємо не бінарною іменниковою фразою, а одним компонентом –

іменником, наприклад: D+Adj+N+Pr+NP+Pr+n+Cn+n – *the loneliest part of the country between the Nueces and the Frio*.

1.4.3. Складні детермінативи

У працях представників західних дескриптивних та трансформаційних шкіл становлять інтерес твердження, що детермінативи пов'язані між собою та іменниками тільки через артикль, що зв'язок між службовими словами є тісним і вони утворюють складні детермінативи. Справді, можна спостерігати в іменникових фразах ряд складних детермінативів, наприклад: *a great many, many a, a few* тощо, складність яких підтверджується тим, що один компонент не є сумісним із ядром-іменником, але сумісний семантично весь складний детермінатив, наприклад: *many a story, a few books, a great many villages*.

Першим виділив особливий розряд складних детермінативів із прийменником *of* Г. Пальмер [239, 72–81]. Дослідник розподіляє детермінативи на ті, що означають кількість і число. Вони складаються з таких груп: 1) показники ступеня, наприклад: *a lot of, a quantity of, a large amount of, a couple of*; 2) показники ваги й міри, наприклад: *a pound of, a gallon of, a cupful of*; 3) показники вмісту, наприклад: *a pot of, a glass of, a bowl of*. Детермінативи, що означають число, також бувають збірними, наприклад: *a set of, a collection of, a group of, a company of*. Вищезазначені детермінативи можуть дублюватися, тобто означати і кількість, і число, наприклад: *a lot of, a pound of, a spoonful of, a bottle of* тощо.

Автор зазначає, що кількісні й числові детермінативи можуть уживатися як прикметники, наприклад: *a lot of, a quantity of, plenty of, a cup of, a glassful of, etc.*, та як займенники, але прийменник *of* опускається, наприклад: *a lot, a good deal, plenty, a cupful* тощо.

П. Робертс також звертає увагу на існування елементів типу *several of, many of, few of, a lot of, lots of* тощо. [246, 25–28]. Він називає їх передартиклями, тобто елементами, які передують артиклям. Дослідник вважає, що функція передартиклів в іменникових фразах полягає у визначенні того, як уживається іменник – в однині чи множині, наприклад: *One of the students was happy*.

О. Томас виділяє клас предетермінативів, які стоять перед детермінативами й вирізняються поміж інших класів наявністю

елемента *of*, котрий автор називає морфемою [249, 84–87]. До класу предетермінативів з морфемою *of* лінгвіст зараховує більшість детермінативів і постдетермінативів, а також іменники на позначення кількості, наприклад: *a mile of spaghetti, only the first two barrels of oil*. О. Томас зазначає, що вживання іменників на позначення кількості як предетермінативів типу *mile, barrel, quart, slice, wedge, piece, gallon* тощо може спричинити певні труднощі під час визначення ядра іменникової фрази. Вчений пропонує аналізувати іменникові фрази в реченнях та розрізняти граматичний і логічний підмети. Зазвичай граматичний і логічний підмети збігаються й узгоджуються за числом, наприклад: *The milk was shipped to the city*, у випадку предетермінативів – ні, наприклад: *The two quarts of milk were shipped to the city*. Граматичний підмет цього речення – *quarts*, а логічний – *milk*, який, на думку дослідника, є ядром іменникової фрази.

Проблему складних детермінативів досліджує також Л. С. Бархударов. Лінгвіст не виділяє такої категорії слів, як складні детермінативи, але звертає увагу на квантифікатори, представлені сполученнями типу *a lot of, a number of* та ін., які стоять перед детермінативами й артиклями, наприклад: *a number of these people, a lot of this money* тощо.

Щодо дистрибутивних ознак (класів слів і порядку їх слідування) словосполучення типу: *a number of (people), a lot of (books), plenty of (food)* тощо. нічим не відрізняються від таких, як *a procession of (people), the value of (money)* тощо. Л. С. Бархударов вважає, що визначати ядро іменникових фраз такого виду потрібно опущенням, наприклад:

A number of people were present. – People were present.

He had a lot of money. – He had money.

Іншим підтвердженням правильності запропонованого аналізу вчений вважає можливість субституції *a number of, a lot of* і т. д. іншими квантифікаторами, наприклад:

<i>He has</i>	<i>much</i> <i>a lot of</i> <i>some</i> <i>enough</i>	<i>money.</i>
---------------	--	---------------

Потрібно звернути увагу на те, що в реченні, у якому іменникова фраза такого виду вживається у функції підмета,

дієслово-присудок узгоджується не з першим, а з другим іменником, який є ядром, наприклад: *There are a number of facts which should settle this question of priority.*

Словосполучення типу *a kind of, a sort of* часто трактуються у лінгвістичній літературі як слова-замінники. Їхнє вживання структурно обумовлене граматичними потребами членів синтаксичних конструкцій.

В. В. Бурлакова називає семантично “порожніми” іменники типу *sort, kind, lack, type* тощо, форма яких наповнюється змістом за рахунок атрибутів, наприклад: *lack of method, a very decent sort of chap*. Іменники цього типу характеризуються тим, що зазвичай не можуть виступати ізольовано, а вимагають постпозитивних атрибутів, наприклад: *a new type of dictionary*.

С. Четмен вважає, що, аналізуючи моделі детермінуючої частини іменникових фраз, слід враховувати такі положення: 1) для побудови іменникової фрази не має значення, які слова займають ту чи іншу позицію, до якого класу вони належать; класи слів визначаються позицією, котру вони займають, і тими трансформаціями, які до них можуть бути застосовані; слово може належати то до одного підкласу, то до іншого, у зв’язку з розщепленням на класи (*class cleavage*); 2) трансформація з уведенням слова *of* не змінює класу цього слова, наприклад: *all the boys* → *all of the boys, both their neighbours* → *both of their neighbours*; 3) можливе злиття детермінативів у складні.

С. Четмен вважає, що незважаючи на те, що *quite* та *many* стоять перед неозначеним чи означеним артиклями, вони не є предетермінативами іменника, а предетермінативами неозначеного артикля. На думку автора, “*such*” у складному детермінативі “*such a*” повинно трактуватися як атрибут до “*a*”, яке у цьому разі не є артиклем, а кількісним еквівалентом слова “*one*”.

На нашу думку, для того, щоб правильно аналізувати структуру детермінуючої частини іменникової фрази, потрібно спочатку визначити характер семантичного й синтаксичного зв’язку, котрий поєднує її елементи, адже у внутрішній структурі складних детермінативів простежується тісніший зв’язок між їхніми елементами.

І. І. Мещанінов вважає приєднання зв’язком, яким з’єднуються слова, що не мають синтаксичного й морфологічного оформлення та

пов'язані між собою семантичним значенням у реченні [138, 74]. Інколи можливе узгодження з ядром-іменником, наприклад: *this tree – these trees*, тоді приєднання є слабшим, але не нульовим. В іншому разі, на думку лінгвіста, узгодження послаблене, доходить до мінімуму (в англійській мові немає узгодження). Тоді на перше місце висувається приєднання за змістом.

Н. Ф. Іртенєва так само, як і академік І. І. Мещанінов, вважає, що детермінативи сполучаються з іменниками за допомогою синтаксичного приєднання, оскільки означений артикль, а також присвійні детермінативи не пов'язані морфологічно з ядром-іменником. Вони не пов'язані з ядром і семантично (відсутність зв'язку за значеннями злічуване-незлічуване, конкретне-абстрактне, одиничне-збірне). Однак неозначений артикль має дві форми: форму *a (an)*, узгоджену семантично за значеннями одиничності, конкретності, злічуваності, та нульову форму, узгоджену за протилежними значеннями. Це узгодження має семантичний і синтаксичний характер, і його дослідниця визначає як сумісність. Такий самий характер зв'язку має сумісність детермінативів *another, each, either* та ін. з іменниками в однині й *several, many, few* та ін. з іменниками в множині.

Н. Ф. Іртенєва зазначає, що інколи постдетермінативи мають більш тісний зв'язок з артиклями, внаслідок чого утворюються складні детермінативи, до яких належать: 1) сполучення з неозначеним артиклем – *another, a second, a certain, a little, a few, a great many, a good many*; 2) сполучення з означеним артиклем – *the very, the same, the other, the second, the next, the last, the future, the late*; 3) незначні випадки утворення складних детермінативів шляхом злиття предетермінативів із неозначеним артиклем – *such a, quite a, rather a, not a, many a* (згідно з С. Четменом). Складні детермінативи з *of* дослідниця вважає кванторами обмеженої предметної області, які є марковані елементом *of*.

Підсумовуючи все вищевикладене, можна зробити висновок: сучасні дослідники системи детермінативів ґрунтують свої теорії на таких положеннях: 1) слова (особливо службові) можуть розщеплюватися на окремі знаки, які належать різним класам (*class cleavage*) [211] (явище розщеплення службових слів російської мови ще раніше описано в працях М. В. Крушевського, В. В. Виноградова, а явище розщеплення детермінативів англійської мови

охарактеризовано Н. Ф. Іртенєвою); 2) аналіз функції та семантики службових слів можна здійснювати за допомогою методу субституції [19]; 3) необхідною передумовою вивчення артиклів є розподіл знаків мови на інваріантні, які складають систему парадигматичних (бінарних) опозицій, та на знаки синтагматичного плану, де значення знаку може варіювати, знак може замінюватися або нульовою формою, або іншим субститутутом і, крім того, може бути стилістично й емоційно забарвленим [78; 79; 85].

Отже, детермінативами вважаються службові слова, які сполучаються з іменниками для вираження кількісних і класифікаційних відношень та стоять у позиції перед іменниками. До детермінативів належать: артиклі *a (an), the*, про-артиклі: *one, any, every, each, some*, вказівні займенники: *this, these, that, those*, присвійні займенники: *my, his, her, its, our, your, their*, заперечний займенник *no*, *wh*-детермінативи: *which, what, whose*, а також *another, either, neither*.

Детермінативи поділяються на означені й неозначені. До означених детермінативів належать: *the, this, these, that, those, my, his, her, its, our, your, their, which, what, whose*. Неозначені детермінативи включають: *a (an), one, any, every, each, some, no, another, either, neither*.

До предетермінативів ми відносимо: *all, both, just, only, half, such, quite, rather, twice/double, three times* та ін., а також складні детермінативи із прийменником *of*, типу *some of, three of, a lot of, a number of* тощо.

До постдетермінативів належать: кількісні, порядкові числівники разом із *next, last, final, other, quite, only, several, many, much, certain*, слова, які означають ступінь, типу: *more, most, few, fewer, less, least, few, little, same*.

Сполучення пре- чи постдетермінатива з детермінативом або з прийменником *of* вважається складним детермінативом, зв'язок між компонентами яких тісніший, а відношення між ними визначається як сумісність, причому, з ядром-іменником семантично сумісний весь складний детермінатив.

Під час вивчення детермінуючої частини іменникових фраз ми насамперед керуємося такими положеннями: 1) детермінативи стоять перед іменниками; ця позиція підкреслює вживання тільки одного детермінатива, оскільки детермінативи не можуть сполучатися один з одним, і передбачає існування пре- та постдетермінативів; 2) коли

виникають спірні питання щодо аналізу, застосовуємо метод субституції чи опущення.

Ми дотримуємося положення про розщеплення класів слів [211; 78; 79; 85], згідно з яким детермінативи можуть бути тією чи іншою частиною мови залежно від їхньої позиції в іменникових фразах. Так, слова *just*, *only*, *such*, *quite* і *rather* трактуються предетермінативами в безпосередній близькості до неозначеного артикля, наприклад: *just some amateur piano music*, *only a little blow*, *such a poor little fool*, *quite a public character*, *rather a remarkable woman*. Коли слова *just*, *only*, *quite* і *rather* займають позицію після прийменників або перед прикметниками, то вони відносяться до класу прислівників, наприклад: *just after dinner*, *only for a moment*, *quite at sea*, *rather foolish old lady*, а слово *such* – до прикметників, наприклад: *at such short notice*.

У вибірці зафіксовано вживання слова *little* або як постдетермінатива для вираження кількісних відношень, або як прикметника на позначення розміру, наприклад: *little money*, *her little hand*. Слово *very* використовується або як прикметник на позначення характеру ознаки предмета чи особи, або як прислівник для підсилення якісної характеристики, наприклад: *the very next morning*, *very hospitable people*. Слова *more* та *most* або входять до складу вищого та найвищого ступеня порівняння прикметників, або вживаються як постдетермінативи для вираження кількісних відношень, наприклад: *a more dangerous man*, *more land*, *the most delightful way*, *most of her time*. Також *more* може виступати прислівником ступеня, наприклад: *one thing more*.

У ДМ досліджуваних іменникових фраз англійської мови кожен детермінуючий компонент, власне пре-, постдетермінатив чи детермінатив, позначається окремо, відповідно як PD, D та DP.

1.5. Ядра-іменники у структурі іменникових фраз

Проблемі класифікації іменників присвячено багато праць як в українській, так і в зарубіжній лінгвістиці. Кількість груп іменників, терміни і значення, вкладені в ці терміни, варіюють від автора до автора залежно від того, за яким аспектом вивчають цю проблему, а також від мети й матеріалу дослідження. У нашій роботі ми обмежимося висвітленням класифікацій іменників, які тим чи іншим

чином знайшли своє відображення й застосування під час дослідження іменникових фраз.

1.5.1. Класифікація іменників англійської мови

У сучасних зарубіжних лінгвістичних працях домінує логічна класифікація іменників. Так, О. Єсперсен виділяє шість класів іменників: 1) істоти й рослини (living beings and plants); 2) неживі об'єкти (things); 3) речовини (substances); 4) події, дії, стани (happenings, acts, states); 5) міри, кількості (measures, indications of quantity); 6) якості (qualities) [230, 66].

Схема О. Єсперсена майже без змін була прийнята Б. А. Ільїшем, причому до групи істот належать такі іменники, як *student, horse, Brown* і т. д. Далі лінгвіст виділяє групи: нежива природа, матеріальні предмети, речовини, абстрактні поняття та ознаки, представлені як предмет [224, 72].

У двох вищеназваних класифікаціях власні назви як спеціальний клас імен, що має характерні особливості, не виділяється.

Г. Суїт протиставляє конкретні іменники (concrete nouns) абстрактним (abstract nouns), визначаючи перші такими, що означають субстанцію (substances), а другі такими, що означають якості та явища (attributes and phenomena) [248, 54]. За цією класифікацією до різних класів належать іменники, які не мають форми множини й не сполучаються з неозначеним артиклем, наприклад: *water, light, snow*, з одного боку, та *love, freedom, beauty* – з другого, а такі морфологічно різні іменники, як злічувані *man, tree, star* та незлічувані *water, snow* об'єднуються в один клас. У класі конкретних іменників Г. Суїт протиставляє власні назви (proper names) усім іншим класам іменників (class nouns з підгрупами individual, collective, material nouns), таким чином виділяючи їх поміж інших.

Класифікації О. Єсперсена й Г. Суїта прийняті та використані іншими лінгвістами, зокрема Е. Крейзінгою, Г. Кермом і деякими авторами граматик, а саме: Н. М. Василевською, М. А. Ганшиною, О. М. Гордон, І. П. Криловою, Н. М. Раєвською та ін.

Існують також інші класифікації іменників, які характеризуються дещо іншим підходом до описуваного явища. Так, Г. Пальмер подає строгу бінарну схему іменників: конкретні

(concrete) та абстрактні (abstract); конкретні іменники поділяються на загальні (common) й власні (proper), загальні, у свою чергу, поділяються на речовинні (material) й предметні (class), останні – на одиничні (individual) та збірні (collective) [239, 28]. Класифікація є неповною, оскільки опущено такі важливі розряди іменників, як злічувані й істоти.

Автори трансформаційних граматик, згідно з О. Томасом, застосовують таку класифікацію іменників: істоти (animate – N_{an}), неістоти (inanimate – N_{in}), злічувані (count – N_c), незлічувані (mass – N_{mass}), абстрактні іменники (abstract – N_{ab}), власні (proper – N_{pr}) й загальні назви (common – N_{com}), а також, відповідно до роду, чоловічі (masculine – N_{masc}), жіночі (feminine – N_{fem}) та нейтральні (neuter – N_{neu}) [252, 78].

Потрібно взяти до уваги також виділення О. Томасом у межах групи іменників так званих “про-форм”, які, очевидно, пов’язані із займенниками, оскільки їм не можуть передувати детермінативи [249, 87–90]. Є два види “про-форм”: PRO_D (форма детермінатива, наприклад *some*) та PRO_N (форма іменника, наприклад *one, body, thing*). Разом вони утворюють єдину форму типу *someone* чи *something*, яка дає змогу ілюструвати кінцеві ядерні речення, спрощені рядом трансформацій, наприклад, таке речення: *Someone whispered something behind the bushes* буде мати трансформацію: *What was whispered behind the bushes?*

У граматиці безпосередніх складових Н. Хомський розрізняє тільки три класи іменників: $N_h \rightarrow man, boy \dots I, you, he$; $N_c \rightarrow table, book \dots it$; $N_{ab} \rightarrow justice, sincerity \dots it$, а також спеціально виділяє назви осіб, які вважає вагомими для породжувальної граматики [194, 87].

Останнім часом у сучасній лінгвістиці помітною є теорія семантичних полів, якій присвячено багато праць, серед яких особливий інтерес становить дослідження З. Н. Вердієвої, яке стосується певним чином аналізу іменникових фраз. Дослідниця поділяє іменники на п’ять семантичних класів: предмети, істоти, речовини, природні явища й події, абстрактні поняття.

Кожен клас, відповідно, поділяється на ЛСГ першого, другого третього рангу, яким властиві певні семи. Наприклад, клас речовин, на думку автора, поділяється на десять ЛСГ першого рангу: речовини загалом, мінерали, метали, гази, рідини, порошкоподібні речовини, земля, деревина, тканини та інші речовини. Остання ЛСГ першого

рангу, яка характеризується семами “склад” та “використання”, поділяється на чотири групи другого рангу: суміші, продукти харчування, медичні препарати та речовини, які використовуються певним чином, які, у свою чергу, можуть поділятися далі.

На нашу думку, ця класифікація є досить чіткою та обґрунтованою, але не є достатньою для аналізу іменникових фраз, оскільки в ній не враховано такі категорії, як живий/неживий, змінність, злічуваність, які є суттєвими для структури іменникових фраз і впливають на валентні характеристики ядра-іменника. Так, наприклад, за класифікацією З. Н. Вердієвої, у клас істот входять групи людей, тварин, а також рослини.

Потрібно звернути увагу на класифікацію семантичних типів іменників Л. Б. Лебєдєвої, яка базується на аспектах співвідношення іменника з денотатом чи сигніфікатом. На думку дослідниці, іменник – єдина частина мови, значення якої можна охарактеризувати подвійною орієнтацією: на денотат і на сигніфікат. Денотат наділений необмеженим набором ознак, і тільки найсуттєвішими з них є ті, що дають змогу співвіднести його з класом, за яким закріплене певне ім'я, що складає сигніфікативний зміст іменника.

Л. Б. Лебєдєва виділяє вісім семантичних типів іменників: 1) слова, які мають тільки денотат, а не мають сигніфіката – власні назви: *Петр, Александра, Лондон*; 2) слова, які мають тільки сигніфікат та є багатозначними: *астрономия, демократия*; 3) слова, які мають тільки денотат і є однозначними: *белизна, красота*; 4) слова, які мають денотат і сигніфікат, практично позбавлені будь-яких визначених ознак: *дело, вещь*; 5) слова, які мають денотат і сигніфікат та є багатозначними: *дом, парта, собака, юноша, женщина*; 6) слова, які мають денотат й однозначний сигніфікат: *гений, трус, остряк*; 7) слова, у яких сигніфікат зміщений до денотата – назва особи за характером діяльності, яку вона виконує: *юрист, врач, слесарь*; 8) слова, які містять відносний сигніфікат – це слова, які називають об'єкт (найчастіше особу) за відношенням до іншого об'єкта того ж класу або іншого класу: *друг, владелец, автор, сын*.

На нашу думку, така класифікація не є достатньою, оскільки, по-перше, вона зорієнтована на особливості російської мови, по-друге, дослідниця виділяє вісім семантичних типів іменників, з яких чотири стосуються тільки людей і власних назв, по-третє, у ній не відображені такі категорії, як злічуваність, абстрактність, збірність.

Дещо нетрадиційними є класифікації іменників, запропоновані Н. Ф. Іртенською й А. Норманом. Класифікація А. Нормана базується на сполучуваності іменників із визначниками, а класифікація Н. Ф. Іртенської – на сполученні іменників із нульовим чи неозначеним артиклем, тобто, по суті, на валентності іменників.

На думку Н. Ф. Іртенської, сполучуваність в однині з неозначеним артиклем характеризує клас загальних іменників, які поділяються на живі та неживі. Є ще також підклас збірних іменників, але не зрозуміло, як він пов'язаний із першими двома. Загальні іменники протиставляються підкласу окремих назв, що включають власні назви, абстрактні та матеріальні іменники.

Класифікації іменників за фактами, котрі лежать поза досліджуваними іменниками, а також частково на категорії числа й системі словотвору, описали О. І. Смирницький та Ю. Д. Апресян.

Ю. Д. Апресян поділяє іменники методом субституцій займенниками на живі (займенники *he, she, who*) й неживі (займенники *it, what*). Кожен з цих розрядів, відповідно, розподіляється на дві групи: живі – іменники чоловічого (займенник *he*) і жіночого роду (займенник *she*) та неживі – конкретні й абстрактні іменники. Цей останній поділ ґрунтується на відношенні до категорії числа та словотвору. Конкретні іменники розмежовуються на іменники, що означають речі (займенники *it, they*) та речовини (займенник *it*), і, на кінець, підгрупа іменників, які означають речі, поділяються на одиничні й збірні.

Незважаючи на те, що у класифікації Ю. Д. Апресяна враховано основний критерій поділу, у ній не відображено опозицію злічуваних і незлічуваних іменників, власних і загальних назв.

Найбільш послідовну й ґрунтовну класифікацію іменників розробила І. В. Арнольд. Дослідниця розподіляє весь клас іменників на лексико-граматичні розряди відповідно до їх співвіднесення з окремими предметами чи поняттями – власні й загальні іменники; відповідно до зв'язку лексичного значення з граматичною категорією числа – злічувані й незлічувані іменники; з граматичною категорією відмінка – змінні й незмінні іменники, лексико-граматичною категорією живий-неживий і категорією роду, на можливих замінах відповідними займенниками, а також іменники характеризуються певним набором афіксів і моделей словотвору.

Класифікуючи іменники за граматичними категоріями, І. В. Арнольд звертає увагу також як на їх первинні, так і вторинні

значення, бо вважає що аналіз іменників англійської мови за основними значеннями не є достатнім. Власні назви не аналізуються, оскільки автор вважає це великою, окремою та специфічною проблемою.

Ураховуючи всі ці характеристики, І. В. Арнольд отримує чіткий поділ загальних іменників на такі розряди: 1) назви осіб – N_{person} , наприклад: *doctor, father, friend, girl*; 2) назви істот – N_z , наприклад: *bird, dog, horse*; 3) одинично-збірні іменники – $N_{\text{coll.}}$, наприклад: *company, family, party*; 4) власне збірні іменники – $N_{\text{mult.}}$, наприклад: *mankind, people, public*; 5) назви одиниць виміру – $N_{\text{un.}}$, наприклад: *mile, moment, month*; 6) назви предметів і подій – $N_{\text{obj.}}$, наприклад: *book, car, garden*; 7) речовини – $N_{\text{mat.}}$, наприклад: *food, matter, meat*; 8) абстрактні іменники – $N_{\text{abst.}}$, наприклад: *bigness, charity, stealth*.

Кожному з виділених розрядів властиві певні граматичні характеристики, так, у другий розряд “назви істот” входять живі, змінні, злічувані іменники, які в однині замінюються займенниками *it* (як правило) та *he, she* (як виняток). Третій розряд “одинично-збірні іменники” і четвертий розряд “власне збірні іменники” розрізняються категорією злічуваності.

Проведений огляд класифікацій іменників дав змогу відібрати найточнішу, найпослідовнішу й найповнішу класифікацію І. В. Арнольд, за якою розподіляємо досліджувані ядра-іменники на вісім ЛСГ. Спираючись на положення М. Р. Кауль, згідно з яким, чим більше слів у ЛСГ іменників, чим більше розмиті її границі, тим менша ймовірність виділення типової моделі іменникових фраз, ми вважаємо необхідним розподілити вісім ЛСГ іменників на ЛСП, або групи другого рангу, враховуючи теорію семантичних полів іменників З. Н. Вердієвої, що відобразимо в додатку А.

1.5.2. Функціональні особливості лексико-семантичних груп ядер-іменників досліджуваних іменникових фраз

Відомо, що ядра-іменники, які є граматично й семантично домінуючими компонентами іменникових фраз, визначають механізм їх побудови. Можна припустити, що різні за обсягом і граматичними й семантичними особливостями ЛСГ ядер-іменників мають різні функціональні характеристики у структурі іменникових фраз сучасної англійської мови.

Аналіз вибірки показує, що частота досліджуваних ЛСГ ядер-іменників варіює від групи до групи. В аналізованому матеріалі виділимо основну й периферійну системи ЛСГ ядер-іменників за сумарною частотою, що відобразимо в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

**Основна й периферійна системи лексико-семантичних груп
ядер-іменників за сумарною частотою**

№ з/п	Лексико-семантична група	Частота ЛСГ	Розподіл ЛСГ за частотою		Всього
1	Абстрактні іменники	8 060 (42,76 %)	Ядро 13 034 (69,14 %)	Основна система 17 551 (93,10 %)	18 851 (100 %)
2	Предмети	4 974 (26,39 %)			
3	Люди	2 882 (15,29 %)	Основна підсистема 4 517 (23,96 %)		
4	Одиниці виміру	1 635 (8,67 %)			
5	Речовини, матеріали	500 (2,65 %)	Периферійна система 1 300 (6,90 %)		
6	Одинично-збірні групи людей	496 (2,63 %)			
7	Власне збірні групи людей	201 (1,07 %)			
8	Істоти	103 (0,55 %)			

З таблиці випливає, що всього дві ЛСГ, а саме “абстрактні іменники” та “предмети”, складають ядро за частотою, яке охоплює 13 034 іменникових фрази (або 69,14 % всього досліджуваного матеріалу). Найчастотнішою є ЛСГ “абстрактні іменники”, що складає 8 060 іменникових фраз, тобто 42,76 %.

У приядерній зоні опинилося також дві ЛСГ, а саме “люди” та “одиниці виміру”, які разом із ядром складають основну підсистему за частотою, що охоплює 17 551 фразу, або 93,10 % від усіх досліджуваних іменникових фраз вибірки.

Чотири ЛСГ ядер-іменників знаходяться на периферії за частотою, охоплюючи всього 1 300 фраз, або 6,90 %, від загальної

кількості всіх досліджуваних іменникових фраз вибірки. Найменш частотною є ЛСГ “істоти”, що складає всього 103 іменникові фрази, або 0,55 %.

Досліджувані ЛСГ ядер-іменників різняться обсягом, основну й периферійну системи яких подано в табл. 1.2.

Таблиця 1.2

**Основна та периферійна системи
лексико-семантичних груп ядер-іменників за обсягом**

№ з/п	Лексико-семантична група	Обсяг ЛСГ	Розподіл ЛСГ за частотою		Всього
1	Абстрактні іменники	227 (42,67 %)	Ядро 361	Основна система 441 (88,73 %)	497 (100 %)
2	Предмети	134 (26,96 %)	(72,64 %)		
3	Люди	45 (9,05 %)	Основна підсистема		
4	Одиниці виміру	35 (7,04 %)	80 (16,10 %)		
5	Речовини, матеріали	27 (5,43 %)	Периферійна система 56 (11,27 %)		
6	Одиначно-збірні групи людей	20 (4,02 %)			
7	Істоти	6 (1,21 %)			
8	Власне збірні групи людей	3 (0,60 %)			

Як видно з табл. 1.2, ядро складають ЛСГ “абстрактні іменники” та ЛСГ “предмети”, обсяг яких складає 361 іменник (72,64 % усього досліджуваного матеріалу). Основна підсистема за обсягом охоплює 80 іменників ЛСГ “люди” та “одиниці виміру” (16,10 %).

Чотири ЛСГ ядер-іменників перебувають на периферії, обсяг яких складає всього 56 іменників ЛСГ “речовини, матеріали”, ЛСГ “одиначно-збірні групи людей”, ЛСГ “істоти” та ЛСГ “власне збірні групи людей” (11,27 %). Отже, найбільшою за обсягом є ЛСГ “абстрактні іменники”, яка складає 227 іменників (42,67 %), а найменша – ЛСГ “власне збірні групи людей”, обсяг якої три іменники, або 0,60 %.

З'ясуємо, чи існує зв'язок між частотою досліджуваних ЛСГ ядер-іменників та їх обсягом, для чого застосуємо кореляційний аналіз. Результати обчислень підставляємо у формулу (1.5) і вираховуємо коефіцієнт рангової кореляції за частотою та обсягом ЛСГ ядер-іменників (див. табл. 1.3):

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum d^2}{n(n^2 - 1)} = 1 - \frac{6 \cdot 2}{8(64 - 1)} = 1 - \frac{12}{504} = 0,98.$$

Для визначення значимості коефіцієнта рангової кореляції звернемося до таблиці критичних значень [158, 164], за якою величина коефіцієнта залежить від кількості зіставляваних рядків, що у цьому разі дорівнює кількості ЛСГ ядер-іменників, тобто 8. Обчислений коефіцієнт рангової кореляції більший за табличний при 5 % рівні значущості, що дорівнює 0,72. Похибка коефіцієнта становить 0,01. Отже, з імовірністю більше ніж 95 % можна стверджувати, що чим більший обсяг ЛСГ ядер-іменників, тим більша їх частота вживання в текстах художньої прози.

Таблиця 1.3

**Обчислення коефіцієнта рангової кореляції
лексико-семантичних груп за частотою й обсягом**

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	Ранг за частотою	Ранг за обсягом	d	d ²
1	Люди	3	3	0	0
2	Істоти	8	7	1	1
3	Одиначно-збірні групи людей	6	6	0	0
4	Власне збірні групи людей	7	8	1	1
5	Одиниці виміру	4	4	0	0
6	Предмети	2	2	0	0
7	Речовини, матеріали	5	5	0	0
8	Абстрактні іменники	1	1	0	0
9	Σ				2

Висновки до першого розділу

Іменниковими фразами вважаємо синтаксичні конструкції, які складаються з головного компонента, ядра-іменника, та одного чи

декількох залежних компонентів. Структура іменникових фраз включає обсяг, морфологічний склад, аранжування компонентів і зв'язок між компонентами іменникових фраз.

Залежно від кількості компонентів, що входять до складу іменникових фраз, тобто від їх обсягу, іменникові фрази поділяються на бінарні та полікомпонентні, які у свою чергу розподіляються на трикомпонентні, чотирикомпонентні, п'ятикомпонентні і т. д.

Іменникові фрази можуть бути регресивними, прогресивними та рамковими залежно від аранжування компонентів. У прогресивних іменникових фразах залежні компоненти розташовані зліва від ядра-іменника, у регресивних іменникових фразах – справа, у рамкових іменникових фразах ядро-іменник обрамлений залежними компонентами.

Аналіз службових слів у структурі іменникових фраз показав, що детермінативи є повноцінними компонентами іменникових фраз, які сполучаються з іменником для вираження кількісних та класифікаційних відношень і стоять перед іменником. Артиклі входять до складу детермінативів і є найчастіше вживаними детермінативами. В іменниковій фразі два детермінативи не можуть уживатися перед тим же іменником, тобто детермінативи виключають один одного зі структури іменникової фрази. Детермінативи поділяються на предетермінативи, детермінативи та постдетермінативи. Пре- та постдетермінативи уточнюють і доповнюють значення детермінативів і займають позиції, відповідно, перед і після детермінативів.

Відомо, що ядра-іменники, будучи граматично та семантично домінуючими компонентами іменникових фраз, визначають механізм їх побудови. Ми досліджуємо іменникові фрази, у яких ядрами є 497 найчастотніших іменників сучасної англійської мови, які виділено за морфологічним критерієм та параметром частоти із “Частотного словника сполучуваності сучасної англійської мови”, укладеного Н. О. Волковою, Р. З. Гінзбург, В. І. Перебийніс та ін.

Ядра-іменники досліджуваних іменникових фраз розподілено у 8 ЛСГ за допомогою принципу бінарних опозицій компонентного аналізу, а саме: 1) люди (*doctor, father, friend*); 2) істоти (*bird, dog, horse*); 3) одинично-збірні групи людей (*company, family*); 4) власне збірні групи людей (*people, public*); 5) одиниці виміру (*mile, moment*,

month); 6) предмети (*book, car, garden*); 7) речовини, матеріали (*gold, food, stone*); 8) абстрактні іменники (*danger, charity*).

З метою виділення типових для художньої прози моделей іменникових фраз методом словникових дефініцій та процедур перефразування і семантичного розгортання виділені вісім ЛСГ розподілено на ЛСП: група 8 “абстрактні іменники” складається із 22 підгруп, ЛСГ 6 “предмети” – із 16, першу ЛСГ “люди” розподілено на 7 ЛСП, сьому ЛСГ “речовини, матеріали” – на 5, ЛСГ 5 “одиниці виміру” складається із 3 ЛСП, а групи 2 “істоти”, 3 “одиначно-збірні групи людей” та 4 “власне збірні групи людей” – неподільні (див. додаток А).

Проведений аналіз функціональних характеристик ЛСГ ядер-іменників підтвердив висловлене припущення про те, що різні за обсягом та граматичними й семантичними характеристиками ЛСГ ядер-іменників наділені різними функціональними характеристиками, і дав змогу зробити такі висновки:

1. Найбільш частотною є ЛСГ “абстрактні іменники”. До ядра за частотою, окрім названої групи, належить ЛСГ “предмети”. У приядерній за частотою зоні опинилося дві ЛСГ, власне “люди” та “одиниці виміру”, а на периферії за частотою перебуває чотири ЛСГ іменників, а саме: “речовини, матеріали”, “одиначно-збірні групи людей”, “істоти” та “власне збірні групи людей”, які є ядрами низькочастотних іменникових фраз у текстах художньої прози англійської мови. Найменш частотною є ЛСГ “істоти”.

2. Аналіз абсолютних частот ядер-іменників показав, що не всі із 497 виділених найбільш частотних іменників трапилися у досліджуваних текстах художньої прози англійської мови, а саме: *collage* з ЛСГ “одиначно-збірні групи людей”, *mill* та *wheat* з ЛСГ “предмети”, *butter, coal* і *yellow* з ЛСГ “матеріали, речовини”, *claim, supply, thank, tomorrow* та *vote* з ЛСГ “абстрактні іменники”.

3. За допомогою кореляційного аналізу встановлено коефіцієнт рангової кореляції за обсягом і частотою ЛСГ ядер-іменників, який є значущим, позитивним, меншим за 5 % рівень значущості. Отже, простежується пряма кореляція: чим більший обсяг ЛСГ ядер-іменників, тим більша її частота вживання в текстах художньої прози англійської мови.

РОЗДІЛ 2

ФУНКЦІОНУВАННЯ ІМЕННИКОВИХ ФРАЗ В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ

Багатоаспектність структури іменникових фраз англійської мови може бути розкрита тільки з урахуванням їхніх функціональних особливостей, адже дослідження мови не є адекватним без аналізу функцій мовних одиниць.

2.1. Вступні зауваги. Функціональний підхід до вивчення мовних одиниць

Основоположники функціонального підходу до вивчення мовних одиниць, науковці Празької лінгвістичної школи, вважали, що функціональний підхід дає змогу повністю дослідити факти мови як системно організованого цілого в усіх аспектах і на всіх мовних рівнях. Функція того чи іншого елемента трактується празькими лінгвістами як вираження не строгої залежності, а системної зумовленості.

Ідеї празьких учених знайшли подальше теоретичне обґрунтування й застосування у працях Н. О. Слюсарєвої, В. Г. Гака, О. В. Падучєвої та інших лінгвістів під час розробки принципів функціональної теорії мови й мовлення.

Функціональний підхід враховує багато шкіл, про що йдеться докладно в монографії О. О. Селіванової “Актуальні напрями сучасної лінгвістики”. Згідно з твердженням дослідниці, “функціональний підхід передбачає аналіз множинної функціональної природи мовних явищ, виходячи з їхньої семантики, структури, взаємодії з іншими одиницями, категоризації, функціонування в мовленні” [167, 89]. Інакше кажучи, “функціональний підхід дає можливість дослідити реалізацію факторів мови в мовленні, виявити суттєві закономірності вживання лексичних одиниць щодо їх конкретних функціональних властивостей” [40, 12].

Відповідно до такого підходу будь-яке лінгвістичне явище (форма, категорія) може вважатися дослідженим тоді, коли враховуються його як системні, так і функціональні характеристики. Система не повністю визначає функціонування одиниць мови. Функціонування мови має свої особливості, які не впливають із

самої системи, а зумовлюються насамперед особливостями побудови тексту.

Під час вивчення текстів художньої прози ми насамперед керуємося такими положеннями: 1) текст – результат мовленнєвої діяльності, відображений у письмовій формі [42, 525]; 2) текст будується шляхом відбору й лінійного ранжування одиниць мови – як лексичних, так і граматичних; кожна одиниця мови є водночас й одиницею тексту; лінійність тексту та сполучуваність у ньому одиниць мови для вираження смислу й виконання комунікативної спрямованості ведуть до появи одиниць нової якості – власне текстових одиниць, які регламентуються закономірностями мовлення [72]; 3) текст має логіко-граматичну природу [96], характеризується граматичною і смисловою структурою [142]; 4) у тексті відображено результати взаємодії декількох систем: по-перше, мови як засобу побудови тексту, тобто лінгвістичної системи, по-друге, певної підсистеми об'єктивної діяльності, яка описується в тексті, тобто онтологічної системи, по-третє, системи поглядів автора, тобто психологічної системи; для створення тексту потрібна сукупність усіх цих трьох систем [72].

Відображенню таких позиції присвячено цей розділ нашого дослідження, де аналізується функціонування іменникових фраз в англомоній художній прозі.

2.2. Функціонування регресивних іменникових фраз

Результати дистрибутивного аналізу 18 851 іменникової фрази вибірки показали, що регресивні іменникові фрази складають дві третини, точніше, 13 482, або 71,52 %, серед яких 82 66, або 43,85 %, бінарних та 5216, або 27,70 %, полікомпонентних. Висока частота вживання бінарних регресивних іменникових фраз і той факт, що вони є базисними для побудови полікомпонентних іменникових фраз, засвідчують про потребу їх докладного аналізу.

2.2.1. Бінарні регресивні іменникові фрази

Зафіксовані в досліджуваній літературі бінарні регресивні іменникові фрази описуються 9 ДМ, а саме: D+N, Adj+N, n+N, n's+N, DP+N, Pr+N, PD+N, Ved+N та Ving+N.

У досліджуваному матеріалі виділили за сумарною частотою основну й периферійну системи. Одержали такі результати:

Таблиця 2.1

**Основна й периферійна системи за частотою
дистрибутивних моделей бінарних регресивних іменникових фраз**

№ з/п	ДМ	Абсолютна частота	Відносна частота, %	Приклад
1	D+N	6 722	81,32	<i>a hat, every day, my mind</i>
2	Ядро		6 722 (81,32 %)	
3	Adj+N	726	8,78	<i>assertive day, electric light</i>
4	Основна підсистема		7 448 (90,10 %)	
5	n+N	230	2,78	<i>August night, city life</i>
6	n's+N	177	2,14	<i>Alec's voice, security's daughter</i>
7	DP+N	147	1,78	<i>last year, much time, second time</i>
8	Pr+N	127	1,54	<i>after breakfast, in summer</i>
9	PD+N	75	0,91	<i>a bit of work, all life</i>
10	Ved+N	36	0,44	<i>blessed sound, lost heart</i>
11	Ving+N	26	0,31	<i>absorbing interest, smiling valley</i>
12	Периферійна система		818 (9,90 %)	
13	Всього		8 266 (100 %)	

З таблиці видно, що ядро за частотою складає тільки одна ДМ – D+N, яка описує 6 722 (81,32 %) бінарні регресивні іменникові фрази. Можна припустити, що така висока частота вживання іменникових фраз, описаних цією ДМ, з одного боку, може бути пояснена різноманітністю слів, які входять до складу детермінативів, з іншого боку - вони як визначники та специфікатори можуть сполучатися з будь-якими іменниками, тим більше з найчастотнішими іменниками англійської мови, які ми аналізуємо.

У приядерній за частотою зоні перебуває також одна ДМ – Adj+N, яка разом з ядром складає основну систему, що охоплює 7 448 фраз, або 90,10 %. На периферії перебуває решта 7 ДМ, які описують 818 фраз або 9,90 %. Ці іменникові фрази є низькочастотними

бінарними регресивними фразами в текстах художньої прози англійської мови.

Варто простежити, як співвідноситься частота ДМ бінарних регресивних іменникових фраз із їх поширеністю, чи завжди високочастотна модель є поширеною й навпаки. Дані про частоту та поширеність ДМ відображені у крайній справа колонці табл. 2.2, у якій подано сумарну частоту кожної ДМ та частоти цих ДМ у межах виділених ЛСГ ядер-іменників. Нагадаємо, що поширеність ДМ вимірюється кількістю ЛСГ ядер-іменників, іменникові фрази яких описуються цією ДМ.

Таблиця 2.2

**Частота й поширеність дистрибутивних моделей
бінарних регресивних іменникових фраз**

№ з/п	ДМ	ЛСГ								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	D+N	1 080	54	196	59	575	2 093	189	2 476	6 722 / 8
2	Adj+N	92	8	13	24	37	140	77	335	726 / 8
3	n+N	15	0	16	0	14	110	15	60	230 / 6
4	n's+N	18	1	1	0	1	79	1	76	177 / 7
5	DP+N	0	0	3	28	63	20	2	31	147 / 6
6	Pr+N	0	0	10	0	43	28	2	44	127 / 5
7	PD+N	2	1	0	4	35	1	7	25	75 / 7
8	Ved+N	7	1	0	1	0	11	6	10	36 / 6
9	Ving+N	0	1	1	0	1	4	5	14	26 / 6
10	Частота	1 214	66	240	116	769	2 486	304	3 071	8 266

Як бачимо, ДМ бінарних регресивних іменникових фраз загалом характеризуються різною поширеністю, яка коливається від 5 до 8. Найбільш поширеними ДМ є D+N та Adj+N, поширеність яких дорівнює 8, а це означає, що вони описують іменникові фрази, у яких ядра відносяться до всіх ЛСГ. Найменш поширеною ДМ є Pr+N, поширеність якої 5, тобто іменники ЛСГ “люди”, “істоти”, “власне збірні групи людей” не зафіксовані в сполученні з прийменниками. Іменники останньої названої ЛСГ також не сполучаються з іменниками у загальному й присвійному відмінках та дієприкметниками теперішнього часу чи герундіями.

Виділимо зони поширеності досліджуваних ДМ: високу, середню й низьку. Порогом для визначення меж зон буде 1 (від найбільшого показника поширеності віднімаємо найменший і ділимо на кількість зон поширеності, тобто 3). У зоні високої поширеності (від 8) перебуває дві ДМ – D+N і Adj+N, у зоні середньої поширеності (від 6 до 7) – шість ДМ: n+N, n's+N, DP+N, PD+N, Ved+N, Ving+N. У зоні низької поширеності (до 5) розташована тільки ДМ Pr+N.

За допомогою коефіцієнта рангової кореляції з'ясуємо, чи є залежність між частотою і поширеністю ДМ бінарних регресивних іменникових фраз. Підрахунки табл. 1 додатка Б підставляємо у формулу 1.5 й обчислюємо коефіцієнт рангової кореляції:

$$\rho = 1 - \frac{6 \sum d^2}{n(n^2 - 1)} = 1 - \frac{6 \cdot 45}{9 \cdot (81 - 1)} = 1 - 0,36 = 0,64.$$

Звернемося до таблиці критичних значень [158, 164], щоб визначити, чи значимий показник рангової кореляції. Обчислений коефіцієнт рангової кореляції менший за табличний при 5 % рівні значущості (за даними таблиці він дорівнює 0,68). Похибка коефіцієнта становить 0,07. Отже, частота ДМ бінарних регресивних іменникових фраз не залежить від їх поширеності. Можна припустити, що частота досліджуваних іменникових фраз залежить від частоти ЛСГ ядер-іменників, про що йтиметься далі.

Порівнюємо ДМ бінарних регресивних іменникових фраз за частотою ЛСГ ядер-іменників (див. табл. 2.2). З'ясовуємо, що частота коливається від моделі до моделі. Перевіримо ці розходження за критерієм Стюдента для кожної ЛСГ ядер-іменників, який обчислюється за формулою 1.1.

Підрахунки показали (див. додаток Б, табл. 2), що в ЛСГ “люди” розбіжності за частотою значимі для більшості пар досліджуваних ДМ, крім D+N – Ved+N, Adj+N – n's+N, Adj+N – Ved+N, Adj+N – Ving, n+N – n's+N, n+N – PD+N, n+N – Ving+N, n's+N – Ved+N, n's+N – Ving+N, Pr+N – DP+N, Ving+N – PD+N. За показником відстані (*l*) будуюмо граф близькості ДМ за параметром “частота ЛСГ ядер-іменників” (див. рис. 2.1).

Із графа видно, що: 1) особливу позицію займає ДМ D+N, яка характеризується найбільшою кількістю зв'язків (сполучається зі всіма ДМ, крім Ved+N); і найменша кількість зв'язків властива ДМ

Ving+N, оскільки частота ЛСГ “люди” дорівнює 0 і більшість розбіжностей за частотою для цієї решти ДМ виявилася неістотною; 2) близькість, нижча за середню, властива чотирьом парам ДМ: D+N – DP+N, D+N – Pr+N, DP+N – Ved+N та Ved+N – Pr+N; 3) за середньою близькістю ДМ D+N, Adj+N, n+N, n’s+N, DP+N, Pr+N утворюють сукупність; 4) жодна з ДМ не характеризується мінімальною близькістю, тобто досліджувані ДМ деякою мірою схожі за параметром “частота ЛСГ”.

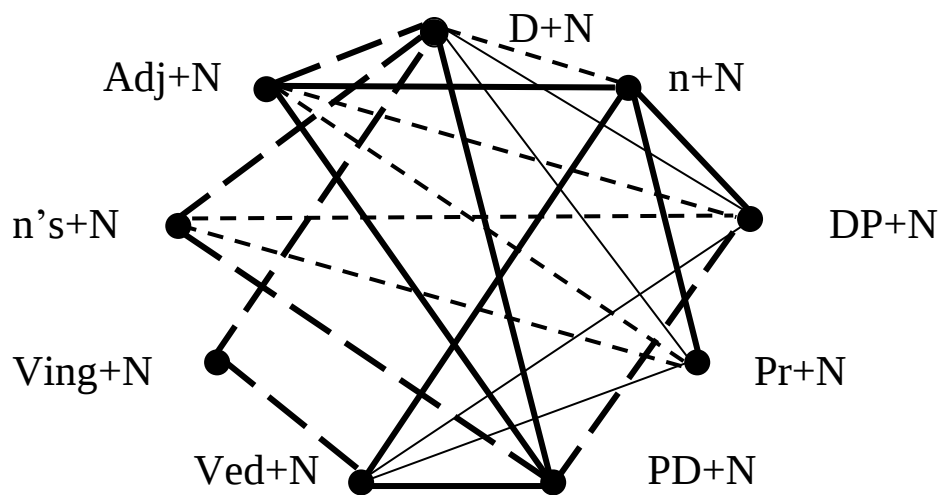

Рис. 2.1. Близькість дистрибутивних моделей бінарних регресивних іменникових фраз за частотою лексико-семантичної групи “люди”:

— — —	максимальна близькість;
— — —	близькість, вища за середню;
- - - - -	середня близькість;
— — —	близькість, нижча за середню.

Зіставимо за цією методою ДМ бінарних регресивних іменникових фраз за частотою решти ЛСГ ядер-іменників.

У ЛСГ “істоти” більшість розбіжностей за частотою ДМ виявилася неістотною. Досліджувані ДМ розподілилися так: 1) максимальна близькість характерна парам ДМ DP+N – Ving+N, Pr+N – Ving+N, DP+N – Ved+N, а близькість вище середньої – n+N – Ved+N / Ving+N; 2) жодній парі ДМ не властива близькість середня, мінімальна, нижча за середню.

За параметром “частота ЛСГ “одиначно-збірні групи людей” можна зробити такі висновки: за середньою близькістю утворюється сукупність ДМ $D+N$, $n+N$, $Adj+N$, $n's+N$, $Pr+N$; максимальна близькість притаманна парам $n+N - DP+N$, $n+N - PD+N$, $DP+N - Pr+N$, а близькість, вища за середню – парам ДМ $n's+N - n's+N$, $Pr+N - PD+N$, тобто іменникові фрази цього виду схожі з аналізованою ЛСГ ядер-іменників.

Простежуються такі тенденції розподілу ДМ бінарних регресивних іменникових фраз за частотою ЛСГ “власне збірні групи людей”: жодна пара досліджуваних ДМ не характеризується мінімальною близькістю, а близькістю, нижчою за середню, описуються ДМ $Adj+N$ та $D+N / DP+N$, $DP+N$ і $n+N / n's+N / Pr+N$; максимально близькі ДМ – $DP+N$ та $D+N / Ved+N / Ving+N$, $Adj+N$ й $PD+N / Pr+N$, $Ved+N - n's+N / Pr+N$, тобто масиви мають схожі особливості.

За частотою ЛСГ “одиниці виміру” досліджувані ДМ утворюють сукупності мінімальної близькості (ДМ $Adj+N$ та $PD+N / DP+N / Pr+N$), близькості, нижче за середню (ДМ $n's+N$ й $PD+N / DP+N / Pr+N$, $PD+N - Ved+N$, $DP+N - n+N$), середньої близькості ($D+N$, $DP+N$, $Ved+N$, $Ving+N$, $Pr+N$) та близькості, вище за середню ($Adj+N$ і $D+N / n's+N$, $Pr+N - Ving+N$).

У ЛСГ “предмети” більшість пар ДМ характеризується середньою і близькістю, нижчою за середню. Пари ДМ $D+N - Pr+N$, $Ved+N - DP+N$ – максимально близькі за частотою ЛСГ, а ДМ $DP+N - PD+N$, $Ving+N$ й $n+N / PD+N$ вирізняються близькістю, вищою за середню.

У ЛСГ “речовини, матеріали” превалює середній зв'язок між досліджуваними ДМ. Особливу позицію займає ДМ $n+N$, якій характерна найбільша кількість сильних зв'язків із ДМ $DP+N$, $PD+N$, $Ving+N$, $Ved+N$, $Pr+N$. Моделям $n's+N / D+N$ та $Ving+N / Ved+N$ властива близькість, нижча за середню. Моделі $Adj+N$ і $D+N$ мінімально близькі за частотою ЛСГ.

За частотою ЛСГ “абстрактні іменники” досліджувані ДМ розподілилися так: максимальна близькість властива ДМ $Adj+N$ та $Pr+N / Ved+N / PD+N$, $Ving+N - Ved+N$, $PD+N - DP+N$, близькість, вища за середню – парам $Ving+N - n+N$ і $Pr+N - DP+N$, середньою близькістю характеризуються п'ять пар моделей, а близькістю, нижчою за середню – $Adj+N$ і $D+N / n+N / DP+N$.

Підсумовуючи аналіз ДМ бінарних регресивних іменникових фраз за частотою ЛСГ ядер-іменників, можна відзначити, що досліджувані ДМ по-різному співвідносяться за цим параметром. Зафіксовано мінімальну близькість між ДМ Adj+N та рештою моделями тільки в ЛСГ “одиниці виміру” і ЛСГ “речовини, матеріали”, що означає їх відмінність. Найбільшою кількістю зв’язків характеризується ДМ D+N. Отже, частота ЛСГ є критерієм розмежування ДМ бінарних регресивних іменникових фраз.

2.2.2. Полікомпонентні регресивні іменникові фрази

Вище зазначено, що у вибірці зафіксовано 5 216, або 27,70 %, полікомпонентних регресивних іменникових фраз. Вони описуються 159 ДМ, які розподіляються так: 43 моделі описують трикомпонентні іменникові фрази, 63 ДМ описують чотирикомпонентні фрази, 35 ДМ – п’ятикомпонентні, 14 ДМ – шестикомпонентні та 4 ДМ – семикомпонентні регресивні фрази (приклади ДМ досліджуваних іменникових фраз подано в додатку В, табл. 1). Отже, максимальний обсяг полікомпонентних регресивних іменникових фраз складає сім компонентів, наприклад: D+Adj+Adj+Adj+Adj+Adj+N – *a nice, pretty, charming, innocent young woman*.

Розподілимо полікомпонентні регресивні іменникові фрази за обсягом і з’ясуємо, чи є залежність між їх обсягом і частотою вживання у текстах художньої прози (див. табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Основна та периферійна системи за частотою й обсягом полікомпонентних регресивних іменникових фраз

Всього 5 216 (100 %)	Основна система 5 104 (97,85 %)		Периферійна система 112 (2,15 %)		
	Ядро 4 304 (82,52 %)	Основна підсистема 800 (15,34 %)			
Обсяг	3	4	5	6	7
Частота	4 304 (82,52 %)	800 (15,34 %)	89 (1,71 %)	19 (0,36 %)	4 (0,08 %)

Отже, ядро за частотою складають тільки трикомпонентні регресивні іменникові фрази, до основної підсистеми належать лише чотирикомпонентні фрази, а п'яти-, шести- і семикомпонентні іменникові фрази перебувають на периферії за частотою.

Щоб наочно побачити співвідношення частот й обсягу полікомпонентних регресивних іменникових фраз, використаємо діаграму “полігон частот”. На осі координат x розмістимо обсяг досліджуваних фраз, а на осі координат y – їх частоти (див. рис. 2.2).

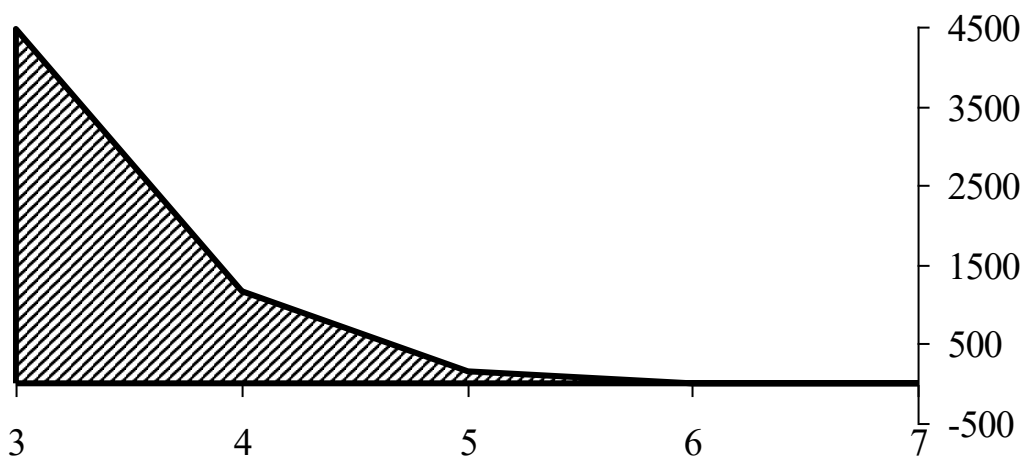

Рис. 2.2. Полігон частот полікомпонентних регресивних іменникових фраз

Полігон являє собою одновершинну фігуру, найвища точка якої розміщена зліва. Це означає групування частот навколо одного центра, тобто простежується значна перевага трикомпонентних іменникових фраз. Частоти шести- і семикомпонентних іменникових фраз зображені тонкою лінією, котра свідчить про невластивість їх вживання у текстах художньої прози.

На діаграмі можна простежити таку залежність: чим більший обсяг іменникових фраз, тим менша їх частота. Такий висновок підтверджується кореляційним аналізом. Коефіцієнт рангової кореляції обраховується за даними додатка В, табл. 2 й дорівнює 1 при табличному 0,94 [158, 164], що означає зворотню кореляцію між частотою вживання полікомпонентних регресивних іменникових фраз у творах художньої прози та їх обсягом.

А чи впливає обсяг досліджуваних іменникових фраз на кількість ДМ, що їх описують? Для з'ясування цього питання

застосуємо кореляційний аналіз. Використовуючи результати обчислень додатка В, табл. 3, вирахуємо коефіцієнт рангової кореляції. Він становить 0,9, а його похибка дорівнює 0,04. Обчислений коефіцієнт менший за табличний при 5 % рівні значимості [158, 164]. Отже, кореляція відсутня, тобто обсяг не впливає на кількість ДМ полікомпонентних регресивних іменникових фраз.

Проаналізуємо зафіксовані ДМ полікомпонентних регресивних іменникових фраз за частотою: розмістимо їх за спадом частот і виділимо в сумарному масиві ядро, основну й периферійну системи (див. табл. 4 додатка В).

Ядро за частотою складають 6 ДМ: п'ять трикомпонентних та одна чотирикомпонентна, які охоплюють 3 975 (76,21 %) регресивних іменникових фраз, а саме: D+Adj+N – 1 811 (34,72 %), наприклад: *every little fact*; Pr+D+N – 1 170 (22,43 %): *at the end*; D+DP+N – 301 (5,77 %): *my first duty*; D+n+N – 279 (5,35 %): *a camp cook*; D+Adj+Adj+N – 240 (4,60 %), наприклад: *the pale, young man*; PD+D+N – 174 (3,34 %): *such a day*.

У приядерній зоні опинилось 11 ДМ, які разом з ядром складають основну підсистему за частотою (4 714, або 90,38 % досліджуваних ДМ регресивних іменникових фраз). Серед них 5 трикомпонентних ДМ (D+n's+N, наприклад: *the editor's letter*; D+Ving+N – *the drowning man*; D+Ved+N – *a blurred memory*; Pr+n+N – *near Waterloo station*; Adj+Adj+N, наприклад: *soft, white sand*), 6 чотирикомпонентних ДМ (Pr+D+Adj+N, наприклад: *in the frosty morning*; D+Adv+Adj+N – *an unusually large wave*; Pr+D+DP+N – *on that first day*; D+Adj+n+N, наприклад: *an insane love affair*; Pr+D+n+N – *through the cigar smoke*; PD+D+Adj+N – *such a bad fellow*). Отже, у текстах художньої прози обсяг високочастотних полікомпонентних регресивних іменникових фраз не перевищує чотири компоненти.

На периферії перебуває 142 моделі полікомпонентних регресивних іменникових фраз, які описують 502 фрази, або 9,62 %. Серед них 33 трикомпонентні іменникові фрази, 56 – чотирикомпонентні, 35 – п'ятикомпонентні, 14 – шестикомпонентні й 4 семикомпонентні (див. додаток В, табл. 4). Ці регресивні іменникові фрази є низькочастотними у творах художньої прози сучасної англійської мови.

Обстежимо поширеність ДМ полікомпонентних регресивних іменникових фраз. Із табл. 4 додатка В видно, що в ядерних за частотою іменникових фразах ядра-іменники ЛСГ “істоти” не зафіксовані у сполученні з детермінативами, постдетермінативами і прийменниками (ДМ Pr+D+N, D+DP+N). В іменникових фразах основної підсистеми простежується те, що ядра-іменники ЛСГ “люди”, “істоти”, “одинично-збірні групи людей”, “власне збірні групи людей” проявляють вибірковість у сполученні з іменниками, прикметниками, дієприкметниками, постдетермінативами тощо. Загалом поширеність варіює від моделі до моделі.

Розподілимо ДМ у зони поширеності: високу, середню і низьку. Порогом для визначення зон буде 2. Слід зауважити, що 76 із усіх 159 ДМ мають найнижчу поширеність, яка дорівнює 1.

Під час аналізу з'ясувалося, що в зоні високої поширеності (від 7) перебуває дев'ять ДМ: усі ядерні за частотою ДМ (D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N) і три ДМ основної підсистеми за частотою, точніше: D+n's+N, D+Adv+Adj+N, Adj+Adj+N. Іменникові фрази, що описуються зазначеними ДМ, є високо поширеними.

У зоні середньої поширеності (від 4 до 6) розміщено двадцять ДМ – сім ДМ основної підсистеми за частотою (D+Ving+N, Pr+D+Adj+N, D+Ved+N, Pr+n+N, D+Adj+n+N, Pr+D+n+N, PD+D+Adj+N) і тринадцять ДМ периферії (n+n's+N, D+Adj+n's+N, D+Adj+Adj+Adj+N, D+DP+Adj+N, n's+Adj+N, Adv+Adj+N, Pr+Adj+N, Adj+n+N, n+n's+Adj+N, D+n+n+N, D+n+Adj+N, D+Ved+n+N, Adv+DP+N), які характеризуються середньою поширеністю.

Решта 127 ДМ полікомпонентних регресивних іменникових фраз перебувають у зоні низької поширеності (до 3).

Зіставимо частоту й поширеність ДМ досліджуваних іменникових фраз за допомогою кореляційного аналізу. Коефіцієнт рангової кореляції дорівнює 0,93, а його похибка становить 0,0009. Дані таблиці критичних значень [158, 164] не дають інформації про коефіцієнт рангової кореляції для 159 зіставляваних рядків, але для п'яти зіставляваних рядків при 5 % рівні значущості він дорівнює 0,94, для сорока – 0,31. Можна зробити висновок, що зі зростанням кількості зіставляваних рядків коефіцієнт рангової кореляції зменшується. Обчислений коефіцієнт близький до того, який ми одержали б, зіставляючи п'ять рядків, а не 159. Отже, кореляція –

відсутня, тобто немає зв'язку між частотою і поширеністю ДМ полікомпонентних регресивних іменникових фраз.

Цікаво дізнатись, чи справедливе це твердження щодо ДМ високочастотних полікомпонентних регресивних іменникових фраз, чи існує зв'язок між їх поширеністю і частотою вживання. Коефіцієнт рангової кореляції дорівнює 0,19 і є меншим за табличний [158, 164] при 5 % рівні значущості, що свідчить про відсутність залежності між частотою і поширеністю високочастотних полікомпонентних регресивних іменникових фраз.

Зіставимо високочастотні полікомпонентні регресивні іменникові фрази (D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N) за частотою ЛСГ ядер-іменників, для чого визначимо критерій Стюдента й відстані між досліджуваними масивами (див. додатки В, табл. 5). Побудуємо графи близькості досліджуваних масивів (див. рис. 2.3).

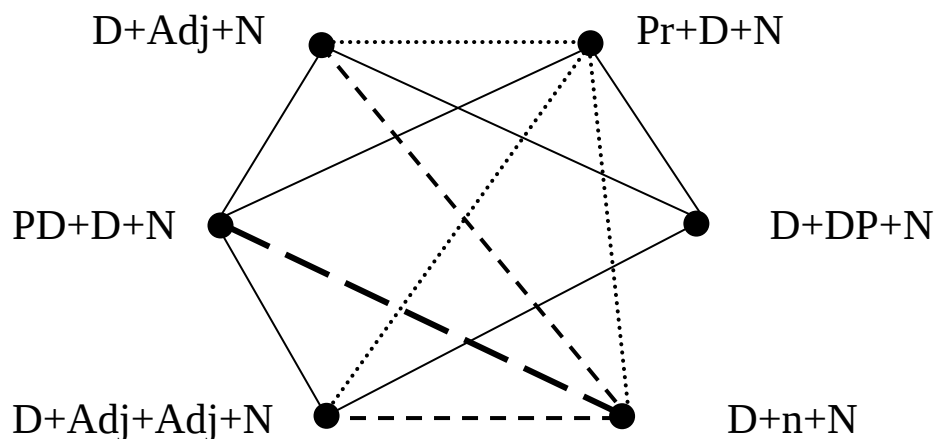

Рис. 2.3. Близькість дистрибутивних моделей високочастотних полікомпонентних регресивних іменникових фраз за частотою лексико-семантичної групи “люди”:

— — —	максимальна близькість;
— — —	близькість, вища за середню;
- - - - -	середня близькість;
— — —	близькість, нижча за середню;
.....	мінімальна близькість.

Насамперед слід зауважити, що розбіжності за частотою ЛСГ “власне збірні групи людей” аналізованих ДМ виявилися не істотними, крім пари $PD+D+N-Pr+D+N$, яка характеризується максимальною близькістю.

Із графа близькості ДМ за частотою ЛСГ “люди” видно, що між досліджуваними ДМ домінує близькість, нижча за середню. Пара ДМ $PD+D+N - D+n+N$ характеризується максимальною близькістю, а пари $D+Adj+N - D+n+N$ та $D+n+N - D+Adj+Adj+N$ – середньою. ДМ $Pr+D+N$ вирізняється слабкими зв'язками з моделями $D+Adj+N$, $D+Adj+Adj+N$, $D+n+N$. Жодна з ДМ не характеризується близькістю, вищою за середню.

Невеликою кількістю зв'язків характеризуються ДМ, порівнювані за частотою ЛСГ “істоти”, ЛСГ “одиночно-збірні групи людей”, ЛСГ “речовини, матеріали”. У першій названій ЛСГ відсутня мінімальна і близькість, нижча за середню між ДМ, максимальна близькість притаманна парі моделей $Pr+D+N - D+Adj+Adj+N$, а близькість, вища за середню – парам ДМ $D+Adj+N - Pr+D+N$, $PD+D+N - Pr+D+N$, тобто іменникові фрази цього виду схожі аналізованою ЛСГ ядер-іменників. Середній зв'язок простежується між $Pr+D+N$ та $D+n+N$. У другій названій ЛСГ домінує максимальний ($D+n+N - PD+D+N$, $D+DP+N - Pr+D+N$) і середній зв'язок між ДМ ($D+n+N - D+DP+N / Pr+D+N$). Близькістю, вище за середню характеризуються дві ДМ $D+n+N$ і $D+Adj+Adj+N$, а нижчою за середню – $D+n+N$ й $D+Adj+N$. У ЛСГ “речовини, матеріали” домінує сильний зв'язок між п'ятьма ДМ $D+DP+N$ та $D+Adj+N$, $PD+D+N$, $Pr+D+N$. Моделям $D+DP+N$ і $D+n+N$ властива близькість, нижча за середню.

За частотою ЛСГ “одиниці виміру” досліджувані ДМ розподілилися так: жодній парі ДМ не характерна максимальна близькість, що підтверджує неподібність моделей за цим параметром, парі ДМ $D+Adj+Adj+N$ і $Pr+D+N$ притаманна близькість, вища за середню, а ДМ $D+Adj+N$ і $D+DP+N$ – слабкий зв'язок; загалом домінує близькість, нижча за середню.

За параметром частота ЛСГ “предмети” можна зробити такі висновки: 1) жодна пара масивів не характеризується мінімальною близькістю; 2) близькість, нижча за середню, властива найбільшій кількості зіставляваних пар ДМ іменникових фраз – п'яти; 3) середній зв'язок спостерігається між ДМ $Pr+D+N$ та $PD+D+N /$

$D+n+N$; $D+n+N - D+Adj+Adj+N$; 4) максимальна близькість притаманна ДМ $D+Adj+Adj+N - D+DP+N / PD+D+N$, $D+Adj+N - PD+D+N$.

Можна простежити такі тенденції розподілу досліджуваних ДМ за частотою ЛСГ “абстрактні іменники”: сильними зв’язками з ДМ $PD+D+N$ і $D+DP+N$ характеризується ДМ $D+Adj+N$; близькістю, вищою за середню, з моделями $PD+D+N$, $D+DP+N$ та $D+n+N$, вирізняється ДМ $D+Adj+Adj+N$; найбільша кількість зв’язків притаманна ДМ $D+n+N$; жодна пара ДМ не характеризується мінімальною близькістю.

Усе вищесказане свідчить про те, що частота ЛСГ ядер-іменників є параметром розмежування ДМ полікомпонентних регресивних іменникових фраз.

2.3. Функціонування прогресивних іменникових фраз

У вибірці виявлено тільки 746 прогресивних іменникових фраз, що складає всього 3,96 % усіх досліджуваних іменникових фраз. Звідси випливає, що в текстах художньої прози прогресивні іменникові фрази є низькочастотними, а правостороннє розташування залежних компонентів – не характерним для іменникових фраз. Цей висновок підтверджує положення О. Єсперсена [231, 26], згідно з яким іменник без детермінатива має деяку емоційну забарвленість і наближається за змістом до абстрактних іменників, які регулярно вживаються без артиклів. Отже, відсутність службових слів в іменникових фразах із ядром-іменником в однині дуже рідко трапляється в англійській мові.

2.3.1. Бінарні прогресивні іменникові фрази

Серед зафіксованих у вибірці прогресивних іменникових фраз удвічі переважають бінарні іменникові фрази, оскільки вони охоплюють 66,62 % (точніше, 497 фраз), водночас полікомпонентні фрази – 33,38 % (або 249 фраз).

Зафіксовані бінарні іменникові фрази описуються 9 ДМ, які розмістимо за спадом частот, виділимо основну й периферійну системи за сумарною частотою, а також наведемо приклади досліджуваних іменникових фраз (про символічні позначення ДМ див. Перелік умовних скорочень).

Таблиця 2.4

**Основна й периферійна системи дистрибутивних моделей
бінарних прогресивних іменникових фраз за частотою**

№ з/п	ДМ	Абсолютна частота	Відносна частота, %	Приклад
1	N+n	434	87,32	<i>sir Charles</i>
2	Ядро й основна підсистема		434 (87,32 %)	
3	N+cl	24	4,83	<i>people who had followed him</i>
4	N+Num	13	2,62	<i>book two</i>
5	N+V	9	1,81	<i>time to think</i>
6	N+VP	9	1,81	<i>time to even take a sniff</i>
7	N+Ved	3	0,60	<i>reply paid</i>
8	N+Adv	2	0,40	<i>success here</i>
9	N+NP	2	0,40	<i>water two flights up</i>
10	N+Pn	1	0,20	<i>life itself</i>
11	Периферійна система		63 (12,68 %)	
12	Всього		497 (100 %)	

З табл. 2.4 видно, що найбільш частотними є іменникові фрази типу N+n, у яких залежні компоненти – власні назви, найчастіше назви осіб, географічних місць, наприклад: *doctor Jones, Lake Geneva, etc.* ДМ N+Pn є найменш частотною і становить тільки одну іменникову фразу вибірки. Ядро й основна підсистема за частотою зливаються. Їм відповідає тільки одна ДМ N+n, яка описує 434 (точніше, 87,32 %) бінарні прогресивні іменникові фрази. На периферії за частотою перебуває решта вісім моделей, які описують 63 фрази, або 12,68 %. Ці прогресивні іменникові фрази є невластивими для текстів художньої прози.

Простежимо, чи існує залежність між частотою й поширеністю бінарних прогресивних іменникових фраз, інакше кажучи, чи завжди високочастотна ДМ є найбільш поширеною і навпаки (див. табл. 2.5).

Найбільш поширеною ДМ є N+cl, а це означає, що найбільша кількість ЛСГ іменників є ядрами іменникових фраз, які описуються цією ДМ. Найменш поширеними є п'ять ДМ, які вживаються по одному разу.

Таблиця 2.5

**Частота й поширеність дистрибутивних моделей
бінарних прогресивних іменникових фраз**

№ з/п	ДМ	ЛСГ								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	N+n	426	0	0	0	0	8	0	0	434 / 2
2	N+cl	3	0	0	7	0	1	0	13	24 / 4
3	N+Num	0	0	0	0	0	11	0	2	13 / 2
4	N+V	0	0	0	0	0	0	0	9	9 / 1
5	N+VP	0	0	0	0	0	0	0	9	9 / 1
6	N+Ved	0	0	0	0	0	0	0	3	3 / 1
7	N+Adv	0	0	0	0	0	0	0	2	2 / 1
8	N+NP	0	0	0	0	0	0	1	1	2 / 2
9	N+Pn	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
10	Частота	429	0	0	7	0	20	1	40	497

Загалом поширеність ДМ бінарних прогресивних іменникових фраз є невисокою (максимальна – 4) порівняно з регресивними бінарними й полікомпонентними. Іменники не всіх ЛСГ є ядрами досліджуваних іменникових фраз, зокрема ЛСГ 2 “істоти”, ЛСГ 3 “одиначно-збірні групи людей” і ЛСГ 5 “одиниці виміру”. Іменники ЛСГ 4 “власне збірні групи людей” і ЛСГ 7 “речовини, матеріали” є ядрами тільки іменникових фраз типу N+NP, наприклад: *water two flights up*, і N+cl, наприклад: *love that thrilled in his disturbed voice*.

Виділимо зони поширеності ДМ бінарних прогресивних іменникових фраз: високу, середню і низьку. Порогом для визначення зон буде 2. У зоні високої поширеності (від 7) немає ДМ, у зоні середньої поширеності (від 4 до 6) перебуває одна ДМ – N+cl. Решта ДМ (N+n, N+Num, N+V, N+VP, N+Ved, N+Adv, N+NP, N+Pn) розміщені в зоні низької поширеності (до 3).

За допомогою методу кореляційного аналізу визначимо, чи є залежність між частотою і поширеністю бінарних прогресивних іменникових фраз. Обчислений коефіцієнт рангової кореляції (0,62) менший за табличний [158, 164] при 5 % рівні значущості (0,68), що свідчить про відсутність кореляції. Отже, частота бінарних

прогресивних іменникових фраз не залежить від їх поширеності, аналогічно як і бінарних регресивних іменникових фраз.

Проведемо порівняльний аналіз досліджуваних ДМ бінарних прогресивних іменникових фраз за частотою трьох груп (ЛСГ 1 “люди”, ЛСГ 6 “предмети” і ЛСГ “абстрактні іменники”), застосовуючи критерій Стюдента.

Для більшості ДМ бінарних прогресивних іменникових фраз, зіставляваних за частотою ЛСГ 1 “люди”, ЛСГ 6 “предмети” і ЛСГ 8 “абстрактні іменники”, неможливо визначити показник критерію Стюдента, оскільки їх відносна частота дорівнює 0. За значимими показниками відстані будуюмо граф близькості масивів.

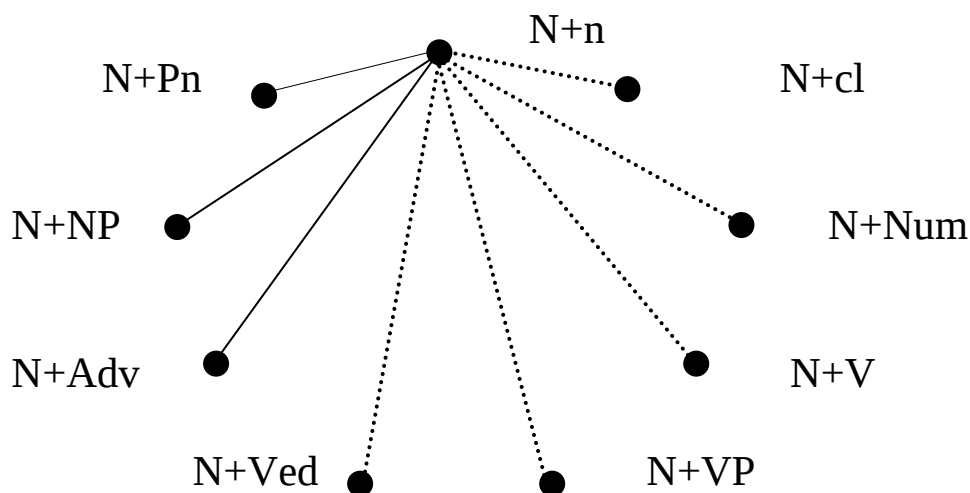

Рис. 2.4. Близькість дистрибутивних моделей бінарних прогресивних іменникових фраз за частотою лексико-семантичної групи “люди”:

————— близькість, нижча за середню;
 мінімальна близькість.

З рис. 2.4 та додатка Д видно, що: 1) мінімальною близькістю характеризується ДМ N+n, якій властивий мінімальний зв'язок із ДМ N+cl, N+Num, N+V, N+VP, N+Ved; 2) між ДМ N+n і N+Pn, N+NP, N+Adv існує близькість, нижча за середню; 3) жодній парі ДМ бінарних прогресивних іменникових фраз не властива максимальна, середня й близькість, вища за середню, що свідчить про те, що досліджувані ДМ потрібно трактувати як окремі сукупності, яким характерні свої особливості.

За частотою ЛСГ 6 “предмети” досліджувані ДМ розподілилися таким чином: 1) між ДМ N+n і N+V, N+VP, N+cl простежується середня близькість; 2) пара N+n – N+Num характеризується мінімальним зв’язком, а N+Ved – N+Num – близькістю, вищою за середню; 3) ДМ N+Num і N+Pn, N+NP, N+Adv схожі за параметром “частота ЛСГ”, оскільки між ними максимальна близькість.

Можна зробити такі висновки: 1) за частотою ЛСГ 8 “абстрактні іменники” вісім ДМ N+n і N+cl, N+V, N+VP, N+Ved, N+Adv, N+NP, N+Pn характеризуються мінімальною близькістю, тобто мають свої особливості; 2) пари ДМ N+NP і N+VP / N+V, N+Num та N+Adv / N+Pn, N+cl й N+VP / N+V / N+Num схожі за параметром “частота ЛСГ”; 3) парам ДМ N+Num і N+VP / N+V, N+Num та N+Ved / N+n властива, відповідно, середня та близькість, нижча за середню.

Отже, проведений аналіз показав, що частота ЛСГ ядер-іменників є параметром розмежування ДМ бінарних прогресивних іменникових фраз.

2.3.2. Полікомпонентні прогресивні іменникові фрази

Зафіксовані в досліджуваній літературі полікомпонентні прогресивні іменникові фрази описуються вісімнадцятьма ДМ, серед яких тринадцять ДМ описують 239 (точніше, 95,98 %) трикомпонентних іменникових фраз, чотири ДМ репрезентують 9 (3,61 %) чотирикомпонентних іменникових фраз й одну п’ятикомпонентну фразу (0,40 %). Отже, серед полікомпонентних прогресивних іменникових фраз переважають трикомпонентні.

Зобразимо співвідношення частот та обсягу полікомпонентних прогресивних іменникових фраз на діаграмі “полігон частот” (див. рис. 2.5).

На діаграмі видно різкий спад частоти, що свідчить про значну перевагу трикомпонентних іменникових фраз. Цим полігони частот полікомпонентних прогресивних і регресивних іменникових фраз подібні (рис. 2.2). Крім того, простежується така закономірність: чим більший обсяг фраз даного виду, тим менша їх частота в текстах художньої прози, тобто частота полікомпонентних прогресивних іменникових фраз залежить від їхнього обсягу.

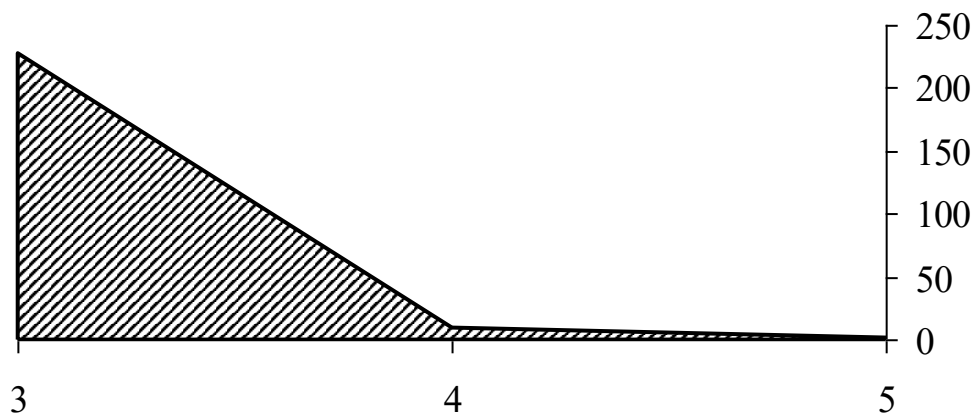

Рис. 2.5. Полігон частот полікомпонентних прогресивних іменникових фраз*

*На осі координат *x* подано обсяг досліджуваних іменникових фраз, на осі координат *y* – їх частоти.

З'ясуємо, чи є залежність між частотою і поширеністю полікомпонентних прогресивних іменникових фраз. Насамперед докладно обстежимо частоту вживання виявлених у вибірці ДМ полікомпонентних прогресивних іменникових фраз, основну й периферійну системи котрих подано в табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Основна й периферійна системи за частотою дистрибутивних моделей полікомпонентних прогресивних іменникових фраз

№ з/п	Дистрибутивна модель	Абсолютна частота	Відносна частота, %	Приклад
1	N+Pr+NP	106	42,57	<i>people in real life</i>
2	N+Pr+n	77	30,92	<i>winter in Philadelphia</i>
3	Ядро		183 (73,49 %)	
4	N+Pr+Pn	29	11,65	<i>love to her</i>
5	N+n+cl	10	4,02	<i>sir Ernest Heavywether, who was famous all over England</i>
6	N+Pr+cl	5	2,01	<i>joy with which she laid us on her husband's track</i>
7	Основна система		227 (91,16 %)	

Закінчення таблиці 2.6

№ з/п	Дистрибутивна модель	Абсолютна частота	Відносна частота, %	Приклад
8	N+Adv+Pr+NP	3	1,20	<i>face downward on the floor</i>
9	N+n+NP	2	0,80	<i>lady Tadminster, our member's wife</i>
10	N+Pr+VP	2	0,80	<i>surprise at seeing me</i>
11	N+n+AdjP	1	0,40	<i>captain Brace, forty years old</i>
12	N+n+Pn	1	0,40	<i>captain Davenport himself</i>
13	N+n+Ved	1	0,40	<i>lord Rye engaged</i>
14	N+Pr+Adv	1	0,40	<i>water from overside</i>
15	N+Pr+Ving	1	0,40	<i>matter for brooding</i>
16	N+n+Pr+NP	1	0,40	<i>captain Corn of his Majesty's Foot</i>
17	N+Num+Pr+NP	1	0,40	<i>number six of my catalogue</i>
18	N+Pr+Pn+Ving	1	0,40	<i>part of it remaining</i>
21	N+Pr+n+Pr+n	1	0,40	<i>arm in arm with Cynthia Murdoch</i>
22	Периферійна система		22 (8,84 %)	
23	Всього		249 (100 %)	

Дані табл. 2.6 свідчать про те, що найбільш частотною ДМ полікомпонентних прогресивних іменникових фраз є N+Pr+NP, а найменш частотними – дев'ять останніх у таблиці ДМ, які вживаються у вибірці по одному разу. До ядра за частотою належать дві ДМ, а саме: вказана найчастотніша ДМ N+Pr+NP і N+Pr+n, що описують 183 іменникові фрази (73,49 %). Отже, високочастотні полікомпонентні прогресивні іменникові фрази художньої прози описуються двома ДМ, їх обсяг складає три компоненти.

У приядерній зоні перебувають три ДМ (N+Pr+Pn, N+n+cl, N+Adv+Pr+NP), які разом із ядром складають основну систему за частотою, що охоплює 227 іменникових фраз (або 91,16 %).

На периферії перебувають тринадцять ДМ полікомпонентних прогресивних іменникових фраз, які складають 22 фрази, або 8,84 %.

Серед них 9 трикомпонентних прогресивних іменникових фраз, 4 – чотирикомпонентних й одна п'ятикомпонентна. Ці прогресивні іменникові фрази є низькочастотними.

Потрібно дізнатись, чи існує залежність між частотою і поширеністю досліджуваних ДМ, чи буде правильним таке співвідношення: чим вища частота іменникових фраз, тим вища їх поширеність (див. табл. 2.7).

Таблиця 2.7

**Частота й поширеність дистрибутивних моделей
полікомпонентних прогресивних іменникових фраз**

№ з/п	ДМ	ЛСТ								Част./ пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	N+Pr+NP	5	0	1	5	12	8	9	66	106/7
2	N+Pr+n	2	0	1	0	12	14	4	44	77/6
3	N+Pr+Pn	1	0	0	0	7	0	3	18	29/4
4	N+n+cl	10	0	0	0	0	0	0	0	10/1
5	N+Pr+cl	0	0	0	0	2	1	0	2	5/3
6	N+Pr+Num	1	0	1	0	0	1	0	1	4/4
7	N+Adv+Pr+NP	0	0	0	0	0	3	0	0	3/1
8	N+n+NP	2	0	0	0	0	0	0	0	2/1
9	N+Pr+VP	0	0	0	0	0	0	1	1	2/2
10	N+Pr+n+Cn+n	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
11	N+n+AdjP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
12	N+n+Pn	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
13	N+n+Ved	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
14	N+Pr+Adv	0	0	0	0	0	0	1	0	1/1
15	N+Pr+Ving	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
16	N+n+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
17	N+Num+Pr+NP	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
18	N+Pr+Pn+Ving	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
19	N+Pr+n+Pr+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
20	Частота	25	0	3	5	35	28	18	135	249

З табл. 2.7 видно, що найбільш поширеною є ДМ N+Pr+NP (7), а найменш поширеними – дванадцять ДМ, зафіксованих у вибірці по одному разу. Загалом поширеність полікомпонентних прогресивних іменникових фраз є невисокою порівняно з регресивними

іменниковими фразами. Потрібно зауважити, що іменники ЛСГ “істоти” не виступають ядрами полікомпонентних прогресивних іменникових фраз, а іменники ЛСГ “одиначно-збірні групи людей” і “власне збірні групи людей” зафіксовані у сполученні з іменниками, іменниковими фразами, числівниками.

Розподілимо ДМ на зони поширеності: високу, середню і низьку. Порогом для визначення зон є 2. У зоні високої поширеності (від 7) перебуває одна ДМ, яка є найчастотнішою – $N+Pr+NP$, у зоні середньої поширеності (від 4 до 6) – три ДМ ($N+Pr+n$, $N+Pr+Pn$, $N+Pr+Num$). Решта п'ятнадцять ДМ перебувають у зоні низької поширеності (до 3): $N+n+cl$, $N+Pr+cl$, $N+Adv+Pr+NP$, $N+Pr+n+Cn+n$, $N+n+NP$, $N+Pr+VP$, $N+n+AdjP$, $N+n+Pn$, $N+n+Ved$, $N+Pr+Adv$, $N+Pr+Ving$, $N+n+Pr+NP$, $N+Num+Pr+NP$, $N+Pr+Pn+Ving$, $N+Pr+n+Pr+n$.

Щоб визначити, чи співвідносяться частота й поширеність досліджуваних ДМ, застосуємо кореляційний аналіз. Коефіцієнт рангової кореляції більший за табличний [158, 164] (0,82), його похибка дорівнює 0,01. Отже, з імовірністю понад 95 % можна стверджувати, що існує зв'язок між частотою та поширеністю ДМ полікомпонентних прогресивних іменникових фраз, точніше: чим більша їх частота, тим більша їх поширеність.

Порівняємо високочастотні ДМ прогресивних іменникових фраз $N+Pr+NP$ і $N+Pr+n$ за частотою тільки шести ЛСГ ядер-іменників, оскільки іменники ЛСГ “істоти” не є ядрами досліджуваних іменникових фраз, ядра-іменники іменникових фраз типу $N+Pr+n$ не відносяться до ЛСГ “власне збірні групи людей” (див. табл. 2.7).

Визначимо показники критерію Стюдента для аналізованих ДМ прогресивних іменникових фраз. Підрахунки показали, що в ЛСГ “люди”, ЛСГ “одиначно-збірні групи людей”, ЛСГ “одиниці виміру”, ЛСГ “речовини, матеріали” та ЛСГ “абстрактні іменники” розбіжності за частотою не значимі для пари досліджуваних ДМ, що свідчить про те, що нульова гіпотеза приймається, тобто розходження в частоті не є істотним, воно статистично допустиме й викликане звичайним коливанням абсолютних частот. За частотою ЛСГ “предмети” прогресивні іменникові фрази $N+Pr+NP$ і $N+Pr+n$ характеризуються максимальною близькістю.

Відповідно до результатів аналізу можна зробити висновок: високочастотні прогресивні іменникові фрази типу $N+Pr+NP$ і $N+Pr+n$ схожі за параметром “частота ЛСГ ядер-іменників”. Тобто, вивчаючи іменникові фрази цього виду, слід звернути увагу на постпозитивні залежні компоненти (прийменники й іменники чи іменникові фрази), зв’язок між ними та ядром-іменником і належність ядер-іменників до ЛСП.

2.4. Функціонування рамкових іменникових фраз

Рамкові іменникові фрази складають четверту частину іменникових фраз вибірки, точніше, 4623 фрази (або 25,52 %). Вони описуються 318 ДМ, серед яких 28 моделей описують трикомпонентні іменникові фрази, 83 ДМ описують чотирикомпонентні, 91 ДМ – п’ятикомпонентні, 76 ДМ – шестикомпонентні, 29 ДМ – семикомпонентні, 5 ДМ – восьмикомпонентні та 6 ДМ - дев’ятикомпонентні (інвентар ДМ і приклади рамкових іменникових фраз див. додаток Е, табл. 1). Отже, максимальний обсяг досліджуваних рамкових іменникових фраз не перевищує дев’яти компонентів, наприклад: $D+Adj+N+Pr+NP+Pr+NP+Cn+NP$ – *a pleasant man of middle age with keen eyes and the typical lawyer's mouth*.

2.4.1. Залежність частоти рамкових іменникових фраз від їх обсягу

Розподілимо досліджувані рамкові іменникові фрази за обсягом і частотою вживання, виділимо ядро-периферію (див. табл. 2.8).

З табл. 2.8 видно, що ядро за частотою складають чотири- та п’ятикомпонентні рамкові іменникові фрази, до основної підсистеми за частотою належать тільки трикомпонентні фрази, а на периферії за частотою перебувають шести-, семи-, восьми- і дев’ятикомпонентні. Отже, обсяг високочастотних рамкових іменникових фраз не перевищує п’яти компонентів.

Коефіцієнт рангової кореляції за обсягом і частотою рамкових іменникових фраз дорівнює 0,86, його похибка – 0,03. Він більший за табличний при 5 % рівні значущості [158, 164]. Отже, частота рамкових іменникових фраз залежить від їх обсягу: чим більший обсяг, тим менша частота й навпаки.

Таблиця 2.8

**Основна та периферійна системи за обсягом і частотою
рамкових іменникових фраз**

Всього (100 %)	Основна система 4 378 (94,70 %)			Периферійна система 245 (5,30 %)			
	Ядро 3 447 (74,56 %)		Основна підсистема 931 (20,14 %)				
Обсяг	4	5	3	6	7	9	8
Частота	2 490 (53,86 %)	957 (20,70 %)	931 (20,14 %)	205 (4,43 %)	29 (0,63 %)	6 (0,13 %)	5 (0,11 %)

Варто дізнатись, чи впливає обсяг рамкових іменникових фраз на кількість ДМ, що їх описують. Табличний коефіцієнт рангової кореляції [158, 164] при 5 % рівні значимості (0,78) більший за обчислений (0,57), похибка якого становить 0,1. Отже, це означає, що обсяг не впливає на кількість ДМ рамкових іменникових фраз.

2.4.2. Розподіл дистрибутивних моделей за частотою

Проаналізуємо зафіксовані ДМ рамкових іменникових фраз за частотою й поширеністю: розмістимо їх за спадом частот і виділимо в сумарному масиві ядро, основну й периферійну системи, а також визначимо поширеність кожної ДМ (див. табл. додатка Е, табл. 2). Ядро за частотою охоплює 3 462 (або 74,89 %) рамкові іменникові фрази. Його складають 14 ДМ, серед яких 4 трикомпонентні моделі (D+N+cl (10,90 %) – *the boy who writes the lyrics*; D+N+VP (3,16 %) – *a man to scare the devil*; D+N+Adv (1,73 %), наприклад: *this fellow here*; D+N+V (1,19 %) – *the place to write*, 6 чотирикомпонентних ДМ (D+N+Pr+NP (26,80 %), наприклад: *this man of simple tastes*; D+N+Pr+n (10,69 %) – *a group of islands*; D+N+Pr+Pn (2,96 %), наприклад: *a girl like this*; D+Adj+N+cl (2,64 %) – *an old house that had been in her husband's family for years*; D+N+Pr+VP (1,49 %) – *the honor of becoming my wife*; D+N+Pr+cl (1,08 %), наприклад: *a sense in which the great differences of the human condition could press*) і 4 п'ятикомпонентні ДМ, а саме: D+Adj+N+Pr+NP (6,75 %), наприклад:

a beautiful woman like his sister; D+Adj+N+Pr+n (2,60 %) – *the great crowd of people*; Pr+D+N+Pr+NP (1,86 %) – *on the night after his ride*; D+Adj+N+Pr+Pn (1,04 %), наприклад: *an active man like him*. Отже, обсяг високочастотних рамкових іменникових фраз не перевищує 6 компонентів.

У приядерній зоні опинилося 46 ДМ, які разом з ядром складають основну підсистему за частотою, що охоплює 4 386 (94,87 %) досліджуваних ДМ рамкових іменникових фраз. Серед них 11 трикомпонентних, 16 чотирикомпонентних, 14 п'ятикомпонентних і 5 шестикомпонентних ДМ (про їх частоту докладно див. додаток Е, табл. 2). Трикомпонентні рамкові іменникові фрази описуються такими ДМ: D+N+n – *their sister Elizabeth*; D+N+Ved – *our picture taken*; D+N+AdjP, наприклад: *his face purple with rage*; Adj+N+VP – *small need to describe himself*; D+N+Pn – *the man himself*; Adj+N+cl, наприклад: *patient interest which the hunter must feel as he watches the trap*; D+N+Adj – *her voice pleasant*; D+N+Ving – *one cup missing*; D+N+NP, наприклад: *a boy his own size*; Adj+N+n – *poor Sir Charles*; DP+N+cl – *next time I cut in*.

Чотирикомпонентні ДМ, які входять до основної підсистеми, за частотою такі: D+DP+N+cl, наприклад: *the last person she would admit*; Pr+D+N+cl – *on the day she had peeped in*; D+Adj+N+VP – *a serious thing to be in the power*; Adj+N+Pr+NP, наприклад: *queer corner of the world*; Pr+D+N+Adv – *in the year before*; D+Adj+N+V – *a pretty thing to see*; PD+D+N+cl – *all the trouble they had*; Pr+N+Pr+n, наприклад: *in case of trouble*; D+DP+N+VP – *any other girl to follow him*; n's+N+Pr+NP – *Mapuhi's price of a house*; PD+D+N+Adv – *all the way up*; D+Adj+N+Adv – *my whole world now*; DP+N+Pr+NP, наприклад: *much money for that land*; Adj+N+Pr+n – *particular line of business*; D+N+Pr+Ving – *no way of repaying*; Adj+N+Pr+Pn – *idiotic love to her*.

П'ятикомпонентні іменникові фрази описуються такими ДМ: D+DP+N+Pr+NP, наприклад: *the last night of the year*; PD+D+N+Pr+n – *such a mark of respect*; PD+D+N+Pr+NP – *half a mile from the house*; Adj+N+Pr+NP – *golden light from the lower windows*; D+n+N+Pr+NP, наприклад: *the side window of the cab*; D+Ving+N+Pr+NP – *the running figure of a man*; D+N+Pr+n+cl – *the taste of strychnine that it is extraordinary*; D+Adj+N+Pr+VP – *a conscious joy in testing him*; D+DP+N+Pr+n, наприклад: *the only article of furniture*; D+Adj+N+Pr+cl – *the stony hill over which the boy had disappeared*;

D+Adj+Adj+N+cl – *the great, deep love that was never so near*;
Pr+D+N+Pr+n – *in my class at college*; D+Ved+N+Pr+NP – *a forgotten corner of the bookcase*; D+n+N+Pr+n, наприклад: *a Sunday evening in Hamilton*; PD+D+N+Pr+Pn – наприклад: *only a question of those*.

Шестикомпонентні ДМ, які входять до основної підсистеми за частотою такі: D+Adj+Adj+N+Pr+NP, наприклад: *the handsome young man with his chin*; Pr+D+Adj+N+Pr+NP – *on the round table by the window*; D+Adv+Adj+N+Pr+NP – *an almost supernatural number of high attributes*; Pr+D+DP+N+Pr+NP – *at the first sound of his dovelike voice*; D+Adj+Adj+N+Pr+n – *a fine, thick piece of wood*.

На периферії за частотою перебуває 258 моделей, які описують 462 рамкові іменникові фрази, або 9,99 %. Серед них 13 трикомпонентні іменникові фрази, 62 – чотирикомпонентні, 73 – п'ятикомпонентні, 71 – шестикомпонентні, 29 – семикомпонентні, 5 – восьмикомпонентні й 6 дев'ятикомпонентні (про їх частоту докладно див. додаток Е, табл. 2). Ці рамкові іменникові фрази є низькочастотними в текстах художньої прози.

2.4.3. Співвідношення частоти й поширеності моделей

Обстежимо поширеність ДМ рамкових іменникових фраз. Із табл. 2 додатка Е видно, що поширеність ДМ варіює від моделі до моделі, хоча більша частина з усіх досліджуваних ДМ має найнижчу поширеність, яка дорівнює 1, точніше – 190 із 318 ДМ. Поширеність ядерних за частотою ДМ коливається від 4 до 8, а ДМ основної підсистеми – від 1 до 6. Розподілимо ДМ в зони поширеності: високу, середню і низьку. Порогом для визначення зон є 2.

У зоні високої поширеності (від 7) перебуває 8 ДМ: D+N+Pr+NP, D+N+cl, D+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+NP, D+N+VP, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+Pr+n, PD+D+N+Pr+NP. За частотою всі, крім останньої, належать до ядра. Остання вказана ДМ належить до основної підсистеми за частотою.

У зоні середньої поширеності (від 4 до 6) опинилося 38 ДМ: Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Adv, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl, D+Adj+N+Pr+Pn, D+DP+N+cl, D+Adj+Adj+N+Pr+NP, Pr+D+N+cl, D+DP+N+Pr+NP, D+Adj+N+VP, D+N+n, PD+D+N+Pr+n, Adj+N+Pr+NP, D+Ving+N+Pr+NP, Pr+D+N+Adv, D+N+Pr+n+cl, PD+D+N+cl, D+DP+N+Pr+n, D+N+Ved, Pr+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+cl, D+Adj+Adj+N+cl, Pr+D+N+Pr+n, Adj+N+VP, D+DP+N+VP, D+N+Pn,

Adj+N+cl, n's+N+Pr+NP, D+Ved+N+Pr+NP, D+Adv+Adj+N+Pr+NP, D+N+Ving, DP+N+Pr+NP, Adj+N+Pr+n, D+Adj+Adj+N+Pr+n, D+n+N+cl, D+Ving+N+Pr+n, D+DP+Adj+N+cl, що характеризуються середньою поширеністю. Решта 272 ДМ рамкових іменникових фраз перебуває у зоні низької поширеності (до 3).

Зіставимо ДМ аналізованих іменникових фраз за частотою й поширеністю за допомогою кореляційного аналізу. Коефіцієнт рангової кореляції дорівнює 0,9, його похибка – 0,0006. Таблиця критичних значень [158, 164] не дає інформації про 318 зіставляваних рядків. Обчислений коефіцієнт близький до того, який ми одержали б, зіставляючи від двох до п'яти рядків, а не 318. Отже, кореляція відсутня, тобто немає зв'язку між частотою і поширеністю ДМ рамкових іменникових фраз.

Потрібно дізнатись, чи є зв'язок між частотою і поширеністю високочастотних рамкових іменникових фраз. Коефіцієнт рангової кореляції дорівнює 0,83 і є більшим за табличний при 5 % рівні значущості [158, 164]. Отже, чим більша поширеність досліджуваних іменникових фраз, тим більша їх частота.

2.4.4. Порівняння високочастотних рамкових іменникових фраз за частотою лексико-семантичних груп ядер-іменників

Проведемо порівняльний аналіз високочастотних рамкових іменникових фраз за частотою ЛСГ ядер-іменників, для чого визначимо показники критерію Стюдента і відстань між досліджуваними масивами (див. додаток Е, табл. 3), відповідно до якої будемо графі близькості ДМ високочастотних рамкових іменникових фраз за параметром “частота ЛСГ ядер-іменників” (див. рис. 2.6).

Із графа видно, що: 1) жодна з досліджуваних пар ДМ не характеризується мінімальною близькістю; 2) між аналізованими масивами домінує максимальна, середня і близькість, вища за середню; 3) сильний зв'язок простежується між сімома парами моделей: D+N+Pr+VP – D+N+Pr+cl, D+N+Pr+Pn – D+N+Pr+VP, D+N+Pr+cl – D+Adj+N+cl, D+N+V – D+N+VP, D+Adj+N+Pr+Pn – D+Adj+N+Pr+n, D+N+cl – D+Adj+N+cl, D+N+Pr+NP – D+Adj+N+Pr+NP, D+N+V – Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Pr+n – D+Adj+N+Pr+NP, D+N+VP – D+Adj+N+cl, D+N+Adv – D+N+Pr+VP,

$D+Adj+N+Pr+n - Pr+D+N+Pr+NP$, $D+Adj+N+Pr+Pn - D+N+Pr+NP$, що свідчить про подібність указаних ДМ за частотою ЛСГ “люди”.

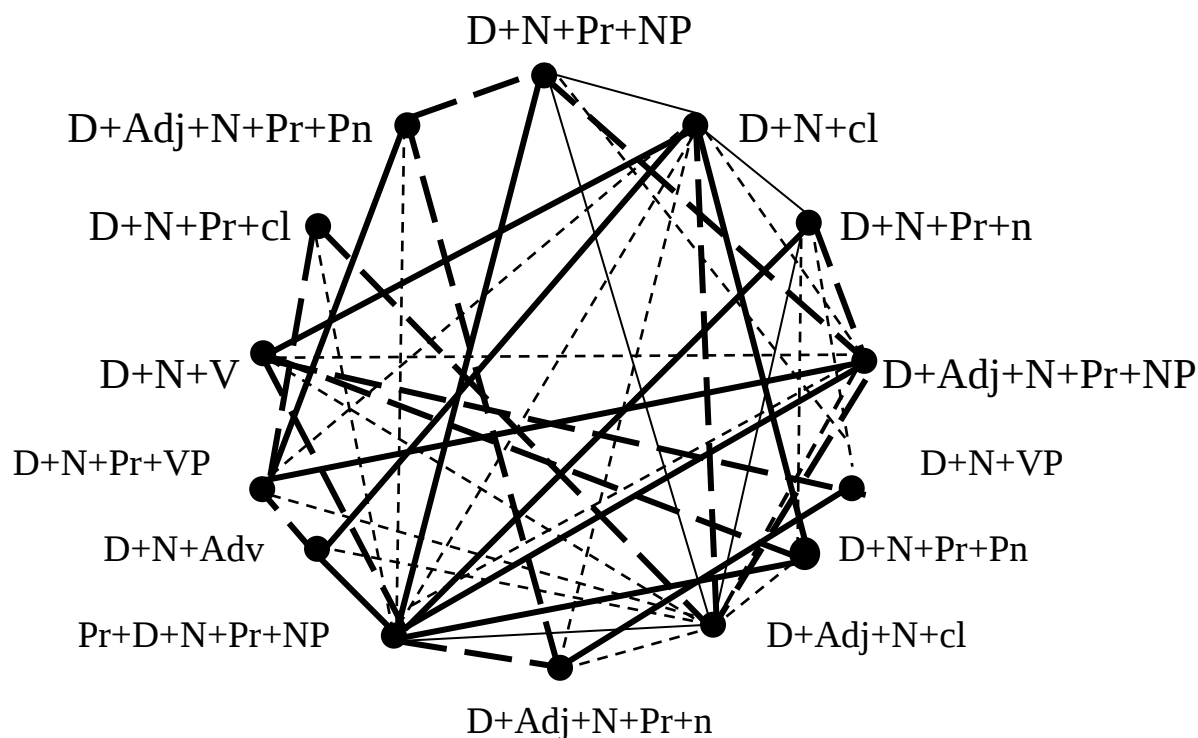

Рис. 2.6. Близькість дистрибутивних моделей високочастотних рамкових іменникових фраз за частотою лексико-семантичної групи “люди”:

— — —	максимальна близькість;
=====	близькість, вища за середню;
- - - - -	середня близькість;
_____	близькість, нижча за середню.

Невеликою кількістю зв’язків характеризуються моделі високочастотних рамкових іменникових фраз, які порівнюються за частотою ЛСГ “істоти”, ЛСГ “одинично-збірні групи людей”, ЛСГ “власне збірні групи людей” та ЛСГ “речовини, матеріали”, оскільки більшість показників критерію Стюдента для цих ДМ виявилися не істотними.

За параметром “частота ЛСГ “істоти” можна зробити такі висновки: жодній парі ДМ не властива середня, мінімальна та близькість, нижча за середню; ДМ $D+N+Pr+NP$ максимально близька

ДМ D+N+cl й D+N+Pr+n; моделі D+N+Pr+NP і D+Adj+N+Pr+NP, D+N+VP, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+Pr+n утворюють сукупність за вище середньої близькістю.

Моделі високочастотних рамкових іменникових фраз, порівнювані за частотою ЛСГ “одинично-збірні групи людей”, характеризується тільки середньою і близькістю, вищою за середню.

За частотою ЛСГ “власне збірні групи людей” всього двом парам досліджуваних ДМ D+N+Pr+NP – D+N+cl та D+N+Pr+NP – D+N+Pr+n властива близькість, вища середньої.

У ЛСГ “речовини, матеріали” превалює сильний зв’язок між досліджуваними ДМ високочастотних рамкових іменникових фраз. Особливу позицію займає ДМ D+N+V, з якою пов’язані шість ДМ, показники критерію Стюдента для яких виявилися істотними.

Порівнюваним за частотою ЛСГ “одиниці виміру” парам моделей властива близькість від максимальної до мінімальної. Можна виділити ДМ D+N+Adv, якій притаманна найбільша кількість зв’язків, що відповідають мінімальній і нижче середньої близькості. Сильними зв’язками характеризуються три пари ДМ: D+N+Pr+cl – Pr+D+N+Pr+NP, D+Adj+N+cl – D+Adj+N+Pr+NP, D+N+cl – D+N+Pr+n, D+N+VP – D+N+Pr+Pn.

Можна виділити такі тенденції розподілу досліджуваних масивів за частотою ЛСГ “предмети”: жодній парі ДМ не характерна мінімальна і нижча за середню близькість, значно переважає максимальна і вища за середню близькість, що свідчить про схожість моделей за цим параметром.

За частотою ЛСГ “абстрактні іменники” ДМ рамкових іменникових фраз розподілилися в сукупності за максимальною, середньою та вищою і нижчою за середню близькістю. Так, пари ДМ D+N+V – D+N+Adv, D+N+Pr+VP – D+N+Adv, Pr+D+N+Pr+NP – D+N+Adv, D+N+Pr+NP – D+Adj+N+Pr+NP, D+N+Adv – D+N+Pr+NP, D+N+Adv – D+N+cl, D+N+Adv – D+N+Pr+n, D+N+Adv – D+N+VP, D+N+Adv – D+N+Pr+Pn характеризуються близькістю, нижчою за середню. Мінімальна близькість не властива досліджуваним моделям.

Отже, аналіз показав, що частота ЛСГ ядер-іменників є надійним параметром розмежування рамкових іменникових фраз.

2.5. Порівняльний аналіз регресивних, прогресивних і рамових іменникових фраз за обсягом, частотою вживання, інвентарем дистрибутивних моделей

Наступним етапом дослідження функціонування іменникових фраз у текстах художньої прози є порівняльний аналіз регресивних, прогресивних і рамових іменникових фраз за частотою вживання, обсягом, інвентарем ДМ.

Насамперед слід зауважити, що досліджувані іменникові фрази різняться обсягом: бінарні, трикомпонентні, чотирикомпонентні, п'ятикомпонентні й т. д. Крім того, обсяг регресивних іменникових фраз у художній прозі не перевищує семи компонентів, прогресивних фраз – п'яти, а рамових – дев'яти (див. підрозділи 2.2, 2.3, 2.4). Таким чином, максимальний обсяг іменникових фраз становить дев'ять компонентів, а мінімальний обсяг – два.

Визначимо тенденції розподілу іменникових фраз за частотою, враховуючи їх обсяг й аранжування компонентів (див. табл. 2.9 і рис. 2.7). Виділимо також у досліджуваному матеріалі основну й периферійну системи за частотою.

Таблиця 2.9

Розподіл регресивних, прогресивних і рамових іменникових фраз за обсягом і частотою вживання*

№ з/п	Обсяг	Іменникові фрази			Всього
		Регресивні	Прогресивні	Рамкові	
1	2	8 266	497	0	8 763
2	3	4 305	244	931	5 480
3	4	811	4	2 490	3 305
4	5	82	1	957	1 040
5	6	15	0	205	220
6	7	3	0	29	32
7	8	0	0	5	5
8	9	0	0	6	6
9	Всього	13 482	746	4 623	18 851

* Жирним підкресленим шрифтом подано ядерні за частотою іменникові фрази, жирним курсивом відображено іменникові фрази основної підсистеми.

Дані табл. 2.9 та рис. 2.7 показують, що в загальному масиві ядро за частотою складають бінарні й трикомпонентні іменникові фрази, а чотирикомпонентні належать до основної підсистеми за частотою. У межах структурного поділу іменникових фраз на регресивні, прогресивні та рамкові з'ясувалося, що зазначені фрази не є найчастотнішими для рамкових іменникових фраз, власне чотирикомпонентні є найчастотнішими, а п'ятикомпонентні складають основну підсистему за частотою. Тому можна зробити висновок, що аранжування компонентів іменникових фраз впливає на їх обсяг.

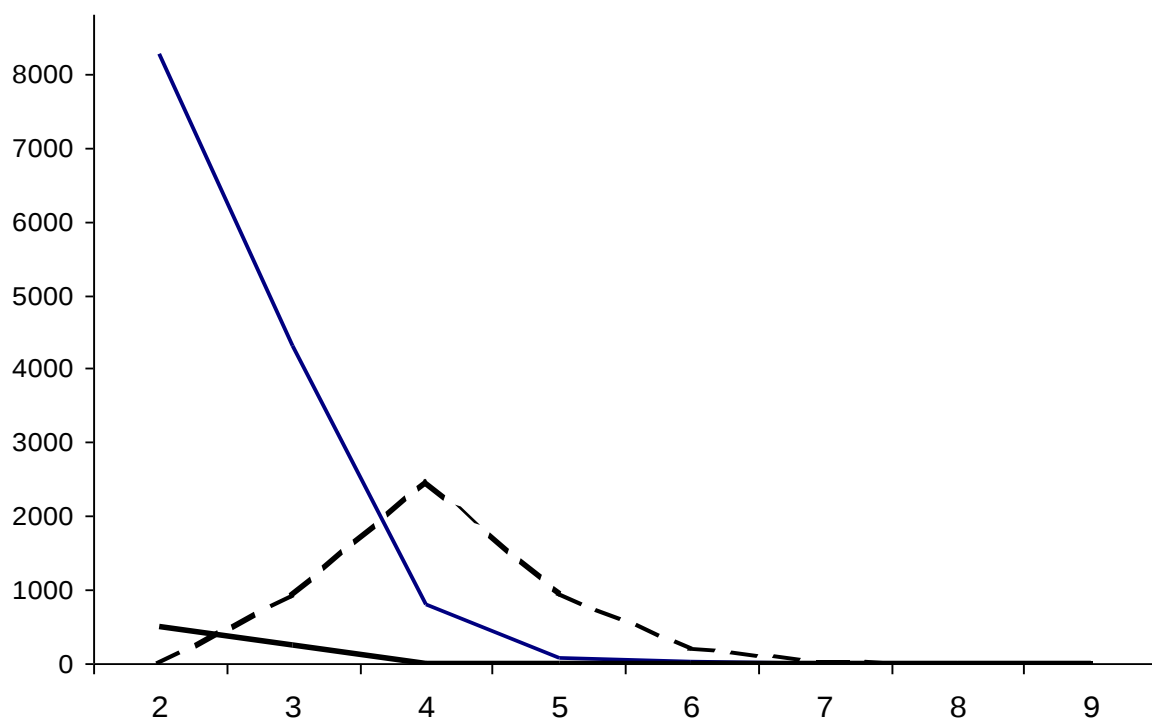

Рис. 2.7. Розподіл іменникових фраз за обсягом й аранжуванням компонентів :

- регресивні іменникові фрази;
- прогресивні іменникові фрази;
- - рамкові іменникові фрази.

У підрозділах 2.2, 2.3 і 2.4 з'ясовано, що регресивні, прогресивні та рамкові іменникові фрази описуються різною кількістю ДМ. Проаналізуємо закономірності їх розподілу за обсягом і кількістю ДМ, які їх описують, також в аналізованому матеріалі

виділимо основну та периферійну системи за частотою (див. табл. 2.10).

З таблиці видно, що регресивні, прогресивні та рамкові іменникові фрази різняться кількістю ДМ: найбільшою кількістю ДМ описуються рамкові іменникові фрази, другу позицію займають регресивні іменникові фрази, а третю – прогресивні.

Таблиця 2.10

**Розподіл іменникових фраз за обсягом і кількістю
дистрибутивних моделей, які їх описують***

№ з/п	Обсяг	Іменникові фрази			Разом
		Регресивні	Прогресивні	Рамкові	
1	2	9	<u>9</u>	0	18
2	3	<u>43</u>	<u>13</u>	28	84
3	4	<u>63</u>	<u>4</u>	<u>83</u>	<u>150</u>
4	5	<u>35</u>	2	<u>91</u>	<u>128</u>
5	6	<u>14</u>	0	<u>76</u>	<u>90</u>
6	7	4	0	<u>29</u>	33
7	8	0	0	5	5
8	9	0	0	6	6
9	Всього	168	28	318	514

* Журним підкресленим шрифтом подано ядерні за частотою іменникові фрази, жирним курсивом відображені іменникові фрази основної підсистеми.

Зобразимо нерівномірність розподілу ДМ регресивних, прогресивних і рамкових іменникових фраз на діаграмі (див. рис. 2.8).

За даними табл. 2.10 та рис. 2.8, найбільшою кількістю ДМ описуються три-, чотири-, п'ятикомпонентні іменникові фрази, оскільки в загальному масиві вони складають ядро за частотою. У межах структурного поділу іменникових фраз на регресивні, прогресивні та рамкові з'ясовано, що найбільшою кількістю ДМ описуються чотирикомпонентні регресивні, трикомпонентні прогресивні та п'ятикомпонентні рамкові іменникові фрази. Тому можна зробити висновок, що аранжуванням компонентів іменникових фраз у текстах художньої прози впливає на кількість ДМ, які їх описують.

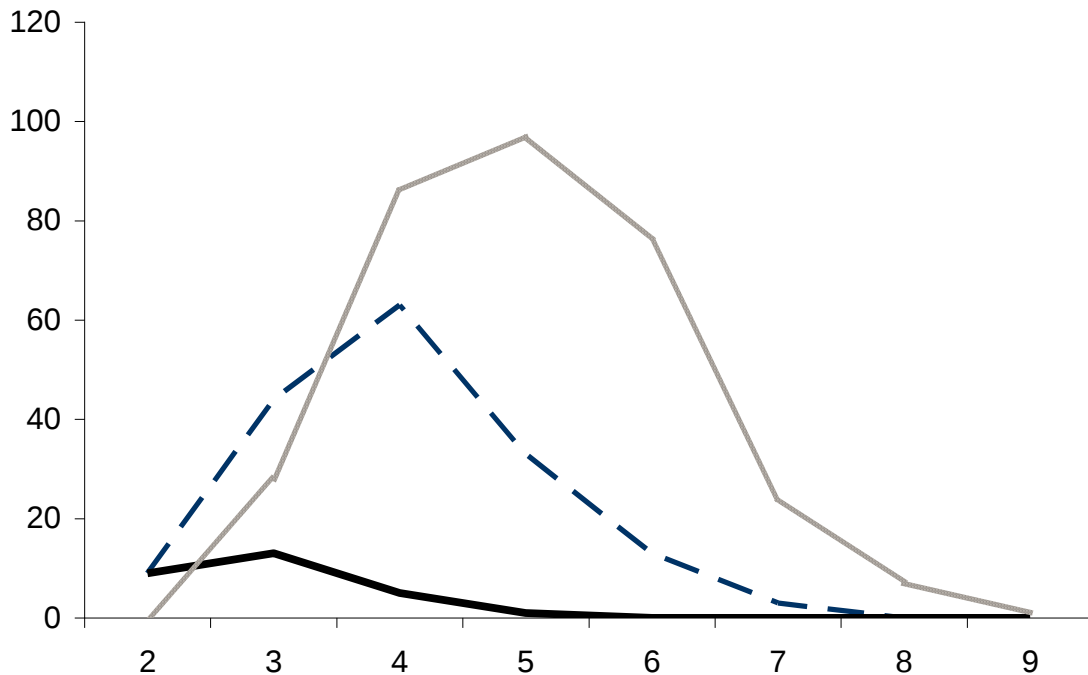

Рис. 2.9. Розподіл іменникових фраз за обсягом та кількістю дистрибутивних моделей, які їх описують

Умовні позначення

- регресивні іменникові фрази
- прогресивні іменникові фрази
- рамкові іменникові фрази

Висновки до другого розділу

Функціональний підхід полягає в дослідженні позицій фактів мови в мовленні. Він дає можливість виявити закономірності вживання мовних одиниць, зробити висновки щодо їх функціональних властивостей.

Функціонування мовних одиниць охоплює багато аспектів, основними з яких є частота, поширеність, сполучуваність. Частота трактується нами як один із інструментів спостережень за дією статистичних законів, як критерій класифікації фактів і порівняння досліджуваних одиниць, як показник спільних та відмінних рис, як одна з функціональних характеристик тексту.

Багатоаспектний аналіз функціонування іменникових фраз (за співвідношенням частот, поширеністю, істотністю розходження частот, близькістю досліджуваних масивів) дав змогу зробити такі висновки:

1. У текстах художньої прози англійської мови найпродуктивнішим способом побудови іменникових фраз є лівостороннє розташування залежних компонентів, оскільки регресивні іменникові фрази є найбільш частотними у досліджуваній літературі. Другу за частотою позицію займають рамкові іменникові фрази, що становить третину аналізованих фраз. Відповідно прогресивні іменникові фрази є найменш частотними в англійській художній прозі.

2. Встановлено, що, незалежно від аранжування компонентів, між обсягом і частотою іменникових фраз існує обернено пропорційний зв'язок: чим більший обсяг регресивних, прогресивних чи рамкових іменникових фраз, тим менша їх частота. У досліджуваній літературі максимальний обсяг регресивних іменникових фраз складає сім компонентів, рамкових фраз – дев'ять компонентів і прогресивних – п'ять. Мінімальні за обсягом іменникові фрази складаються з двох компонентів.

3. Аналіз показав, що функціонування іменникових фраз у текстах художньої прози обумовлене їх структурними особливостями. Насамперед мається на увазі те, що аранжування компонентів іменникових фраз впливає на їх обсяг та кількість ДМ, що їх описують.

4. Відомо, що в рамкових іменникових фразах залежні компоненти займають позицію зліва і справа від ядра-іменника. Такі можливості розташування компонентів пояснюють той факт, що рамкові іменникові фрази описуються найбільшою кількістю ДМ. Отже, обрамлене розташування залежних компонентів є домінуючим.

5. Функціонування іменникових фраз у текстах художньої прози є відображенням поширеного в мові й мовленні закону переваги, згідно з яким невелика кількість одиниць уживається дуже часто і несе максимум функціонального навантаження. Ядро за частотою досліджуваних іменникових фраз складають бінарні регресивні іменникові фрази типу D+N (6 722 фрази, або 35,66 %); полікомпонентні регресивні іменникові фрази, котрі описуються 6 ДМ (D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N) й охоплюють 3 985 фраз, або 21,14 %; бінарні прогресивні іменникові фрази типу N+n (434 фрази, або 2,30 %); полікомпонентні прогресивні іменникові фрази, що описуються двома ДМ: N+Pr+NP та N+Pr+n (183 фрази, або 0,97 %), та рамкові іменникові фрази, що

складають 14 ДМ, а саме: D+N+Pr+NP, D+N+cl, D+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+NP, D+N+VP, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+cl, D+Adj+N+Pr+n, Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Adv, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl, D+Adj+N+Pr+Pn та охоплюють 3 462 фрази, або 18,37 %.

6. Під час дослідження встановлено, що іменникові фрази розподіляються в зони поширеності: високу, середню, низьку, котрі за частотою не збігаються з ядром, основною підсистемою і периферією. За допомогою кореляційного аналізу встановлено, що немає залежності між частотою й поширеністю регресивних і бінарних прогресивних іменникових фраз, на відміну від рамоквих і полікомпонентних прогресивних іменникових фраз, частота яких залежить від поширеності, точніше: чим більша поширеність, тим більша їх частота. Отже, частота і поширеність – явища, які мають спільні риси, але не збігаються.

7. Перевірка істотності розходжень за критерієм Стюдента й установлення на базі цих показників близькості між досліджуваними масивами показали, що масиви характеризуються загалом мінімальною, середньою та нижчою за середню близькістю, а це свідчить про те, що частота ЛСГ ядер-іменників є надійним параметром розмежування ДМ регресивних, прогресивних і рамоквих іменникових фраз.

РОЗДІЛ 3

СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІМЕННИКОВИХ ФРАЗ

АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Одним із малодосліджених аспектів структури іменникових фраз є вплив семантики ядер-іменників на кількість, розташування, морфологічний склад, зв'язок між компонентами іменникових фраз [74]. Деякі питання взаємообумовленості структури іменникових фраз та значення ядра-іменника проаналізовані на матеріалі художніх творів [15; 28; 74; 91; 34], публіцистичних текстів [199] та біологічної літератури [152] сучасної англійської мови, а також знайшли часткове висвітлення у працях німецьких і французьких лінгвістів [25]. Праці різняться як обсягом досліджуваного матеріалу (від аналізу окремих ядер-іменників до дослідження взаємообумовленості значень в цілому), так і принципами його дослідження.

3.1. Вступні зауваги. Основні аспекти обумовленості структури іменникових фраз семантикою ядер-іменників

Усі проведені в цій галузі дослідження зумовлені існуванням двох протилежних позицій у сучасному мовознавстві щодо обумовленості значення засобами мови. Згідно з першою, лексичне значення полісемантичного слова реалізується у структурно-семантичній моделі словосполучення, тобто в комплексі структурних та семантичних факторів. Згідно з другою, немає однозначної відповідності між структурою словосполучення та змістом, який вони виражають, тобто лексичний елемент не є своєрідною точкою перехрещення структурних елементів [163]. Перше положення базується на докладному аналізі дієслівних словосполучень англійської мови у працях Р. С. Гінзбург і С. С. Хідекель [45; 46] та адвербіальних словосполучень у праці Ц. С. Горелик [51; 52], яке також знайшло підтвердження під час дослідження іменникових фраз [див., напр.: 91; 74; 34; 15].

М. Р. Кауль першою застосувала це положення щодо аналізу іменникових фраз. Дослідниця характеризує як бінарні, так і полікомпонентні іменникові фрази, ядром яких є п'ятдесят найчастотніших іменників сучасної англійської мови, і робить висновок, що структура іменникових фраз обумовлена семантикою ядра-іменника, зокрема семантика ядра-іменника впливає на вибір

моделі словосполучення. Про це свідчить той факт, що іменники однакової частоти, але різної семантики утворюють різну кількість моделей, тому малоефективним є принцип класифікації ядер-іменників за їхньою частотою у вибірці. Більш показовою є класифікація іменників на ЛСГ [91, 71–73]. Досліджуючи одну з найчастотніших моделей іменникових словосполучень АН на семантичному рівні аналізу, М. Р. Кауль стверджує, що є зв'язок між певними ЛСГ іменників та прикметників. Так, іменники на позначення часу характеризуються типовою сполучуваністю з ЛСГ прикметників, що складають групи: орієнтація в часі, наприклад: *last, past, late, modern, etc.*, зовнішні ознаки явища, наприклад: *dark, sunny, chill, etc.*, оцінювальні характеристики загалом, наприклад: *difficult, happy, quick, marvelous*.

Дещо іншої позиції дотримуються дослідники прийменникових іменникових фраз П. В. Іванов та Н. І. Варламова. Вони, на відміну від М. Р. Кауль, вважають, що структура та обсяг іменникових фраз залежить не тільки від семантики ядра-іменника, а й від виду семантичного зв'язку між компонентами іменникових фраз.

П. В. Іванов розподіляє досліджувані прийменникові іменникові фрази типу N+of+N за характером відношень між компонентами на десять смислових груп: 1) предмет і предмет: а) частина й ціле; б) зображення і предмет; в) предмет і власник; г) ознака й предмет; 2) міра й матеріал; 3) предмет і матеріал; 4) предмет і віддалене поняття; 5) предмет і його характеристика; 6) предмет і його назва; 7) предмет, який вступає в об'єктно-атрибутивні відношення; 8) предмет, який вступає в суб'єктно-атрибутивні відношення; 9) предмет і його часова характеристика; 10) предмет і його просторова характеристика [74, 13]. На думку лінгвіста, значення іменників обумовлене комплексом структурних і семантичних факторів у моделях смислових груп: 1(а, б), 2, 3, 4.

Н. І. Варламова [34], досліджуючи прості й складні іменникові фрази типу N₁+Pr+N₂ з найбільш уживаними прийменниками *of, in, on, at, to, from, by, above, about, with, behind, through, upon*, зазначає, що семантична обумовленість іменникових фраз, з одного боку, діє на рівні конкретного наповнення моделі й означає властивість іменників певних ЛСГ сполучатися з іменниками тільки певної семантики та вимагати після себе певного прийменника. З іншого боку, до семантичної обумовленості дослідницею відноситься також і

дія обмеженого впливу прийменника на лексико-семантичну сполучуваність іменників.

Л. Н. Осолихіна акцентує увагу на тому, що семантика ядра-іменника та зв'язок між ядром й атрибутами, які до нього приєднуються, впливає на структуру полікомпонентних іменникових фраз англійської біологічної літератури з атрибутами в пре-, пост- і змішаних позиціях [152, 8]. Досліджувані автором іменникові фрази вирізняються тим, що як ядро уживаються здебільшого абстрактні віддієслівні іменники, які розподіляються на дві ЛСГ: назви станів, процесів, дій та їх результатів і назви якостей. Решта ядер-іменників розподіляються на іменники, що означають узагальнені назви рослинного й тваринного світу, ті, які описують фізичні явища, одиниці виміру, кількість, іменники класифікативного та широкого значення, а також терміни типу *bacteria*, *ions*, *cuticles* і т. д.

П. Ф. Шанін аналізує структуру й семантику простих і складних іменникових фраз, які складають модель N_1+N_2 , на матеріалі англійських публіцистичних текстів. Структура таких іменникових фраз, на думку лінгвіста, залежить від семантичного значення ядра-іменника, а також від залежних іменників, які до нього приєднуються [199, 12]. Автор розподіляє іменники на лексичні розряди, що мають спільні граматичні й семантичні ознаки, та досліджує комбінаторні характеристики кожного розряду ядра й ад'юнкта, які проявляють певну семантичну вибіркковість відносно один одного під час утворення моделей, оскільки із 144 можливих моделей реалізуються 64 і тільки 22 утворюють групу найбільш поширених, наприклад: $N_{pers} N_{abst}$ – *child psychology*; $N_{obj} N_{pers}$ – *a university lecturer*; $N_{place} N_{obj}$ – *the Paris talks* тощо.

Серед праць, присвячених аналізу взаємообумовленості структури іменникових фраз і семантики їхніх компонентів, особливий інтерес становлять дослідження І. І. Бойцової, І. Г. Арсентьєвої та Н. Ф. Іртенської, сконцентровані на структурі регресивних бінарних іменникових фраз, у яких ядра виражені іменниками, що означають особу.

І. І. Бойцова висвітлює функціонально-семантичні відносини у рамках словосполучення типу Adj+N і дотримується точки зору, згідно з якою структура іменникових фраз залежить від семантичної структури ядер, котрі виражені іменниками, що означають назви осіб, та від семантичної функції прикметників [28, 6]. Прикметники в

межах аналізованих дослідницею іменникових фраз виконують роль “семантичного оператора”, основна функція яких полягає в забезпеченні інформативного значення всієї фрази. Для іменників-осіб є характерним семантичний інваріант, який складається з категоріальної ознаки всіх іменників “предметності” й двох логіко-граматичних ознак “живий” та “особа”. Можлива також конкретизація стосовно лексико-семантичних показників, наприклад: стать, вік, соціальний статус, титул, взаємини між людьми та ін.

І. Г. Арсентьева характеризує структурні, семантичні й морфологічні особливості складних іменникових фраз типу AdjAdj...N, у яких залежні компоненти виражені різними частинами мови (прикметниками, дієприкметниками, герундіями і т. д.), а ядра – іменниками номінативного поля “людина”. Структура таких словосполучень залежить від класу ядра-іменника, для якого характерний певний діагностуючий набір атрибутивних груп, який буває диференційним (сполучається з одним семантичним класом іменника), інтегральним (сполучається з декількома семантичними класами іменника) й універсальним (сполучається з усіма семантичними класами іменника). Із досліджень вченої випливає, що діагностуючий набір для іменників номінативного поля “людина” складає 33 атрибутивних групи, наприклад: співвіднесеність зі статтю, родом – *human*; віком – *young*; нацією – *French*; професією – *military*; соціальним становищем – *retired* і т. д.

У докторській дисертації Н. Ф. Іртенєва, досліджуючи порядок розміщення прикметників-атрибутів у складних іменникових фразах, стверджує, що на структуру іменникових фраз насамперед впливає семантичний розряд іменника-ядра. Автор характеризує семний склад іменників поля “людина”. Так, іменникам *boy* та *girl* властиві семи вік, стать, тому їм не характерне вживання з прикметником *young*. Крім того, на структуру іменникових фраз, на думку дослідниці, впливає семантика прикметника. Так, прикметники, які означають вік, займають позицію перед іменниками, в той час як прикметники, які означають ріст, розміщені на початку атрибутивної групи одразу після детермінатива, який утворює так звану рамку [79, 101–120].

Зовсім іншого погляду на взаємообумовленість значень компонентів іменникових фраз дотримується Л. А. Остапенко, яка вважає, що їх структура залежить не від семантики ядра, а від

семантики залежних компонентів. Автор досліджує прості й складні іменникові фрази, що описуються моделями NN, N'sN і NPrN, та їх синонімічну варіативність. На думку дослідниці, не всі полікомпонентні іменникові фрази можуть бути зведені до бінарних структур. Деякі з них є синтаксично не завершеними й потребують третього повнозначного елемента.

Л. А. Остапенко виділяє 6 семантичних груп залежних іменників: 1) іменники, які виражають якісну оцінку предмета, наприклад: *quality, value, grade*; 2) іменники, які означають вид, різновидність загалом, наприклад: *variety, type, kind, sort, style*; 3) іменники із загальним значенням зовнішнього виду, фізичних ознак предметів та осіб, наприклад: *form, size, shape, height*; 4) іменники, які означають абстрактні поняття, наприклад: *strength, complexion, memory, age*; 5) іменники, які характеризують особу з точки зору її соціального походження, становища в суспільстві та ін., наприклад: *home, man, reputation, connection*; 6) іменники із часовою семантикою: *minute, hour, day, week, time* [153, 18].

Отже, проведені дослідження обумовленості структури іменникових фраз розкривають певною мірою аспекти взаємообумовленості структури та семантики компонентів іменникових фраз, однак їх, по-перше, мало, по-друге, у них приділяється увага або прийменниковим іменниковим фразам [74; 33], котрі складають модель $N_1 + Pr + N_2$, або регресивним бінарним словосполученням, у яких ядро виражене іменником, що означає особу [79; 15; 28]. Залишається не вивченим вплив семантики ядра-іменника на структуру іменникових фраз, про що йтиметься далі.

3.2. Вплив лексико-семантичної групи ядер-іменників на аранжування компонентів іменникових фраз

У результаті аналізу функціонування іменникових фраз з'ясувалося, що ядро за частотою вживання в текстах художньої прози складають іменникові фрази, які описуються 24 ДМ, точніше, бінарні регресивні іменникові фрази типу D+N (6 722 фрази, або 35,66 %); полікомпонентні регресивні іменникові фрази, що описуються 6 ДМ, власне: D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N (3 975 фраз, або 21,09 %); бінарні прогресивні іменникові фрази типу N+n (434 фрази, або 2,30 %),

полікомпонентні прогресивні іменникові фрази, що описуються двома ДМ: N+Pr+NP та N+Pr+n (183 фрази, або 0,97 %); та рамкові іменникові фрази, які складають 14 ДМ, а саме: D+N+Pr+NP, D+N+cl, D+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+NP, D+N+VP, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+cl, D+Adj+N+Pr+n, Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Adv, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl, D+Adj+N+Pr+Pn та охоплюють 3 462 фрази, або 18,37 % (про розподіл зазначених ДМ за частотою див. табл. 2.1, 2.5, 2.8).

Розподілимо аналізовані високочастотні регресивні, прогресивні та рамкові іменникові фрази за належністю ядер-іменників до ЛСГ і з'ясуємо, чи існує залежність між ЛСГ ядер-іменників та аранжуванням компонентів іменникових фраз (див. табл. 3.1 та рис. 3.1).

Таблиця 3.1

Розподіл іменникових фраз за аранжуванням компонентів і належністю до лексико-семантичної групи ядер-іменників

№ з/п	Лексико-семантична група	Регресивні іменникові фрази		Прогресивні іменникові фрази		Рамкові іменникові фрази	
		Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %
1	Люди	1 643	15,36	433	70,18	367	10,60
2	Істоти	71	0,66	0	0,00	9	0,26
3	Одиначно-збірні групи людей	320	2,99	2	0,32	50	1,44
4	Власне збірні групи людей	96	0,90	5	0,81	19	0,55
5	Одиниці виміру	913	8,54	24	3,89	320	9,24
6	Предмети	3 207	29,98	30	4,86	656	18,95
7	Речовини, матеріали	273	2,55	13	2,11	66	1,91
8	Абстрактні іменники	4 174	39,02	110	17,83	1 975	57,05
9	Всього	10 697	73,89	617	4,26	3 462	23,92

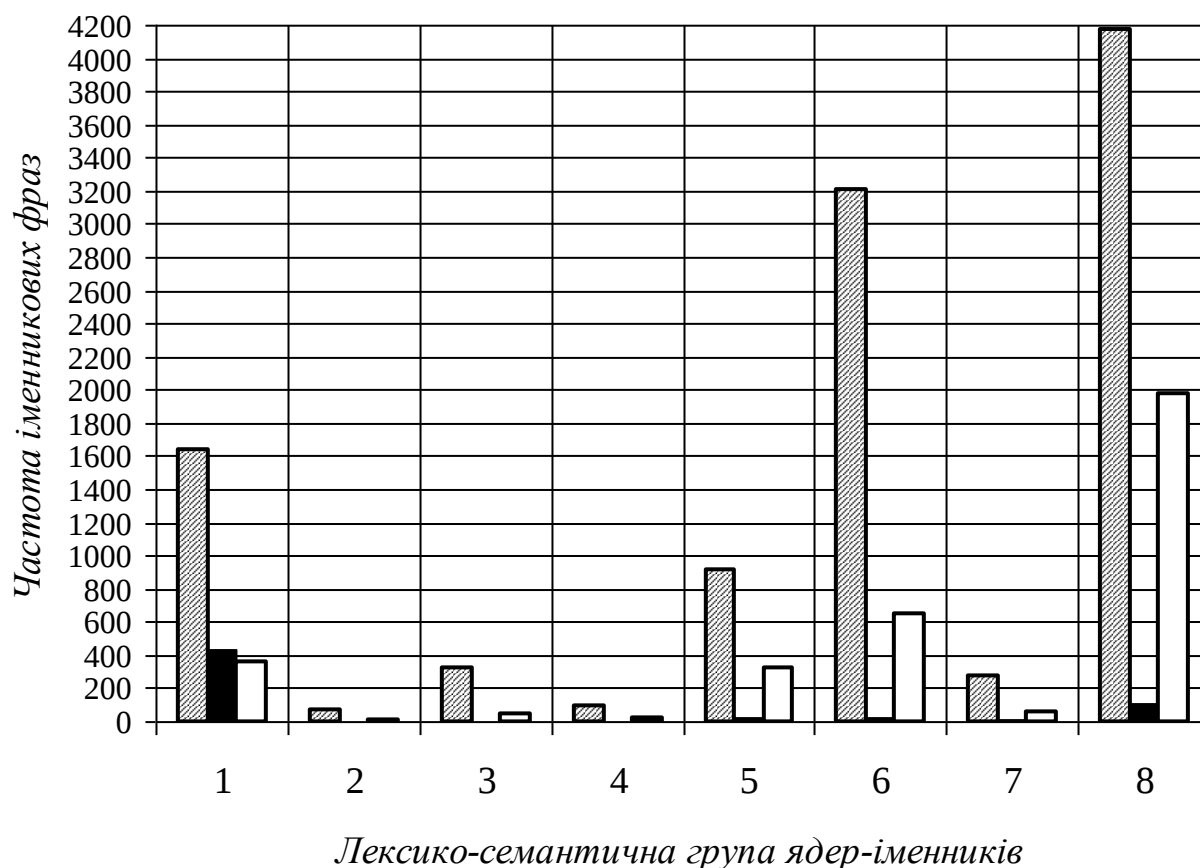

Рис.3.1. Розподіл іменникових фраз за аранжуванням компонентів і приналежністю до лексико-семантичної групи ядер-іменників:

- ▨ регресивні іменникові фрази; ■ прогресивні іменникові фрази;
- рамкові іменникові фрази;

1 – ЛСГ “люди”; 2 – ЛСГ “істоти”; 3 – ЛСГ “одиначно-збірні групи людей”; 4 – ЛСГ “власне збірні групи людей”; 5 – “одиниці виміру”; 6 – ЛСГ “предмети”; 7 – ЛСГ “речовини, матеріали”; 8 – ЛСГ “абстрактні іменники”.

Дані таблиці 3.1 й діаграми 3.1свідчать про те, що, незважаючи на значні розбіжності в частоті, існує деяка подібність регресивних, прогресивних та рамкових іменникових фраз за належністю ядер-іменників до ЛСГ. Іменники ЛСГ 8 “абстрактні іменники” є ядрами найбільшої кількості іменникових фраз, а іменники ЛСГ 2 “істоти” і ЛСГ 4 “власне збірні групи людей” – найменшої. Виділимо за частотою в досліджуваному матеріалі ядро, основну підсистему та периферію (див. табл. 3.2).

Таблиця 3.2

**Основна й периферійна системи
за аранжуванням компонентів і належністю ядер-іменників
до лексико-семантичних груп***

Іменникові фрази	Регресивні				Прогресивні					Рамкові				
Ядро	8		6		1					8		6		
	7 381, або 69,00 %				433, або 70,18 %					2 631, або 76,00 %				
Основна система	1		5		8					1				
	9 937, або 92,90 %				543, або 88,01 %					2 998, або 86,60 %				
Периферійна система	3	7	4	2	6	5	7	4	3	5	7	3	4	2
	760, або 7,10 %				74, або 11,99 %					464, або 13,40 %				

**Жирним шрифтом виділено ЛСГ ядер-іменників: 1 – ЛСГ “люди”, 2 – ЛСГ “істоти”, 3 – ЛСГ “одиначно-збірні групи людей”, 4 – ЛСГ “власне збірні групи людей”, 5 – ЛСГ “одиначці виміру”, 6 – ЛСГ “предмети”, 7 – ЛСГ “речовини, матеріали”, 8 – ЛСГ “абстрактні іменники”. Частоти кожної ЛСГ ядер-іменників див. табл. 3.1.*

Отже, з одного боку, видно, що в регресивних і рамкових іменникових фразах ядро за частотою складають іменники ЛСГ 8 “абстрактні іменники” та 6 “предмети”, до периферійної системи регресивних, прогресивних і рамкових іменникових фраз належать іменники ЛСГ 3 “одиначно-збірні групи людей”, ЛСГ 7 “речовини, матеріали” та ЛСГ 4 “власне збірні групи людей”. З другого боку, основна підсистема та периферійна система регресивних і рамкових іменникових фраз різняться ЛСГ 5 “одиначці виміру”, а іменники ЛСГ 6 “предмети” є ядерні за частотою для рамкових іменникових фраз, однак належить до основної підсистеми для прогресивних іменникових фраз. Можна припустити, що регресивні й рамкові іменникові фрази схожі сполученням ядер-іменників певних ЛСГ із залежними компонентами у препозиції, а прогресивні та рамкові іменникові фрази – сполученням певних ЛСГ із залежними компонентами у постпозиції, для чого потрібно проаналізувати насамперед морфологічний склад досліджуваних іменникових фраз і зв’язок між їхніми компонентами.

3.3. Аналіз морфологічного складу та зв'язку між компонентами іменникових фраз

Аналіз морфологічного складу та зв'язку між компонентами почнемо із іменникових фраз, утворених на базі бінарних іменникових фраз типу Adj+N, оскільки ця модель є найбільш продуктивною для утворення іменникових фраз, які складають 24,80 % досліджуваних високочастотних полікомпонентних фраз (або 2 653 фрази) та описуються 6 ДМ (D+Adj+N, D+Adj+Adj+N, D+Adj+N+Pr+NP, D+Adj+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+Pn та D+Adj+N+cl).

Розширення базисної ДМ Adj+N у препозиції здійснюється за рахунок детермінативів, які належать не тільки до ядра, а й до всієї бінарної іменникової фрази. Тобто морфологічний склад цих іменникових фраз пояснює відношення між їх компонентами. Вони специфікативні, адже службові слова уточнюють значення всієї іменникової фрази, наприклад: D+Adj+N – *these intellectual people*, D+Adj+Adj+N – *your remarkable little friend*, D+Adj+N+Pr+NP – *the center page of the Times*, D+Adj+N+Pr+n – *any white man in Papeete*, D+Adj+N+Pr+Pn – *a great surprise to me*, D+Adj+N+cl – *every single person who comes up here*.

Розширення має характер як специфікації, так й адиції при утворенні чотирикомпонентних іменникових фраз типу D+Adj+Adj+N. Специфікативні відношення простежуються в прикметників різних ЛСГ (прикметники зі значенням якісної характеристики, абстрактним, темпоральним значенням, національної належності тощо), які виражають додаткову оцінну чи експресивно-емоційну конотацію та характеризуються паралельною підрядністю, наприклад: *an honest Christian woman*; *a small, white hand*.

Адитивне розширення в іменникових фразах здійснюється за рахунок прикметників, які виражають однакову оцінну чи експресивно-емоційну конотацію. У вибірці таких трикомпонентних іменникових фраз зафіксовано тільки 12 із 250, наприклад: *a horrible, monstrous thing*; *a showery and miry day*. Як при адитивному, так і при специфікативному розширенні залежні компоненти розміщені на одному ієрархічному рівні й характеризуються паралельною підрядністю, що схематично можна зобразити так:

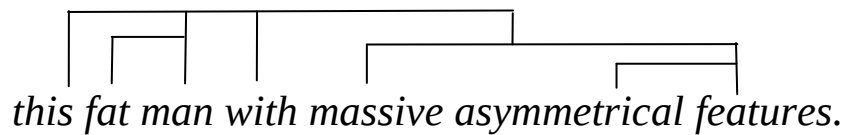
У наведеному прикладі в ролі залежного компонента виступає складний прикметник, який вирізняється дефісним правописом і тим, що елементи складають семантичну цілісність за допомогою так званого “внутрішнього синтаксису”. Такі компоненти можна легко замінити іменниковими фразами, наприклад: *an olive-skinned, carmine-lipped girl – a girl with olive skin and carmine lips, a little gray-gloved hand – a little hand in gray glove*.

Відношення між ядром-іменником та залежними компонентами в постпозиції в рамкових іменникових фразах англійської мови, які описуються зазначеними ДМ D+Adj+N+Pr+NP, D+Adj+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+Pn та D+Adj+N+cl, можуть мати різний характер. По-перше, це адитивне розширення, яке здійснюється за рахунок або прийменників та іменників чи займенників, або підрядних речень, наприклад: D+Adj+N+Pr+n – *a sad season of life*, D+Adj+N+Pr+Pn – *a professional brother of yours*, D+Adj+N+cl – *a mutual friend who was much concerned at his state of health*. По-друге, це розгортання у ДМ D+Adj+N+Pr+NP, яке відбувається на базі ДМ N+Pr+n за рахунок залежних компонентів, але не від ядра-іменника N, а від іменників, залежних від ядра. Такими компонентами здебільшого виступають прикметники та детермінативи.

Слід зауважити, що положення про те, що “детермінативи стоять тільки в позиції перед ядром-іменником”, потрібно уточнити: “або в позиції після ядра-іменника тільки у складі іменникових фраз, які виступають постпозитивними залежними компонентами”, наприклад: *a tin box for botanical specimens, a brown hand of such majestic size, the heavy silence of the windless night*.

У розгорнутих іменникових фразах залежні компоненти розміщені на різних ієрархічних рівнях, тобто простежується послідовна підрядність. Одним із основних факторів, що впливає на структуру таких іменникових фраз, є морфологічна природа проміжного компонента, його сполучення з іншими компонентами, тобто його валентні якості. Активна сполучуваність залежного іменника створює передумови для існування наступного компонента іменникової фрази.

Таким чином, препозитивні й постпозитивні зв'язки ядра-іменника та залежних компонентів рамкових іменникових фраз будуть мати такий вигляд:

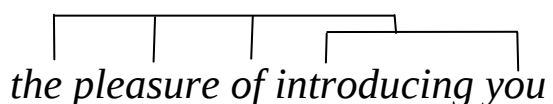

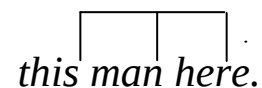
Розгорнуті відношення між ядром-іменником та залежними компонентами у постпозиції простежуються в прийменникових іменникових фразах типу D+N+Pr+NP, N+Pr+NP, Pr+D+N+Pr+NP, причому перші дві названі ДМ описують найчастотніші рамкові та прогресивні іменникові фрази вибірки, наприклад: *the daughter of an old schoolfellow, people of his sort, at the time of an uncanceled appointment*. Розгортання в цих фразах здійснюється на базі ДМ N+Pr+n. Компонент n є залежним від ядра-іменника, але водночас ядром іншої іменникової фрази нижчого ієрархічного рівня, тобто проявляється одночасна реалізація його активної та пасивної валентності. Слід мати на увазі широкі сполучувальні можливості залежного компонента іменника, значення якого може уточнюватися детермінативами, прикметниками, займенниками, іменниками, дієприкметниками, наприклад: *any ship in the world, this man of simple tastes, the father of evil himself, a pair of piercing eyes*.

Так само, як у вищеописаних іменникових фразах, препозитивні залежні компоненти (детермінативи та прийменники) уточнюють значення всієї іменникової фрази. У досліджуваній літературі також зафіксовано прийменникові фрази типу N+Pr+n, котрі, як було зазначено, є базисними для складніших іменникових фраз, та іменникові фрази типу D+N+Pr+n, D+N+Pr+Pn із специфікативним зв'язком між ядром-іменником та залежними компонентами у препозиції, наприклад: *winter in Philadelphia, another year of toil, a man in front of him*. Усього прийменникових іменникових фраз із таким видом зв'язку між їхніми компонентами у вибірці зафіксовано 2 002.

Постпозитивними залежними компонентами рамкових іменникових фраз також можуть виступати прислівники, дієслова, дієслівні фрази та підрядні речення, наприклад: D+N+Adv – *an hour ago*, D+N+V – *one thing to remember*, D+N+VP – *a piece torn from a green land armlet*, D+N+Pr+VP – *the pleasure of hearing the violin music*, D+N+cl – *a book that begins with it*, D+N+Pr+cl – *the manner in which dinner was served*. Препозитивного вживання дієслів, дієслівних фраз

та підрядних речень у вибірці не зафіксовано. Ядра-іменники в іменникових фразах такого виду обрaмлені залежними компонентами. У препозиції простежуються розширені специфікативні відношення між ядрами-іменниками та детермінативами, у той час як у постпозиції – або розгорнуті, або розширені адитивні відношення між ядром-іменником та залежними компонентами. Розгортання відбувається в рамкових іменникових фразах типу D+N+VP й D+N+Pr+VP за рахунок залежних від дієслова компонентів та в іменникових фразах типу D+N+cl, D+N+cl, у яких також спостерігається взаємозалежність між компонентами, тобто предикативний зв'язок. Адитивне розширення реалізується в іменникових фразах типу D+N+Adv за рахунок прислівників та підрядних речень. Зв'язки між компонентами фраз такого виду можна зобразити так:

the pleasure of introducing you

this man here.

Слід зауважити, що іменниковим фразам, які описуються D+N+Adv, D+N+V, D+N+VP, D+N+Pr+VP, D+N+cl та D+N+Pr+cl, притаманні певні обмеження у вживанні.

Передусім очевидним є те, що іменники не всіх ЛСГ сполучаються із прислівниками в іменникових фразах типу D+N+Adv, що висуває на перший план виділення типових моделей іменникових фраз, про що йтиметься в наступному пункті дослідження. По-друге, тільки прислівники часу, місця та ступеня можуть займати місце в постпозиції, наприклад: *the evening before*, *that fellow there*, *one week more*.

Дієслова та дієслівні фрази як постпозитивні залежні компоненти характеризуються такими структурними особливостями: вони можуть вводитися прийменниками або без них, постпозитивні дієслова в іменникових фразах англійської мови – це інфінітиви в активному чи пасивному стані, а постпозитивні дієслівні фрази – це фрази, які складаються з інфінітивів чи дієприкметників та залежних компонентів, наприклад: *no time to be bored*, *any animal known to science*, *the door leading into his room*, *the purpose of poisoning a dog*. Серед прийменників, які вводять дієслівні фрази, значно домінує прийменник *of*. Коли ядрами виступають віддієслівні іменники, то

вони, як і дієслова, вимагають після себе певного прийменника, наприклад: *his success in farming the world, our duty in taking this chance*.

Іменникові фрази, які описуються ДМ D+N+V характеризуються багатозначністю. Так, іменникова фраза *the order to come* може трактуватися як “наказ прибути” або “наказ, який має прибути” (відповідні трансформи *The order is to come* та *To come is the order*). Така двозначність іменникової фрази визначається за допомогою контексту.

Підрядні речення так само, як і дієслова та дієслівні фрази, вживаються лише в постпозиції та можуть вводитися прийменниками, наприклад: *the captain, whose mighty jaws cease to work; the wall under which I crouched*.

У досліджуваній літературі зафіксовано також іменникові фрази, які є розширеними варіантами базисних бінарних іменникових фраз n+N, наприклад: *her family house, the evening sky*. Помічено, що в таких іменникових фразах ядра-іменники та залежні іменники складають різні ЛСГ чи ЛСП, і саме це створює відношення підрядності. Так, у першому наведеному прикладі ядро-іменник належать до ЛСГ “одинично-збірні групи людей”, а залежний іменник – до ЛСГ “предмети”. У другому прикладі ядро-іменник належать до ЛСП “просторові орієнтації”, а залежний іменник – до ЛСП “часові положення”.

Інколи між ядрами-іменниками та залежними іменниками простежується настільки тісний зв'язок, що виникає проблема – розглядати їх як складне слово чи як словосполучення. Тільки враховуючи комплекс таких факторів, як субституція залежного іменника, семантична самостійність кожного із компонентів, орфографічні традиції (написання окремо), робимо висновок, що це словосполучення, наприклад: *silk handkerchief, silk garment, silk fibre; linen handkerchief, cotton handkerchief*. Розширення іменникових фраз такого виду на базі ДМ n+N здійснюється за рахунок детермінативів, які належать не тільки до ядра, а й до всієї бінарної іменникової фрази.

Значно відрізняються від проаналізованих іменникових фраз іменникові фрази із предетермінативами, детермінативами та постдетермінативами, які описуються ДМ PD+D+N, Pr+D+N, D+DP+N та охоплюють 1 645 фраз. Під час розширення базисної ДМ

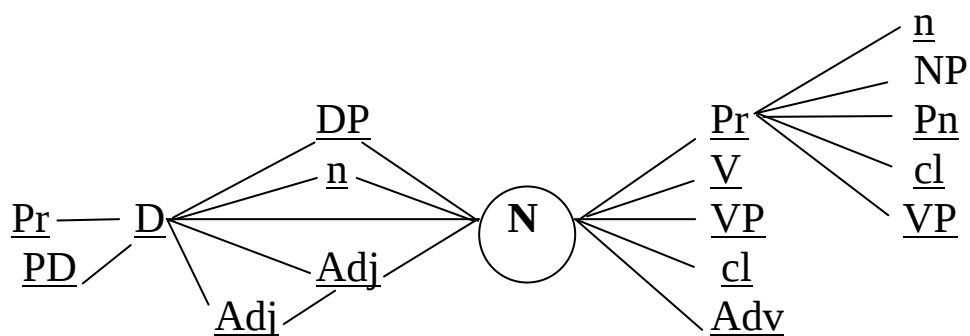
D+N пре- чи постдетермінативами між залежними компонентами встановлюється тісніший зв'язок, у результаті чого утворюється складний детермінатив. Цей процес можна зобразити графічно:

Обидва наведені приклади демонструють ступінь злиття компонентів іменникових фраз, оскільки окремо один із елементів складного детермінатива (*many* та *same*) не є сумісним із ядром-іменником, а тільки в поєднанні з артиклем. Якщо пре- та детермінативи в першій моделі слугують для кількісного уточнення ядра-іменника, то пост- та детермінативи другої – для уточнення ідентифікуючої функції ядра-іменника, тобто сам означений артикль не може здійснювати ідентифікації іменника.

Варто зазначити, що ускладнення базисних ДМ проаналізованих рамкових іменникових фраз може бути як симетричним, так і асиметричним. У симетричних конструкціях кількість залежних компонентів у пре- та постпозиціях однакова, наприклад: D+N+cl, D+N+V, D+N+VP, D+N+Adv, D+Adj+N+Pr+NP, D+Adj+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+Pn. В асиметричних конструкціях препозитивна й постпозитивні частини різні за обсягом, наприклад: D+N+Pr+NP, D+N+Pr+n, D+N+Pr+Pn D+Adj+N+cl, Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Pr+VP, D+N+Pr+cl. Фактично іменникові фрази з асиметричним розташуванням залежних компонентів повторюють структуру регресивних чи прогресивних симетричних іменникових фраз, додаючи один або більше компонентів справа чи зліва від ядра.

Проілюструємо морфологічний склад проаналізованих регресивних, прогресивних і рамкових іменникових фраз:

Отже, аналіз показав, що морфологічний склад залежних компонентів у пре- та постпозиції відрізняється. Він впливає на

зв'язки між ядрами-іменниками та залежними компонентами, які є специфікативними у препозиції, за винятком ДМ D+Adj+Adj+N, у якій адитивне розширення в іменникових фраз здійснюється за рахунок прикметників, які виражають однакову оцінну чи експресивно-емоційну конотацію. Між залежними компонентами у постпозиції та ядрами-іменниками простежуються як адитивні розширені відношення, так і розгорнуті відношення.

Представимо зроблені висновки щодо зв'язків між ядрами-іменниками та залежними компонентами регресивних, прогресивних і рамкових іменникових фраз кількісними показниками, враховуючи належність ядер-іменників до ЛСГ (див. табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Розподіл іменникових фраз за видом зв'язку між компонентами та належністю до лексико-семантичної групи ядер-іменників

№ з/п	Вид зв'язку	ЛСГ ядер-іменників								Всього
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Специфікативний розширений	563	17	124	37	336	1 112	84	1 700	3 973
2	Специфікативно-адитивний розширений	75	4	21	5	140	173	17	511	946
3	Розширено-розгорнутий	297	5	29	14	182	486	49	1 466	2 528
4	Розгорнутий	5	0	1	5	12	8	9	66	106
5	Всього	940	26	175	61	670	1 779	159	3 743	7 553

Дані табл. 3.3 показують, що для високочастотних іменникових фраз характерні смислові відношення специфікації, про що свідчить 4 919 із 7 553 проаналізованих (або 65,13 %). Відношення адиції та розгортання виявилися не властивими для досліджуваних іменникових фраз, а розширено-розгорнуті відношення між залежними компонентами та ядрами-іменниками охоплюють третину, а точніше 33,47 % (або 2 528 фраз). В аналізованому матеріалі виділимо ядро, основну підсистему та периферію (див. табл. 3.4).

Отже, різко вираженої залежності між належністю ядер-іменників до ЛСГ та відношеннями між ядрами-іменниками й залежними компонентами немає, але можна визначити певні тенденції: іменники ЛСГ 8 “абстрактні іменники” та 6 “предмети” (та ЛСГ 5 “одиниці виміру” для синтаксичного процесу розгортання) є продуктивними в утворенні іменникових фраз, відношення між компонентами яких є специфікативними розширеними, специфікативно-адитивними розширеними, розширено-розгорнутими, непродуктивними є іменники решти ЛСГ, а саме: ЛСГ 1 “люди”, ЛСГ 2 “істоти”, ЛСГ 3 “одиночно-збірні групи людей”, ЛСГ 4 “власне збірні групи людей”, ЛСГ 7 “речовини, матеріали”; про залежність належності ядер-іменників до ЛСГ та відношення між компонентами можна говорити тільки під час порівняння обсягу досліджуваних іменникових фраз.

Таблиця 3.4

Основна та периферійна системи за належністю ядер-іменників до лексико-семантичних груп і відношень між компонентами*

Відношення	Специфікатив- ний розширений		Специфікативно- адитивний розширений		Розширено- розгорнутий		Розгорнутий										
Ядро	8	6	8	6	8	6	8	5									
	2812, або 70,78 %		684, або 72,30 %		1952, або 77,22 %		78, або 73,58 %										
Основна система	5	1	5		1		7	6									
	3711, або 93,41 %		824, або 87,10 %		2249, або 88,96 %		95, або 89,62 %										
Периферій- на система	3	7	4	2	1	3	7	4	2	5	7	3	4	2	4	1	3
	262, або 6,59 %		122, або 12,90 %		279, або 11,04 %		11, або 10,38 %										

* Журним шрифтом виділено ЛСГ ядер-іменників: 1 – ЛСГ “люди”, 2 – ЛСГ “істоти”, 3 – ЛСГ “одиночно-збірні групи людей”, 4 – ЛСГ “власне збірні групи людей”, 5 – ЛСГ “одиниці виміру”, 6 – ЛСГ “предмети”, 7 – ЛСГ “речовини, матеріали”, 8 – ЛСГ “абстрактні іменники”. Частоти кожної ЛСГ ядер-іменників див. табл. 3.3.

3.4. Співвідношення обсягу іменникових фраз і належності ядер-іменників до лексико-семантичних груп

У попередньому розділі визначено інвентар ДМ іменникових фраз у текстах художньої прози, які насамперед різняться за обсягом. Найбільшу за обсягом зафіксовано дев'ятикомпонентну іменникову фразу, що описується ДМ PD+D+Adj+PD+D+Adj+N+Pr+NP, наприклад: *such a wild, such a dreadful idea into my head*, і помічено, що полікомпонентні іменникові фрази описуються великою кількістю ДМ, що свідчить про надзвичайно великі сполучувальні можливості ядер-іменників. А чи залежить обсяг іменникових фраз від належності ядер-іменників до ЛСГ? Чому в наведеному прикладі ядро-іменник належить до ЛСГ 8 “абстрактні іменники”?

Досліджувані іменникові фрази є різні за обсягом: дво-, три-, чотири- та п'ятикомпонентні. Звідси випливає, що обсяг високочастотних іменникових фраз у художній прозі не перевищує п'яти компонентів. Простежимо, чи залежить обсяг досліджуваних іменникових фраз від належності ядер-іменників до ЛСГ (див. табл. 3.5 та рис. 3.2).

Таблиця 3.5

Розподіл іменникових фраз за обсягом та належністю до лексико-семантичних груп ядер-іменників

№ з/п	Лексико-семантична група ядра-іменника	2-комп.		3-комп.		4-комп.		5-комп.	
		Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %
1	Люди	1 506	21,05	648	13,78	241	10,25	49	8,66
2	Істоти	54	0,75	19	0,40	4	0,17	3	0,53
3	Одиначно-збірні групи людей	196	2,74	129	2,74	37	1,57	10	1,77
4	Власне збірні групи людей	59	0,82	48	1,02	12	0,51	2	0,36
5	Одиниці виміру	575	8,04	441	9,38	167	7,10	73	12,90

Закінчення таблиці 3.5

№ з/п	Лексико-семантична група ядра-іменника	2-комп.		3-комп.		4-комп.		5-комп.	
		Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %
6	Предмети	2 101	29,36	1 171	24,90	477	20,29	144	25,44
7	Речовини, матеріали	189	2,64	109	2,32	44	1,87	10	1,77
8	Абстрактні іменники	2 476	34,60	2 138	45,46	1 369	58,23	275	48,59
9	Всього	7 156	100	4 703	100	2 351	100	566	100

Із табл. 3.5 випливає, що доля ЛСГ іменників, які є ядрами досліджуваних іменникових фраз, у загальному масиві різна. Криві на рис. 3.2, які відображають співвідношення іменникових фраз за обсягом та належністю до ЛСГ ядер-іменників, мають подібний характер. Тому виділимо в досліджуваному масиві основну та периферійну системи (див. табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Основна та периферійна системи за обсягом та належністю до лексико-семантичної групи ядер-іменників

Обсяг	2-комп.			3-комп.			4-комп.			5-комп.								
Ядро	8	6	1	6	8	8	6	8	6									
	6 083, або 85,01 %			3 309, або 70,36 %			1 846, або 78,52 %			419, або 74,03 %								
Основна підсистема	5			1	5	1			5									
	6 658, або 93,04 %			4 398, або 93,51 %			2 087, або 88,77 %			492, або 86,93 %								
Периферій-на система	3	7	4	2	3	7	4	2	5	7	3	4	2	1	3	7	2	4
	498, або 6,96 %			305, або 6,49 %			264, або 11,23 %			74, або 13,07 %								

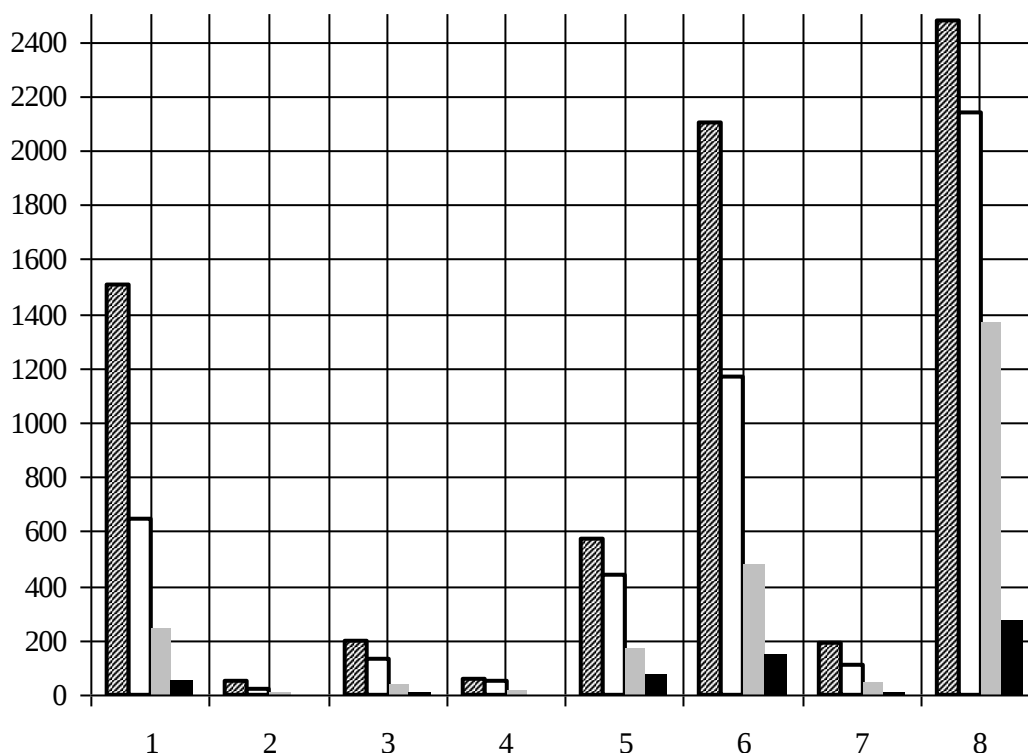

Рис.3.2. Розподіл іменникових фраз за обсягом і приналежністю до лексико-семантичних груп ядер-іменників*:

- ▨ двокомпонентні іменникові фрази;
- трикомпонентні іменникові фрази;
- чотирикомпонентні іменникові фрази;
- п'ятикомпонентні іменникові фрази;

* 1 – ЛСГ “люди”; 2 – ЛСГ “істоти”; 3 – ЛСГ “одиначно-збірні групи людей”; 4 – ЛСГ “власне збірні групи людей”; 5 – ЛСГ “одиниці виміру”; 6 – ЛСГ “предмети”; 7 – ЛСГ “речовини, матеріали”; 8 – ЛСГ “абстрактні іменники”. На осі координат x подано ЛСГ ядер-іменників, на осі координат y – частоти іменникових фраз.

З табл. 3.6 видно, що іменники двох ЛСГ є ядрами досліджуваних полікомпонентних іменникових фраз, власне іменники ЛСГ 8 “абстрактні іменники” та ЛСГ 6 “предмети”. У бінарних іменникових фразах, окрім названих ЛСГ, ядро за частотою також складають ядра-іменники ЛСГ 1 “люди”. У приядерній зоні бінарних, три- та п'ятикомпонентних іменникових фраз перебувають іменники ЛСГ 5 “одиниці виміру”, на відміну від

чотирикомпонентних, приядерну зону яких складають іменники ЛСГ 1 “люди”. Іменники ЛСГ 2 “істоти”, ЛСГ 3 “одиночно-збірні групи людей”, ЛСГ 4 “власне збірні групи людей”, ЛСГ 7 “речовини, матеріали” є ядрами периферійних бінарних та полікомпонентних досліджуваних іменникових фраз.

Таким чином, обсяг іменникових фраз сучасної англійської мови тільки частково залежить від належності ядер-іменників до лексико-семантичної групи.

3.5. Типові моделі іменникових фраз

Результатом аналізу впливу належності ядер-іменників до лексико-семантичної групи на обсяг, морфологічний склад, аранжування компонентів, відношення між залежними компонентами іменникових фраз буде визначення типових для художньої прози моделей регресивних, прогресивних та рамкових іменникових фраз, що висвітлить типову сполучуваність високочастотних іменників англійської мови. Матеріалами дослідження стануть табл. 1, 2, 3 додатка Ж. Потрібно нагадати, що під типовою моделлю іменникових фраз розуміється ядерна за частотою ДМ на рівні ЛСГ або ЛСП, інакше кажучи, іменники даної ЛСГ чи ЛСП є ядрами найчастотніших іменникових фраз, які описуються цією ДМ.

3.5.1. Регресивні іменникові фрази

Важко не помітити, що частоти ДМ регресивних іменникових фраз варіюють у межах ЛСГ. Однак простежується така тенденція: вживання усіх ДМ, а саме: D+N, D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N, має універсальний характер з тієї точки зору, що ядра-іменники складають усі без винятку ЛСГ.

Визначимо типові, малотипові й нетипові моделі регресивних іменникових фраз, що відобразимо в додатку Ж, табл. 1. Як показують дані цього додатка, іменники всього трьох ЛСГ, зокрема ЛСГ 5 “одиниці виміру”, ЛСГ 6 “предмети” та ЛСГ 8 “абстрактні іменники”, утворюють типові регресивні іменникові фрази, відповідно: 107 (1,44 %), 3 125 (42,17 %) та 4 178 (56,38 %). Потрібно зауважити, що всі ці ЛСГ належать до ядра і основної підсистеми за частотою вживання (див. пункт 1.5.2).

Ядра-іменники ЛСГ “абстрактні іменники” характеризуються універсальною сполучуваністю, тобто вони є ядрами досліджуваних іменникових фраз у текстах художньої прози, які описуються всіма сімома ДМ, наприклад: $D+N_8$ – *no doubt*; $D+Adj+N_8$ – *a respectful distance*; $Pr+D+N_8$ – *in his mind*; $D+DP+N_8$ – *the same name*; $D+n+N_8$ – *a love affair*; $D+Adj+Adj+N_8$ – *a contemplative, emotionless life*; $PD+D+N_8$ – *such a position*.

П’ять типових моделей $D+N_6$, $D+Adj+N_6$, $Pr+D+N_6$, $D+n+N_6$ та $D+Adj+Adj+N_6$ описують регресивні іменникові фрази, ядра-іменники яких належать до ЛСГ “предмети”, наприклад: *his hand, a green dress, at the wheel, an Easter hat, a conical canvas bag*.

Від цих ДМ відрізняються такі дві типові моделі $D+DP+N_5$ і $PD+D+N_5$, в іменникових фразах яких ядра-іменники ЛСГ 5 “одиниці виміру” сполучаються із пре- та постдетермінативами, які слугують для їх кількісного та якісного уточнення, наприклад: *the first day, such a house*.

Виділимо типові, малотипові й нетипові моделі на рівні ЛСП та дізнаємося, чи виявлені спільні риси типових регресивних іменникових фраз на рівні ЛСГ будуть притаманні цим фразам на рівні ЛСП (див. додаток І, табл.1).

Результати аналізу показують, що інвентар ЛСП іменників, які є ядрами типових для художньої прози бінарних та полікомпонентних регресивних іменникових фраз, становить 28: 17 ЛСП “абстрактні іменники”, 9 ЛСП “предмети”, та 2 ЛСП “одиниці виміру”. Зупинимось докладно на їхньому аналізі.

Виявлені спільні риси на рівні ЛСГ для двох ДМ, а саме: $D+DP+N$ і $PD+D+N$, справджуються і на рівні ЛСП. Їх ядра-іменники належать до ЛСП 5В “одиниці виміру часу”, причому всі з чотирнадцяти іменників цієї ЛСП (див. додаток А, табл. 2), крім *age, spring, summer, season, winter*, сполучаються із постдетермінативами, наприклад: *the last night*, і шість – із предетермінативами: *week, day, hour, minute, month, night*, наприклад: *all that night*. Складний детермінатив, який вони утворюють, слугує для уточнення значення ядер-іменників. Постдетермінативи також зафіксовані у сполученні з іменниками ЛСП 5А “одиниці міри”, наприклад: *the second point, the last degree*.

Проаналізуємо типові моделі, в іменникових фразах яких ядра належать до ЛСГ “предмети”. Можна виділити три сукупності типових моделей за належністю ядер-іменників до ЛСП:

1) ЛСП 6І “частини тіла”, 6L “будівлі, приміщення”, 6М “частини будівель, предмети”, 6О “ділянки землі”, наприклад: D+N – *his arm, their house, that window, the path*; Pr+D+N – *at my heart, in the room, at the table, in the garden*; D+n+N – *an iron hand, the trade room, a country road*; D+Adj+N – *her expressive face, a new building, the stuffy corner, the low hill*; D+Adj+Adj+N – *a wide thin mouth, a white marble house, the western wide window, a narrow grassy path*;

2) ЛСП 6А “предмети у загальному вигляді”, наприклад: D+Adj+N – *any moot subject*, D+Adj+Adj+N – *some funny American thing*;

3) ЛСП 6Е “одяг та взуття”, наприклад: D+Adj+N – *a new hat*, D+n+N – *a dinner coat*.

У досліджуваній літературі зафіксовано також й індивідуальні типові моделі, наприклад: D+n+N_{6D} (ядра ЛСП “транспорт, зброя”) – *the street car*; D+n+N_{6J} (ядра-іменники ЛСП “частини предметів й істот, рослини”) – *the rubber plant*; D+Adj+Adj+N_{6H} (ядра ЛСП “зображення, графічні знаки”) – *his straight, athletic figure*.

Щодо абстрактних іменників, то типові сполучення складають 17 ЛСП іменників, яким притаманні певні закономірності. У сполученні з прикметниками зафіксовано ядра-іменники 12 ЛСП, що є розрізняючим фактором ДМ D+Adj+N та D+Adj+Adj+N. Спільними ЛСП ядер-іменників є: 8R “часові положення” – *the fatal evening* та *a new and hopeful future*; 8V “природні явища та процеси” – *a new sound* та *the fine, dry snow*; 8K “розумові дії та їх результати” – *a perfect dream* та *a rare, epicurean dream*; 8F “види” – *an extraordinary manner* та *some sharp sweet way*; 8S “місце, розташування, напрямок” – *a wonderful place* та *an interesting little place*; 8N “процеси” – *a desperate game* та *a contemplative, emotionless life*; 8Е “якісні характеристики людини” – *a loud voice* та *a queer tense voice*; 8L “фізичні дії та їх результати” – *a good speech* та *a sudden, attractive smile*. Отже, значення ядра-іменника уточнюється за допомогою другого прикметника. Також у вибірці зафіксовані такі типові фрази: D+Adj+N_{8A,C,H,I}, наприклад: *any sudden danger, a particular interest, a logical result, a true story* (ЛСП 8І “інформація”, 8А “стани”, 8С “емоції”, 8Н “результати дій”).

Дві типові моделі D+DP+N та PD+D+N схожі тим, що їх іменникові фрази утворені ядрами-іменники ЛСП 8R “часові положення” – *the fatal evening* та *a new and hopeful future*; 8F “види” – *an extraordinary manner* та *some sharp sweet way*; 8S “місце, розташування, напрямок” – *a wonderful place* та *an interesting little place*. Крім того у сполученні із постдетермінативами зафіксовано іменники ЛСП 8J “інформаційні дії та їх результати” та 8M “рухи” – *his next question, the first trip*, а з предетермінативами – 8K “розумові дії та їх результати”, 8A “стани”, 8T “просторові орієнтації” – *all your trouble, half the time, all the world*.

Дві типові моделі Pr+D+N та D+n+N дещо відрізняються від проаналізованих. Насамперед тим, що, вони не подібні за морфологічним складом, а у вибірці зафіксовані в однаковому сполученні, зокрема спільними є іменники ЛСП 8F “види” – *in this manner* та *the Yale type*; 8S “місце, розташування, напрямок” – *at your side* та *a pantry scene*; 8N “процеси” – *in her life* та *this Easter business*; 8O “причини, умови” – *in this case* та *the salmon case*.

Отже, ядра-іменники типових для художньої прози бінарних і полікомпонентних регресивних іменникових фраз належать до окремих лексико-семантичних груп і підгруп.

3.5.2. Прогресивні іменникові фрази

Частоти досліджуваних іменникових фраз на рівні ЛСГ ядер-іменників є підтвердженням положення, що обмежена кількість іменників може виступати ядрами прогресивних іменникових фраз. Про це свідчить низька частота аналізованих фраз, а також те, що іменники не всіх ЛСГ є їх ядрами, зокрема іменники ЛСГ “істоти”.

За матеріалами додатка Ж, табл. 2 іменники чотирьох ЛСГ утворюють типові прогресивні іменникові фрази, точніше: ЛСГ 1 “люди” (426 фраз, або 76,07 %), ЛСГ 5 “одиниці виміру” (12 фраз, або 2,14 %), ЛСГ 6 “предмети” (12 фраз, або 2,14 %) та ЛСГ 8 “абстрактні іменники” (110 фраз, або 19,64 %). Як бачимо, значну перевагу за кількістю іменників складають перші названі типові іменникові фрази, в той час як абстрактні іменники переважають за кількістю ДМ. Потрібно зауважити, що серед названих ЛСГ усі належать до ядра та основної підсистеми за частотою.

Типові бінарні прогресивні іменникові фрази відрізняються від полікомпонентних тим, що іменники ЛСГ “люди” є їх ядрами, наприклад: N_1+n – *lady Tadminster, uncle Tommy*. В іменникових фразах такого типу залежними компонентами зазвичай виступають власні назви, а саме: антропоніми та топоніми.

У полікомпонентних прогресивних іменникових фразах, у яких ядрами виступають іменники трьох груп: ЛСГ 5 “одиниці виміру”, ЛСГ 6 “предмети” та ЛСГ8 “абстрактні іменники”, типові моделі мають такий вигляд: $N_{5,8}+Pr+NP$, наприклад: *hour of his death, food of some sort*, $N_{6,8}+Pr+n$, наприклад: *board of trade, experience of hurricanes*.

Отже, належність ядер-іменників виявилася релевантною для прогресивних іменникових фраз. Але цікаво дізнатись, які та скільки підгруп ядер-іменників складають зафіксовані ЛСГ та чи виявлені спільні риси двох типових моделей $N_{5,8}+Pr+NP$ та $N_{6,8}+Pr+n$ на рівні ЛСГ будуть притаманні цим фразам на рівні ЛСП?

Розподілимо аналізовані іменникові фрази на типові, малотипові та нетипові на рівні ЛСП ядер-іменників, що покажемо в додатку II, табл. 2. Звідси випливає, що подібність іменникових фраз типу $N+Pr+NP$ та $N+Pr+n$ на рівні ЛСГ справджуються частково на рівні ЛСП. Іменникові фрази схожі такими ЛСП: 8R “часове положення”, наприклад: *date in the escaped convict, time of order*; 8A “стани”, наприклад: *silence for a moment, order of narrative*; 8S “місця, розташування, напрямки”, наприклад: *south of the shoal, south from Bermuda*; 8N “процеси”, наприклад: *life in this island, business of importance*; 8B “відносини”, наприклад: *advantage of our all being out, promise of blossom*. Відмінність складають іменники ЛСП 8D “загальні характеристики”, 8H “результати дій”, 8E “якісні характеристики людини”, 8C “емоції”, типові фрази яких такі: $N_{8D,E}+Pr+NP$, наприклад: *colour of his eyes, beauty of great art*, $N_{8H,C}+Pr+n$, наприклад: *sense of repose, change of expression*.

У вибірці зафіксовано, що іменники обмеженої кількості ЛСП є ядрами досліджуваних типових прогресивних іменникових фраз. Із власними назвами типовим є сполучення ядер-іменників ЛСП 1A “особи, враховуючи стать та вік” та 1C “особи, враховуючи рід занять”, наприклад: *lady Bradeen, Captain Lynch*. Іменники ЛСП 5C “одиниці поділу” сполучаються з іменниковими фразами, введеними прийменниками, а іменники ЛСП 6H “зображення, графічні знаки” 6I

“частини тіла” – із залежними іменниками, наприклад: *part of the ship, picture after picture, hand in hand*.

Отже, інвентар ЛСП іменників, що є ядрами типових для художньої прози прогресивних іменникових фраз, становить 14 підгруп, а саме: 2 ЛСП “люди”, 2 підгрупи “предмети”, 9 ЛСП “абстрактні іменники” та одна підгрупа “одиниці виміру” (див. додаток И, табл. 2).

3.5.3. Рамкові іменникові фрази

Нерівномірний розподіл частот 14 ДМ рамкових іменникових фраз у межах ЛСГ вимагає їхнього розподілу на типові, малотипові й нетипові. При цьому слід звернути увагу на такі тенденції розподілу частот: ядра іменникових фраз, які описуються трьома ДМ, а саме: D+N+cl, D+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+NP, складають усі без винятку ЛСГ. Крім цього, у вибірці зафіксовано, що в решті досліджуваних ДМ іменникових фраз ядра-іменники не належать до таких ЛСГ: ЛСГ 1 “люди” – Pr+D+N+Pr+NP, ЛСГ “істоти” – D+Adj+N+cl, Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Adv, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl, D+Adj+N+Pr+Pn; ЛСГ 4 “власне збірні групи людей” – D+N+VP, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+cl, D+Adj+N+Pr+n, Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Adv, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl, D+Adj+N+Pr+Pn; ЛСГ 7 “речовини, матеріали” – Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Pr+VP, D+N+Pr+cl.

Виділимо типові, малотипові та нетипові рамкові іменникові фрази, які відобразимо у додатку Ж, табл. 3. Ядрами типових для художньої прози рамкових іменникових фраз є іменники чотирьох ЛСГ: “люди” (180, або 6,61 %), “одиниці виміру” (67, або 2,46 %), “предмети” (500, або 18,37 %) та “абстрактні іменники” (1 975, або 72,56 %), які належать до ядра та основної підсистеми за частотою. Отже, значно переважають абстрактні іменники.

Ядра-іменники ЛСГ “абстрактні іменники” характеризуються універсальною сполучуваністю, тобто вони є ядрами всіх іменникових фраз, наприклад: D+N₈+Pr+NP – *the size of their house*; D+N₈+cl – *a voice which vibrated with excitement*; D+N₈+Pr+n – *a sense of duty*; D+Adj+N₈+Pr+NP – *a definite type of biographical novel*; D+N₈+VP – *a plan to throw suspicion on John Cavendish*; D+N₈+Pr+Pn – *his power over her*; D+Adj+N₈+cl – *an indistinguishable song that included much stamping*; D+N₈+Pr+VP – *the idea of using her as a decoy*;

D+N₈+V – *a fire to be lighted*; D+N₈+Pr+cl – *the purpose for which the beast was used*; D+Adj+N₈+Pr+Pn – *a sharp taste of something*; D+Adj+N₈+Pr+n – *a great waste of time*; D+N₈+Adv – *my life here*; Pr+D+N₈+Pr+NP – *on the morning of the third day*.

У рамкових іменникових фраз, які описуються останніми двома ДМ, ядра-іменники також належать до ЛСГ 5 “одиниці виміру”, наприклад: D+N₅+Adv – *the night before*, Pr+D+N₅+Pr+NP, наприклад: *on the day of my arrival*.

Іменники ЛСГ 1 “люди” є ядрами таких чотирьох типових моделей іменникових фраз: D+N₁+cl, наприклад: *a gentleman who had once studied medicine*; D+N₁+Pr+Pn, наприклад: *a man among them*; D+N₁+VP, наприклад: *a woman driven desperately through jealousy*, D+Adj+N₁+cl, наприклад: *a strong man who had worked in a mine night shifts*. Сім із чотирнадцяти ДМ описують іменникові фрази, у яких іменники ЛСГ 6 “предмети” є ядрами типових іменникових фраз, а саме: D+N₆+Pr+NP, наприклад: *a picture of another life*; D+N₆+Pr+n, наприклад: *the train to Tadminster*; D+Adj+N₆+Pr+NP, наприклад: *the brass wheel of an alarm-clock*; D+Adj+N₆+Pr+n, наприклад: *the artificial lake of death*; D+N+N₆, наприклад: *any land to be seen*; D+N₆+Pr+cl, наприклад: *a picture of how London could amuse itself*; D+Adj+N₆+Pr+Pn, наприклад: *the narrow valley before them*.

Отже, релевантність рамкових іменникових фраз проявляється на рівні ЛСГ 1 “люди”, ЛСГ 5 “одиниці виміру” та ЛСГ 6 “предмети”.

Проаналізуємо семантику іменників, які є ядрами типових для художньої прози рамкових іменникових фраз на рівні їх ЛСП, для чого розподілимо досліджувані фрази на типові, малотипові та нетипові (див. додаток II, табл. 3).

Іменники ЛСП 1А “особи, враховуючи стать та вік” зафіксовані у сполученні з підрядними реченнями та дієслівними фразами, типові моделі яких такі: D+N+cl, наприклад: *the man who had been mulcted of the cowries*; D+N+VP, наприклад: *a man deciding not to give his seat to a woman*; D+Adj+N+cl, наприклад: *a hardy man who will cross the moor at night*; D+N+Pr+Pn, наприклад: *the man before me*. В останній ДМ ядра-іменники також належать до ЛСП 1В “особи, враховуючи родинні зв’язки”, наприклад: *this son of mine*.

Іменники ЛСП 5В “одиниці виміру часу” є продуктивними в утворенні таких типових рамкових іменникових фраз, наприклад: D+N_{5В}+Adv – *a week ago*, Pr+D+N_{5В}+Pr+NP – *on the night of her debut*.

Слід зауважити, що з цими іменниками в постпозиції сполучаються тільки прислівники часу.

Типові іменникові фрази, ядра яких належать до ЛСГ “предмети”, можна розподілити у сукупності за належністю ядер-іменників до ЛСП:

1) ЛСП 6А “предмети загалом”, наприклад: D+Adj+N+Pr+Pn – *the immense thing about him*, D+N+V – *one thing to remember*, D+N+Pr+NP – *one thing in the whole world*, D+Adj+N+Pr+NP – *the queer thing on his saddle*, D+N+Pr+n – *a thing of lights*;

2) ЛСП 6І “частини тіла”, наприклад: D+Adj+N+Pr+Pn – *the serious face of one*, D+N+Pr+NP – *the heart of a nice country girl*, D+N+Pr+n – *the head of McCoy*, D+Adj+N+Pr+NP – *the pale cheek of the poetess*, D+Adj+N+Pr+n – *the grotesque face of evil*;

3) ЛСП 6О “ділянки землі”, наприклад: D+N+Pr+n – *the land of schools*, D+Adj+N+Pr+NP – *a narrow path through the long grass*, D+Adj+N+Pr+n – *an unlimited field of work*, D+N+Pr+cl – *a hill from which I could command a view*;

4) ЛСП 6М “частини будівель, предмети”: D+N+Pr+NP – *the door of the hut*, D+N+Pr+n – *the wall of fog*, D+Adj+N+Pr+NP – *a round table in the middle*; D+Adj+N+Pr+n – *a frightful wall of water*, D+N+Pr+cl – *the gate at which he had reason to expect*;

5) ЛСП 6Н “зображення, графічні знаки”: D+N+Pr+NP – *a letter from the-editor*, D+N+Pr+n – *any sign of disappointment*, D+Adj+N+Pr+NP – *a dark line on the water*; D+Adj+N+Pr+n – *the little circle of light*;

6) ЛСП 6L “будівлі, приміщення”: D+N+Pr+n – *a house in Kensington*, D+N+Pr+cl – *the room in which he was on the night before*.

У досліджуваній літературі зафіксовано також й індивідуальні типові моделі, наприклад: D+N_{6J}+Pr+cl (ядра-іменники ЛСП “частини предметів і живих істот, рослини”) – *the tree in which clung Maruhi*; D+N_{6C}+Pr+n (ядра ЛСП “контейнери”) – *a cup of tea*.

Зупинимося на типових рамкових іменникових фразах, у яких ядра – абстрактні іменники. За морфологічним складом та належністю до ЛСП типові аналізовані іменникові фрази складають чотири сукупності:

1) D+Adj+N_{8C,I,V}+Pr+NP – *the vivid sense of slumbering fire; the dark story of his family; the cold wind upon our faces*; D+Adj+N_{8B,C,I,F,O,V}+cl – *the additional advantage that if they were to take*

a cab; a panic fear that he might just then be entering; the healthy type that was essentially middle class; the little fact that only two men did pull through; the extraordinary reason you've been giving me; the faint light that streamed over her; D+Adj+N_{8B,I,F,V,O}+Pr+n – a pure love of beauty; the particular kind of relation; a common name in England; a mere matter of form; a better man of me; D+Adj+N_{8C,I,F,V,O}+Pr+Pn – her own interest in him, a great way with her, a single word out of himself, a louder sound from somewhere (8C “емоції”, 8V “природні явища та процеси”, 8F “види”, 8O “причини, умови”, 8I “інформація”, 8B “відносини”);

2) D+N_{8A,C,F,R,O,V}+VP – the order to help Selden, a desire to see the princess, the way to catch that man, some reason to talk about it, the wind sobbing around him; D+N_{8C,F,O}+Pr+VP – the pleasure of losing it again, the way of going there, the purpose of examining my skull; D+N_{8A,C,G,R}+V – the order to come, a desire to move, an attempt to smile, the time to reply (8C “емоції”, 8V “природні явища та процеси”, 8F “види”, 8O “причини, умови”, 8R “часові положення”, 8A “стани”, 8G “дії, спроби в загальному вигляді”);

3) D+N_{8C,D,F,I,K,O,V}+Pr+NP – her interest in the secrets, the size of their house, a manner of decorous calm, my opinion of his sagacity, the case for the prosecution, the sound of the bell; D+N_{8C,F,O,V}+Pr+n – a sense of reality, this kind of affair, a matter of time, the sound of steps; D+N_{8C,D,I,K,O}+Pr+Pn – a surprise to me, the weight of it, a list of them, an idea of mine, the case against him (ЛСП 8C “емоції”, 8V “природні явища та процеси”, 8F “види”, 8O “причини, умови”, 8I “інформація”, 8K “розумові дії та їх результати”);

4) D+N_{8A,C,F,K}+cl – the danger which can threaten us; the anger that had prompted the blasphemy; the means I usually choose; no idea that this was a practical joke; D+N_{8A,C,F,K}+Pr+cl – the order in which you present them; the wonder of whether Lord Rye wished to marry her; the manner in which she spoke; no idea to whom these letters were addressed (8C “емоції”, 8F “види”, 8K “розумові дії та їх результати”).

За належністю до ЛСП ядер-іменників решта типових іменникових фраз розподіляються так:

1) ЛСП 8S “місця, розташування, напрямки”, наприклад: D+N+Pr+n – a scene of scandal; D+N+VP – a position to make the situation; D+N+Pr+Pn – the top of it; D+N+Pr+cl – the side from which she had arrived not so long ago; D+Adj+N+Pr+Pn – the far end of it;

2) ЛСП 8D “загальні характеристики”, наприклад: D+N+Pr+n – *the height of selfishness*; D+N+Pr+VP – *the length of saying that there is some evidence*;

3) ЛСП 8B “відносини”, наприклад: D+N+Pr+NP – *his love for the lady*; D+N+Pr+n – *the promise of winter*;

4) ЛСП 8N “процеси”, наприклад: D+N+Pr+N – *her service of predilection*; D+Adj+N+Pr+NP – *the scientific use of the imagination*; D+Adj+N+Pr+n – *some important business in Tadminster*; D+N+Adv – *my life here*;

5) ЛСП 8E “якісні характеристики людини”, наприклад: D+N+Pr+n – *his taste for entomology*; D+Adj+N+Pr+NP – *the full beauty of his nose*; D+Adj+N+cl – *the intense power Amory felt later*; D+N+Pr+VP – *the power of regretting it*;

6) ЛСП 8H “результати дій”, наприклад: D+Adj+N+Pr+NP – *the steady increase of the-wind*; D+Adj+N+cl – *the bleak waste that made the Norse sagas sad*; D+Adj+N+Pr+n, – *this sudden change of sentiment*; D+N+Pr+VP – *his success in farming the world*;

7) ЛСП 8L “фізичні дії та їх результати”, наприклад: D+Adj+N+cl – *an indistinguishable song that included much stamping*; D+Adj+N+Pr+n – *an old song at night*; D+N+Adv – *a meeting tonight*; D+N+Pr+cl – *the touch under which she now quickly winced*;

8) ЛСП 8J “інформаційні дії та їх результати”, наприклад: D+N+Pr+VP – *our duty in taking this chance of putting him back*; D+N+V – *a rule to observe*.

Отже, результати аналізу показують, що інвентар ЛСП іменників, які є ядрами типових для художньої прози англійської мови рамкових іменникових фраз, є найбільшим порівняно з регресивними та прогресивними іменниковими фразами й дорівнює 30, а саме: 2 ЛСП “люди”, 19 ЛСП “абстрактні іменники”, 8 ЛСП “предмети” та 1 ЛСП “одиниці виміру”, що складає більшість виділених ЛСП (див. додаток А, табл. 2).

3.6. Функціонування іменникових фраз із детермінативами

В усіх аналізованих високочастотних іменникових фразах, окрім прогресивних, звичайно у препозиції ядра-іменники уточнюються та специфікуються детермінативами, що є першопричиною їх докладної характеристики. Однак іменникові

фрази різняться за обсягом, морфологічним складом, аранжуванням компонентів. Виникає низка запитань: як функціонують іменникові фрази із детермінативами; чи відрізняються функціональні особливості, наприклад, іменникових фраз із детермінативом *the* та *that* чи *my*, бінарних та полікомпонентних іменникових фраз, регресивних, прогресивних та рамкових іменникових фраз; як розподіляються вони за частотою, поширеністю, які детермінативи превалюють – означені чи неозначені, що й проаналізуємо далі.

До вивчення не будемо включати іменникові фрази із пре- та постдетермінативами (D+DP+N та PD+D+N), оскільки відомо, що із постдетермінативами сполучається тільки означений артикль, а з предетермінативами – неозначений.

3.6.1. Аналіз частоти, обсягу й аранжування компонентів іменникових фраз із детермінативами

Аналіз фактичного матеріалу показав, що не всі детермінативи входять до складу досліджуваних іменникових фраз. Детермінатив *neither* не був зафіксований у вибірці. Отже, елементами високочастотних іменникових фраз є двадцять чотири детермінативи. Досліджувані регресивні та рамкові іменникові фрази із детермінативами характеризуються різними частотами вживання. Розподілимо їх на основну та периферійну системи за частотою вживання (див. табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Основна й периферійна підсистеми за частотою іменникових фраз із детермінативами

№ з/п	Детермінатив	Абсолютна частота	Відносна частота, %	Приклад
1	the	5 854	42,75	<i>the sound of running feet</i>
2	a (an)	2 829	20,66	<i>a British officer who was introduced to him</i>
3	his	976	7,13	<i>his prosperous, cheery smile</i>
4	my	738	5,39	<i>my unworthy head</i>
5	Ядро		10 397 (або 75,95 %)	

Закінчення таблиці 3.7

№ з/п	Детермінатив	Абсолютна частота	Відносна частота, %	Приклад
6	her	589	4,30	<i>her imaginative life</i>
7	this	427	3,12	<i>this light of re-appearance</i>
8	that	395	2,88	<i>that breathless social system</i>
9	no	319	2,33	<i>no man in our town</i>
10	one	283	2,07	<i>one fact which has not been given</i>
11	Основна система		12 410 (або 90,62 %)	
12	your	259	1,89	<i>in your heart</i>
13	any	182	1,33	<i>any popular girl he met before eight</i>
14	our	153	1,12	<i>our little friend</i>
15	every	144	1,05	<i>every word of it</i>
16	some	137	1,00	<i>some fresh water</i>
17	another	99	0,72	<i>another year of toil</i>
18	their	96	0,70	<i>their attention to the fact</i>
19	its	80	0,58	<i>its original height</i>
20	what	41	0,30	<i>what type</i>
21	each	40	0,29	<i>each place</i>
22	either	17	0,12	<i>on either side</i>
23	whose	16	0,12	<i>whose death</i>
24	these	12	0,09	<i>these intellectual people</i>
25	those	4	0,03	<i>those strange people round the corner</i>
26	which	4	0,03	<i>which name</i>
27	Периферійна система		1 284 (або 9,38 %)	
28	Всього		13 694 (або 100 %)	

Отже, найчастотнішим детермінативом у структурі регресивних та рамкових іменникових фраз є детермінатив *the*, а найменш частотним – *which* та *those*. Ядро за частотою складають тільки чотири детермінативи *the*, *a (an)*, *his*, *my*, які входять до складу 10 397 (або 75,95 %) іменникових фраз.

У приядерній зоні перебувають іменникові фрази з п'ятьма детермінативами *her*, *this*, *that*, *no*, *one*, які разом із ядром складають основну систему, що охоплює 12 410, або 90,62 %. Отже, до основної системи за частотою належать артиклі, три присвійні, два вказівні, один неозначений та один заперечний займенник. Така висока частота вживання займенників пояснюється їхньою функцією, тобто вони використовуються не тільки в ролі вказівників належності іменників, а й слугують заміниками артиклів.

На периферії перебуває п'ятнадцять детермінативів, які входять до складу 1 284, або 9,38 %, іменникових фраз. Ці регресивні та рамкові іменникові фрази є низькочастотними.

Серед досліджуваних іменникових фраз є як фрази із препозитивним розташуванням залежних компонентів, так і з ядром-іменником, обрамленим залежними компонентами. Потрібно дізнатись, чи однакові детермінативи складають такі різні за структурою іменникові фрази (наочно розподіл іменникових фраз із детермінативами за аранжуванням компонентів див. рис. 3.3).

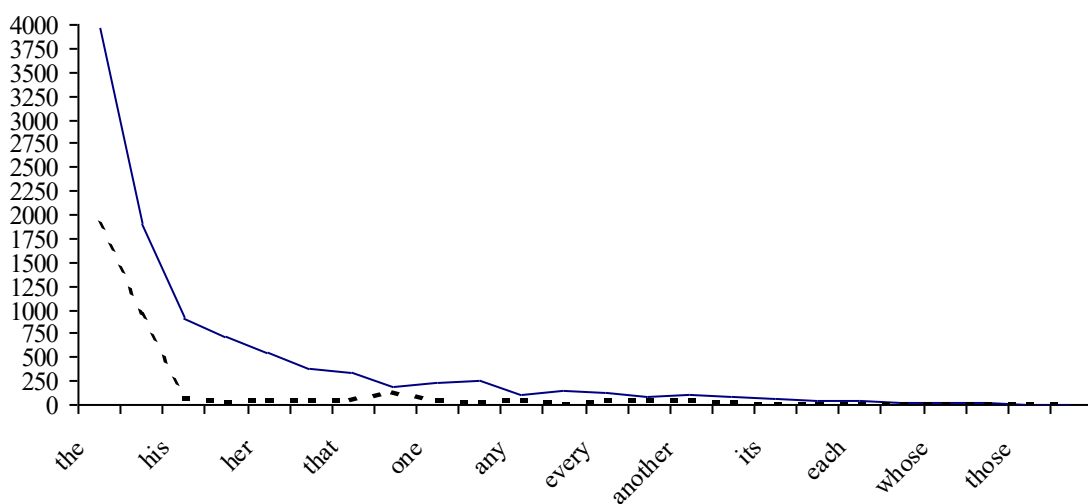

Рис. 3.3. Розподіл іменникових фраз із детермінативами за аранжуванням компонентів:

- регресивні іменникові фрази;
- - - рамкові іменникові фрази.

Виділимо в досліджуваному масиві ядро–периферію за сумарною частотою (див. табл. 3.8).

Таблиця 3.8

**Розподіл іменникових фраз із детермінативами
за аранжуванням компонентів***

№ з/п	Детермінатив	Регресивні іменникові фрази		Рамкові іменникові фрази	
		Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %
1	the	<u>3 962</u>	38,72	<u>1 892</u>	54,65
2	a (an)	<u>1 886</u>	18,43	<u>943</u>	27,24
3	his	<u>909</u>	8,88	<u>67</u>	1,94
4	my	<u>708</u>	6,92	30	0,87
5	her	<u>545</u>	5,33	44	1,27
6	this	<u>381</u>	3,72	46	1,33
7	that	<u>347</u>	3,39	48	1,39
8	no	194	1,90	<u>125</u>	3,61
9	one	<u>234</u>	2,29	<u>49</u>	1,42
10	your	<u>244</u>	2,38	15	0,43
11	any	97	0,95	<u>50</u>	1,44
12	our	143	1,40	10	0,29
13	every	132	1,29	47	1,36
14	some	78	0,76	33	0,95
15	another	104	1,02	33	0,95
16	their	82	0,80	14	0,40
17	its	71	0,69	9	0,26
18	what	35	0,34	6	0,17
19	each	35	0,34	5	0,14
20	either	16	0,16	5	0,14

Закінчення таблиці 3.8

№ з/п	Детермінатив	Регресивні іменникові фрази		Рамкові іменникові фрази	
		Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %
21	whose	12	0,12	0	0
22	these	12	0,12	0	0
23	those	4	0,04	3	0,09
24	which	1	0,01	0	0
25	Всього	10 232	100,00	3 462	100,00

* Ядерні за частотою іменникові фрази із детермінативами подано жирним підкресленим шрифтом, а іменникові фрази основної підсистеми – жирним курсивом.

Із таблиці 3.8 видно, що можна простежити певні тенденції розподілу іменникових фраз із детермінативами за аранжуванням компонентів. По-перше, регресивні та рамкові іменникові фрази різняться кількістю детермінативів, власне регресивні іменникові фрази складають усі зазначені детермінативи, а рамкові – ні. Детермінативи *whose*, *these*, *which* не входять до їх складу. По-друге, ядро за частотою рамкових іменникових фраз складають неозначений артикль *a* та означений артикль *the*, а регресивних – артиклі та присвійні займенники *his* і *my*. Регресивні та рамкові іменникові фрази різняться також і основною підсистемою за частотою: у регресивних фразах – це присвійні займенники *her*, *your*, вказівні займенники *this*, *that* та неозначений займенник *one*, у рамкових фразах – це неозначені займенники *any*, *one*, присвійний займенник *his* та заперечний займенник *no*.

Отже, регресивні та рамкові іменникові фрази різняться детермінативами, які входять до їх складу. Інакше кажучи, аранжування компонентів має значення при наповненні іменникових фраз детермінативами.

Становить інтерес, чи є різниця між бінарними та полікомпонентними іменниковими фразами в наповненні їх детермінативами, чи однакові детермінативи входять до їх складу. З'ясуємо долю детермінативів у наповненні бінарних і

полікомпонентних іменникових фраз і визначимо у досліджуваному масиві ядро–периферію за частотою (див. рис. 3.4 і табл. 3.9).

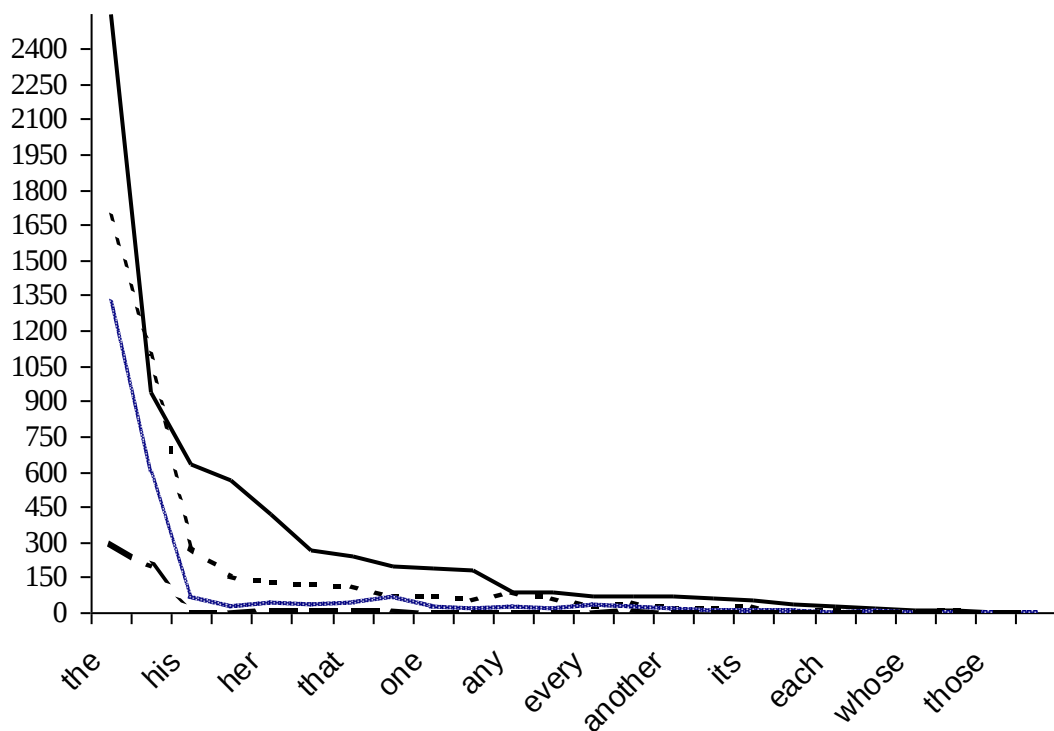

Рис. 3.4. Розподіл іменникових фраз із детермінативами за обсягом:

- бінарні іменникові фрази;
- - - трикомпонентні іменникові фрази;
- чотирикомпонентні іменникові фрази;
- . - п'ятикомпонентні іменникові фрази.

За даними табл. 3.9 можна зробити висновок: чим більший обсяг іменникових фраз, тим менше детермінативів бере участь у їх наповненні. Так, усі зазначені детермінативи входять до складу бінарних іменникових фраз. Вказівний займенник *those* не входить до складу трикомпонентних фраз, вказівний займенник *these* та сполучні займенники *whose*, *which* – до складу чотирикомпонентних фраз і вісім детермінативів – до складу п'ятикомпонентних іменникових фраз, а саме: присвійний займенник *our*, сполучні займенники *what*, *whose*, *which*, вказівний займенник *these*, неозначений займенник *one*, означальні займенники *each*, *either*.

Таблиця 3.9

Розподіл іменникових фраз із детермінативами за обсягом

№ з/п	Детермінатив	2-комп.		3-комп.		4-комп.		5-комп.	
		Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %
1	the	2 545	37,86	1 687	41,71	1 323	56,04	299	52,83
2	a (an)	934	13,89	1 102	27,24	593	25,12	200	35,34
3	his	630	9,37	277	6,85	65	2,75	4	0,71
4	my	559	8,32	153	3,78	22	0,93	4	0,71
5	her	416	6,19	127	3,14	40	1,69	6	1,06
6	this	265	3,94	116	2,87	36	1,52	10	1,77
7	that	239	3,56	109	2,69	41	1,74	6	1,06
8	no	197	2,93	65	1,61	66	2,80	12	2,12
9	one	190	2,83	70	1,73	23	0,97	0	0
10	your	176	2,62	48	1,19	13	0,55	1	0,18
11	any	85	1,26	83	2,05	28	1,19	4	0,71
12	our	81	1,20	59	1,46	13	0,55	0	0
13	every	67	1,00	26	0,64	31	1,31	2	0,35
14	some	67	1,00	41	1,01	24	1,02	6	1,06
15	another	66	0,98	16	0,40	13	0,55	3	0,53
16	their	62	0,92	18	0,44	12	0,51	4	0,71
17	its	50	0,74	22	0,54	5	0,21	3	0,53
18	what	33	0,49	3	0,07	5	0,21	0	0
19	each	29	0,43	9	0,22	2	0,08	0	0

Закінчення таблиці 3.9

№ з/п	Детермінатив	2-комп.		3-комп.		4-комп.		5-комп.	
		Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %	Абс. част.	Відн. част., %
20	either	15	0,22	7	0,17	5	0,21	0	0
21	whose	7	0,10	1	0,02	0	0	0	0
22	these	5	0,07	5	0,12	0	0	0	0
23	those	3	0,04	0	0	1	0,04	2	0,35
24	which	1	0,01	1	0,02	0	0	0	0
25	Всього	6 722	100,00	4 045	100,00	2 361	100,00	566	100,00

Простежується також така тенденція: чим менший обсяг іменникових фраз, тим більше детермінативів наповнює ядро та основну підсистему за частотою аналізованих іменникових фраз. Зокрема, ядро за частотою бінарних іменникових фраз складає п'ять детермінативів (*the, a (an), his, my, her*), трикомпонентних – три детермінативи (*the, a (an), his*), а чотири- та п'ятикомпонентних – два детермінативи (*the, a (an)*). До основної підсистеми бінарних іменникових фраз входить п'ять детермінативів (*this, that, no, one, your*), трикомпонентних – п'ять детермінативів (*my, her, this, that, any*), а чотирикомпонентних – чотири детермінативи (*his, her, that, no*) та п'ятикомпонентних – один детермінатив (*no*).

Отже, артиклі значно домінують у наповненні досліджуваних іменникових фраз або є так званими “універсальними наповнювачами”, детермінативи є визначним фактором структурних характеристик іменникових фраз, а саме: аранжування компонентів та обсягу іменникових фраз.

3.6.2. Співвідношення означених і неозначених детермінативів

Досліджувані детермінативи розподіляються на означені та неозначені (про суть цих параметрів див. підрозділ 1.4). Варто простежити, як співвідносяться означені та неозначені детермінативи

у структурі високочастотних іменникових фраз. За даними табл. 3.7, загальна кількість означених детермінативів становить 12 412 (або 69,98 %), а неозначених 4 116 (або 30,02 %). Цей факт свідчить про перевагу визначеної референції у творах художньої прози та міцний зв'язок іменників із об'єктами дійсності.

Потрібно з'ясувати, чи є залежність між частотою іменникових фраз англійської мови із детермінативами та їх поширеністю; чи завжди високочастотні детермінативи у структурі іменникових фразах є більш поширеними і навпаки (частота й поширеність досліджуваних іменникових фраз подано у крайній правій колонці табл. 3.10). Під поширеністю іменникових фраз із детермінативами мається на увазі кількість ЛСГ ядер-іменників, іменникові фрази яких містять цей детермінатив.

Таблиця 3.10

**Частота й поширеність іменникових фраз із
детермінативами**

№ з/п	Детерміна- тиви	ЛСГ ядер-іменників								Част./ пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	the	693	28	217	47	321	1 797	222	2 529	5 854 / 8
2	a (an)	539	27	57	6	396	620	43	1 141	2 829 / 8
3	his	140	4	20	10	25	323	13	441	976 / 8
4	my	200	6	8	9	16	186	3	310	738 / 8
5	her	88	4	6	4	14	259	8	206	589 / 8
6	this	57	1	8	0	42	92	8	219	427 / 7
7	that	40	0	9	0	73	84	5	184	395 / 6
8	no	16	2	2	7	3	44	7	238	319 / 8
9	one	28	0	0	0	93	81	0	81	283 / 4
10	your	46	0	13	2	10	88	4	96	259 / 7

Закінчення таблиці 3.10

№ з/п	Детерміна- тиви	ЛСГ ядер-іменників								Част./ пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
11	any	21	2	0	1	36	26	6	90	182/7
12	our	63	0	8	0	2	27	0	53	153/5
13	every	15	1	1	0	47	28	1	51	144/7
14	some	8	3	2	5	13	23	6	77	137/8
15	another	14	0	5	0	24	26	1	29	99/6
16	their	5	0	5	0	1	20	3	62	96/6
17	its	6	0	0	1	2	21	3	47	80/6
18	what	1	0	1	1	1	14	0	23	41/6
19	each	1	1	0	0	5	15	1	17	40/6
20	either	0	0	0	0	0	2	0	15	17/2
21	whose	0	0	0	0	1	4	0	11	16/3
22	these	0	0	0	12	0	0	0	0	12/1
23	those	0	0	0	3	0	0	0	1	4/2
24	which	0	0	0	0	1	0	0	3	4/2
25	Частота	1 981	79	362	108	1 126	3 780	334	5 924	13 694

З табл. 3.10 видно, що поширеність змінюється від детермінатива до детермінатива, тому доцільно виділити зони поширеності: високу, середню та низьку. Найвищою поширеністю (8) характеризуються іменникові фрази із сімома детермінативами, шість з яких належать до основної системи за частотою, та детермінатив *some*, а саме: *the*, *a (an)*, *his*, *my*, *her*, *no*, *one*, а найнижчою поширеністю – іменникові фрази із детермінативом *these* (1). Показником для визначення меж зон буде 2. Отже, у зоні низької поширеності (до 3) перебувають іменникові фрази з п'ятьма детермінативами: *either*, *whose*, *which*, *these* та *those*, у зоні середньої

поширеності (від 4 до 6) – іменникові фрази з вісьмома детермінативом: *that, one, our, another, their, its, what* та *each*, а в зоні високої поширеності (від 7) – іменникові фрази з рештою одинадцятьма детермінативами.

Найточнішим способом визначення залежності між частотою й поширеністю іменникових фраз із детермінативами є кореляційний аналіз. Коефіцієнт рангової кореляції дорівнює 0,82 (його похибка становить 0,01), в той час як табличний при 5 % рівні значущості дорівнює 0,41. Отже, з ймовірністю більше ніж 95 % можна стверджувати, що чим вища поширеність іменникових фраз із детермінативами, тим вища їх частота.

Висновки до третього розділу

Одна із пріоритетних й часто порушуваних у сучасних лінгвістичних дослідженнях проблема функціонування й семантики мовних одиниць торкається аналізу структури іменникових фраз. Важливим і маловивченим аспектом цього аналізу є дослідження обумовленості структури іменникових фраз семантикою компонентів, які її складають.

Третій розділ присвячений дослідженню обумовленості структури іменникових фраз лексико-семантичною групою ядер-іменників, аналіз якої проводився в рамках іменникових фраз, які описуються 24 ДМ: D+N, D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N, N+n, N+Pr+NP, N+Pr+n, D+N+Pr+NP, D+N+cl, D+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+NP, D+N+VP, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+cl, D+Adj+N+Pr+n, Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Adv, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl, D+Adj+N+Pr+Pn.

Аналіз структури іменникових фраз та належності ядер-іменників до ЛСГ дав змогу зробити такі висновки:

1) під час розгляду аранжування компонентів іменникових фраз і належності ядер-іменників до ЛСГ слід виділити ЛСГ “люди”, що є релевантною для прогресивних іменникових фраз, ЛСГ “абстрактні іменники” та “предмети”, які є визначними для регресивних та рамкових іменникових фраз та є підтвердженням подібності препозитивного аранжування залежних компонентів;

2) високочастотним іменниковим фразам властиві смислові відношення специфікації, про що свідчить 4 919 із 7 553 проаналізованих фраз (або 65,13 %).

3) найбільш продуктивною в утворенні полікомпонентних іменникових фраз є ДМ Adj+N, оскільки на базі цієї моделі утворено 6 ДМ;

4) іменникові фрази з однотипним зв'язком переважають над змішаним іменниковими фразами (4 079, або 54 %);

5) відношення адиції та розгортання виявилось не властивим для досліджуваних іменникових фраз, а розширено-розгорнуті відношення між залежними компонентами та ядрами-іменниками охоплюють третину, точніше 33,47 % (або 2 528 фраз);

6) основними факторами, які обмежують розширення та розгортання базисних ДМ іменникових фраз, є морфологічний склад й аранжування залежних компонентів; зокрема, детермінативи, прета постдетермінативи вживаються тільки у препозиції до ядра-іменника, у той час як дієслова, дієслівні фрази та підрядні речення – у препозиції;

7) різко вираженої залежності між належністю ядер-іменників до ЛСГ та відношеннями між ядрами-іменниками й залежними компонентами досліджуваних іменникових фраз немає, але іменники ЛСГ 8 “абстрактні іменники” та 6 “предмети” (та ЛСГ 5 “одиниці виміру” для синтаксичного процесу розгортання) є продуктивними в утворенні іменникових фраз, відношення між компонентами яких є специфікативними розширеними, специфікативно-адитивними розширеними, розширено-розгорнутими;

8) асиметричні полікомпонентні іменникові фрази превалюють, власне, відображають аранжування компонентів іменникових фраз (15 ДМ із 24): D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N, N+Pr+NP, N+Pr+n, D+N+Pr+NP, D+N+Pr+n, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+cl, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl;

9) максимальний обсяг досліджуваних високочастотних іменникових фраз складає 5 компонентів;

10) збільшенню обсягу іменникових фраз сприяє або збільшення кількості рівнів підрядності чи кількості залежних компонентів, які характеризуються співпідрядністю, або поєднання цих двох факторів;

11) ядрами як максимальних, так і мінімальних за обсягом іменникових фраз є іменники ЛСГ 8 “абстрактні іменники” та ЛСГ 6 “предмети”, тобто співвідношення між обсягом та належністю ядер-іменників до ЛСГ немає.

Під час виведення типових для художньої прози моделей іменникових фраз на рівні ЛСГ та ЛСП ядер-іменників з’ясувалося, що для прогресивних іменникових фраз релевантною є належність ядер-іменників до ЛСГ, а для регресивних та рамкових іменникових фраз – належність до ЛСП. Ядра-іменники ЛСГ “абстрактні іменники” характеризуються універсальною сполучуваністю, тобто є ядрами всіх досліджуваних фраз.

Аналіз функціональних характеристик іменникових фраз із детермінативами показав:

1) означені детермінативи більше поширені, ніж неозначені, в текстах художньої прози, що свідчить про перевагу визначеної референції у творах художньої прози;

2) до найбільш частотних детермінативів належать два артиклі *the*, *a (an)*, три присвійні займенники *his*, *my*, *her*, два вказівні займенники *this*, *that* та неозначений *one*; висока частота вживання займенників пояснюється їх функцією: вони використовуються не тільки в ролі вказівників належності іменників, а й слугують заміниками артиклів;

3) детермінативи є розрізнявальним фактором структурних видів іменникових фраз, оскільки вони не вживаються в постпозиції до ядра-іменника (за винятком, коли вони входять до складу залежних іменникових фраз); при наповненні іменникових фраз детермінативами має вагу аранжування компонентів та обсяг іменникових фраз;

4) існує прямо пропорційний зв’язок між частотою та поширеністю іменникових фраз із детермінативами: чим вища їх поширеність у структурі іменникових фраз, тим вища їхня частота.

ВИСНОВКИ

Сучасна лінгвістика, досліджуючи систему в багатоярусній структурній організації мови, прагне створити класифікацію синтаксичних одиниць з урахуванням не тільки їхніх морфологічних, а й структурних, функціональних і семантичних характеристик. Посилилась увага до складних взаємовідношень, які існують між функціонуванням мовних одиниць та їх структурою й семантикою.

Водночас із активними дослідженнями структурних, функціональних і семантичних особливостей мовних одиниць розвиток мовознавчих наук вимагає перегляду деяких теоретичних положень. Насамперед це стосується теорії детермінативів, предетермінативів і постдетермінативів, що є однією з найбільш дискусійних у лінгвістиці та водночас розширює, пояснює й урізноманітнює точки зору, за якими потрібно аналізувати іменникові фрази англійської мови.

Відповідно до вищевикладеного виконано цю роботу. Нами досліджувалися іменникові фрази, ядрами яких є іменники, котрі належать до найчастотніших іменників сучасної англійської мови.

У монографії розкрито комплексний і різноаспектний характер іменникових фраз, особливості їхньої структури та функціонування в текстах англійської художньої прози. Аналіз текстів обсягом 336 237 слововживань із використанням сучасних методів (методу компонентного аналізу, методу дистрибутивного аналізу, валентного аналізу, елементів статистичних методів) дав можливість зробити такі висновки:

1. Аспекти іменникових фраз, пов'язані зі структурними особливостями, як і окремі сторони їхнього функціонування в текстах художньої прози англійської мови, відображають синтагматичні й парадигматичні властивості іменникових фраз. Синтагматичні властивості іменникових фраз проявляються у сполучуваності ядер-іменників із залежними компонентами. Парадигматичні ознаки відображаються в розподілі іменникових фраз як синтаксичних одиниць щодо інших компонентів речення.

2. Під час дослідження іменникових фраз як синтагматичних одиниць мови, у яких відображено активну валентність ядер-іменників, встановлено, що структурні й функціональні особливості досліджуваних іменникових фраз обумовлені належністю ядер-

іменників до ЛСГ, які не однаково продуктивні в утворенні іменникових фраз. Різні за обсягом і граматичними та семантичними характеристиками ЛСГ ядер-іменників наділені різними функціональними характеристиками. Абстрактні іменники виявилися найбільш частотними й поширеними ядрами досліджуваних іменникових фраз. Іменники ЛСГ “істоти” є найменш частотними. Установлено, що частота ЛСГ ядер-іменників залежить від їх обсягу: чим більший обсяг, тим більша частота її вживання.

3. Функціонування іменникових фраз у текстах художньої прози є відображенням поширеного в мові й мовленні закону переваги, згідно з яким невелика кількість одиниць уживається дуже часто та несе максимум функціонального навантаження. Ядро за частотою досліджуваних іменникових фраз складають бінарні регресивні іменникові фрази типу D+N (6 722 фрази, або 35,66 %); полікомпонентні регресивні іменникові фрази, котрі описуються 6 ДМ (D+Adj+N, Pr+D+N, D+DP+N, D+n+N, D+Adj+Adj+N, PD+D+N) й охоплюють 3 985 фраз, або 21,14 %; бінарні прогресивні іменникові фрази типу N+n (434 фрази, або 2,30 %); полікомпонентні прогресивні іменникові фрази, що описуються двома ДМ: N+Pr+NP та N+Pr+n (183 фрази, або 0,97 %), та рамкові іменникові фрази, що складають 14 ДМ, а саме: D+N+Pr+NP, D+N+cl, D+N+Pr+n, D+Adj+N+Pr+NP, D+N+VP, D+N+Pr+Pn, D+Adj+N+cl, D+Adj+N+Pr+n, Pr+D+N+Pr+NP, D+N+Adv, D+N+Pr+VP, D+N+V, D+N+Pr+cl, D+Adj+N+Pr+Pn, й охоплюють 3 462 фрази, або 18,37 %.

4. Аналіз фактичного матеріалу показав, що функціональні особливості іменникових фраз у текстах художньої прози обумовлені їхньою структурою і належністю ядер-іменників до ЛСГ:

1) аранжування компонентів впливає на частоту іменникових фраз і кількість ДМ, які їх описують: найбільш частотними виявилися регресивні іменникові фрази, другими за частотою – рамкові, найменш частотними – прогресивні іменникові фрази; у рамкових іменникових фразах залежні компоненти розташовані зліва від ядра, такі позиційні можливості пояснюють найбільшу кількість ДМ, які їх описують, другу позицію за кількістю ДМ займають регресивні, а третю – рамкові;

2) між частотою та обсягом іменникових фраз існує обернено пропорційний зв'язок: чим більший обсяг регресивних, прогресивних чи рамкових іменникових фраз, тим менша їх частота; зафіксовано,

що мінімальні за обсягом іменникові фрази складаються з двох компонентів; максимальний обсяг регресивних іменникових фраз складає сім компонентів, рамкових фраз – дев'ять компонентів і прогресивних – п'ять;

3) досліджувані іменникові фрази розподіляються в зони поширеності: високу, середню, низьку; за допомогою кореляційного аналізу встановлено, що немає залежності між частотою й поширеністю регресивних і бінарних прогресивних іменникових фраз, на відміну від рамкових і полікомпонентних прогресивних іменникових фраз, частота котрих залежить від поширеності, а точніше: чим більша поширеність, тим більша їх частота; отже, частота й поширеність – явища, які мають спільні риси, але не збігаються;

4) чим простіша структура іменникових фраз, тим частіше вони вживаються у текстах художньої прози;

5) порівняння ДМ регресивних, прогресивних і рамкових іменникових фраз за частотою ЛСГ ядер-іменників показало, що частота ЛСГ ядер-іменників є надійним параметром розмежування іменникових фраз;

6) збільшенню обсягу іменникових фраз сприяє або збільшення кількості рівнів підрядності чи кількості залежних компонентів, які характеризуються співпідрядністю, або поєднання цих двох факторів;

7) основними факторами, які обмежують розширення й розгортання базисних ДМ іменникових фраз англійської мови є морфологічний склад й аранжування залежних компонентів;

8) для прогресивних іменникових фраз релевантною є належність ядер-іменників до ЛСГ, а для регресивних і рамкових – до ЛСП;

9) немає залежності між обсягом іменникових фраз англійської мови і належністю ядер-іменників до ЛСГ.

5. Дослідження функціонування іменникових фраз із детермінативами показало, що детермінативи є розрізнявальним фактором структурних видів іменникових фраз: означені детермінативи значно переважають над неозначеними у структурі іменникових фраз; вони не вживаються в постпозиції до ядра-іменника; чим більший обсяг іменникових фраз, тим менше

детермінативів бере участь у їх наповненні; частота іменникових фраз із детермінативами залежить від їх поширеності.

У межах одного дослідження складно охопити все коло питань, які пов'язані з цією проблемою. Цікавим є вивчення іменникових фраз у різностильових текстах, їх варіативності й синонімії, текстоформуючого значення, а також аналіз функціональних, структурних і семантичних особливостей іменникових фраз в авторських стилях, перекладу іменникових фраз в газетних заголовках, у назвах літературних творів, оголошеннях, рекламних плакатах, інструкціях та ін. Перспективним вбачається зіставлення та порівняльно-типологічний аналіз іменникових фраз англійської та української, російської чи інших мов.

ДОДАТКИ

Додаток А

Таблиця 1

Розподіл досліджуваних ядер-іменників
у лексико-семантичні групи та підгрупи

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Іменники, які входять у ЛСГ та ЛСП		
1	Люди	1A	Особи, враховуючи стать та вік	baby boy child	gentleman girl lady	man sir woman
		1B	Особи, враховуючи родинні зв'язки	brother daughter father husband	mother parent sister son	uncle wife
		1C	Особи, враховуючи рід занять	captain cook doctor farmer	general guide judge officer	soldier teacher
		1D	Особи, враховуючи загальні характеристики	citizen fellow	native neighbour	member person
		1E	Особи, враховуючи керівне становище	chief king leader	lord master president	queen
		1F	Особи, враховуючи стосунки	enemy	friend	
		1G	Особи, враховуючи розумові здібності		fool	
2	Істоти			animal bird	dog fish	fly horse

Продовження таблиці 1

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Іменники, які входять у ЛСГ та ЛСП		
3	Одиначно-збірні групи людей			army church class club collage company country	court crowd family government group guard nation	party race school society union university
4	Власне збірні групи людей			people	public	youth
5	Одиниці виміру	5A	Одиниці міри	cent degree dollar drop	grain inch mile point	pound rate yard
		5B	Одиниці виміру часу	age century day hour minute	month night term season spring	summer week winter year
		5C	Одиниці поділу	bit department half lot	number part pair piece	quarter share
6	Предмети	6A	Предмети загалом	object	subject	thing
		6B	Предмети правильної форми	ball clock	cross ring	roll watch
		6C	Контейнери	bag	box	cup
		6D	Транспорт, зброя	car gun machine	sail ship train	wheel
		6E	Одяг та взуття	clothes coat dress	hat pocket shoe	suit tie

Продовження таблиці 1

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Іменники, які входять у ЛСГ та ЛСП		
6	Предмети	6F	Їжа	apple dish	egg	fruit
		6G	Предмети, виготовлені з паперу	bill book	check newspaper	note page
		6H	Зображення, графічні знаки	circle figure letter	line mark	picture sign
		6I	Частини тіла	arm body cheek ear eye face finger	foot hair hand head heart knee leg	lip mouth neck nose shoulder skin
		6J	Частини предметів й істот, рослини	branch grass hole plant	seed stock tail tree	wheat wing
		6K	Предмети на позначення певних відношень	gift	present	product
		6L	Будівлі, приміщення	bank bridge building hall	home house kitchen mill	mine office room shop
		6M	Частини будівель, предметів	base board corner door floor	gate post roof seat stick	table wall window

Продовження таблиці 1

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Іменники, які входять у ЛСГ та ЛСП		
6	Предмети	6N	Водні масиви	bay lake	ocean river	sea wave
		6O	Ділянки землі	field forest garden ground hill island	land mountain park pass path plain	railroad road shore square valley
		6P	Скупчення будівель	camp capital centre	city farm town	street station village
7	Речовини, матеріали	7A	Речовини, матеріали загалом	coal cotton glass ice	material money paper sand	soil wood yellow
		7B	Мінерали, метали	gold iron	rock silver	stone
		7C	Продукти	butter food	meat milk	salt sugar
		7D	Рідини	blood	oil	water
		7E	Гази	air	smoke	
8	Абстрактні іменники	8A	Стани	danger hope order peace	rest silence sleep state	trouble war
		8B	Відносини	advantage attention care difference favour	honour influence love promise regard	supply support thank trust

Продовження таблиці 1

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Іменники, які входять у ЛСГ та ЛСП		
8	Абстрактні іменники	8C	Емоції	anger desire doubt fear feeling	hurt interest joy pane pleasure	sense surprise wish wonder
		8D	Загальні характеристики	amount colour distance form	height length measure shape	sight size weight
		8E	Якісні характеристики людини	beauty character force	grace health power	strength taste voice
		8F	Види	kind manner	means sort	type way
		8G	Дії, спроби загалом	act action attempt	claim command demand	effort need vote
		8H	Результати дій	change deal experience gain	increase loss practice result	store success waste
		8I	Інформація	article fact lesson list	name news notice passage	plan record story word
		8J	Інформаційні дії та їх результати	duty example exercise question	reply report right rule	truth wrong
		8K	Розумові дії та їх результати	account count dream	idea knowledge memory	mind opinion view

Продовження таблиці 1

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Іменники, які входять у ЛСГ та ЛСП		
8	Абстрактні іменники	8L	Фізичні дії та їх результати	battle blow fight kiss meeting	press shout smile song speech	step strike tear touch
		8M	Рухи	advance dance escape march	movement return rush stop	travel trip visit
		8N	Процеси	affair business control	game life play	study use work
		8O	Причини, умови	case cause condition	matter problem purpose	reason
		8P	Системи	art history industry language	law market music science	sport system trade
		8Q	Ціни, вартості	charge cost	price value	worth
		8R	Часові положення	afternoon breakfast date dinner	evening future moment morning	time tomorrow
		8S	Місця, розташування, напрямки	bottom course direction east edge end	front middle north place position scene	side surface south top west

Закінчення таблиці 1

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Іменники, які входять у ЛСГ та ЛСП		
8	Абстрактні іменники	8T	Просторові орієнтації	heaven sky	space	world
		8U	Небесні тіла	earth moon	star	sun
		8V	Природні явища та процеси	cloud cold death fire god heat light	nature rain shade shadow snow soul sound	spirit storm stream weather wind

Таблиця 2

Обсяг і частота лексико-семантичних груп та підгруп ядер-іменників

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Обсяг ЛСП	Частота ЛСП	Обсяг ЛСГ	Частота ЛСГ
1	Люди	1A	Особи, враховуючи стать та вік	9	1 579	45	2 882
		1B	Особи, враховуючи родинні зв'язки	10	432		
		1C	Особи, враховуючи рід занять	10	325		
		1D	Особи, враховуючи загальні характеристики	6	176		

Продовження таблиці 2

№ ЛСП	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Обсяг ЛСП	Частота ЛСП	Обсяг ЛСГ	Частота ЛСГ
1	Люди	1E	Особи, враховуючи керівне становище	7	131	45	2 882
		1F	Особи, враховуючи стосунки	2	205		
		1G	Особи, враховуючи розумові здібності	1	34		
2	Істоти					6	103
3	Одиначно-збірні групи людей					20	496
4	Власне збірні групи людей					3	201
5	Одиниці виміру	5A	Одиниці міри	11	221	35	1 635
		5B	Одиниці виміру часу	14	1 098		
		5C	Одиниці поділу	10	316		
6	Предмети	6A	Предмети загалом	3	318	134	4 974
		6B	Предмети правильної форми	6	65		
		6C	Контейнери	3	54		
		6D	Транспорт, зброя	7	174		
		6E	Одяг та взуття	8	174		
		6F	Їжа	4	13		
		6G	Предмети, виготовлені з паперу	6	131		
		6H	Зображення, графічні знаки	7	284		
		6I	Частини тіла	20	1 297		

Продовження таблиці 2

№ ЛСГ	Назва ЛСГ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Обсяг ЛСП	Частота ЛСП	Обсяг ЛСГ	Частота ЛСГ
6	Предмети	6J	Частини предметів й істот, рослини	10	116	134	4 974
		6K	Предмети, які характеризуються певними відносинами	3	44		
		6L	Будівлі, приміщення	12	760		
		6M	Частини будівель, предметів	13	681		
		6N	Водні масиви	6	169		
		6O	Ділянки землі	17	396		
		6P	Скупчення будівель	9	298		
7	Речовини, матеріали	7A	Речовини, матеріали загалом	11	180	27	500
		7B	Мінерали, метали	5	39		
		7C	Продукти	6	50		
		7D	Рідини	3	111		
		7E	Гази	2	120		
8	Абстрактні іменники	8A	Стани	10	340	227	8 060
		8B	Відносини	14	219		
		8C	Емоції	14	385		
		8D	Загальні характеристики	11	232		
		8E	Якісні характеристики людини	9	355		
		8F	Види	6	585		
		8G	Дії, спроби загалом	9	87		
		8H	Результати дій	11	202		
		8I	Інформація	12	518		

Продовження таблиці 2

№ ЛСТ	Назва ЛСТ	№ ЛСП	Назва ЛСП	Обсяг ЛСП	Частота ЛСП	Обсяг ЛСТ	Частота ЛСТ
8	Абстрактні іменники	8J	Інформаційні дії та їх результати	10	242	227	8 060
		8K	Розумові дії та її результати	9	455		
		8L	Фізичні дії та їх результати	14	177		
		8M	Рухи	11	128		
		8N	Процеси	10	471		
		8O	Причини, умови	7	428		
		8P	Системи	11	125		
		8Q	Ціни, вартості	5	50		
		8R	Часові положення	10	1 092		
		8S	Місця, розташування, напрямки	17	920		
		8T	Просторові орієнтації	4	193		
		8U	Небесні тіла	4	138		
		8V	Природні явища та процеси	19	718		

Додаток Б

Таблиця 1

Обчислення коефіцієнта рангової кореляції дистрибутивних моделей бінарних регресивних іменникових фраз за частотою і поширеністю

№ з/п	Дистрибутивна модель	Ранг за част.	Ранг за пошир.	d	d ²
1	D+N	1	1,5	0,5	0,25
2	Adj+N	2	1,5	0,5	0,25

Закінчення таблиці 1

№ з/п	Дистрибутивна модель	Ранг за част.	Ранг за пошир.	d	d ²
3	n+N	3	6,5	3,5	12,25
4	n's+N	4	3,5	0,5	0,25
5	DP+N	5	6,5	1,5	2,25
6	Pr+N	6	9	3	9
7	PD+N	7	3,5	3,5	12,25
8	Ved+N	8	6,5	1,5	2,25
9	Ving+N	9	6,5	2,5	6,25
10	Σ				45

Таблиця 2

Порівняння дистрибутивних моделей бінарних регресивних іменникових фраз за частотою лексико-семантичної групи люди**

$\begin{matrix} t \\ l \end{matrix}$	D+N	Adj+N	n+N	n's+N	DP+N	Pr+N	PD+N	Ved+N	Ving+N
D+N		2,39	3,91	2,12	5,29	4,92	3,15	0,55	2,23
Adj+N	0,18		2,58	0,91	4,56	4,25	2,56	1,18	1,94
n+N	0,50	0,24		1,34	3,16	2,94	1,26	2,62	1,34
n's+N	0,07	—	—		3,98	3,71	2,01	1,58	1,70
DP+N	0,63	0,57	0,38	0,51		—	1,99	5,45	—
Pr+N	0,60	0,54	0,33	0,47	—		1,85	5,08	—
PD+N	0,38	0,24	—	0,02	0,01	—		3,03	0,84
Ved+N	—	—	0,25	—	0,64	0,61	0,35		2,39
Ving+N	0,12	—	—	—	—	—	—	0,16	

* У верхній частині таблиці подано показники критерію Стюдента (t), у нижній — показники відстані (l) між дистрибутивними моделями за параметром “частота лексико-семантичної групи”.

Додаток В

Таблиця 1

Інвентар дистрибутивних моделей полікомпонентних регресивних іменникових фраз, зафіксованих у досліджуваних літературі

№ з/п	Дистрибутивна модель	Приклад
1	D+Adj+N	<i>a big fool</i>
2	Pr+D+N	<i>after a week</i>
3	D+DP+N	<i>a certain word</i>
4	D+n+N	<i>the hotel bill</i>
5	D+Adj+Adj+N	<i>a big contemporary need</i>
6	PD+D+N	<i>all my life</i>
7	D+n's+N	<i>a man's arm</i>
8	D+Ving+N	<i>the sinking sun</i>
9	Pr+D+Adj+N	<i>in a dusty corner</i>
10	D+Adv+Adj+N	<i>an unusually jealous woman</i>
11	D+Ved+N	<i>his delayed reply</i>
12	Pr+D+DP+N	<i>at the same time</i>
13	Pr+n+N	<i>on Tuesday evening</i>
14	D+Adj+n+N	<i>a famous London doctor</i>
15	Pr+D+n+N	<i>at the police station</i>
16	Adj+Adj+N	<i>nervous, enthusiastic voice</i>
17	PD+D+Adj+N	<i>all this black business</i>
18	n+n's+N	<i>Lord Bradeen's study</i>
19	D+Adj+n's+N	<i>their poor victim's money</i>
20	D+Adj+Adj+Adj+N	<i>a grave, pale young man</i>
21	D+DP+Adj+N	<i>the other white man</i>
22	n's+Adj+N	<i>Sam's strong arm</i>
23	Adv+Adj+N	<i>very hospitable people</i>
24	Pr+n's+N	<i>at day's end</i>
25	Pr+Adj+N	<i>in elegant taste</i>
26	D+Adj+Ved+N	<i>the haggard, unshaven face</i>
27	D+Adj+Cn+Adj+N	<i>a furtive and stealthy air</i>
28	PD+Adj+N	<i>such quick action</i>
29	D+Adj+Ving+N	<i>a curious snapping sound</i>

Продовження таблиці 1

30	Adj+n+N	<i>coarse kitchen salt</i>
31	n+n's+Adj+N	<i>captain Malu's little finger</i>
32	Pr+D+Ving+N	<i>in his shaking hand</i>
33	n+n+N	<i>freshman football practice</i>
34	D+n+n+N	<i>the car license number</i>
35	D+n+Adj+N	<i>a university social system</i>
36	Pr+D+Ved+N	<i>below an unseen window</i>
37	Adv+D+N	<i>exactly one hour</i>
38	PD+D+DP+N	<i>all the same height</i>
39	D+Adj+DP+N	<i>the very next morning</i>
40	D+Ved+n+N	<i>the disrupted trade wind</i>
41	D+Adv+Ved+N	<i>his openly expressed desire</i>
42	D+Adj+Adj+n+N	<i>a plain, unsentimental country girl</i>
43	Adv+DP+N	<i>so many people</i>
44	n's+n+N	<i>Tonia's Easter hat</i>
45	Adj+Ved+N	<i>big lost river</i>
46	Pr+DP+N	<i>in forty fifth street</i>
47	D+n's+Adj+N	<i>the butler's white face</i>
48	D+Ving+Adj+N	<i>a grinning black boy</i>
49	Adv+Pr+D+N	<i>just before the trip</i>
50	Pr+D+Adj+n+N	<i>in an old Kodak book</i>
51	Adv+Pr+N	<i>just after dinner</i>
52	Pr+PD+D+N	<i>during all this time</i>
53	D+Adv+Ving+N	<i>a rapidly beating heart</i>
54	D+DP+n+N	<i>the same vest pocket</i>
55	D+DP+n's+N	<i>the other man's gate</i>
56	D+Ved+Adj+N	<i>his cracked, kind voice</i>
57	D+Ving+n+N	<i>a bustling business street</i>
58	Pr+D+n's+N	<i>after a moment's silence</i>
59	Pr+D+n+n+N	<i>at the Greenwich country club</i>
60	D+Adv+Adj+Adj+N	<i>a fabulously wealthy American girl</i>
61	Pr+PD+N	<i>under all sail</i>
62	Pr+n's+Adj+N	<i>in God's own time</i>
63	n's+DP+N	<i>Plato's second class</i>
64	n's+Ving+N	<i>Axia's beseeching voice</i>

Продовження таблиці 1

65	Adj+Ving+N	<i>sad, haunting music</i>
66	DP+Adj+N	<i>most good people</i>
67	Ved+Adj+N	<i>tousled black hair</i>
68	Adj+Adj+Adj+N	<i>green, curly mesquite grass</i>
69	PD+D+n+N	<i>all the village people</i>
70	D+DP+Adj+Adj+N	<i>the same rich hazel colour</i>
71	PD+D+Adj+Adj+N	<i>such a poor little fool</i>
72	Pr+D+DP+n+N	<i>in the first morning light</i>
73	D+Adj+Adj+Cn+Adj+N	<i>a wild, profane and godless man</i>
74	n+Adj+N	<i>hotel second-rate work</i>
75	PD+n+N	<i>plenty white people</i>
76	D+Adv+N	<i>this here woman</i>
77	Adj+n+n's+N	<i>poor sir Charles's head</i>
78	Adv+Adj+Adj+N	<i>rather foolish old lady</i>
79	Adv+Adj+D+N	<i>so horrible a place</i>
80	Adv+Adv+Adj+N	<i>very extremely bad food</i>
81	D+Adj+Adv+N	<i>a bad enough name</i>
82	n's+Adj+Adj+N	<i>Amory's dear old friend</i>
83	PD+Adj+Adj+N	<i>all good detective work</i>
84	D+Ved+Ved+N	<i>her molten, beaten hair</i>
85	Pr+n+Cn+n+N	<i>at law and notary public</i>
86	D+Adj+n's+Adj+N	<i>our young lady's little body</i>
87	D+n+Adj+n+N	<i>the Skyland real estate company</i>
88	Pr+Adv+D+DP+N	<i>at about the same time</i>
89	Pr+D+Adj+Adj+N	<i>in a big, gloomy house</i>
90	Pr+PD+D+Adj+N	<i>in all the wide world</i>
91	D+Adv+Adj+Adv+Adj+N	<i>a very intelligent, very dignified lady</i>
92	D+Adj+Adj+Adj+Adj+N	<i>the damp dusky shabby little room</i>
93	D+Adv+Adj+Cn+Adj+N	<i>an exceedingly difficult and complicated business</i>
94	Adv+D+DP+N	<i>exactly the same type</i>
95	Adj+Cn+Adj+N	<i>incense and wonderful music</i>
96	Adv+Ved+N	<i>perfectly composed voice</i>
97	D+Ved+Adj+Adj+N	<i>their fixed, conventional, impressive type</i>
98	Pr+Adv+Adj+D+N	<i>in so tragic a manner</i>
99	Adj+DP+N	<i>early eighteenth century</i>

Продовження таблиці 1

100	Adj+n's+N	<i>old Middleton's park</i>
101	DP+n+N	<i>other Monday night</i>
102	n+Ved+N	<i>Ross resorted time</i>
103	PD+Ving+N	<i>such absorbing interest</i>
104	Pr+Ved+N	<i>in horrified silence</i>
105	Ved+n+N	<i>secluded farm life</i>
106	Ving+Adj+N	<i>shining green sea</i>
107	Ving+n+N	<i>blazing summer weather</i>
108	Adj+Adj+Ved+N	<i>dark, damp, bobbed hair</i>
109	Adv+PD+D+N	<i>so much a part</i>
110	D+n+n's+N	<i>his beloved missionary's body</i>
111	D+n+Ving+N	<i>a pocket shining glass</i>
112	D+n's+DP+N	<i>the day's last hour</i>
113	D+n's+n+N	<i>the Pyrenees' weather quarter</i>
114	D+n's+Ved+N	<i>a moment's stupefied silence</i>
115	D+Ved+DP+N	<i>the coveted first place</i>
116	D+Ved+n's+N	<i>the mentioned lady's husband</i>
117	D+Ving+Ving+N	<i>a dimpling, sparkling lake</i>
118	DP+n+Adj+N	<i>other village white man</i>
119	n+n+Adj+N	<i>college students queer part</i>
120	n's+Adv+Adj+N	<i>Inglethorp's rather noticeable clothes</i>
121	PD+D+n's+N	<i>all the regent's field</i>
122	Adv+Pr+n's+N	<i>just outside Cavendish's door</i>
123	Pr+DP+n+N	<i>on next Thursday evening</i>
124	Pr+n+n's+N	<i>before Sir Baskerville's death</i>
125	Pr+n's+n+N	<i>in Ross's ranch house</i>
126	Pr+PD+Adj+N	<i>at such short notice</i>
127	Ved+Adj+Adj+N	<i>rippled shallow sunshot water</i>
128	D+Adj+Adj+Ving+N	<i>a low, curt, carrying voice</i>
129	D+Adj+Adv+Adj+N	<i>the shining, carefully watered hair</i>
130	D+Adj+n+n+N	<i>that western Bad Boy silver mine</i>
131	D+Adj+Ved+Adj+N	<i>his mere, scared, exposed nature</i>
132	D+Adj+Ved+Ving+N	<i>a long, agonized, writhing neck</i>
133	D+Adv+Adv+Adj+N	<i>a very much important matter</i>
134	D+Adv+Ving+n+N	<i>this quickly deteriorating convalescent home</i>

Закінчення таблиці 1

135	D+DP+Adj+Ving+N	<i>that one little fleeting moment</i>
136	D+DP+Adv+Adj+N	<i>the same too dangerous game</i>
137	D+Ved+n+n+N	<i>the stranded San Salvador opera company</i>
138	DP+Adj+Adj+n+N	<i>one final, tremendous punctuation point</i>
139	Adv+Adj+Adj+n+N	<i>just enough amateur piano music</i>
140	PD+D+Adj+n's+N	<i>only a rich man's pleasure</i>
141	PD+D+Adj+Ving+N	<i>such a curious swishing sound</i>
142	Adv+Pr+D+DP+N	<i>just before the first kiss</i>
143	D+Adj+Ving+Adj+N	<i>an occasional burning scholastic light</i>
144	D+DP+n's+Adj+N	<i>the same gentleman's own part</i>
145	Pr+D+Ving+Adj+N	<i>at a spreading, white-stone building</i>
146	Adj+Adj+n's+Adj+Adj+N	<i>poor old Amory's sick old head</i>
147	D+Adj+Adj+Adj+n+N	<i>his wide-brimmed, shapeless black felt hat</i>
148	D+Adj+Adj+Adj+Ved+N	<i>the cold, conspicuous, common, printed page</i>
149	D+Adj+Adj+Adv+Ving+N	<i>a patient, gentle, seldom speaking man</i>
150	D+Adj+Adv+Adj+n+N	<i>the good-natured, even sweet-faced, Malaita boy</i>
151	D+Adj+Adj+Adv+Adj+N	<i>an aloof, unstudied, almost absent-minded affair</i>
152	D+Adj+Ved+Ved+Adj+N	<i>a curious, gnarled, twisted black tree</i>
153	D+Adj+Adv+Adj+Ving+N	<i>a delicate, scarcely noticeable sleeping position</i>
154	Pr+D+Adv+Adj+n+N	<i>in a rather depressing convalescent home</i>
155	Pr+PD+D+Adj+Adj+N	<i>on such a cool, grey day</i>
156	D+Adj+Cn+Adv+D+Adj+N	<i>a positive and possibly a harsh nature</i>
157	D+Adj+Adj+Adj+Adj+Adj+N	<i>a nice, pretty, charming, innocent young woman</i>
158	D+Adj+Adj+Adj+n+n+N	<i>a genuine little old New York rubber plant</i>
159	D+Adv+Adj+Cn+Adv+Adj+N	<i>a very strange and very important idea</i>

Таблиця 2

**Обчислення коефіцієнта рангової кореляції
полікомпонентних регресивних іменникових фраз
за обсягом і частотою**

№ з/п	Обсяг	Ранг за обсягом	Частота	Ранг за частотою	d	d²
1	3	1	4 304	1	0	0
2	4	2	800	2	0	0
3	5	3	89	3	0	0
4	6	4	19	4	0	0
5	7	5	4	5	0	0
6	Σ					0

Таблиця 3

**Обчислення коефіцієнта рангової кореляції полікомпонентних
регресивних іменникових фраз за обсягом і кількістю
дистрибутивних моделей**

№ з/п	Обсяг	Ранг за обсягом	Кількість ДМ	Ранг за кількістю ДМ	d	d²
1	3	1	43	2	1	1
2	4	2	63	1	1	1
3	5	3	35	3	0	0
4	6	4	14	4	0	0
5	7	5	4	5	0	0
6	Σ					2

Таблиця 4

**Частота й поширеність дистрибутивних моделей та
лексико-семантичних груп ядер-іменників полікомпонентних
регресивних іменникових фраз**

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част./ пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	D+Adj+N	429	12	48	18	84	444	35	741	1 811 / 8
2	Pr+D+N	2	0	39	7	125	393	29	575	1 170 / 7
3	D+DP+N	24	0	3	3	71	56	1	143	301 / 7
4	D+n+N	34	3	24	2	12	126	10	68	279 / 8
5	D+Adj+Adj+N	63	1	5	3	10	68	5	85	240 / 8
6	PD+D+N	11	1	5	4	36	27	4	86	174 / 8
7	Ядро	3 975 (або 76,21 %)								
8	D+n's+N	7	1	2	0	3	65	2	60	140 / 7
9	D+Ving+N	11	0	8	0	7	29	2	34	91 / 6
10	Pr+D+Adj+N	0	0	3	0	13	35	2	29	82 / 5
11	D+Adv+Adj+N	22	3	1	1	3	11	1	30	72 / 8
12	D+Ved+N	12	1	0	0	1	20	5	25	64 / 6
13	Pr+D+DP+N	0	0	0	0	17	9	0	38	64 / 3
14	Pr+n+N	0	0	4	0	4	41	0	13	62 / 4
15	D+Adj+n+N	4	1	10	0	0	26	2	16	59 / 6
16	Pr+D+n+N	0	0	6	0	3	22	0	10	41 / 4
17	Adj+Adj+N	1	0	1	1	2	6	5	16	32 / 7
18	PD+D+Adj+N	7	0	2	5	2	4	0	12	32 / 6
19	Основна система	4 714 (або 90,38 %)								
20	n+n's+N	4	0	0	0	2	9	0	16	31 / 4
21	D+Adj+n's+N	1	0	0	0	0	11	1	9	22 / 4
22	D+Adj+Adj+Adj+N	12	0	1	0	0	3	0	3	19 / 4
23	D+DP+Adj+N	5	0	0	0	2	1	0	9	17 / 4
24	n's+Adj+N	0	0	1	1	0	6	0	8	16 / 4
25	Adv+Adj+N	2	0	0	2	0	3	2	7	16 / 5
26	Pr+n's+N	0	0	0	0	2	10	0	3	15 / 3
27	Pr+Adj+N	0	0	1	0	1	2	0	8	12 / 4
28	D+Adj+Ved+N	2	0	0	0	0	4	0	4	10 / 3
29	D+Adj+Cn+Adj+N	5	0	0	0	0	1	0	4	10 / 3

Продовження таблиці 4

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
30	PD+Adj+N	0	0	0	0	0	1	1	7	9/3
31	D+Adj+Ving+N	2	0	0	0	0	2	0	5	9/3
32	Adj+n+N	1	1	0	0	0	2	2	2	8/5
33	n+n's+Adj+N	1	0	0	0	0	5	1	1	8/4
34	Pr+D+Ving+N	0	0	1	0	0	3	0	4	8/3
35	n+n+N	0	0	1	0	0	2	0	4	7/3
36	D+n+n+N	2	0	0	0	1	2	0	2	7/4
37	D+n+Adj+N	3	0	2	0	0	0	1	1	7/4
38	Pr+D+Ved+N	0	0	3	0	0	3	1	0	7/3
39	Adv+D+N	0	0	0	0	3	2	0	1	6/3
40	PD+D+DP+N	0	0	0	0	0	1	0	5	6/2
41	D+Adj+DP+N	0	0	0	0	2	0	0	4	6/2
42	D+Ved+n+N	2	0	0	0	0	2	1	1	6/4
43	D+Adv+Ved+N	1	0	0	0	0	2	0	3	6/3
44	D+Adj+Adj+n+N	1	0	2	0	0	3	0	0	6/3
45	Adv+DP+N	0	0	0	2	1	2	1	0	6/4
46	n's+n+N	0	0	0	0	0	5	0	0	5/1
47	Adj+Ved+N	0	0	0	0	0	4	0	1	5/2
48	Pr+DP+N	0	0	0	0	0	3	0	2	5/2
49	D+n's+Adj+N	2	0	0	0	0	2	0	1	5/3
50	D+Ving+Adj+N	2	0	0	0	0	1	0	2	5/3
51	Adv+Pr+D+N	0	0	0	0	1	0	0	4	5/2
52	Pr+D+Adj+n+N	0	0	0	0	1	1	0	3	5/3
53	Pr+PD+D+N	0	0	0	0	3	0	0	2	5/2
54	Adv+Pr+N	0	0	0	0	0	2	0	2	4/2
55	D+Adv+Ving+N	0	0	0	0	0	2	0	2	4/2
56	D+DP+n+N	0	0	0	0	0	4	0	0	4/1
57	D+DP+n's+N	1	0	0	0	0	1	0	2	4/3
58	D+Ved+Adj+N	1	0	0	0	0	2	0	1	4/3
59	D+Ving+n+N	0	0	0	0	0	3	0	1	4/2
60	Pr+D+n's+N	0	0	0	0	0	2	0	2	4/2
61	Pr+D+n+n+N	0	0	2	0	0	1	0	1	4/3

Продовження таблиці 4

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
62	D+Adv+Adj+Adj+N	2	0	0	0	0	0	0	2	4/2
63	Pr+PD+N	0	0	0	0	0	1	0	2	3/2
64	Pr+n's+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	3	3/1
65	n's+DP+N	0	0	1	0	1	0	0	1	3/3
66	n's+Ving+N	0	0	1	0	0	0	0	2	3/2
67	Adj+Ving+N	0	0	0	0	0	1	0	2	3/2
68	DP+Adj+N	0	0	0	1	0	0	1	1	3/3
69	Ved+Adj+N	0	0	0	0	0	3	0	0	3/1
70	Adj+Adj+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	2	3/2
71	PD+D+n+N	0	0	1	1	0	0	0	1	3/3
72	D+DP+Adj+Adj+N	1	0	0	0	0	0	0	2	3/2
73	PD+D+Adj+Adj+N	1	0	1	0	0	0	0	1	3/3
74	Pr+D+DP+n+N	0	0	0	0	0	0	0	3	3/1
75	D+Adj+Adj+Cn+Adj+N	1	0	1	0	0	0	0	1	3/3
76	n+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
77	PD+n+N	1	1	0	0	0	0	0	0	2/2
78	D+Adv+N	1	0	0	0	0	0	0	1	2/2
79	Adj+n+n's+N	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
80	Adv+Adj+Adj+N	1	0	0	1	0	0	0	0	2/2
81	Adv+Adj+D+N	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
82	Adv+Adv+Adj+N	0	0	0	0	0	0	1	1	2/2
83	D+Adj+Adv+N	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
84	n's+Adj+Adj+N	1	0	0	0	0	1	0	0	2/2
85	PD+Adj+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
86	D+Ved+Ved+N	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
87	Pr+n+Cn+n+N	0	0	0	1	0	1	0	0	2/2
88	D+Adj+n's+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
89	D+n+Adj+n+N	0	0	2	0	0	0	0	0	2/1
90	Pr+Adv+D+DP+N	0	0	1	0	0	0	0	1	2/2
91	Pr+D+Adj+Adj+N	0	0	0	0	0	2	0	0	2/1
92	Pr+PD+D+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
93	D+Adv+Adj+Adv+Adj+N	2	0	0	0	0	0	0	0	2/1

Продовження таблиці 4

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
94	D+Adj+Adj+Adj+Adj+N	1	0	0	0	0	1	0	0	2/2
95	D+Adv+Adj+Cn+Adj+N	1	0	0	0	0	0	0	1	2/2
96	Adv+Ved+N	0	0	0	0	0	0	1	1	2/2
97	Adj+Cn+Adj+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
98	Adv+D+DP+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
99	D+Ved+Adj+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
100	Pr+Adv+Adj+D+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
101	Adj+DP+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
102	Adj+n's+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
103	DP+n+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
104	n+Ved+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
105	PD+Ving+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
106	Pr+Ved+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
107	Ved+n+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
108	Ving+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
109	Ving+n+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
110	Adj+Adj+Ved+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
111	Adv+PD+D+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
112	D+n+n's+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
113	D+n+Ving+N	0	0	0	0	0	0	1	0	1/1
114	D+n's+DP+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
115	D+n's+n+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
116	D+n's+Ved+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
117	D+Ved+DP+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
118	D+Ved+n's+N	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
119	D+Ving+Ving+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
120	DP+n+Adj+N	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
121	n+n+Adj+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
122	n's+Adv+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
123	PD+D+n's+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
124	Adv+Pr+n's+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
125	Pr+DP+n+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1

Продовження таблиці 4

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
126	Pr+n+n's+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
127	Pr+n's+n+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
128	Pr+PD+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
129	Ved+Adj+Adj+N	0	0	0	0	0	0	1	0	1 / 1
130	D+Adj+Adj+Ving+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
131	D+Adj+Adv+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
132	D+Adj+n+n+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
133	D+Adj+Ved+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
134	D+Adj+Ved+Ving+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
135	D+Adv+Adv+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
136	D+Adv+Ving+n+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
137	D+DP+Adj+Ving+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
138	D+DP+Adv+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
139	D+Ved+n+n+N	0	0	1	0	0	0	0	0	1 / 1
140	DP+Adj+Adj+n+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
141	Adv+Adj+Adj+n+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
142	PD+D+Adj+n's+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
143	PD+D+Adj+Ving+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
144	Adv+Pr+D+DP+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
145	D+Adj+Ving+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
146	D+DP+n's+Adj+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
147	Pr+D+Ving+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
148	Adj+Adj+n's+Adj+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
149	D+Adj+Adj+Adj+n+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
150	D+Adj+Adj+Adj+Ved+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
151	D+Adj+Adj+Adv+Ving+N	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
152	D+Adj+Adv+Adj+n+N	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
153	D+Adj+Adj+Adv+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
154	D+Adj+Ved+Ved+Adj+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
155	D+Adj+Adv+Adj+Ving+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
156	Pr+D+Adv+Adj+n+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
157	Pr+PD+D+Adj+Adj+N	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1

Закінчення таблиці 4

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
158	D+Adj+Adv+Cn+D+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
159	D+Adj+Adj+Adj+Adj+Adj+N	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
160	D+Adj+Adj+Adj+n+n+N	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
162	D+Adv+Adj+Cn+Adv+Adj+N	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
163	Периферійна система	502 (або 9,62 %)								
164	Всього	5 216 (або 100 %)								

Таблиця 5

Порівняння дистрибутивних моделей високочастотних полікомпонентних регресивних іменникових фраз за частотою лексико-семантичної групи “люди”*

$\begin{matrix} t \\ l \end{matrix}$	D+Adj+N	Pr+D+N	D+DP+N	D+n+N	D+Adj+Adj+N	PD+D+N
D+Adj+N		17,83	6,15	4,31	0,87	5,27
Pr+D+N	0,89		9,16	11,59	17,55	7,73
D+DP+N	0,68	0,79		1,69	5,75	0,66
D+n+N	0,55	0,83	—		4,10	2,03
D+Adj+Adj+N	—	0,89	0,66	0,52		5,22
PD+D+N	0,63	0,75	—	0,03	0,62	

* У верхній частині таблиці подано показники критерію Стьюдента (t), у нижній – показники відстані (l) між дистрибутивними моделями за параметром “частота лексико-семантичної групи”.

Додаток Д
Порівняння дистрибутивних моделей бінарних прогресивних
іменникових фраз за частотою лексико-семантичної
групи “люди”*

$\begin{matrix} t \\ l \end{matrix}$	N+n	N+cl	N+Num	N+V	N+VP	N+Ved	N+Adv	N+NP	N+Pn
N+n		16,77	16,48	15,17	15,17	10,82	9,25	9,25	6,89
N+cl	0,88		1,33	1,11	1,11	0,65	0,53	0,53	0,38
N+Num	0,88	—		—	—	—	—	—	—
N+V	0,87	—	—		—	—	—	—	—
N+VP	0,87	—	—	—		—	—	—	—
N+Ved	0,82	—	—	—	—		—	—	—
N+Adv	0,79	—	—	—	—	—		—	—
N+NP	0,79	—	—	—	—	—	—		—
N+Pn	0,71	—	—	—	—	—	—	—	

*У верхній частині таблиці подано показники критерію Стюдента (t), у нижній – показники відстані (l) між дистрибутивними моделями за параметром “частота лексико-семантичної групи”.

Додаток Е

Таблиця 1

Інвентар дистрибутивних моделей рамкових іменникових фраз,
зафіксованих у досліджуваній літературі

№ з/п	Дистрибутивна модель	Приклад
1	D+N+Pr+NP	<i>the door of my hut</i>
2	D+N+cl	<i>a man who had committed a crime</i>
3	D+N+Pr+n	<i>the man of science</i>
4	D+Adj+N+Pr+NP	<i>a whole week since the crime</i>
5	D+N+VP	<i>any paper to start a fire with</i>
6	D+N+Pr+Pn	<i>a girl like that</i>

Продовження таблиці 1

7	D+Adj+N+cl	<i>the white man who wishes to be inevitable</i>
8	D+Adj+N+Pr+n	<i>a sad season of life</i>
9	Pr+D+N+Pr+NP	<i>on the day of my arrival</i>
10	D+N+Adv	<i>the night before</i>
11	D+N+Pr+VP	<i>his system of collecting his fees</i>
12	D+N+V	<i>an attempt to smile</i>
13	D+N+Pr+cl	<i>the direction in which the-plume of smoke indicated the position of Merripit house</i>
14	D+Adj+N+Pr+Pn	<i>a good friend of yours</i>
15	D+DP+N+cl	<i>the next thing you are going to say</i>
16	D+Adj+Adj+N+Pr+NP	<i>the little willful boy of her own girlhood</i>
17	Pr+D+N+cl	<i>after the night that followed the first death</i>
18	D+DP+N+Pr+NP	<i>the first day of her arrival</i>
19	D+Adj+N+VP	<i>a good country to go to for a vacation</i>
20	D+N+n	<i>their sister Elizabeth</i>
21	PD+D+N+Pr+n	<i>all the beauty of woman</i>
22	PD+D+N+Pr+NP	<i>most of the people in the front row</i>
23	Adj+N+Pr+NP	<i>hot water in your rooms</i>
24	D+n+N+Pr+NP	<i>the breakfast food of the angels</i>
25	D+Ving+N+Pr+NP	<i>the trembling hand of the butler</i>
26	Pr+D+N+Adv	<i>in the hall below</i>
27	D+N+Pr+n+cl	<i>a house in New York where you could drop in for week-ends</i>
28	D+Adj+N+Pr+VP	<i>a conscious joy in testing him</i>
29	D+Adj+N+V	<i>a frightful thing to ask</i>
30	PD+D+N+cl	<i>all the time that you have been talking</i>
31	D+DP+N+Pr+n	<i>the same feeling of resentment</i>
32	D+N+Ved	<i>an arm broken</i>
33	Pr+N+Pr+n	<i>from day to day</i>
34	D+Adj+N+Pr+cl	<i>a full account of what we are all driving at</i>
35	D+Adj+Adj+N+cl	<i>a big violent man who had made a grab</i>
36	Pr+D+N+Pr+n	<i>in the month of June</i>
37	D+N+AdjP	<i>his face purple with rage</i>
38	Adj+N+VP	<i>ample time to replace it</i>
39	D+DP+N+VP	<i>any other girl to follow him</i>

Продовження таблиці 1

40	Pr+D+Adj+N+Pr+NP	<i>in the hottest week of a hot summer</i>
41	D+N+Pn	<i>the woman herself</i>
42	Adj+N+cl	<i>good music, which we heard</i>
43	n's+N+Pr+NP	<i>devil's food in the pantry</i>
44	D+Ved+N+Pr+NP	<i>a forgotten corner of the bookcase</i>
45	D+Adv+Adj+N+Pr+NP	<i>a really perfect bit of old china</i>
46	Pr+D+DP+N+Pr+NP	<i>in the other corner of the building</i>
47	D+N+Adj	<i>a shade paler</i>
48	PD+D+N+Adv	<i>several of the people here</i>
49	D+Adj+N+Adv	<i>your natural way home</i>
50	D+N+Ving	<i>a cent missing</i>
51	D+N+NP	<i>a man, a veritable gorilla</i>
52	DP+N+Pr+NP	<i>other people in the room</i>
53	Adj+N+Pr+n	<i>egotistic food for consumption</i>
54	D+n+N+Pr+n	<i>one Sunday afternoon in November</i>
55	D+Adj+Adj+N+Pr+n	<i>the recent rapid march of progress</i>
56	D+N+Pr+Ving	<i>every night before going</i>
57	PD+D+N+Pr+Pn	<i>only a question of those</i>
58	Adj+N+n	<i>poor Sir Charles</i>
59	DP+N+cl	<i>other thing the mate knew</i>
60	Adj+N+Pr+Pn	<i>complete influence over her</i>
61	D+Adj+N+n	<i>my old friend John</i>
62	D+n+N+cl	<i>the death song, which is the song of the oven</i>
63	D+Adv+Adj+N+cl	<i>the extremely beautiful nature that you have</i>
64	D+Adj+Adj+N+VP	<i>the little colored girl guarding the babies</i>
65	D+N+Pr+NP+cl	<i>a face in the crowd that attracted him</i>
66	D+Ving+N+Pr+n	<i>a crushing weight of responsibility</i>
67	D+N+Pr+Pn+Pr+NP	<i>this interest of his in my affairs</i>
68	D+Adj+N+Pr+Ving	<i>a pretty movement for counting</i>
69	n+N+cl	<i>hell fire that is hot beneath their feet</i>
70	Pr+N+n	<i>at lake Geneva</i>
71	Adj+Adj+N+cl	<i>frequent, friendly notice, which was right enough</i>
72	D+DP+Adj+N+cl	<i>the first fine woman he ever knew</i>
73	D+DP+N+Pr+Pn	<i>the other side of it</i>

Продовження таблиці 1

74	Pr+D+N+Pr+Pn	<i>in the middle of it</i>
75	D+Adj+N+Pr+NP+cl	<i>the dynamic shadow by the window that was near</i>
76	D+DP+N+V	<i>the first thing to do</i>
77	D+N+Adv+Pr+NP	<i>his way back to his room</i>
78	Pr+N+NP	<i>on board the New York boat</i>
79	D+Adj+N+NP	<i>this unfortunate woman, Missis Laura Lyons</i>
80	D+Ving+N+cl	<i>a flaming sun that permitted the thinnest of raiment</i>
81	n's+N+Pr+n	<i>Amory's sense of situation</i>
82	D+N+Adv+cl	<i>a man here who does not fear to invoke it</i>
83	D+Ved+N+cl	<i>the lost picture I held in my eyes</i>
84	Adv+Adj+N+Pr+NP	<i>almost languid sense of an anticlimax</i>
85	D+Adv+Adj+N+V	<i>a singularly useless thing to steal</i>
86	D+N+Pr+Pn+cl	<i>a friend of hers who had made an unfortunate marriage</i>
87	D+n's+N+Pr+n	<i>his mother's place in Essex</i>
88	D+Ved+N+Pr+n	<i>the unfulfilled promise of spring</i>
89	D+Adj+N+Pr+Num	<i>a young man of seventeen</i>
90	D+Adj+Adj+N+Pr+Pn	<i>that shaggy old head of his</i>
91	D+Adj+N+Pr+n+cl	<i>a cold day in July when you can stroll up Broadway</i>
92	D+DP+N+Pr+n+cl	<i>the one thing upon earth which could have disarranged my plans</i>
93	D+Adj+Adj+Adj+N+cl	<i>that detached, impassive, impersonal feeling which French writers tell us</i>
94	D+DP+Adj+N+Pr+NP	<i>that one tiny point of yellow light</i>
95	Adj+N+Adv	<i>long time before</i>
96	D+Adj+N+Pn	<i>a poor man himself</i>
97	D+n+N+NP	<i>the ranch house, a two room box structure</i>
98	D+N+Pr+Num	<i>a girl of five</i>
99	n+N+Pr+n	<i>plantation work in Samoa</i>
100	PD+D+N+V	<i>all his strength to hold on</i>
101	PD+D+N+VP	<i>quite another matter to prove him</i>
102	PD+N+Pr+n	<i>all summer at Harstrum</i>

Продовження таблиці 1

103	PD+N+Pr+NP	<i>plenty of time for the doctor's report</i>
104	D+Adj+n+N+Pr+n	<i>the big water hole on Sandy Creek</i>
105	D+DP+N+Pr+NP+cl	<i>the last man in the world, who would wish to be a spoils man</i>
106	PD+D+N+Pr+n+cl	<i>all the feeling of romance that you had before the war</i>
107	D+DP+Adj+N+Pr+n	<i>that one tiny point of light</i>
108	D+n+n+N+Pr+NP	<i>the evening June wind in the leaves</i>
109	D+Adv+Adj+N+Pr+Pn	<i>a very pleasant meeting for me</i>
110	Pr+D+N+Adv+Pr+n	<i>on his way back to London</i>
111	D+DP+N+Adv	<i>the other way here</i>
112	D+N+Pr+NP+Cn+NP	<i>a breakfast off fried bananas and a mug of water</i>
113	n's+N+VP	<i>Jordan's power to answer for it</i>
114	PD+N+cl	<i>such thing that a middle-aged clergyman should write</i>
115	PD+N+VP	<i>plenty of time to remove them</i>
116	D+N+Num	<i>the date, 1647</i>
117	Adj+Adj+N+NP	<i>magnificent, pale skin, the colour of marble in starlight</i>
118	n+N+Pr+NP	<i>compass course in the lagoon</i>
119	D+Adj+N+AdjP	<i>an old woman, alone in the sea</i>
120	D+N+Adv+n	<i>my friend here, Watson</i>
121	D+N+Pr+Adv	<i>a voice from somewhere</i>
122	D+Ved+N+VP	<i>a crumpled paper containing the remains of half a pound of sundries</i>
123	D+Ving+N+NP	<i>her convincing beauty that night</i>
124	DP+N+Pr+Pn	<i>next door to it</i>
125	Pr+D+N+VP	<i>on the morning following my adventure</i>
126	Adv+D+N+Pr+NP	<i>exactly a week after the tragedy</i>
127	D+DP+Adj+N+Ved	<i>the only vacant seat offered</i>
128	D+Adj+Cn+Adj+N+V	<i>the interesting and romantic thing to do</i>
129	D+DP+Adj+N+VP	<i>the last desperate attempt to tell them</i>
130	D+Adj+Ving+N+cl	<i>his dovelike, cooing voice they paused to hear</i>

Продовження таблиці 1

131	D+n+N+Pr+cl	<i>a cocoanut tree to which they had been clinging</i>
132	D+N+Pr+n+VP	<i>the nature of women to ask trivial, irrelevant, questions</i>
133	D+N+Pr+NP+VP	<i>the cup on the mantel piece, half drunk</i>
134	D+n's+N+Pr+NP	<i>the grandfather's clock in the hall</i>
135	D+Adj+N+Adj+Cn+Adj	<i>a glorious night, hot and still</i>
136	DP+Adj+N+Pr+n	<i>one eternal morning of desire</i>
137	DP+Adj+N+Pr+NP	<i>one careful step into the snow</i>
138	n+n's+N+Pr+Pn	<i>Captain Oudouse's attention to it</i>
139	Adv+Pr+D+N+cl	<i>just at the time they were engaged</i>
140	D+DP+N+Pr+cl	<i>the same hall in which for five hundred years my people have lived</i>
141	Adv+D+Adj+N+Pr+n	<i>almost a small town in population</i>
142	D+Adj+Adj+N+Pr+cl	<i>some cold, uncanny fire from which the caloric has been extracted</i>
143	D+Adj+N+Adv+Pr+n	<i>the dirty road back to Okochee</i>
144	D+Adj+Ving+N+Pr+NP	<i>the solid, flitting shadow of the cook</i>
145	D+Adv+Adj+N+Pr+n	<i>one incidentally truthful piece of biography</i>
146	D+Adv+Adj+Adj+N+cl	<i>a very unpleasant overpowering force that's part of the machinery</i>
147	D+DP+N+Pr+NP+VP	<i>the one place in the house to hide it</i>
148	D+N+Pr+NP+Pr+NP	<i>a change from a town hospital to a country practice</i>
149	D+Adj+N+Pr+NP+Cn+NP	<i>a slim face with gray eyes and a humorous smile</i>
150	PD+D+Adj+N+Pr+cl	<i>such a vital subject as it had in the two years before</i>
151	PD+D+Adj+N+Pr+NP	<i>quite a new view of the case</i>
152	D+Adj+n+N+Pr+NP	<i>my excellent vantage place on the couch</i>
153	Pr+D+Adj+N+Pr+n	<i>at the huge lake of fog</i>
154	Pr+D+DP+N+Pr+n	<i>at the last edge of twilight</i>
155	D+N+Pr+n+Pr+NP	<i>the place of honor in the canoe houses</i>
156	Pr+PD+D+N+Pr+Pn	<i>at such a time as this</i>

Продовження таблиці 1

157	D+Adv+Adj+Adj+N+Pr +NP	<i>a rather miserable, pathetic man in the darkness</i>
158	D+Adj+Adv+Adj+N+Pr +NP	<i>a long, almost new piece of blotting paper</i>
159	Adj+N+Pr+Ving	<i>practical way of speaking</i>
160	PD+N+Pr+VP	<i>just kind of undermining their reputation</i>
161	D+Adj+Adj+N+Pr+Ving	<i>a pleasant, conceited way of talking</i>
162	DP+N+VP	<i>few people living within driving distance</i>
163	DP+N+V	<i>more life to be led</i>
164	n's+N+V	<i>McAllister's command to wait</i>
165	Pr+N+cl	<i>at school that was considered a rather tiresome place</i>
166	Ving+N+cl	<i>slumbering fire that seemed to find expression only in those wonderful tawny eyes of hers</i>
167	Adj+Adj+N+V	<i>endless right change to make</i>
168	n+N+Pr+cl	<i>lung trouble, to which you are particularly inclined</i>
169	Adj+n+N+cl	<i>low barmaid person who rinsed tumblers</i>
170	Adj+N+Pr+VP	<i>great pleasure in shocking them with unorthodox remarks</i>
171	Adv+Adj+N+cl	<i>ever present danger, which is the most terrible</i>
172	Adv+Adj+N+VP	<i>almost due time to do anything</i>
173	Adv+D+N+Adv	<i>nearly an inch across</i>
174	D+Adj+N+Ving	<i>a wooden box floating</i>
175	D+DP+N+n	<i>the other day, Thursday</i>
176	D+N+Adv+VP	<i>a moment more to make it</i>
177	D+N+cl+cl	<i>the danger which you ran which led me to come down</i>
178	D+n+N+AdjP	<i>the mail bag, generally empty</i>
179	D+n+N+VP	<i>her alarm clock having aroused her at 4.30 as usual</i>
180	D+N+V+cl	<i>the desire to imitate which supports the dye industry</i>
181	D+N+Adj+Cn+Adj	<i>the heat, overpowering and enervative</i>

Продовження таблиці 1

182	D+Ved+N+NP	<i>a withered skin the color of mahogany</i>
183	DP+n+N+cl	<i>much Colderso cold that it settled on them</i>
184	DP+N+Pr+n	<i>much time for talk</i>
185	n's+Adj+N+NP	<i>Inglethorp's own doctor, a portly fussy little man</i>
186	n's+Adj+N+n	<i>John's younger brother, Lawrence Cavendish</i>
187	n's+N+Pr+VP	<i>Inglethorp's reason for not returning last night</i>
188	PD+Adj+N+cl	<i>such purple box that was standing on the desk</i>
189	Adv+Pr+N+VP	<i>just in time to catch a glimpse</i>
190	PD+N+Pr+cl	<i>all day since Watson went off in the morning</i>
191	Adv+Adj+N+NP	<i>very grotesque condition, two days of nervousness</i>
192	Pr+D+N+Num	<i>in the year '66</i>
193	Pr+D+N+Ving	<i>at the moment of delivering</i>
194	Ved+Adj+N+AdjP	<i>pounded coral sand a hundred yards wide</i>
195	Ved+N+Pr+Pn	<i>broken glass in it</i>
196	Ving+Adj+N+cl	<i>shoaling blue water that soon further shoaled into pale green</i>
197	Ving+N+Pr+n	<i>reading thing for Marthy</i>
198	Ved+N+Pr+NP	<i>registered check in Baker Street</i>
199	Ving+N+Pr+NP	<i>corresponding member of the Swedish Pathological Society</i>
200	Ving+N+Pr+Pn	<i>driving distance of this</i>
201	Adj+Adj+N+Pr+n	<i>Swinburnian young man in Asheville</i>
202	Adj+Adj+N+Pr+NP	<i>mere guess work on my part</i>
203	Adv+Adj+D+N+VP	<i>too fine a day to be cooped up in the house</i>
204	Adv+D+DP+N+cl	<i>almost the last money I had</i>
205	Adv+DP+N+Pr+n	<i>so much beauty of conduct</i>
206	Adv+DP+N+Pr+NP	<i>so much interest in my affairs</i>
207	D+Adj+Adj+N+NP	<i>a nice little room only three flights up</i>
208	D+DP+Adj+N+V	<i>the only loose paper to be seen</i>
209	D+Adj+DP+N+cl	<i>the very first time you saw Mr. Alfred Inglethorp</i>

Продовження таблиці 1

210	D+Adj+N+n+cl	<i>my old friend, Monsieur Poirot, whom I have not seen for years</i>
211	D+Adj+N+Pr+NumP	<i>a vapid youth of about twenty four</i>
212	D+Adv+N+Pr+n	<i>the then captain of the Arla</i>
213	D+Adj+N+Adv+V	<i>a little business there to be settled</i>
214	D+DP+N+Pr+Ving	<i>some other reason for thinking</i>
215	D+n+N+Adj+Cn+Adj	<i>the football captain, slim and defiant</i>
216	D+N+Pr+AdjP+cl	<i>every person over twenty five years old who makes that statement in cold blood</i>
217	D+N+Pr+n+Cn+n	<i>a difference between conceit and self confidence</i>
218	D+N+Pr+NP+AdjP	<i>a circle of pounded coral sand a hundred yards wide</i>
219	D+N+Pr+NP+V	<i>the fire in her room to be lighted</i>
220	D+N+Pr+Pn+NP	<i>a dream about you last night</i>
221	D+N+Pr+Pn+VP	<i>the top of it being entirely loose</i>
222	D+N+Pr+Ving+cl	<i>a book on dispensing which I found in the Dispensary</i>
223	D+n's+N+Pr+Num	<i>her doctor's bill for 1913</i>
224	D+Ved+n+N+cl	<i>a dead tree branch that lay by the bench</i>
225	D+Ved+Ved+N+cl	<i>any beaten, broken woman that his imagination brought to the door</i>
226	D+Ved+Cn+Adj+N+cl	<i>the gilded and lettered board that showed the names</i>
227	DP+Adj+Adj+N+NP	<i>one great gray bird, a sea gull</i>
228	DP+N+Pr+NP+cl	<i>one day in the subway when a delivery boy had brought a parcel</i>
229	DP+N+Pr+Pn+cl	<i>one scene in it that I believed in greatly</i>
230	n+n's+N+Pr+VP	<i>Sir Heavywether's speech in opening the case</i>
231	n's+N+Pr+n+Cn+n	<i>buyer's god of fishermen and thieves</i>
232	PD+Adj+N+Pr+Pn	<i>such intense interest to us</i>
233	PD+D+Adj+N+Adv	<i>rather an uncanny place altogether</i>
234	PD+D+Adj+N+cl	<i>all the good work which has been done by Sir Charles</i>
235	PD+D+Adj+N+V	<i>such an easy gentleman to describe</i>

Продовження таблиці 1

236	PD+D+Adj+N+VP	<i>quite a sporting thing to be tutoring here</i>
237	PD+D+N+Pr+VP	<i>such a fool as to leave it there</i>
238	PD+D+N+Pr+cl	<i>half an hour during which she could pull out a bit of work</i>
239	PD+D+N+Pr+Num	<i>just one person in fifty</i>
240	PD+N+Adv+Pr+NP	<i>all day long in her eyes</i>
241	Pr+Adj+Adj+N+NP	<i>in big old house mile down road</i>
242	Pr+D+Adj+N+n	<i>at the small station, Nopal</i>
243	Pr+D+DP+N+cl	<i>at the same time that they entreated her</i>
244	Pr+D+N+Pr+Adv	<i>in the wood over there</i>
245	Pr+D+N+Pr+Num	<i>at the age of seventeen</i>
246	n+DP+N+Pr+NP	<i>Dry Branch first thing in the morning</i>
247	Pr+N+Num+Pr+n	<i>in Act three of Arsene Lupin</i>
248	Adj+Adj+Adj+N+Pr+n	<i>whole great big house in Minneapolis</i>
249	Adv+PD+D+N+Pr+NP	<i>too much a part of my days</i>
250	D+Adj+Adj+Adj+N+VP	<i>the latest honest, conscientious effort to propound a theory</i>
251	D+Adj+Adj+Adj+N+NP	<i>a small, alert, dark eyed man about thirty years of age</i>
252	D+Adj+DP+N+Pr+cl	<i>that miraculous sixth sense by which you detect evil</i>
253	D+Adj+N+Adj+AdjP+cl	<i>a weird sound, rhythmical, faint as the faintest chirp of a far cricket, enduring but for a moment</i>
254	D+Adj+n+N+NP+cl	<i>the black New Hanover boy, a labor recruit, who served as general house servant</i>
255	D+Adj+N+Pr+n+Cn+n	<i>the Tahitian god of fishermen and thieves</i>
256	D+Adj+N+Pr+NP+VP	<i>the unmistakable sound of a Winchester lever throwing a cartridge into the barrel</i>
257	D+Adj+N+Pr+NP+V	<i>a big thing for a man to understand</i>
258	D+Adj+N+Adj+Adj+Cn+Adj	<i>an elderly man, red faced, white haired and choleric</i>
259	D+Adj+Ved+N+Pr+NP	<i>the previous harassed condition of the men</i>
260	D+Adj+Cn+Ving+N+Pr+n	<i>that broad and beaming view of truth</i>

Продовження таблиці 1

261	D+Adv+Adj+Adj+N+VP	<i>a very pretty young woman dressed in elegant taste</i>
262	D+Adv+Ved+N+Pr+NP	<i>the loudly dressed girl with bent head</i>
263	D+Adv+Ving+N+Pr+NP	<i>a gently swelling hill in the midst of a wilderness</i>
264	D+DP+Adj+Ving+N+cl	<i>a certain variant, changing person, whose label might always be identified with him</i>
265	D+DP+Cn+DP+N+Pr+n	<i>his second and last year at St. Maria</i>
266	D+DP+N+Pr+Pn+cl	<i>the last thing of mine that I'll lose in this den of thieves</i>
267	D+DP+Ving+N+Pr+NP	<i>the first pitying pair in the town</i>
268	D+N+AdjP+cl	<i>the hope deep in his heart that some day she would need him</i>
269	D+N+Adj+Cn+Adj+Pr+NP	<i>the body, black and clear against the silvered stones</i>
270	D+n+N+Pr+n+cl	<i>an autumn day in France when he had lain in tall grass</i>
271	D+n+N+Pr+Pn+VP	<i>a card case of mine containing cards with my name</i>
272	D+N+Pr+NP+NP+VP	<i>a man with long red whiskers, with a detective's badge showing on the lapel of his coat</i>
273	D+N+Pr+NP+NP+NP	<i>the chief over all islands, all villages, all passes</i>
274	D+N+Pr+NP+Pr+Pn	<i>a seat in the buckboard for you</i>
275	D+n's+Adj+N+Pr+n	<i>the captain's bitter loss of wife</i>
276	D+Ved+Adj+N+Adj+Cn+Adj	<i>a ruffled, glum-faced person, heavily-built and roughly-dressed</i>
277	DP+N+Pr+Pn+Pr+VP	<i>most service to you in helping you to your conclusions</i>
278	PD+D+Adj+N+Pr+n	<i>all this romantic scene in the den</i>
279	PD+D+Adj+N+Pr+V	<i>all the greater reason for going on</i>
280	Adv+Pr+D+N+Pr+Pn	<i>only on the edge of it</i>
281	Pr+D+DP+N+Pr+Pn	<i>in a little village like this</i>

Продовження таблиці 1

282	Pr+D+n+N+Pr+n	<i>in the chemist's shop in Styles</i>
283	D+N+Pr+NP+Pr+cl	<i>an experience of his own to which he never succeeded</i>
284	Pr+D+N+Pr+NP+cl	<i>at the end of my narrative where I am compelled to abandon this method</i>
285	Pr+D+Ving+N+pr+n	<i>in a widening circle of blood</i>
286	Pr+PD+D+N+Pr+n	<i>in all this house of mourning</i>
287	D+Adj+Adj+Adj+N+Pr+n	<i>a wonderful, light, fanciful song of hope</i>
288	D+Adj+Adj+Adj+N+Pr+NP	<i>a large, impassive, heavy-featured woman with a stern set expression of mouth</i>
289	D+Adj+Adj+Adj+N+Pr+VP	<i>a large sensible square body, with feet to match</i>
290	D+Adj+Adj+N+AdjP+AdjP+Cn+AdjP	<i>a heavy, solid person, very limited, intensely respectable, and inclined to be puritanical</i>
291	D+Adj+Adj+N+Adv+Pr+n	<i>the beloved back room down at Heffelbower's</i>
292	D+DP+Adj+N+Pr+NP+cl	<i>the only white man during Mauki's reign, who ventured the bush and came out alive</i>
293	D+Adj+Adj+N+Pr+NP+cl	<i>the tall, heavy shouldered man with the haggard shaven face who had joined the captain</i>
294	D+Adj+Adj+N+Pr+Pn+VP	<i>that slim, supple body of hers swaying gently as she walked</i>
295	D+Adj+Adj+n's+N+Pr+V	<i>this simple hearted, lifelong wanderer's idea of settling down</i>
296	D+Adj+N+Pr+NumP+Pr+NP	<i>a pleasant looking woman of about forty, with a deep voice</i>
297	D+Adj+N+Pr+n+AdjP+VP	<i>the great city of Skyland, all disconsolate, waiting for its mail</i>
298	D+Adj+N+Pr+n+Pr+n	<i>a quick game of tennis before supper</i>
299	D+Adj+N+Pr+NP+cl+cl	<i>a short man with a white beard who likes to be in the papers, who is very wealthy</i>
300	D+DP+Ving+N+Pr+n+Cn+n	<i>the one dividing line between good and evil</i>

Закінчення таблиці 1

301	D+N+Pr+n+n+n+Cn+n	<i>a rain of question, comment, revelation and exaggeration</i>
302	D+Ved+N+Pr+n+Pr+NP	<i>the realized fear of God in your heart</i>
303	D+Adj+N+Adj+Adj+Pr+NP	<i>a remarkable looking man, tall, handsome, with a square black beard</i>
304	n+n's+Adj+N+Pr+n+NP	<i>Monsignor Darcy's sudden death in Philadelphia five days before</i>
305	PD+D+Adj+N+Pr+Pn+V	<i>such a nice place in which to live</i>
306	307Pr+D+Adj+N+Pr+NP+NP	<i>in this cool house on Riverside Drive, away from more condensed New York</i>
308	D+Adj+N+Pr+Num+Pr+NP	<i>a gay party of six in a private dining room</i>
309	D+Adv+Adj+Adj+N+Pr+n	<i>that particularly grasping, acquisitive form of mentality</i>
310	Pr+D+Adv+Adj+N+Pr+n	<i>in a very dark corner of hall</i>
311	Pr+D+Ved+n+N+Pr+NP	<i>in the illustrated London news of the English officers</i>
312	D+Adj+Adj+Adj+Adj+N+Adj+Cn+VP	<i>a sweet tempered, mild-mannered little old chief, short-sighted and afflicted with elephantiasis</i>
313	D+Adv+Adj+Adv+Adj+N+Pr+NP	<i>a very confused, very juvenile moment of awkward backings</i>
314	D+Adj+Adj+Adj+Adj+N+Adj+Cn+Adj	<i>a small, slim, clean-shaven, prim-faced man, flaxen-haired and lean-jawed</i>
315	D+Adj+Cn+Adv+Ving+N+Pr+NP+cl	<i>a great and constantly increasing family of white cats that prowled the many flower beds</i>
316	D+Adj+N+Pr+NP+Pr+n+Cn+n	<i>the loneliest part of the country between the Nueces and the Frio</i>
317	D+Adj+N+Pr+NP+Pr+NP+Cn+NP	<i>a pleasant man of middle age, with keen eyes and the typical lawyer's mouth</i>
318	D+Adj+N+Pr+Num+Adj+Adj+Adj	<i>a young fellow under thirty, amiable, unambitious, absent-minded</i>
319	PD+D+Adj+PD+D+Adj+N+Pr+NP	<i>such a wild, such a dreadful idea into my head</i>

Додаток Е

Таблиця 2

Частота й поширеність дистрибутивних моделей та лексико-семантичних груп ядер-іменників рамкових іменникових фраз

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
1	D+N+Pr+NP	88	0	10	3	83	257	29	769	1 239 / 7
2	D+N+cl	105	2	5	8	30	73	10	271	504 / 8
3	D+N+Pr+n	33	2	13	6	46	94	5	295	494 / 8
4	D+Adj+N+Pr+NP	35	2	4	3	34	85	6	143	312 / 8
5	D+N+VP	26	1	2	0	4	17	3	93	146 / 7
6	D+N+Pr+Pn	14	1	2	0	13	19	3	85	137 / 7
7	D+Adj+N+cl	36	0	4	0	5	23	2	52	122 / 6
8	D+Adj+N+Pr+n	7	1	4	0	17	31	3	57	120 / 7
9	Pr+D+N+Pr+NP	0	0	1	0	16	14	0	55	86 / 4
10	D+N+Adv	7	0	1	0	51	5	1	15	80 / 6
11	D+N+Pr+VP	1	0	0	0	7	5	0	56	69 / 4
12	D+N+V	3	0	0	0	5	8	4	35	55 / 5
13	D+N+Pr+cl	6	0	3	0	3	11	0	27	50 / 5
14	D+Adj+N+Pr+Pn	8	0	1	0	6	12	1	20	49 / 6
15	Ядро	3 462 (або 74,89 %)								
16	D+DP+N+cl	10	0	1	0	5	14	2	14	46 / 6
17	D+Adj+Adj+N+Pr+NP	11	0	2	0	2	14	1	14	44 / 6
18	Pr+D+N+cl	0	0	1	0	8	3	0	29	41 / 4
19	D+DP+N+Pr+NP	3	1	0	0	9	5	0	21	39 / 5
20	D+Adj+N+VP	6	0	3	0	0	6	1	21	37 / 5
21	D+N+n	20	1	0	0	0	1	0	5	27 / 4
22	PD+D+N+Pr+n	1	0	0	1	2	4	0	15	23 / 5
23	PD+D+N+Pr+NP	1	0	1	2	3	2	1	13	23 / 7
24	Adj+N+Pr+NP	5	0	0	0	0	3	2	12	22 / 4
25	D+n+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	8	2	11	21 / 3
26	D+Ving+N+Pr+NP	1	0	1	0	1	9	0	7	19 / 5
27	Pr+D+N+Adv	0	0	1	0	5	7	0	5	18 / 4
28	D+N+Pr+n+cl	1	0	0	0	3	4	2	7	17 / 5
29	D+Adj+N+Pr+VP	0	0	0	0	1	0	1	14	16 / 3
30	D+Adj+N+V	1	0	0	0	0	6	0	8	15 / 3

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
31	PD+D+N+cl	2	0	0	4	0	2	1	6	15/5
32	D+DP+N+Pr+n	1	0	0	0	3	2	0	8	14/4
33	D+N+Ved	3	0	0	0	1	3	1	6	14/5
34	Pr+N+Pr+n	0	0	3	0	4	2	0	5	14/4
35	D+Adj+N+Pr+cl	0	1	0	0	1	4	0	8	14/4
36	D+Adj+Adj+N+cl	6	1	1	0	0	3	0	2	13/5
37	Pr+D+N+Pr+n	0	0	1	0	5	4	0	3	13/4
38	D+N+AdjP	1	0	0	0	0	9	0	2	12/3
39	Adj+N+VP	1	0	0	0	1	1	0	8	11/4
40	D+DP+N+VP	3	0	0	1	1	3	0	3	11/5
41	Pr+D+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	4	7	0	0	11/2
42	D+N+Pn	6	0	1	1	0	1	0	0	9/4
43	Adj+N+cl	0	1	0	1	0	1	1	5	9/5
44	n's+N+Pr+NP	0	0	1	0	1	0	1	6	9/4
45	D+Ved+N+Pr+NP	1	0	0	1	1	2	1	3	9/6
46	D+Adv+Adj+N+Pr+NP	1	0	1	0	2	0	0	5	9/4
47	Pr+D+DP+N+Pr+NP	0	0	0	0	1	3	0	5	9/3
48	D+N+Adj	0	0	0	0	0	2	0	6	8/2
49	PD+D+N+Adv	0	0	0	1	3	0	0	3	7/3
50	D+Adj+N+Adv	1	0	0	0	0	3	0	3	7/3
51	D+N+Ving	0	0	0	0	1	3	1	2	7/4
52	D+N+NP	4	0	0	0	0	2	0	1	7/3
53	DP+N+Pr+NP	0	0	0	2	1	2	1	1	7/5
54	Adj+N+Pr+n	2	0	0	0	0	1	1	3	7/4
55	D+n+N+Pr+n	0	0	1	0	0	2	0	4	7/3
56	D+Adj+Adj+N+Pr+n	1	0	0	0	1	2	0	3	7/4
57	D+N+Pr+Ving	0	0	0	0	0	0	0	7	7/1
58	PD+D+N+Pr+Pn	0	0	0	0	2	0	1	4	7/3
59	Adj+N+n	7	0	0	0	0	0	0	0	7/1
60	DP+N+cl	0	0	0	0	1	3	0	3	7/3
61	Adj+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	0	7	7/1
62	Основна система	4 161 (або 90,01 %)								
63	D+Adj+N+n	5	0	0	0	0	1	0	0	6/2

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
64	D+n+N+cl	1	1	0	0	0	2	0	2	6/4
65	D+Adv+Adj+N+cl	2	0	0	0	0	0	0	4	6/2
66	D+Adj+Adj+N+VP	3	0	0	0	1	0	0	2	6/3
67	D+N+Pr+NP+cl	0	0	0	0	0	2	0	3	5/2
68	D+Ving+N+Pr+n	0	0	1	0	1	1	0	2	5/4
69	D+N+Pr+Pn+Pr+NP	0	0	0	0	0	2	0	3	5/2
70	D+Adj+N+Pr+Ving	0	0	0	0	1	0	0	4	5/2
71	n+N+cl	0	0	0	0	0	3	0	2	5/2
72	Pr+N+n	0	0	0	0	0	5	0	0	5/1
73	Adj+Adj+N+cl	0	0	0	0	0	2	1	2	5/3
74	D+DP+Adj+N+cl	2	0	0	1	1	0	0	1	5/4
75	D+DP+N+Pr+Pn	0	0	0	0	1	1	0	3	5/3
76	Pr+D+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	0	5	5/1
77	D+Adj+N+Pr+NP+cl	4	0	0	0	0	0	0	1	5/2
78	D+DP+N+V	1	0	0	0	0	2	0	1	4/3
79	D+N+Adv+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	4	4/1
80	Pr+N+NP	0	0	0	0	0	4	0	0	4/1
81	D+Adj+N+NP	2	0	0	0	0	1	0	1	4/3
82	D+Ving+N+cl	0	0	1	0	0	2	0	1	4/3
83	n's+N+Pr+n	0	0	0	0	1	0	0	3	4/2
84	D+N+Adv+cl	2	0	0	0	0	1	0	1	4/3
85	D+Ved+N+cl	0	0	0	0	1	1	0	2	4/3
86	Adv+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	4	4/1
87	D+Adv+Adj+N+V	1	0	0	0	0	2	0	1	4/3
88	D+N+Pr+Pn+cl	2	0	0	0	0	0	0	2	4/2
89	D+n's+N+Pr+n	0	0	0	0	1	0	0	3	4/2
90	D+Ved+N+Pr+n	1	0	0	0	0	2	0	1	4/3
91	D+Adj+N+Pr+Num	3	0	0	0	0	0	0	1	4/2
92	D+Adj+Adj+N+Pr+Pn	1	0	0	0	0	2	0	1	4/3
93	D+Adj+N+Pr+n+cl	1	0	0	0	1	2	0	0	4/3
94	D+DP+N+Pr+n+cl	3	0	0	0	0	1	0	0	4/2
95	D+Adj+Adj+Adj+N+cl	2	0	0	0	0	1	0	1	4/3
96	D+DP+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	1	0	0	3	4/2
97	Adj+N+Adv	1	0	0	0	0	0	0	2	3/2

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
98	D+Adj+N+Pn	1	1	0	0	0	1	0	0	3/3
99	D+n+N+NP	0	0	0	0	0	3	0	0	3/1
100	D+N+Pr+Num	1	0	0	0	1	0	0	1	3/3
101	n+N+Pr+n	0	0	0	0	1	0	0	2	3/2
102	PD+D+N+V	0	0	0	0	0	2	0	1	3/2
103	PD+D+N+VP	0	0	0	0	0	1	0	2	3/2
104	PD+N+Pr+n	0	0	0	0	1	1	1	0	3/3
105	PD+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	1	0	2	3/2
106	D+Adj+n+N+Pr+n	0	0	1	0	0	1	1	0	3/3
107	D+DP+N+Pr+NP+cl	2	0	0	0	0	1	0	0	3/2
108	PD+D+N+Pr+n+cl	1	0	0	0	0	0	1	1	3/3
109	D+DP+Adj+N+Pr+n	2	0	0	0	1	0	0	0	3/2
110	D+n+n+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	1	0	2	3/2
111	D+Adv+Adj+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	0	3	3/1
112	Pr+D+N+Adv+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
113	D+DP+N+Adv	0	0	0	0	1	0	0	1	2/2
114	D+N+Pr+NP+Cn+NP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
115	n's+N+VP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
116	PD+N+cl	0	0	0	0	0	2	0	0	2/1
117	PD+N+VP	0	0	0	0	1	0	0	1	2/2
118	D+N+Num	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
119	Adj+Adj+N+NP	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
120	n+N+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	1	2/2
121	D+Adj+N+AdjP	2	0	0	0	0	0	0	0	2/1
122	D+N+Adv+n	1	0	0	0	0	0	0	1	2/2
123	D+N+Pr+Adv	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
124	D+Ved+N+VP	1	0	0	0	0	0	1	0	2/2
125	D+Ving+N+NP	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
126	DP+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
127	Pr+D+N+VP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
128	Adv+D+N+Pr+NP	0	0	0	0	1	0	0	1	2/2
129	D+DP+Adj+N+Ved	1	0	0	0	0	1	0	0	2/2
130	D+Adj+Cn+Adj+N+V	0	0	0	0	0	2	0	0	2/1

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
131	D+DP+Adj+N+VP	1	0	0	0	0	0	0	1	2/2
132	D+Adj+Ving+N+cl	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
133	D+n+N+Pr+cl	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
134	D+N+Pr+n+VP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
135	D+N+Pr+NP+VP	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
136	D+n's+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
137	D+Adj+N+Adj+Cn+Adj	1	0	0	0	1	0	0	0	2/2
138	DP+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
139	DP+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
140	n+n's+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
141	Adv+Pr+D+N+cl	0	0	0	0	1	0	0	1	2/2
142	D+DP+N+Pr+cl	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
143	Adv+D+Adj+N+Pr+n	1	0	0	0	0	1	0	0	2/2
144	D+Adj+Adj+N+Pr+cl	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
145	D+Adj+N+Adv+Pr+n	0	0	0	0	0	2	0	0	2/1
146	D+Adj+Ving+N+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	1	2/2
147	D+Adv+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	1	0	0	1	2/2
148	D+Adv+Adj+Adj+N+cl	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
149	D+DP+N+Pr+NP+VP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
150	D+N+Pr+NP+Pr+NP	0	0	0	0	1	0	0	1	2/2
151	D+Adj+N+Pr+NP+Cn+NP	0	0	0	1	0	1	0	0	2/2
152	PD+D+Adj+N+Pr+cl	0	0	0	0	0	1	0	1	2/2
153	PD+D+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
154	D+Adj+n+N+Pr+NP	0	0	0	0	1	1	0	0	2/2
155	Pr+D+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	2	0	0	2/1
156	Pr+D+DP+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
157	D+N+Pr+n+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
158	Pr+PD+D+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	0	2	2/1
159	D+Adj+Adv+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	1	1	0	0	2/2
160	D+Adv+Adj+Adj+N+Pr+NP	1	0	0	0	0	1	0	0	2/2
161	Adj+N+Pr+Ving	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
162	PD+N+Pr+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
163	D+Adj+Adj+N+Pr+Ving	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
164	DP+N+VP	0	0	0	1	0	0	0	0	1 / 1
165	DP+N+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
166	n's+N+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
167	Pr+N+cl	0	0	1	0	0	0	0	0	1 / 1
168	Ving+N+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
169	Adj+Adj+N+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
170	n+N+Pr+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
171	Adj+n+N+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
172	Adj+N+Pr+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
173	Adv+Adj+N+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
174	Adv+Adj+N+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
175	Adv+D+N+Adv	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
176	D+Adj+N+Ving	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
177	D+DP+N+n	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
178	D+N+Adv+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
179	D+N+cl+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
180	D+n+N+AdjP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
181	D+n+N+VP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
182	D+N+V+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
183	D+N+Adj+Cn+Adj	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
184	D+Ved+N+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
185	DP+n+N+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
186	DP+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
187	n's+Adj+N+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
188	n's+Adj+N+n	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
189	n's+N+Pr+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
190	PD+Adj+N+cl	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
191	Adv+Pr+N+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
192	PD+N+Pr+cl	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
193	Adv+Adj+N+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
194	Pr+D+N+Num	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
195	Pr+D+N+Ving	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
196	Ved+Adj+N+AdjP	0	0	0	0	0	0	1	0	1 / 1

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
197	Ved+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	1	0	1 / 1
198	Ving+Adj+N+cl	0	0	0	0	0	0	1	0	1 / 1
199	Ving+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
200	Ved+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
201	Ving+N+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
202	Ving+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
203	Adj+Adj+N+Pr+n	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
204	Adj+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
205	Adv+Adj+D+N+VP	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
206	Adv+D+DP+N+cl	0	0	0	0	0	0	1	0	1 / 1
207	Adv+DP+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
208	Adv+DP+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
209	D+Adj+Adj+N+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
210	D+DP+Adj+N+V	0	0	0	0	0	0	1	0	1 / 1
211	D+Adj+DP+N+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
212	D+Adj+N+n+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
213	D+Adj+N+Pr+NumP	0	0	0	1	0	0	0	0	1 / 1
214	D+Adv+N+Pr+n	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
215	D+Adj+N+Adv+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
216	D+DP+N+Pr+Ving	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
217	D+n+N+Adj+Cn+Adj	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
218	D+N+Pr+AdjP+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
219	D+N+Pr+n+Cn+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
220	D+N+Pr+NP+AdJP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
221	D+N+Pr+NP+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
222	D+N+Pr+Pn+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
223	D+N+Pr+Pn+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
224	D+N+Pr+Ving+cl	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
225	D+n's+N+Pr+Num	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
226	D+Ved+n+N+cl	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
227	D+Ved+Ved+N+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
228	D+Ved+Cn+Adj+N+cl	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
229	DP+Adj+Adj+N+NP	0	1	0	0	0	0	0	0	1 / 1
230	DP+N+Pr+NP+cl	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
231	DP+N+Pr+Pn+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
232	n+n's+N+Pr+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
233	n's+N+Pr+n+Cn+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
234	PD+Adj+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
235	PD+D+Adj+N+Adv	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
236	PD+D+Adj+N+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
237	PD+D+Adj+N+V	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
238	PD+D+Adj+N+VP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
239	PD+D+N+Pr+VP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
240	PD+D+N+Pr+cl	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
241	PD+D+N+Pr+Num	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
242	PD+N+Adv+Pr+NP	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
243	Pr+Adj+Adj+N+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
244	Pr+D+Adj+N+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
245	Pr+D+DP+N+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
246	Pr+D+N+Pr+Adv	0	0	0	0	0	0	1	0	1 / 1
247	Pr+D+N+Pr+Num	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
248	n+DP+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
249	Pr+N+Num+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
250	Adj+Adj+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
251	Adv+PD+D+N+Pr+NP	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
252	D+Adj+Adj+Adj+N+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
253	D+Adj+Adj+Adj+N+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
254	D+Adj+DP+N+Pr+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
255	D+Adj+N+Adj+AdjP+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
256	D+Adj+n+N+NP+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
257	D+Adj+N+Pr+n+Cn+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
258	D+Adj+N+Pr+NP+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
259	D+Adj+N+Pr+NP+V	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
260	D+Adj+N+Adj+Adj+Cn+Adj	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1

Продовження таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част./ пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
261	D+Adj+Ved+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
262	D+Adj+Cn+Ving+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
263	D+Adv+Adj+Adj+N+VP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
264	D+Adv+Ved+N+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
265	D+Adv+Ving+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
266	D+DP+Adj+Ving+N+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
267	D+DP+Cn+DP+N+Pr+n	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
268	D+DP+N+Pr+Pn+cl	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
269	D+DP+Ving+N+Pr+NP	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
270	D+N+AdjP+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
271	D+N+Adj+Cn+Adj+Pr+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
272	D+n+N+Pr+n+cl	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
273	D+n+N+Pr+Pn+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
274	D+N+Pr+NP+NP+VP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
275	D+N+Pr+NP+NP+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
276	D+N+Pr+NP+Pr+Pn	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
277	D+n's+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
278	D+Ved+Adj+N+Adj+Cn+Adj	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
279	DP+N+Pr+Pn+Pr+VP	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
280	PD+D+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
281	PD+D+Adj+N+Pr+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
282	Adv+Pr+D+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
283	Pr+D+DP+N+Pr+Pn	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
284	Pr+D+n+N+Pr+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
285	D+N+Pr+NP+Pr+cl	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
286	Pr+D+N+Pr+NP+cl	0	0	0	0	1	0	0	0	1/1
287	Pr+D+Ving+N+pr+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
288	Pr+PD+D+N+Pr+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
289	D+Adj+Adj+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1/1
290	D+Adj+Adj+Adj+N+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
291	D+Adj+Adj+Adj+N+Pr+VP	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1
292	D+Adj+Adj+N+AdjP+AdjP+Cn+AdjP	1	0	0	0	0	0	0	0	1/1
293	D+Adj+Adj+N+Adv+Pr+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1/1

Закінчення таблиці 2

№ з/п	Дистрибутивна модель	Лексико-семантична група								Част. / пошир.
		1	2	3	4	5	6	7	8	
294	D+DP+Adj+N+Pr+NP+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
295	D+Adj+Adj+N+Pr+NP+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
296	D+Adj+Adj+N+Pr+Pn+VP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
297	D+Adj+Adj+n's+N+Pr+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
298	D+Adj+N+Pr+NumP+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
299	D+Adj+N+Pr+n+AdjP+VP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
300	D+Adj+N+Pr+n+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
301	D+Adj+N+Pr+NP+cl+cl	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
302	D+DP+Ving+N+Pr+n+Cn+n	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
303	D+N+Pr+n+n+n+Cn+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
304	D+Ved+N+Pr+n+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
305	D+Adj+N+Adj+Adj+Pr+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
306	n+n's+Adj+N+Pr+n+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
307	PD+D+Adj+N+Pr+Pn+V	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
308	Pr+D+Adj+N+Pr+NP+NP	0	0	0	0	0	1	0	0	1 / 1
309	D+Adj+N+Pr+Num+Pr+NP	0	0	1	0	0	0	0	0	1 / 1
310	D+Adv+Adj+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
311	Pr+D+Adv+Adj+N+Pr+n	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
312	Pr+D+Ved+n+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
313	D+Adj+Adj+Adj+Adj+N+Adj+Cn+VP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
314	D+Adv+Adj+Adv+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
315	D+Adj+Adj+Adj+Adj+N+Adj+Cn+Adj	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
316	D+Adj+Cn+Adv+Ving+N+Pr+NP+cl	0	0	1	0	0	0	0	0	1 / 1
317	D+Adj+N+Pr+NP+Pr+n+Cn+n	0	0	0	0	1	0	0	0	1 / 1
318	D+Adj+N+Pr+NP+Pr+NP+Cn+NP	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
319	D+Adj+N+Pr+Num+Adj+Adj+Adj	1	0	0	0	0	0	0	0	1 / 1
320	PD+D+Adj+PD+D+Adj+N+Pr+NP	0	0	0	0	0	0	0	1	1 / 1
321	Периферійна система	462 (або 9,99 %)								
322	Всього	4 623 (або 100 %)								

Таблиця 3

Порівняння дистрибутивних моделей рамок іменникових фраз за частотою лексико-семантичної групи “люди” *

I \ t	D+N+Pr+NP	D+N+cl	D+N+Pr+n	D+Adj+N+Pr+NP	D+N+VP	D+N+Pr+Pn	D+Adj+N+cl	D+Adj+N+Pr+n	Pr+D+N+Pr+NP	D+N+Adv	D+N+Pr+VP	D+N+V	D+N+Pr+cl	D+Adj+N+Pr+Pn
D+N+Pr+NP		8,28	0,31	2,40	4,45	1,32	8,21	0,52	2,56	0,55	1,81	0,47	1,31	2,41
D+N+cl	0,76		6,48	3,54	0,80	2,83	2,06	3,85	4,67	2,55	3,89	2,74	1,49	0,75
D+N+Pr+n	–	0,70		2,26	4,08	1,40	7,16	0,34	2,47	0,67	1,71	0,35	1,39	2,44
D+Adj+N+Pr+NP	0,18	0,45	0,13		1,93	0,31	4,63	1,69	3,25	0,64	2,51	1,29	0,16	1,03
D+N+VP	0,56	–	0,52	–		1,83	2,26	2,95	4,15	1,84	3,38	2,22	0,96	0,24
D+N+Pr+Pn	–	0,31	–	–	–		3,93	1,28	3,06	0,35	2,29	1,05	0,35	1,14
D+Adj+N+cl	0,76	0,05	0,73	0,57	0,13	0,50		4,82	5,54	3,52	4,71	3,57	2,43	1,78
D+Adj+N+Pr+n	–	0,49	–	–	0,33	–	0,59		2,28	0,79	1,44	0,10	1,38	2,18
Pr+D+N+Pr+NP	0,23	0,58	0,21	0,39	0,53	0,36	0,64	0,14		2,80	1,12	2,19	3,29	3,86

l \ t	D+N+Pr+NP	D+N+d	D+N+Pr+n	D+Adj+N+Pr+NP	D+N+VP	D+N+Pr+Pn	D+Adj+N+d	D+Adj+N+Pr+n	Pr+D+N+Pr+NP	D+N+Adv	D+N+Pr+VP	D+N+V	D+N+Pr+d	D+Adj+N+Pr+Pn
D+N+Adv	–	0,23	–	–	–	–	0,44	–	0,29		1,97	0,72	0,60	1,30
D+N+Pr+VP	–	0,50	–	0,22	0,42	0,14	0,58	–	–	0,01		1,25	2,41	3,00
D+N+V	–	0,28	–	–	0,11	–	0,45	–	0,10	–	–		1,20	1,80
D+N+Pr+cl	–	–	–	–	–	–	0,19	–	0,40	–	0,18	–		0,62
D+Adj+Pn	0,19	–	0,20	–	–	–	–	0,09	0,49	–	0,34	–	–	

* У верхній частині таблиці подано показники критерію Стьюдента (t), у нижній – показники відстані (l) між дистрибутивними моделями за параметром “частота лексико-семантичної групи”.

Додаток Ж

Таблиця 1

**Типові, малотипові та нетипові регресивні іменникові фрази
за частотою лексико-семантичних груп ядер-іменників**

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСГ нетипових фраз	ЛСГ малотипових фраз	ЛСГ типових фраз
1	D+N	2, 3, 4, 7	1, 5	6, 8
2	D+Adj+N	2, 3, 4, 5, 7	1	6, 8
3	Pr+D+N	1, 3, 4, 7	5	6, 8
4	D+DP+N	1, 3, 4, 7	6	5, 8
5	D+n+N	2, 4, 5, 7	1, 3	6, 8
6	D+Adj+Adj+N	2, 3, 4, 5, 7	1	6, 8
7	PD+D+N	2, 3, 4, 7	1, 6	5, 8

Таблиця 2

**Типові, малотипові та нетипові прогресивні іменникові фрази
за частотою лексико-семантичних груп ядер-іменників**

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСГ нетипових фраз	ЛСГ малотипових фраз	ЛСГ типових фраз
1	N+n	6	1	1
2	N+Pr+NP	1, 3, 4	6, 7	5, 8
3	N+Pr+n	1, 3, 7	5	6, 8

Таблиця 3

**Типові, малотипові та нетипові рамкові іменникові фрази
за частотою лексико-семантичних груп ядер-іменників**

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСГ нетипових фраз	ЛСГ малотипових фраз	ЛСГ типових фраз
1	D+N+Pr+NP	3, 4, 5, 7	1	6, 8
2	D+N+cl	2, 3, 4, 5, 7	6	1, 8
3	D+N+Pr+n	1, 2, 3, 4, 7	5	6, 8

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСГ нетипових фраз	ЛСГ малотипових фраз	ЛСГ типових фраз
4	D+Adj+N+Pr+NP	2, 3, 4, 7	1, 5	6, 8
5	D+N+VP	2, 3, 5, 7	6	1, 8
6	D+N+Pr+Pn	3, 5, 7	6	1, 8
7	D+Adj+N+cl	1, 2, 3, 7	5	6, 8
8	D+Adj+N+Pr+n	3	6	5, 8
9	Pr+D+N+Pr+NP	1, 3	5	6, 8
10	D+N+Adv	3, 6, 7	1	5, 8
11	D+N+Pr+VP	1, 6	5	8
12	D+N+V	1	5, 7	6, 8
13	D+N+Pr+cl	3, 5	1	6, 8
14	D+Adj+N+Pr+Pn	3, 7	1, 5	6, 8

Додаток 3

Таблиця 1

Частота дистрибутивних моделей бінарних регресивних іменникових фраз у межах лексико-семантичних груп та підгруп ядер-іменників*

№ ЛСГ, ЛСП	Дистрибутивна модель									Всього
	D+N	Adj+N	n+N	n's+N	DP+N	Pr+N	PD+N	Ved+N	Ving+N	
1A	458	58	7	0	0	0	2	1	0	526
1B	301	1	0	17	0	0	0	4	0	323
1C	110	2	0	0	0	0	0	0	0	112
1D	40	3	0	0	0	0	0	0	0	44
1E	38	28	1	0	0	0	0	0	0	73
1F	115	0	7	1	0	0	0	1	0	117
1G	18	0	0	0	0	0	0	1	0	19
1	1 080	92	15	18	0	0	2	7	0	1 214

№ ЛСТ, ЛСП	Дистрибутивна модель									Всього
	D+N	Adj+N	n+N	n's+N	DP+N	Pr+N	PD+N	Ved+N	Ving+N	
2	54	8	0	1	0	0	1	1	1	66
3	196	13	16	1	3	10	0	0	1	240
4	59	24	0	0	28	0	4	1	0	116
5A	53	1	2	0	0	0	0	0	0	56
5B	436	36	12	1	63	43	35	0	1	627
5C	86	0	0	0	0	0	0	0	0	86
5	575	37	14	1	63	43	35	0	1	769
6A	78	1	0	0	1	0	1	0	0	81
6B	19	11	0	0	0	0	0	0	0	30
6C	16	0	0	0	0	0	0	0	0	17
6D	107	0	0	0	0	0	0	1	1	109
6E	71	11	1	3	0	0	0	0	0	86
6F	5	0	0	0	0	0	0	0	0	5
6G	49	2	0	0	0	0	0	0	0	51
6H	105	1	0	0	0	0	0	0	0	106
6I	687	38	3	37	0	0	0	6	1	772
6J	31	5	1	0	0	0	0	0	0	37
6K	13	0	0	0	0	0	0	0	0	13
6L	334	27	40	33	1	10	0	0	0	445
6M	265	1	0	4	7	0	0	2	0	279
6N	74	3	4	0	0	3	0	0	0	84
6O	153	30	29	2	1	0	0	1	2	218
6P	86	10	32	0	10	15	0	0	0	153
6	2 093	140	110	79	20	28	1	11	4	2 486
7A	69	36	9	1	1	0	4	4	1	125
7B	16	10	1	0	0	0	3	1	0	31
7C	18	3	1	0	0	0	0	1	0	23
7D	47	18	3	0	0	2	0	0	4	74
7E	39	10	1	0	1	0	0	0	0	51
7	189	77	15	1	2	2	7	6	5	304
8A	94	26	1	0	3	0	0	0	3	127
8B	47	12	1	2	2	0	0	1	1	66
8C	94	31	1	1	2	0	3	1	3	136

№ ЛСТ, ЛСП	Дистрибутивна модель									Всього
	D+N	Adj+N	n+N	n's+N	DP+N	Pr+N	PD+N	Ved+N	Ving+N	
8D	36	11	0	0	1	0	0	0	1	49
8E	100	27	0	22	0	0	0	0	0	149
8F	193	13	1	1	0	0	1	0	0	209
8G	13	0	0	0	0	0	0	0	0	13
8H	35	16	2	1	0	0	2	0	1	57
8I	198	13	4	3	1	0	1	0	0	220
8J	92	12	3	3	0	0	0	0	0	110
8K	200	11	0	19	0	0	1	0	0	231
8L	44	2	0	1	0	0	0	1	0	48
8M	31	0	3	0	0	6	0	0	1	41
8N	137	34	12	6	0	7	5	2	1	204
8O	162	11	0	1	0	0	0	0	0	174
8P	28	25	1	0	1	0	1	0	0	56
8Q	15	0	0	0	0	0	0	0	0	15
8R	342	35	18	1	20	26	10	1	0	453
8S	187	18	5	6	1	0	0	0	0	217
8T	72	1	0	0	0	5	0	0	0	78
8U	72	6	1	0	0	0	0	0	0	79
8V	284	31	7	9	0	0	1	4	3	339
8	2 476	335	60	76	31	44	25	10	14	3 071

* Жирним шрифтом виділені дистрибутивні моделі бінарних регресивних іменникових фраз та їх частоти в межах лексико-семантичних груп ядер-іменників.

Таблиця 2

**Частота дистрибутивних моделей бінарних прогресивних іменникових фраз
ядер-іменників лексико-семантичних підгруп та груп “люди”, “істоти”, “одинично-збірні групи
людей”, “власне збірні групи людей”, “одиниці виміру”, “предмети” ***

№ з/п	Дистрибутивна модель	1A	1B	1C	1D	1E	1F	1G	1	2	3	4	5A	5B	5C	5	6A	6B	6C	6D	6E	6F	6G	6H	6I	6J	6K	6L	6M	6N	6O	6P	6
1	N+n	237	9	146	1	33	0	0	426	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	2	8
2	N+cl	1	0	1	1	0	0	0	3	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
3	N+Num	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
4	N+V	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	N+VP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	N+Ved	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	N+Adv	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	N+NP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	N+Pn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Жирним шрифтом виділені частоти дистрибутивних моделей бінарних прогресивних іменникових фраз в межах лексико-семантичних груп ядер-іменників.

Таблиця 3

**Частота дистрибутивних моделей бінарних прогресивних іменникових фраз
ядер-іменників лексико-семантичних підгруп та груп
“речовини, матеріали”, “абстрактні іменники” ***

№ з/п	Дистрибутивна модель	7A	7B	7C	7D	7E	7	8A	8B	8C	8D	8E	8F	8G	8H	8I	8J	8K	8L	8M	8N	8O	8P	8Q	8R	8S	8T	8U	8V	8
1	N+n	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	N+cl	0	0	0	0	0	0	4	2	1	0	0	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	13
3	N+Num	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
4	N+V	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	7	0	0	0	0	9
5	N+VP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	7	0	0	0	0	9
6	N+Ved	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
7	N+Adv	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
8	N+NP	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
9	N+Pn	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1

* Жирним шрифтом виділені частоти дистрибутивних моделей бінарних прогресивних іменникових фраз в межах лексико-семантичних груп ядер-іменників.

Додаток И

Таблиця 1

**Типові, малотипові та нетипові регресивні іменникові фрази
за частотою лексико-семантичних підгруп ядер-іменників**

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСП нетипових фраз	ЛСП малотипових фраз	ЛСП типових фраз
1	D+N	6E, 6G, 6J, 6B, 6C, 6K, 6F, 8B, 8L, 8D, 8H, 8M, 8P, 8Q, 8G	6H, 6P, 6A, 6N, 8C, 8J, 8T, 8U	6I, 6L, 6M, 6O, 6D, 8R, 8V, 8K, 8I, 8F, 8S, 8O, 8N, 8E, 8A
2	D+Adj+N	6B, 6C, 6D, 6F, 6J, 6K, 8B, 8G, 8M, 8Q, 8T, 8U	6G, 6H, 6N, 6P, 8D, 8J, 8O, 8P	6A, 6E, 6I, 6L, 6M, 6O, 8A, 8C, 8E, 8F, 8H, 8I, 8K, 8L, 8N, 8R, 8S, 8V
3	Pr+D+N	6A, 6B, 6C, 6F, 6G, 6H, 6J, 6K, 6N, 8A, 8C, 8G, 8H, 8J, 8L, 8M, 8P, 8Q, 8U	6D, 6E, 6P, 8B, 8D, 8E, 8I, 8V	6I, 6L, 6M, 6O, 8F, 8K, 8N, 8O, 8R, 8S, 8T
4	D+DP+N	5A, 5C, 8A, 8B, 8C, 8D, 8L, 8N, 8T	5B, 8G, 8I, 8K, 8O, 8U, 8V	5B, 8F, 8J, 8M, 8R, 8S
5	D+n+N	6B, 6C, 6F, 6G, 6K, 8C, 8E, 8J, 8K, 8Q, 8T, 8U	6N, 6P, 6H, 8B, 8L, 8R, 8P	6M, 6L, 6I, 6J, 6E, 6D, 6O, 8D, 8F, 8H, 8I, 8M, 8N, 8S, 8V
6	D+Adj+Adj+N	6B, 6C, 6D, 6P, 8A, 8C, 8H, 8M, 8T	6E, 6J, 6N, 8B, 8G, 8I, 8O, 8P, 8U	6I, 6L, 6A, 6H, 6M, 6O, 8E, 8F, 8K, 8L, 8N, 8R, 8S, 8V
7	PD+D+N	5C, 8C, 8E, 8L, 8O, 8P	5B, 5A, 8N, 8V, 8B, 8H, 8I, 8D	5B, 5A, 8R, 8T, 8F, 8A, 8K, 8S

Таблиця 2

**Типові, малотипові та нетипові прогресивні іменникові фрази
за частотою лексико-семантичних підгруп ядер-іменників**

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСП нетипових фраз	ЛСП малотипових фраз	ЛСП типових фраз
1	N+n	1E, 1B, 1D	1A, 1C	1A, 1C

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСП нетипових фраз	ЛСП малотипових фраз	ЛСП типових фраз
2	N+Pr+NP	5B, 8F, 8H, 8J, 8K, 8L, 8Q, 8T	5C, 8C, 8I, 8V	5C, 8A, 8S, 8B, 8N, 8D, 8E, 8R
3	N+Pr+n	6O, 8D, 8J, 8L, 8O	6M, 8I, 8V, 8E, 8P	6H, 6I, 8B, 8S, 8N, 8R, 8A, 8H, 8C

Таблиця 3

Типові, малотипові та нетипові рамкові іменникових фрази за частотою лексико-семантичних підгруп ядер-іменників

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСП нетипових фраз	ЛСП малотипових фраз	ЛСП типових фраз
1	D+N+Pr+NP	6C, 6D, 6E, 6F, 6J, 6K, 6N, 8G, 8L, 8M, 8P, 8Q, 8T, 8U	6B, 6P, 6J, 6L, 6O, 8N, 8E, 8H, 8J, 8R	6M, 6I, 6H, 6A, 8C, 8V, 8F, 8O, 8I, 8B, 8K, 8A, 8C, 8D
2	D+N+cl	1C, 1F, 8H, 8J, 8L, 8M, 8P, 8T	1D, 1B, 8S, 8V, 8E, 8N	1A, 8I, 8R, 8K, 8F, 8O, 8C, 8A
3	D+N+Pr+n	6D, 6F, 6G, 6N, 8G, 8H, 8K, 8L, 8P, 8Q, 8T	6B, 6J, 6P, 8I, 8R, 8M, 8A, 8J	6H, 6L, 6M, 6I, 6A, 6O, 6C, 8F, 8S, 8O, 8C, 8V, 8N, 8B, 8D, 8E
4	D+Adj+N+Pr+NP	6D, 6E, 6J, 6K, 6P, 8B, 8G, 8J, 8M, 8P, 8Q, 8R, 8U	6B, 6C, 6G, 6N, 8D, 8F, 8A, 8L, 8O	6M, 6O, 6H, 6I, 6A, 8S, 8V, 8K, 8C, 8I, 8E, 8H, 8N
5	D+N+VP	1B, 1D, 8B, 8E, 8K, 8L, 8P	1C, 8N, 8I, 8J, 8U	1A, 8A, 8C, 8V, 8G, 8R, 8S, 8F, 8O
6	D+N+Pr+Pn	1G, 8B, 8J, 8L, 8M, 8P, 8T	1F, 1D, 8A, 8E, 8F, 8V, 8H	1A, 1B, 8S, 8O, 8I, 8C, 8D, 8N, 8K

№ з/п	Дистрибутивна модель	ЛСП нетипових фраз	ЛСП малотипових фраз	ЛСП типових фраз
7	D+Adj+N+cl	6P, 8D, 8G, 8K, 8N, 8P	6C, 6O, 8A, 8J, 8S, 8T	6A, 6L, 6M, 6G, 6I, 6N, 8I, 8C, 8E, 8R, 8B, 8F, 8H, 8L, 8O, 8V
8	D+Adj+N+Pr+n	5A, 8M, 8C, 8J, 8Q	5C, 5B, 8U, 8S, 8R, 8E, 8A	5C, 5B, 8D, 8H, 8O, 8F, 8N, 8V, 8B, 8I, 8L, 8P
9	Pr+D+N+Pr+NP	6I, 6J, 6P, 8H	6L, 6M, 8R	6L, 6M, 8S
10	D+N+Adv	5A, 8D	5B, 8I, 8F	5B, 8R, 8N, 8V, 8M
11	D+N+Pr+VP	8A, 8B, 8P, 8R, 8S	8G, 8I, 8N, 8V	8F, 8C, 8D, 8K, 8H, 8O, 8J, 8E
12	D+N+V	6O, 8E, 8H, 8S	6I, 8F, 8N, 8V	6A, 8A, 8C, 8G, 8J, 8R
13	D+N+Pr+cl	6A, 8P, 8R, 8V	6I, 8I, 8N, 8O	6M, 6O, 6L, 6J, 8S, 8F, 8K, 8A, 8C, 8L
14	D+Adj+N+Pr+Pn	6O, 6G, 8L	6H, 8E, 8H, 8N	6A, 6I, 8C, 8F, 8I, 8O, 8S, 8V

Список використаних джерел

1. Адмони В. Г. Качественный и количественный аспекты грамматических явлений // Вопросы языкознания.— 1963.— № 4.— С. 57–63.
2. Адмони В. Г. Размер предложения и словосочетания как явления синтаксического строя // Вопросы языкознания.— 1966.— № 4.— С. 111–119.
3. Александровська Т. Б. Відносно синтаксичної самостійності компонентів словосполучення з атрибутивним препозитивним іменником типу speech sound // Іноземна філологія.— 1972.— № 27.— С. 12–19.
4. Алпатов В. М. История лингвистических учений.— М.: Языки славянской культуры, 2001.— 368 с.
5. Алтицева Л. Ю. Функціонально-семантичні параметри іменників з неповною числовою парадигмою: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова.— К., 2003.— 20 с.
6. Аль-рифай А. И. Роль артикля в субстантивных конструкциях современного английского языка типа N_1 of N_2 : Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Ленинград. гос. ун-т им. А. А. Жданова.— Л., 1990.— 23 с.
7. Амирова Т. А. Из истории лингвистики XX века.— М.: ЧеРо, 2001.— 106 с.
8. Антонович М. М. Особливості референційної віднесеності асиндетичних іменникових сполучень типу NNN в англійських газетних текстах // Іноземна філологія.— 1990.— № 98.— С. 22–27.
9. Антонович М. М. Функції газетних заголовків, виражених сполученнями типу NNN // Іноземна філологія.— 1992.— № 103.— С. 103–110.
10. Антышев А. Н., Хвесина М. В. Валентность как термин и как понятие современной лингвистики // Вопросы валентности и дистрибуции лексических единиц в английском языке.— Пермь: ПГУ, 1980.— С. 5–15.
11. Апресян Ю. Д. Дистрибутивный анализ значений и структурные семантические поля.— Лексикограф. сб. — 1962.— № 5.— С. 56–128.
12. Апресян Ю. Д. Идеи и методы современной структурной лингвистики.— М.: Просвещение, 1966.— 299 с.

13. Арнольд И. В. Метаязык и концептуальный аппарат компонентного анализа // Вопросы структуры английского языка в синхронии и диахронии.– Л.: ЛГУ, 1985.– Вып. 5.– С. 110–116.
14. Арнольд И. В. Семантическая структура слова в современном английском языке и методика её исследования.– Л.: Просвещение, 1966.– 192 с.
15. Арсеньева И. Г. Именная фраза конструкции АА...N в структурно-семантическом и морфологическом аспектах: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Одес. гос. ун-т им. И. И. Мечникова.– О., 1982.– 16 с.
16. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл.– М.: Языки русской культуры, 1999.– 894 с.
17. Арутюнова Н. Д. Семантическая структура и функции субъекта // Известия АН СССР.– 1979.– Т. 38, № 4.– С. 323–335.
18. Ахманова О. С. К вопросу о словосочетании в современном английском языке // Известия АН СССР.– 1950.– Т. 9, № 6.– С. 476–492.
19. Бархударов Л. С. Структура простого предложения современного английского языка.– М.: Высш. шк., 1966.– 198 с.
20. Батина С. Н. Особенности структуры “прилагательное + существительное” в современном английском языке // Актуальные проблемы лексикологии.– Минск: БГУ, 1970.– С. 17–23.
21. Бедер И. Я. Именные группы с неоднородным соподчинением в современном английском языке // Вопросы структуры английского языка в синхронии и диахронии.– М.: МГПИ, 1973.– Вып. 3.– С. 79–81.
22. Бедер И. Я. О принципах анализа группы существительного в зарубежной англистике // Вопросы структуры английского языка в синхронии и диахронии.– Л.: ЛГУ, 1967.– Вып. 1.– С. 109–117.
23. Бедер И. Я. Структурная ёмкость группы существительного в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Ленинград. гос. ун-т им. А. А. Жданова.– Л., 1974.– 21 с.
24. Бедринець Л. Г. Структура тричленних номінативних словосполучень та характер відношень їх компонентів // Питання романо-германської філології та методика викладання іноземних мов.– К.: Рад. шк., 1974.– С. 71–75.

25. Береснев С. Д., Кравченко Л. А. О семантических взаимоотношениях компонентов словосочетания, составляющих из двух и более существительных // Статистическая лексикография и учебный процесс.— К.: Высш. шк., 1990.— С. 85–90.
26. Бистрова Л. В. Вивчення синтагматичних зв'язків слів за допомогою статистичних методів // Мовознавство.— 1978.— № 3.— С. 44–48.
27. Блумфильд Л. Язык.— М.: Прогресс, 1968.— 607 с.
28. Бойцова Н. И. Функционально-семантический анализ атрибутивных словосочетаний типа А + N (person) (на материале современного английского языка): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Ленинград. гос. ун-т им. А. А. Жданова.— Л., 1977.— 20 с.
29. Брагина Э. Р. Структурно-компонентный анализ терминов кибернетики в английском языке в сопоставлении с украинским и русским: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.15 / Донецк. нац. ун-т.— Донецк, 2001.— 24 с.
30. Бурлакова В. В. Основы структуры словосочетания в современном английском языке.— Л.: ЛГУ, 1983.— 127 с.
31. Бурлакова В. В. Синтаксические структуры современного английского языка.— М.: Просвещение, 1984.— 144 с.
32. Вайнер Л. Р. Устойчивость словосочетания и частотность употребления // Статистическая лексикография и учебный процесс.— К.: Высш. шк., 1990.— С. 77–85.
33. Варламова Н. И. Особенности предложных субстантивных словосочетаний усложненных структур и взаимодействие их компонентов // Словосочетания в германских языках.— Л.: ЛГУ, 1973.— С. 203–213.
34. Варламова Н. И. Словосочетания типа “существительное+предлог+существительное” в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.668 / Ленинград. гос. пед. ин-т им. А. И. Герцена.— Л., 1971.— 25 с.
35. Вердиева З. Н. Семантические поля в современном английском языке.— М.: Высш. шк., 1986.— 120 с.
36. Виноградов В. В. Вопросы синтаксиса английского языка.— Л.: Просвещение, 1967.— 136 с.
37. Виноградов В. В. Русский язык.— М.: Наука, 1972.— 236 с.

38. Власов Е. Н. Предложно-именные словосочетания с причинным значением в современном немецком языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Киев. гос. пед. ин-т иностр. яз.— К., 1973.— 27 с.
39. Вопросы статистики: Сборник статей к 70-летию со дня рождения профессора К. И. Былинского.— М.: МГУ, 1966.— 266 с.
40. Гак В. Г. К проблеме семантической синтагматики // Проблемы структурной лингвистики.— М.: Наука, 1972.— С. 381–382.
41. Гак В. Г. Семантическая структура слова как компонент семантической структуры высказывания // Семантическая структура слова.— М.: Наука, 1971.— С. 78–96.
42. Гальперин И. Р. Грамматические категории текста // Известия АН СССР.— 1977.— Т. 36, № 6.— С. 522–532.
43. Гацко В. А. Детермінатив: загальнолінгвістичні аспекти та особливості функціонування в дискурсі економіки // Проблеми семантики слова, речення та тексту.— К.: КДЛУ, 2001.— Вип. 6.— С. 30–38.
44. Герасименко Р. А. Синтаксическая дистрибуция слов (групп) субстантивного класса в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Ленинград. гос. ун-т им. А. А. Жданова.— Л., 1973.— 19 с.
45. Гинзбург Р. С. Значение слова и методика компонентного анализа // Иностр. языки в высшей школе.— 1978.— № 5.— С. 21–26.
46. Гинзбург Р. С., Хидекель С. С. О работе над свободными словосочетаниями // Иностр. языки в высшей школе.— 1958.— № 3.— С. 13–24.
47. Головин Б. Н. О вероятностно-статистическом изучении стилевой дифференциации языка.— К.: Наук. думка, 1964.— 21 с.
48. Головин Б. Н. Опыт применения корреляционного анализа в изучении языка // Вопросы статистической стилистики.— К.: Наук. думка, 1974.— С. 5–21.
49. Головин Б. Н. Язык и статистика.— М.: Просвещение, 1971.— 191 с.
50. Гордон Е. М., Крылова И. П. Грамматика современного английского языка.— М.: Высш. шк., 1986.— 429 с.
51. Горелик Ц. С. Адъективные словосочетания в современном английском языке.— М.: Просвещение, 1967.— 301 с.

52. Горелик Ц. С. Адъективные словосочетания типа “прилагательное + предлог + существительное (местоимение)” в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.– М., 1961.– 20 с.
53. Гулыга Е. В., Шендельс Е. И. О компонентном анализе значимых единиц языка // Принципы и методы семантических исследований.– М.: Наука, 1976.– С. 291–314.
54. Гульт І. М. Методологічні проблеми дослідження структури іменникових фраз // Динаміка наукових досліджень. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.– Д.: Наука і освіта, 2002.– Т. 13.– С. 49–50.
55. Гульт І. М. Порівняльний аналіз прогресивних прийменникових словосполучень типу $N_1 + of + N_2$ в українській та англійській мовах // Вісник Сумськ. держ. ун-ту ім. А. С. Макаренка. Сер. “Філологічні науки”.– 2001.– С. 42–46.
56. Гульт І. М. Про системний підхід до вивчення структури іменникових фраз // Наука і освіта - 2003. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – Д.: Наука і освіта, 2003.– Т. 13.– С. 102–103.
57. Гульт І. М. Про функціональну приналежність ядра іменникової фрази в сучасній англійській мові // Актуальні проблеми менталінгвістики.– Черкаси: ЧДУ, 2001.– Ч. 1.– С. 96–101.
58. Гульт І. М. Синтаксично-семантичні аспекти структури прогресивної іменникової фрази в сучасній англійській мові // Наукові записки Нац. ун-ту “Острозька академія”. Сер. філологічна.– Остріг: НУОА, 2001.– С. 21–29.
59. Гульт І. М. Синтаксично-семантичні аспекти структури регресивної іменникової фрази в сучасній англійській мові // Науковий вісник Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. “Романо-германська філологія”.– 2001.– № 13.– С. 93–97.
60. Гульт І. М. Структура дво- та трикомпонентних іменникових фраз (на матеріалі оповідань О’Henry “Waifs and Strays”) // Філологічні студії.– Луцьк: Академічний дім, 2001.– № 4.– С. 74–80.
61. Гульт І. М. Структура іменникових прийменникових фраз у сучасній англійській мові (на матеріалі збірки Джека Лондона “South Sea Tales”) // Науковий вісник Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. “Романо-германська філологія”.– 2002.– № 5.– С. 125–131.

62. Гульт І. М. Структурні особливості високочастотних полікомпонентних регресивних іменникових фраз (на матеріалі художньої прози сучасної англійської мови) // Філологічні студії.— Луцьк: Академічний дім, 2003.— № 1.— С. 45–51.
63. Гульт І. М. Функціонування прогресивних іменникових фраз у текстах художньої прози (на матеріалі англійської мови) // Вісник Луганськ. держ. пед. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка. Сер. “Філологічні науки”.— 2003.— № 3.— С. 90–95.
64. Данилова З. В. Порівняльний аналіз атрибутивних словосполучень (на матеріалі англійської науково-технічної літератури) // Іноземна філологія.— 1981.— № 64.— С. 26–35.
65. Дем'яненко О. Ф. Про методи дослідження словосполучення // Мовознавство.— 1968.— № 1.— С. 14–19.
66. Денисенко З. М. Ітерація граматичних сем у субстантивному словосполученні // Вісник Черкас. держ. ун-ту ім. Б. Хмельницького. Сер. “Філологічні науки”.— 2001.— Вип. 15.— С. 73–79.
67. Денисов О. И. Особенности препозитивных многокомпонентных именных фраз в текстах различных функциональных стилей (на материале английского языка): Дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Харьков. нац. ун-т. им. В. Н. Каразина.— Харьков, 1997.— 176 с.
68. Дианова Е. М. Анализ семантической структуры в сочетаемости существительного широкой понятийной основы // Семантические и стилистические особенности английских слов и словосочетаний.— М.: Наука, 1985.— С. 86–95.
69. Долгов Ю. С. Функционирование в речи типов валентности как грамматической категории // Лингвистика: взаимодействие концепций и парадигм.— Харьков: ХГУ, 1991.— Вып. 1.— Ч. 1.— С. 196–198.
70. Дорош Г. Л. Структурно-семантическая организация многокомпонентных терминологических образований с препозитивным определением в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко.— К., 1988.— 27 с.
71. Заварин А. А. Постпозитивный атрибут в современном английском языке и некоторые вопросы синтаксического аналога:

- Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1968.— 22 с.
72. Закономерности структурной организации научно-референтного текста / Отв. ред. В. И. Перебейнос.— К.: Наук. думка, 1982.— 322 с.
73. Зукіна Л. Б. Вільні словосполучення з іменником у препозиції // Іноземна філологія.— 1981.— № 62.— С. 67–71.
74. Иванов П. В. Факторы, обуславливающие значение существительного в словосочетании современного английского языка: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т им. Н. К. Крупской.— Тула, 1965.— 18 с.
75. Ильиш Б. А. Строй современного английского языка.— Л.: Просвещение, 1965.— 378 с.
76. Ингве В. Гипотеза глубины // Новое в лингвистике.— М.: Прогресс, 1965.— Вып. IV.— С. 126–138.
77. Ионова И. М. К вопросу о структурных характеристиках субстантивного словосочетания в специальной литературе (на примере ядерного словосочетания AN) // Ученые записки Москов. гос. пед. ин-та иностр. яз. им. Мориса Тореза.— 1972.— Т. 67.— С. 85–94.
78. Иртеньева Н. Ф. Именная фраза с предименными атрибутами в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1977.— 44 с.
79. Иртеньева Н. Ф. Именная фраза с предименными атрибутами в современном английском языке: Дисс. ... д-ра филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1977.— 162 с.
80. Иртеньева Н. Ф. Классификация имен существительных в английском языке // Иностр. языки в школе.— 1949.— № 1.— С. 18–24.
81. Иртеньева Н. Ф. Омонимия функциональных слов // Иностр. языки в школе.— 1972.— № 1.— С. 9–18.
82. Иртеньева Н. Ф. Пред-артикли и про-артикли в именной фразе в английском языке // Вопросы теории английского языка.— М.: МГПИИЯ, 1973.— Вып I.— С. 12–29.
83. Иртеньева Н. Ф. Родовой (обобщающий) артикль в английском языке // Иностр. языки в школе.— 1977.— № 12.— С. 88–93.

84. Иртеньева Н. Ф. Семантические соответствия некоторых конструкций в русском и английском языках // Русский язык за рубежом.— 1976.— № 2.— С. 14–18.
85. Иртеньева Н. Ф. Стрoение именной группы в английском языке // Проблемы синтаксиса английского языка.— М.: МГПИ, 1970.— № 422.— С. 5–19.
86. Іщенко В. Л. Англійський багатокomпонентний економічний термін (парадигматичний та синтагматичний аспекти): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова.— О., 2002.— 18 с.
87. Іщенко В. Л. Структура англійських економічних термінів-словосполучень з першим компонентом кореневим прикметником // Лінгвістичні дослідження.— Х.: ХДПУ, 2000.— Вип. 4.— С. 35–38.
88. Іщенко В. Л. Структурні особливості англійських економічних термінів-словосполучень // Гуманітарний вісник. Сер. “Проблеми сучасної світової літератури та лінгвістики”.— 2000.— № 4.— С. 157–161.
89. Калиновська І. М. Функціональні й семантичні характеристики рамкових іменникових фраз (на матеріалі художньої прози англійської мови) // Філологічні студії.— Луцьк: Академічний дім, 2003.— № 3.— С. 80–87.
90. Кауль М. Р. К вопросу об объёме субстантивного словосочетания // Статистическая лексикография и учебный процесс.— К.: Высш. шк., 1990.— С. 99–105.
91. Кауль М. Р. Система субстантивных свободных словосочетаний в современном английском языке: Дисс. ... канд. филол. наук: 10.663 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1970.— 173 с.
92. Кедис Б. В. Порядок слов в субстантивных словосочетаниях в английском и латышских языках: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.677 / Латв. гос. ун-т им. Петра Стучки.— Рига, 1969.— 36 с.
93. Кендэл М. Ранговые корреляции.— М.: Статистика, 1975.— 214 с.
94. Ключко Д. Г. Стилистически маркированные модели субстантивных словосочетаний в современном немецком языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Минск. гос. лингв. ун-т.— Минск, 2001.— 22 с.

95. Клоуз Р. А. Справочник по грамматике для изучающих английский язык: Пособие для учителя.— М.: Просвещение, 1979.— 352 с.
96. Колшанский Г. В. Коммуникативная функция и структура языка.— М.: Наука, 1984.— 175 с.
97. Копаєва М. І. Обчислення та інтерпретація трансформаційного поля для операнда A+N // Іноземна філологія.— 1969.— № 19.— С. 31–37.
98. Коренцвит Л. С. Атрибутивные конструкции в современной английской технической литературе: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1966.— 27 с.
99. Король Т. В. Валентность как лингвистическое понятие (на материале немецкого языка).— Рига: РГУ, 1972.— 28 с.
100. Корунец И. В. Грамматическая форма и конструктивно значимые элементы словосочетаний английского языка (к проблеме формы синтаксических единиц): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1966.— 27 с.
101. Корунец І. В. Порівняльна типологія англійської та українських мов: Навч. посібник.— Вінниця: Нова книга, 2003.— 464 с.
102. Косареvская Т. А. Структурно-семантические и количественные характеристики трехкомпонентных терминологических образований (на материале подъязыка вычислительной техники): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко.— К., 1989.— 27 с.
103. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: Навч. посібник.— К.: Академія, 1999.— 288 с.
104. Кочерган М. П. К вопросу о разграничении терминов сочетаемость, дистрибуция, валентность // Лингвистика: взаимодействие концепций и парадигм.— Харьков: ХГУ, 1991.— Вып. 1.— Ч. 1.— С. 194–196.
105. Кравец Л. Г. Некоторые количественные характеристики английских именных словосочетаний // Вопросы структуры английского языка в синхронии и диахронии.— М.: МГПИ, 1973.— Вып. 3.— С. 211–221.
106. Кравец Л. Г., Эмдина Ю. М. Автоматический анализ английских номинативных групп // Информационно-поисковые системы и

- автоматизированная обработка научно-технической информации.— М.: Наука, 1967.— Т. 2.— С. 441–449.
107. Кравчук Н. В. Взаимодействие количественного и качественного аспектов в структуре предложения английского языка (к исследованию активных тенденций в синтаксисе современного английского языка): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.663 / Белорус. гос. ун-т им. В. И. Ленина.— Минск, 1972.— 28 с.
108. Крапицкая Н. А. Субстантивные атрибутивные словосочетания современного английского языка в коммуникативно-функциональном аспекте: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Минск. гос. лингв. ун-т.— Минск, 2000.— 19 с.
109. Крапицкая Н. А. Типы определительных значений в английских именных синтагмах // Теория коммуникации. Языковые значения.— Минск: МГЛУ, 2000.— С. 69–78.
110. Крот Л. Г. Мотивированность лексических единиц и структура лексического значения (на материале имен существительных современного английского языка): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Минск. гос. лингв. ун-т.— Минск, 2002.— 18 с.
111. Крушевский Н. В. Почерк науки о языке (извлечения) // Хрестоматия по истории языкознания XIX–XX веков.— М.: Наука, 1969.— С. 56–78.
112. Кузнецов А. М. О применении метода компонентного анализа в лексике // Синхронно-сопоставительный анализ языков разных систем.— М.: Наука, 1971.— С. 257–268.
113. Кузнецов А. М. От компонентного анализа к компонентному синтезу.— М.: Наука, 1986.— 123 с.
114. Кумехова Е. З. Значение слова и словосочетания (на материале словосочетаний “прилагательное+существительное” и “глагол+существительное” в современном английском языке): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1974.— 32 с.
115. Кусков М. И. О структуре и семантике именных словосочетаний N+N в современном английском языке // Вопросы научно-технической терминологии и методики преподавания иностранных языков.— Минск: Наука и техника, 1980.— С. 48–59.
116. Лебедев В. А. Обязательная синтаксическая валентность английского существительного: Автореф. дисс. ... канд. филол.

- наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина.— М., 1969.— 22 с.
117. Лебедева Г. А. Структурно-семантические связи субстантивных словосочетаний с адьюнктами-прилагательными в препозиции // Синтаксические связи и реализация лингвистических единиц в английских текстах.— Куйбышев: КГПИ, 1980.— С. 79–87.
118. Лебедева Л. Б. Семантические типы существительных и структура именных сочетаний // Известия АН СССР.— 1981.— Т. 40, № 1.— С. 57–65.
119. Лев Л. С. О взаимных отношениях именных словосочетаний в тексте // Лингвистика текста и обучения иностранным языкам.— К.: Высш. шк., 1978.— С. 120–127.
120. Лев Л. С. Синонимия и вариативность именных словосочетаний в тексте // Лингвистика текста и обучения иностранным языкам.— К.: Высш. шк., 1981.— С. 86–97.
121. Лев Л. С. Структурные свойства адъективно-субстантивного словосочетания в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.668 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1970.— 26 с.
122. Левина Ц. А. Логико-семантические типы субстантивных словосочетаний с неоднородными согласованными определениями и их связь с контекстом // Лингвистика текста.— Куйбышев: КГУ, 1976.— С. 104–112.
123. Левицкий В. В. Статистическое изучение лексической семантики.— Черновцы: ЧГУ, 1989.— 156 с.
124. Левицкий А. Е. Функціональний підхід до аналізу номінативних одиниць сучасної англійської мови // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна.— 2000.— № 471.— С. 137–144.
125. Левицкий А. Е. Функціональні зміни в системі номінативних одиниць сучасної англійської мови: Дис. ... д-ра филол. наук: 10.02.04 / Київ. держ. лінгв. ун-т.— К., 1999.— 396 с.
126. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева.— М.: Советская энцикл., 1990.— 682 с.
127. Лихошерст Н. И. Субстантивные словосочетания типа N_1 of N_2 в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.668 / Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко.— К., 1971.— 23 с.
128. Лихошерст Н. І. Про структуру субстантивних словосполучень з прийменником of // Іноземна філологія.— 1968.— № 16.— С. 89–97.

129. Ломтев Т. П. Принципы выделения дифференциальных семантических элементов // Ученые записки Пермского гос. ун-та.— Пермь: ПГУ, 1969.— № 192.— С. 56–67.
130. Лукашевич В. П. Свободные субстантивные словосочетания современного немецкого языка: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.668 / Белорус. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина.— Минск, 1967.— 15 с.
131. Лукашевич В. П. Сопоставительная характеристика субстантивных словосочетаний трех стилей немецкого языка // Вопросы филологии.— Минск: БГПИ, 1971.— Вып. 1.— С. 105–107.
132. Матезиус В. Язык и стиль // Пражский лингвистический кружок.— М.: Прогресс, 1967.— С. 444–523.
133. Мацукова И. А. Статистические распределения слов и словосочетаний в англоязычном газетном тексте: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Ленинград. гос. ун-т им. А. А. Жданова.— Л., 1987.— 16 с.
134. Медведь Е. Н. Системно-функциональные особенности количественных единиц: Дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Сумск. гос. ун-т им. А. С. Макаренка.— Сумы, 2001.— 258 с.
135. Медвідь О. М. Інтеграція парадигматичних та синтагматичних ознак кількості одиниць англійського лексикону // Вісник Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна.— 2001.— № 536.— С. 87–93.
136. Медвідь О. М. Системна організація кількості лексики // Науковий вісник кафедри ЮНЕСКО Київ. держ. лінгвіст. ун-ту. Сер. “Філологія, педагогіка, психологія”.— 2000.— Вип. 1.— С. 205–209.
137. Мельник В. М. Характер субстантивных словосочетаний в художественном и газетно-публицистическом стиле речи: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко.— К., 1974.— 28 с.
138. Мещанинов И. И. Члены предложения и части речи.— М.: Известия АН СССР.— 1945.— 267 с.
139. Мизак А. А. Субстантивные словосочетания с препозитивным атрибутом в английском языке и соответствующие конструкции в украинском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.663 / АН УССР. Отделение литературы, языка, искусства.— К., 1969.— 16 с.
140. Мизин Т. До питання про розподіл моделей сполучуваності іменників за їх поширеністю // Науковий вісник Волин. держ. ун-ту

- ім. Лесі Українки.— Сер. “Романо-германська філологія”.— 1997.— № 5.— С. 64–65.
141. Молчанов А. А. Роль квантификаторов в семантической интерпретации предложения (на материале английского языка): Автореф. дисс.... канд. филол. наук: 10.02.04 / Белорус. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина.— Минск, 1980.— 23 с.
142. Москальская О. И. Грамматика текста.— М.: Высш. шк., 1981.— 183 с.
143. Москвич В. А. Статистика и семантика.— М.: Наука, 1969.— 195 с.
144. Мутт О. В. О некоторых тенденциях в области атрибутивного употребления существительных в современном английском языке // Проблемы германской филологии.— Рига: Знание, 1968.— С. 131–144.
145. Найда Ю. А. Процедуры анализа компонентной структуры референциального значения // Новое в зарубежной лингвистике.— М.: Прогресс, 1983.— Вып. XIV.— С. 61–74.
146. Нестерова Т. И. Теоретические аспекты взаимосвязи валентности языковых единиц и структуры предложения // Лингвистика: взаимодействие концепций и парадигм.— Харьков: ХГУ, 1991.— Вып. 1.— Ч. 1.— С. 198–199.
147. Никитин М. В. Лексическое значение в слове и словосочетании (на материале английского языка): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Ленинград. гос. ун-т им. А. А. Жданова.— Л., 1974.— 44 с.
148. Никитина Г. М. Об изучении свободных словосочетаний в сопоставительном плане // Иностр. языки в школе.— 1971.— № 6.— С. 154–159.
149. Николаева Л. М. Структура словосочетания и контекст (на материале субстантивных словосочетаний с двумя препозитивными определениями в современном немецком языке) // Словосочетание и структура текста.— Л.: ЛГУ, 1978.— С. 73–80.
150. Носенко И. А. Начала статистики для лингвистов.— М.: Высш. шк., 1981.— 157 с.
151. Орехова Н. М. Про місце дистрибутивного аналізу в лінгвістичних дослідженнях // Іноземна філологія.— 1973.— № 31.— С. 3–8.
152. Осолихина Л. Н. Многокомпонентные субстантивные словосочетания в современном английском языке: Автореф. дисс.

- ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Львов. гос. ун-т им. Ивана Франко.— Львов, 1985.— 17 с.
153. Остапенко Л. А. Субстантивные сочетания с зависимым существительным в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.663 / Москов. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина.— М., 1970.— 21 с.
154. Падучева Е. В. О семантике синтаксиса // Материалы к трансформационной грамматике русского языка.— М.: Наука, 1974.— С. 89–136.
155. Панкратова С. М. Валентность и сочетаемость // Вестник Ленинград. гос. ун-та им. А. А. Жданова.— Сер. 2.— 1988.— Вып. 1.— С. 58–63.
156. Перебийнос В. И. Использование статистических методов в типологических исследованиях (на материале славянских и германских языков) // Материалы X Междунар. конгресса лингвистов “Проблемы языкознания”.— М.: Наука, 1967.— С. 230–234.
157. Перебийнос В. И. Роль моделей в разграничении значений многозначного глагола (К вопросу о методах лексикологических исследований на материале глаголов *take* и *do* в английском языке): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.663 / Москов. гос. пед. ин-т иностр. яз. им. Мориса Тореза.— М., 1962.— 15 с.
158. Перебийніс В. І. Статистичні методи для лінгвістів: Посібник.— Вінниця: Нова книга, 2002.— 171 с.
159. Петриченко І. Б. Структурні особливості субстантивної конструкції у вузькоспеціальному тексті: Автореф. дис. ... канд. филол. наук: 10.02.02 / Дніпропетровськ. нац. ун-т.— Д., 2001.— 18 с.
160. Попович М. М. Граматична концепція детермінованості іменника вчених Пор-Рояля // Вісник Львів. нац. ун-ту ім. Івана Франка. Серія “Іноземні мови”.— 2001.— Вип. 9.— С. 140–149.
161. Попович М. М. Категорія означеності/неозначеності іменника в контексті теорії актуалізації Ш. Баллі // Мовознавство.— 2001.— № 1 (203).— С. 58–67.
162. Почепцов Г. Г. Конструктивный анализ структуры предложения.— К.: Высш. шк., 1976.— 148 с.
163. Ревзин И. И. Модели языка.— К.: Высш. шк., 1962.— 165 с.
164. Рубанюк Э. В. Семантико-синтаксический статус предложно-именных конструкций со значением “инструмент” в структуре

- предложения современного немецкого языка: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Минск. гос. лингв. ун-т.— Минск, 2001.— 18 с.
165. Севбо И. П. Графическое представление синтаксических структур и стилистическая диагностика.— К.: Наук. думка, 1981.— 192 с.
166. Селиверстова О. Н. Компонентный анализ многозначных слов (на материале некоторых русских глаголов).— М.: Наука, 1975.— 240 с.
167. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики.— К.: Фітосоціоцентр, 1999.— 147 с.
168. Слюсарева Н. А. Проблемы функционального синтаксиса современного английского языка.— М.: Наука, 1981.— 207 с.
169. Слюсарева Н. А. Проблемы функциональной морфологии современного английского языка.— М.: Наука, 1986.— 212 с.
170. Смирницкий А. И. Лексическое и грамматическое в слове // Вопросы грамматического строя.— М.: Наука, 1955.— С. 64–72.
171. Смирницкий А. И. Синтаксис английского языка.— М.: Изд-во литературы на иностр. языках, 1957.— 287 с.
172. Смирнова К. Е. Синтаксико-семантические аспекты предложных номинативов N1 with N2 // Вестник Киев. гос. ун-та им. Т. Г. Шевченко. Сер. “Романо-германская филология”.— 1979.— Вып. 13.— С. 51–53.
173. Смирнова Н. К. Лексико-семантические аспекты конструкции S1 with S2 // Содержательные аспекты языковых единиц.— К.: КГУ, 1990.— С. 90–95.
174. Статистика: Учебник / Под ред. И. И. Елисеевой.— М.: Проспект, 2002.— 448 с.
175. Статистична обробка даних: Підручник.— К.: МІВВІЦ, 2001.— 156 с.
176. Степаненко М. І. Взаємодія формально-граматичної і семантичної валентності у структурі словосполучення та речення.— К.: Вища школа, 1997.— 216 с.
177. Степанов Ю. С. Методики и принципы современной лингвистики.— М.: Едиториал УРСС, 2002.— 312 с.
178. Степанова М. Д. О “внешней” и “внутренней” валентности слова // Иностр. языки в школе.— 1975.— № 6.— С. 25–32.

179. Степанова М. Д., Хельбиг Г. Части речи и проблема валентности в современном немецком языке.— М.: Высш. шк., 1978.— 259 с.
180. Стойкова Л. С. До застосування вибіркового методу в лінгвістичних дослідженнях // Статистичні та структурні лінгвістичні моделі.— К.: Наукова думка, 1966.— 161с.
181. Сущинская А. И. Исследование валентности поликомпонентных атрибутивных словосочетаний в современном английском языке (на материале экономической литературы): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. ин-т междунар. отнош. МИД СССР.— М., 1975.— 23 с.
182. Сущинская А. И. К вопросу о языковых единицах в составе поликомпонентных атрибутивных словосочетаний // Семантические отношения внутри словосочетания и предложения.— Волгоград: ВГУ, 1984.— С. 38–45.
183. Тер-Минасова С. Г., Гвишиани Н. Б. Можно ли опровергнуть учение о словосочетании? // Научные доклады высшей школы. Сер. “Филологические науки”.— М.: Наука, 1977.— № 2.— С. 61–67.
184. Тернова Э. А. Валентностные связи имени существительного в составе атрибутивных словосочетаний (на материале современного французского языка): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т им. Н. К. Крупской.— М., 1981.— 20 с.
185. Топорков В. Н. К вопросу о построении структурной лексикологии // Применение структурных и статистических методов к исследованию словарного состава языка. Тезисы докладов межвуз. конф.— М.: МГУ, 1961.— С. 36–44.
186. Торочешникова Л. Т. Дистрибутивно-статистический анализ семантики одной группы слов // Проблемы лексикологии.— Минск: БГУ, 1973.— С. 170–174.
187. Тулина Т. А. Функциональная типология словосочетания.— К.: Высш. шк., 1976.— 176 с.
188. Уздинская Е. Н. Об использовании понятия валентности в синтаксисе // Актуальные проблемы предложения и словосочетания.— Ульяновск: УГУ, 1980.— С. 10–13.
189. Уфимцева А. А. Слово в лексико-семантической системе.— М.: Высш. шк., 1968.— 249 с.
190. Фахрундинова Д. Р., Шендрик М. Атрибутивно-субстантивные военно-терминологические словосочетания (на материале английской и русской терминологии войсковой ПВО) //

- Актуальные проблемы современной филологии.— Смоленск: СГУ, 2001.— С. 63–68.
191. Филичева Н. И. Понятие синтаксической валентности в работах зарубежных языковедов // Вестник Москов. гос. ун-та им. М. В. Ломоносова.— 1964.— № 4.— С. 45–54.
 192. Филичева Н. И. Словосочетание и его специфика (на материале немецкого языка) // Вопросы языкознания.— 1967.— № 2.— С. 118–125.
 193. Фролова И. А. Характер валентности в структуре субстантивных групп в современном английском языке // Структурные аспекты слова и словосочетания.— Калинин: КГУ, 1980.— С. 113–123.
 194. Хомский Н. Синтаксические структуры // Новое в лингвистике.— М.: Изд-во иностр. лит., 1962.— Вып. 2.— С. 442–528.
 195. Цветков Н. В. К методологии компонентного анализа // Вопросы языкознания.— 1984.— № 2.— С. 61–71.
 196. Цвяк Л. В. Прикметники, що позначають освітлення в сучасній німецькій мові (дистрибутивно-статистичний аналіз): Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Одес. націон. ун-т ім. І. І. Мечникова.— О., 2001.— 20 с.
 197. Частотный словарь сочетаемости современного английского языка. Принципы составления словаря / Н. О. Волкова, Р. З. Гинзбург, В. И. Перебейнос, С. С. Санкин.— М.: МГПИИЯ, 1971.— Ч. 1.— 76 с.
 198. Черкасская Е. Б. Лексическая сочетаемость английских существительных в атрибутивной функции (Фразообразующие функции существительных в современном английском языке) // Исследования сочетаемости слов и их функций в словосочетаниях.— М.: МГПИ, 1978.— С. 3–8.
 199. Шанин П. Ф. Опыт структурной и семантической классификации сочетаний типа N + N в английском тексте (на материале публицистики): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / АН СССР. Ленинград. отдел. ин-та языкозн.— Л., 1974.— 29 с.
 200. Шведова Н. Ю. Существуют ли все-таки детерминанты как самостоятельные распространители предложения? // Вопросы языкознания.— 1968.— № 2.— С. 39–51.
 201. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник.— К.: Знання-Прес, 2003.— 295 с.

202. Шелонцева Л. Н. Проблема изучения атрибутивного словосочетания в художественном тексте // Семантические и стилистические особенности английских слов и словосочетаний.— М.: Наука, 1985.— С. 131–139.
203. Шишкина И. П. Субстантивные словосочетания и структура текста (на материале немецких художественных текстов) // Словосочетание и структура текста.— Л.: ЛГУ, 1978.— С. 3–73.
204. Шульдешова Т. В. Семантическая структура субстантивных групп с *as* (на материале современного английского языка): Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.663 / Москов. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина.— М., 1972.— 28 с.
205. Щебетенко Е. В. Группа квантификаторов как лексико-грамматическая система выражения неопределенного количества в английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Москов. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина.— М., 1977.— 15 с.
206. Юшина Л. Б. Структурно-семантические особенности словосочетания, образованного по модели “существительное + существительное”: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Львов. гос. ун-т им. Ивана Франко.— Львов, 1971.— 16 с.
207. Яворская Т. А. Лексическая валентность групп существительных, связанных значением “высота”, в современном английском языке: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук: 10.02.04 / Киев. гос. ун-т им. Т. Г. Шевченко.— К., 1973.— 26 с.
208. Яковенко О. В. Сочетаемость детерминативов в английском языке // Актуальные вопросы английской филологии.— Пятигорск: ПГЛУ, 2001.— С. 184–188.
209. Ярцева В. Н. Предложение и словосочетание // Вопросы грамматического строя.— М.: Наука, 1955.— С. 28–43.
210. Burlakova V. Contribution of English and American Linguists to the Theory of Phrase.— М.: Higher School Publishing House, 1971.— 189 p.
211. Chatman S. Pre-adjectives in the English Nominal Phrase // American Speech.— 1960.— Vol. 35, № 1.— P. 36–59.
212. Curme G. O. A Grammar of the English Language.— L., N. Y.: Holt, Rinehart and Winston, 1931.— 269 p.
213. Danes F. The Relation of Centre and Periphery as a Language Universal // Travaux linguistiques de Prague.— 1966.— № 1.— P. 9–21.
214. Dewey G. A. A Relative Frequency of English Speech Sounds.— L.: Harvard University Press, 1923.— 146 p.

215. Francis W. N. The Structure of American English.— N. Y.: Harcourt, Brace and World, 1954.— 245 p.
216. Fries Ch. The Structure of English.— N. Y., L.: Appleton Century Company, 1956.— 346 p.
217. Ganshina M., Vasilevskaya N. English Grammar.— M.: Higher School Publishing House, 1964.— 546 p.
218. Hill A. A. Introduction to Linguistic Structures from Sound to Sentence in English.— N. Y.: Harcourt, Brace and World, 1958.— 496 p.
219. Hook J. N., Mathews E. G. Modern American Grammar and Usage.— N. Y.: Holt, Rinehart and Winston, 1956.— 214 p.
220. Hornby A. S. A Guide to Patterns and Usage in English.— Oxford: University Press, 1962.— 261 p.
221. Hough G. A. Structures of Modification in Contemporary American English.— L.: The Hague Mouton, 1971.— 218 p.
222. Hult I. Determiners in the Structure of Noun Phrase // Науковий вісник Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. Сер. “Романо-германська філологія”.— 2000.— № 2.— С. 131–137.
223. Hult I. Modeling the Lexico-Semantic Group Stability of Modern English Nouns // The Experience of Designing and Application of CAD Systems in Microelectronics. Proceedings of the VII International Conference.— Lviv–Slavske, 2003.— P. 564–565.
224. Ilyish B. A. The Structure of Modern English.— M.: Prosveshcheniye, 1971.— 365 p.
225. Irtenyeva N. F., Barsova O. M., Shapkin A. P., Blokh M. Y. A Theoretical English Grammar (Syntax).— M.: Higher School Publishing House, 1969.— 143 p.
226. Irtenyeva N. F., Shapkin A. P., Blokh M. Y. The Structure of the English Sentence.— M.: Higher School Publishing House, 1969.— 160 p.
227. Jacobs R. A., Rosenbaum P. S. English Transformational Grammar.— Oxford: University Press, 1972.— 214 p.
228. Jespersen O. The Analytic Syntax.— N. Y.: Holt, Rinehart and Winston, 1969.— 160 p.
229. Jespersen O. A Modern English Grammar on Historical Principles.— L.: George Allen and Unwin Publishing House, 1954.— 359 p.
230. Jespersen O. The Philosophy of Grammar.— L.: George Allen and Unwin Publishing House, 1977.— 269 p.
231. Khaimovich B. S., Rogovskaya B. I. A Course in English Grammar.— M.: Higher School Publishing House, 1967.— 298 p.

232. Kruisinga E. A Handbook of Present-Day English.— Gronigen: Noordhoff, 1932.— 234 p.
233. Lees R. B. The Grammar of English Nominalizations // International Journal of American Linguistics.— 1966.— Vol. 26, № 3.— P. 14–22.
234. Longman Dictionary of Contemporary English.— М.: Русский язык, 2000.— 709 p.
235. Moon A. R. Functional Grammar.— L.: George Allen and Unwin Publishing House, 1959.— 179 p.
236. Morokhovska E. J. Fundamentals of English Grammar. Theory and Practice.— K.: Vyshcha Shkola, 1993.— 472 p.
237. Nida E. A Synopsis of English Syntax.— L.: George Allen and Unwin Publishing House, 1960.— 314 p.
238. Norman A. An Outline of the Subclass of the English Nominal // Readings in Applied English Linguistics.— 1964.— № 7.— P. 156–163.
239. Palmer H. E., Blandford F. G. A Grammar of Spoken English.— L.: Harvard University Press, 1969.— 335 p.
240. O'Neill D. J. The Science of English Grammar.— Oxford: University Press, 1945.— 490 p.
241. Poustma H. A Grammar of Late Modern English.— Gronigen: Noordhoff, 1926.— 896 p.
242. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A Comprehensive Grammar of the English Language.— L.: Longman, 1985.— 490 p.
243. Quirk R., Greenbaum S., Leech G. A Grammar of Contemporary English.— L.: Longman, 1972.— 1120 p.
244. Rayevska N. M. Modern English Grammar.— K.: Vyshcha Shkola, 1976.— 304 p.
245. Rayevska N. M. Present-Day English Syntax.— K.: Vyshcha Shkola, 1970.— 179 p.
246. Roberts P. English Syntax. A Book of Programmed Lessons.— N. Y.: Harcourt, Brace and World, 1964.— 404 p.
247. Serensen H. S. Word Classes in Modern English.— Copenhagen: Batsford, 1958.— 418 p.
248. Sweet H. A New English Grammar, Logical and Historical.— Oxford: University Press, 1940.— 398 p.
249. Thomas O. Transformational Grammar and the Teacher of English.— N. Y., Chicago, San Francisco, Toronto, L.: Holt, Rinehart and Winston Inc., 1967.— 240 p.

250. Webster's Universal Dictionary and Thesaurus.— Montreal: Tormont Publications Inc., 1993.— 960 p.
251. Whitehall H. Structural Essentials of English.— N. Y.: St. Martin's Press, 1956.— 154 p.
252. Wood F. T. The Groundwork of English Grammar.— L.: Macmillan Publishing Company, 1964.— 481 p.

Джерела ілюстративного матеріалу

253. Christie A. The Mysterious Affair at Styles.— L.: Berkley Publishing Group, 2001.— 208 p.
254. Conan Doyle A. The Hound of the Baskervilles.— L.: Penguin Books, 1982.— 348 p.
255. Fitzgerald F. S. This Side of Paradise.— L.: Campbell, 1996.— 264 p.
256. O'Henry Waifs and Strays.— N. Y.: Doubleday, Doran and Co., 2001.— 308 p.
257. James H. In the Cage.— Stockholm: Viking Press, 1983.— 212 p.
258. London J. South Sea Tales.— N. Y.: Macmillan Publishing Company, 1961.— 231 p.
259. Twain M. Rambling Idle Excursion.— N. Y.: Wilson Press, 1999.— 216 p.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ВСТУП.....	5
Перелік умовних скорочень	4
РОЗДІЛ 1 СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ІМЕННИКОВИХ ФРАЗ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	9
1.1. Вступні зауваги. Визначення іменникової фрази та її структури	9
1.2. Аналіз лінгвістичних досліджень щодо структури іменникових фраз англійської мови	12
1.3. Методологічні проблеми вивчення іменникових фраз.....	22
1.4. Службові слова у структурі іменникових фраз	30
1.4.1. Детермінативи в іменникових фразах.....	30
1.4.2. Артикль як детермінатив.....	38
1.4.3. Складні детермінативи	42
1.5. Ядра-іменники у структурі іменникових фраз	47
1.5.1. Класифікація іменників англійської мови	48
1.5.2. Функціональні особливості лексико-семантичних груп ядер-іменників досліджуваних іменникових фраз.....	52
Висновки до першого розділу	55
РОЗДІЛ 2 ФУНКЦІОНУВАННЯ ІМЕННИКОВИХ ФРАЗ В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ПРОЗІ	58
2.1. Вступні зауваги. Функціональний підхід до вивчення мовних одиниць.....	58
2.2. Функціонування регресивних іменникових фраз.....	59
2.2.1. Бінарні регресивні іменникові фрази	59
2.2.2. Полікомпонентні регресивні іменникові фрази	65
2.3. Функціонування прогресивних іменникових фраз	71
2.3.1. Бінарні прогресивні іменникові фрази.....	71
2.3.2. Полікомпонентні прогресивні іменникові фрази	75
2.4. Функціонування рамкових іменникових фраз.....	80
2.4.1. Залежність частоти рамкових іменникових фраз від їх обсягу	80
2.4.2. Розподіл дистрибутивних моделей за частотою	81
2.4.3. Співвідношення частоти й поширеності моделей.....	83

2.4.4. Порівняння високочастотних рамкових іменникових фраз за частотою лексико-семантичних груп ядер-іменників.....	84
2.5. Порівняльний аналіз регресивних, прогресивних і рамкових іменникових фраз за обсягом, частотою вживання, інвентарем дистрибутивних моделей.....	87
Висновки до другого розділу.....	90
 РОЗДІЛ 3 СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІМЕННИКОВИХ ФРАЗ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	93
3.1. Вступні зауваги. Основні аспекти обумовленості структури іменникових фраз семантикою ядер-іменників.....	93
3.2. Вплив лексико-семантичної групи ядер-іменників на аранжування компонентів іменникових фраз.....	97
3.3. Аналіз морфологічного складу та зв'язку між компонентами іменникових фраз.....	101
3.4. Співвідношення обсягу іменникових фраз і належності ядер-іменників до лексико-семантичних груп.....	109
3.5. Типові моделі іменникових фраз.....	112
3.5.1. Регресивні іменникові фрази.....	112
3.5.2. Прогресивні іменникові фрази.....	115
3.5.3. Рамкові іменникові фрази.....	117
3.6. Функціонування іменникових фраз із детермінативами.....	121
3.6.1. Аналіз частоти, обсягу й аранжування компонентів іменникових фраз із детермінативами.....	122
3.6.2. Співвідношення означених і неозначених детермінативів.....	129
Висновки до третього розділу.....	132
ВИСНОВКИ.....	135
ДОДАТКИ.....	139
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	196
ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ.....	216

ДЛЯ НОТАТОК